

ALPER CANIGÜZ'ÜN HAYATI-SANATI VE ROMANCILIĞI

Pınar KARATAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR

AĞRI-2021

(Her hakkı saklıdır)

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Pınar KARATAŞ

ALPER CANIGÜZ'ÜN HAYATI-SANATI VE ROMANCILIĞI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR

AĞRI-2021

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “ALPER CANIGÜZ’ÜN HAYATI-SANATI VE ROMANCILIĞI” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

15/06 /2021

Pınar KARATAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	X
ABSTRACT.....	Xİ
ÖN SÖZ	Xİİ
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	7
1. ALPER CANIGÜZ'ÜN HAYATI- SANATI VE ROMANCILIĞI	7
1.1. Alper Canıgüz'ün Hayatı	7
1.2. Sanatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
2. ALPER CANIGÜZ'ÜN ROMANLARININ İNCELENMESİ.....	15
2.1. Tatlı Rüyalara.....	15
2.1.1. Eserin Tanıtımı	15
2.1.2. İsim-İçerik İlişkisi.....	15
2.1.3. Olay Örgüsü	16
2.1.4. Mekân	26
2.1.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar	26
2.1.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar	29
2.1.5. Zaman	29
2.1.6. Bakış Açısı	32
2.1.7. Şahıs Kadrosu	33
2.1.7.1. Erkekler.....	34
2.1.7.2. Kadınlar	43
2.1.8. Gerilim Unsurları	45
2.1.8.1. Çatışma	46
2.1.8.2. Düğümler	47
2.1.9. Metinlerarası İlişkiler.....	47
2.1.9.1. Çağrışımsal Göndermeler	47

2.1.10. Anlatım Teknikleri.....	48
2.1.10.1. İç Çözümleme	48
2.1.10.2. Geri Dönüş.....	49
2.1.10.3. Tasvir	50
2.1.11. Temalar	51
2.1.11.1. Yozlaşma	51
2.1.11.2 Aşk.....	53
2.1.11.3. Ölüm	54
2.1.11.4. Ötekileşme-Ötekileştirilme	56
2.1.11.5. Aidiyet Duygusunu Yitirme.....	56
2.1.12. Fantastik Unsurlar.....	57
2.1.13. Son	57
2.2. Oğullar ve Rencide Ruhlar	58
2.2.1. Eserin Tanıtımı	58
2.2.2. İsim-İçerik İlişkisi.....	59
2.2.3. Olay Örgüsü.....	59
2.2.4. Mekân	70
2.2.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar	71
2.2.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar	73
2.2.5. Zaman	74
2.2.6. Bakış Açısı.....	74
2.2.7. Şahıs Kadrosu	76
2.2.7.1. Erkekler.....	76
2.2.7.2. Kadınlar	82
2.2.7.3. Çocuklar.....	85
2.2.8. Gerilim Unsurları.....	88
2.2.8.1. Çatışma	88
2.2.8.2. Düğümler	88
2.2.9. Metinlerarasılık	89
2.2.9.1. Çağrışımsal Gönderme	89
2.2.10. Anlatım Teknikleri.....	89

2.2.10.1. Geri Dönüş.....	89
2.2.10.2. Tasvir	90
2.2.10.3. Mektup	90
2.2.11. Romandaki Temalar.....	91
2.2.11.1. Aşk	91
2.2.11.2. Adaletsizlik	93
2.2.11.3. Ölüm	94
2.2.11.4. İletişimsizlik.....	95
2.2.11.5. Yozlaşma	96
2.2.11.6. Ekonomik Eşitsizlik.....	97
2.2.12. Romandaki Fantastik Unsurlar	98
2.2.13. Son	98
2.3. Gizliajans	99
2.3.1. Eserin Tanıtımı	99
2.3.2. İsim-içerik ilişkisi	99
2.3.3. Olay Örgüsü	99
2.3.4. Mekân	111
2.3.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar	111
2.3.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekân	113
2.3.5. Zaman	114
2.3.6. Bakış Açısı	114
2.3.7. Şahıs Kadrosu	115
2.3.7.1. Erkekler.....	115
2.3.7.2. Kadınlar	120
2.3.8. Gerilim Unsurları	123
2.3.8.1. Çatışma	123
2.3.8.2. Düğümler	124
2.3.9. Metinler Arasılık.....	124
2.3.9.1. Çağrışımsal Gönderme	124
2.3.10. Anlatım Teknikleri.....	125
2.3.10.1. Geri Dönüş.....	125

2.3.10.2. Tasvir	125
2.3.10.3. Mektup	127
2.3.11. Temalar	128
2.3.11.1. Aşk	128
2.3.11.2. Özgürleşme	129
2.3.11.3. Tutunma	129
2.3.11.4. Ölüm	130
2.3.12. Fantastik Unsurlar	131
2.3.13. Son	132
2.4. Cehennem Çiçeği	132
2.4.1. Eserin Tanıtımı	132
2.4.2. İsim-İçerik İlişkisi	133
2.4.3. Olay Örgüsü	133
2.4.4. Mekân	147
2.4.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar	147
2.4.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar	148
2.4.5. Zaman	149
2.4.6. Bakış Açısı	149
2.4.7. Şahıs Kadrosu	149
2.4.7.1. Erkekler	150
2.4.7.2. Kadınlar	152
2.4.7.3. Çocuklar	156
2.4.8. Gerilim Unsurları	158
2.4.8.1. Çatışma	158
2.4.8.2. Düğümler	158
2.4.9. Metinlerarasılık	159
2.4.9.1. Çağrışımsal Gönderme	159
2.4.10. Anlatım Teknikleri	159
2.4.10.1. Geri Dönüş	159
2.4.10.2. Tasvir	160
2.4.10.3. Mektup	160

2.4.11. Temalar	160
2.4.11.1. Aşk	160
2.4.11.2. Ölüm	162
2.4.11.3 Yalnızlık ve Bedbinlik	163
2.4.12. Son	164
2.5. Kan ve Gül	164
2.5.1. Eserin Tanıtımı	164
2.5.2. İsim-İçerik İlişkisi	165
2.5.3. Olay Örgüsü	166
2.5.4. Mekân	180
2.5.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekân	181
2.5.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekân	181
2.5.5. Zaman	182
2.5.6. Bakış Açısı	183
2.5.7. Şahıs Kadrosu	183
2.5.7.1. Erkekler	183
2.5.7.2. Kadınlar	191
2.5.8. Gerilim Unsurları	192
2.5.8.1. Çatışma	192
2.5.8.2. Düğümler	193
2.5.9. Metinlerarasılık	193
2.5.9.1. Çağrışımsal Gönderme	193
2.5.10. Anlatım Teknikleri	194
2.5.10.1. Tasvir	194
2.5.10.2. Mektup	195
2.5.11. Temalar	196
2.5.11.1. Aşk	196
2.5.11.2. Özgürleşme	197
2.5.11.3. Ait Olamama	197
2.5.12. Son	198
2.6. Romanlarda Psikanaliz	199

2.7. Romanlarda Postmodernizm.....	201
SONUÇ.....	203
KAYNAKÇA.....	208
ALPER CANIGÜZ İLE KİŞİSEL GÖRÜŞME 1 (31.01.2020)	213
ALPER CANIGÜZ İLE KİŞİSEL GÖRÜŞME 2 (22.10.2020)	214
ÖZGEÇMİŞ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALPER CANIGÜZ'ÜN HAYATI-SANATI VE ROMANCILIĞI

Pınar KARATAŞ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR

2021, 217 sayfa + X

Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Nusret YILMAZ

Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Burak ARMAĞAN

Jüri: Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR

Bu çalışmada Alper Canıgüz'ün hayatı, sanatı ve romana bakışına dair bilgiler verilip romanlarının tema ve yapı bakımından incelenmesinden hareketle romancılığı ele alınmıştır.

Giriş kısmı ve iki bölümden oluşan bu çalışma Alper Canıgüz ve romanları üzerine yapılan ilk çalışmalardan olması sebebiyle bundan sonra yapılacak çalışmalara bir rehber olmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde yazarın hayatı, sanatı ve edebî kişiliğine dair bilgiler verilmiştir. İkinci bölümünde ise romanların olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân, anlatım teknikleri ve temalar bakımından incelenmesi verilmiştir. Sonuç bölümünde ise çalışmada elde edilen verilerle çalışmanın amacı olan Canıgüz'ün romancılığı ve yazın dünyasındaki yeri ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alper Canıgüz, roman, yapı, tema.

ABSTRACT
MASTER THESIS
ALPER CANIGÜZ'S LIFE-ART AND NOVELİSM

Pınar KARATAŞ

Advisor: Associate Professor Mustafa AYDEMİR

2021, 217 page + X

Jury: Dr. Lect. Members Nusret YILMAZ

Jury: Dr. Lect. Members Burak ARMAĞAN

Jury: Associate Professor Mustafa AYDEMİR

In this study, information about Alper Canıgüz's life, art and his perspective on novel is given, and his novelism is discussed by examining his novels in terms of theme and structure.

This study, which consists of an introduction and two parts, aims to be a guide for future studies, since it is one of the first studies on Alper Canıgüz and his novels. In the first part of the study, information about the life, art and literary personality of the author is given. In the second part, the analysis of the novels in terms of plot, people, time, place, expression techniques and themes is given. In the conclusion part, the novelism of Canıgüz, which is the aim of the study, and its place in the literary world were revealed with the data obtained in the study.

Key Words: Alper Canıgüz, novel, structure, theme.

ÖN SÖZ

Türk edebiyatının çağdaş romancıları arasında yer alan Alper Canıgüz, 1969 İstanbul doğumludur. Canıgüz, 1994'te Boğaziçi Üniversitesinde Psikoloji Bölümünü bitirir. Psikoloji eğitimini yüksek lisansa kadar taşıyan yazar, bu alanda devam etmek istemeyerek reklam sektörüne girer. Uzun yıllar reklam sektöründe çalışan Canıgüz, daha sonra romancılığa yönelir.

Çok okuyan bir ailede büyüyen yazar, çocukluğunda babasından dinlediği hikâyeleri kendi kafasında kurgulayıp yeni hikâyeler oluşturur ve Darüşşafaka'da lise yıllarında başladığı yazma eylemini zamanla ilerleterek romancılığa başlar. 2000'de ilk romanı *Tatlı Rüyalar* İletişim Yayınları tarafından basılırken, aynı yayınevinden 2004'te *Oğullar ve Rencide Ruhlar*, 2008'de *Gizliajans* onu takip etmiştir. 2013'te yayımlanan *Cehennem Çiçeği* ile 2017'de yayımlanan *Kan ve Gül* romanları April Yayınları tarafından basılmıştır. Yazarın zaman zaman bazı öyküleri kaleme aldığı bilirse de bunları kitaplaştırarak okurla paylaşmaz. Yazdıklarını kendine göre yetkin bulduğunda okurun beğenisine sunmayı düşündüğünü belirten yazar, sadece roman türünde eser verir.

Okuduğu psikoloji bölümünün ve özel hayatının izlerini romanlarına yansıtan bir yazar olan Canıgüz; aşk, kadın, yalnızlık ve ölüm temalarını fantastik bir hava içinde polisiye kurguyla kaleme alır. Romanlarında kadın ve aşk, polisiyede kilit bir noktadır. Mizahı ustaca kullanarak kendine has bir üslupla polisiye edebiyatta yeni bir tarz oluşturur. Değindiği bazı edebî akımlarla olayların ve kahramanların analizini yapar.

Bu tez iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde çalışmaya konu olan yazarın hayatı ve edebi kişiliğine değinilmiştir. İkinci bölümde ise yazarın romanlarının yapı ve temalar açısından incelenmesine yer verilmiştir. Romanlar; olay örgüsü, mekânlar, zaman, kişiler, anlatım teknikleri, temalar, fantastik

unsurlar, metinlerarasılık, gerilim unsurları ve bakış açıları yönünden incelenmeye çalışılmıştır.

Canıgüz'ün romanlarının yapı ve temaları bakımından ele alınması amacıyla romanları okunmuş, kendisiyle elektronik posta yoluyla iletişime geçilerek bazı bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca yazarın farklı zamanlarda farklı kişilere verdiği röportajları titizlikle incelenmiştir. Canıgüz üzerine yapılan tek akademik çalışma romanlarının dilbilimsel incelenmesini verir. (bkz. *Alper Canıgüz'ün Romanlarında Söz Varlığı*, Şafak Osman, Yüksek Lisans Tezi, 2019) Yazarın romancılığına dair eksiklik bu çalışmayla tamamlanmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmamda önerileri ve yol göstericiliği ile beni aydınlatan, tecrübelerini paylaşan ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR'e, lisans ve yüksek lisans ders aşamasında beni yalnız bırakmayıp destek veren bütün bölüm hocalarıma ve hayatım boyunca maddi-manevi hiçbir desteğini esirgemeyen, çıktığım her yolda bana inanarak yanımda olan başta babam Ramazan KARATAŞ olmak üzere sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

AĞRI- 2021

Pınar KARATAŞ

GİRİŞ

Anlatmaya bağılı metinlerden insana ve insan yaşamına en çok dokunan tür romandır: “Roman, toplumu etkilemesi bakımından, anlatma esasına bağılı türler arasında en başta gelenidir. Türe özgü bu güç, kullanılan malzemedan ve teknikten kaynaklanmaktadır. Toplumdaki değışmelerden beslenen ve malzemesi insan olan roman, bağılı bulunduğı toplumun zaman içinde değışen sosyal yapısını, zevklerini, dünya görüşlerini ve eğilimlerini vermesinin yanında; hayatı düzenleyen, yönlendiren bir özelliğı de sahiptir” (Korkmaz, 2014: 399). Romancı, okurunu yeni kişilerle yeni mekânlarda ve olaylarda dolaştırır. Romanlar, insanın duygu ve düşünce dünyasına bazen bir ayna bazense bir ışıık tutar. “Açııkça ifade etmek gerekirse, modern okur, romanın ilk cümlesinden itibaren son cümleye kadar hiçbir kesinti olmayan yeni bir dünyada hissetmek ister kendini. Romanı da bunun için okumak niyetiyle eline akmıştıır zaten” (Çıkla, 2019: 37). Toplumun, içinde bulunduğı siyasi-psikolojik-ekonomik-sosyolojik durumlara göre okudukları romanlarda kendinden izler bulması ve roman kahramanlarıyla kendini özdeşleştirmesi romanların toplum ve birey üzerindeki etkisini ortaya koyar. Her okur kendine göre bir his ve düşünce oluşturur. Dile getiremediğı düşünceleri ve kimseye açamadığı iç dünyasına romanla bir mana ve çözüm arar.

Roman, edebiyatımıza 19. yüzyıl sonlarında Tanzimat’la başlayan batılılaşma sürecinde girer. Dönemin şartları itibari ile Türkiye’de görülen toplumsal gelişim, dönüşüm ve hareketlilikle roman, sanat camiasında dikkatleri çekmeyi başarır. Bu tür, edebiyatımıza Batı’nın örnek alınmaya başlandığı Tanzimat’la girer: “Bir edebi tür olarak roman, Türk edebiyatına Tanzimat dönemiyle birlikte girmiştir. Her açıdan batılı değerlerin örnek alınmaya başladığı bu dönemde edebiyat da etki altında kalmıştır. Bu etki sonucunda şiir gibi daha önce de var olan türler, biçim ve içerik olarak batı edebiyatından etkilenmiş; aynı zamanda roman gibi farklı türler de Türk edebiyatına girmiştir” (Yürek, 2008: 190). Bu yeni dönüşüm sürecinde romanın gelişimi ve tarzı iki döneme ayrılır. İlk dönemde topluma eğilen yazarlar, yol gösterici, öğretici, topluma dair eserler ortaya koyarken ikinci dönem yazarları

toplumun içinde bulunduğu durumlardan etkilenerek bireye yönelir. Tanzimat yazarlarının türün ilk örneklerini vermesinden sonra zamanla muhteva zenginliği ve üslup farklılıkları olduğu gözlemlenmiştir. Kimi romancılar muhteva, amaç ve üslup açısından aynı çatıda birleşirken kimi romancılar ise hiçbir ekole bağlı kalmadan kendilerine özgü bir tarz ve üslup oluşturarak eser verir. Çıkla'nın da belirttiği gibi “Her alanda değişimlerin çok hızlı yaşandığı bir devirde bulunduğumuzdan olsa gerek roman yazarları da geçmişte verilen binlerce örnekten farklı olarak akıl almaz derecede değişik roman örnekleri koyuyorlar ortaya” (Çıkla, 2019: 44).

Batılılaşmanın bir çabası olarak edebiyatımıza kazandırılan roman türü zamanla gelişim ve değişim göstererek başarılı örneklerini okurlara sunar. Roman türündeki muhteva ve tarz çeşitliliği zamanla edebiyatımızda da yansımıştır. Modernleşme ve batılılaşma sürecinde edebiyatımızda baş gösteren bir kol da polisiye edebiyattır: “Polisiye roman, Batı toplumlarında modern dönemin popüler edebiyatının bir ürünü olarak hem bu döneme ilişkin toplumsal arka plana ışık tutan hem de karşılık geldiği okuyucu eğilimleri açısından sosyolojik bir olgudur” (Atalay, 2014: 15). Polisiye edebiyat, modernleşmenin merkezi olan Batı'dan burjuva ideolojisi olarak başlamıştır; ancak toplumsal yaşamımız batıdan farklı koşullarda olduğundan edebiyatımızda başlangıçta yer edinememiş, çevirilerle var olmuştur. Dünya edebiyatında polisiye türün ilk örneği Amerikalı Edgar Allan Poe'nun 1841 tarihli *Morgue Sokağı Cinayeti* isimli kitabıdır. Edebiyatımızdaki ilk telif eser 1884'te Ahmet Mithat Efendi tarafından yazılan *Esrâr-ı Cinayât* isimli romandır.

Ülkemizde sanayileşmeyle birlikte gelişim gösteren kentleşme, toplumun kolay benimseyemediği bir durum olur. Toplumda görülen yabancılaşıma ve kaçış, huzursuzluk yaratır. Kentleşmenin getirdiği bu yabancılaşıma, zamanla yerini saldırganlığa ve şiddete bırakır. Şiddet ve suçun artış gösterdiği toplumda polisiye romanlar gelişim göstermeye başlar. Ancak İstanbul, bu kentleşme sürecini daha kısa sürede içselleştirdiğinden örnekleri verilen bu türün yazarları genellikle İstanbul gibi kentleşmeyi benimseyen metropollerini mekân olarak kullanır. Polisiye romanlarda, sondan başa doğru bir kurgu vardır. Cesedin bulunuşu ile başlayan olay başa doğru geri dönüş yapar. Cinayetten cinayetin nedenlerine ve katile doğru bir anlatım söz

konusudur. Polisiye romanlarda cinayetin kim tarafından işlendiği neden ve nasıl işlendiğinden daha önemlidir.

Dünya edebiyatında 20. yy. başlarında başlayan romana dair değişim ve sorgulamalar birçok yazarı etkisi altına almıştır. Özellikle Sartre ve Albert Camus bu sorgulamaları ve değişimleriyle geleneksel anlatımdan sıyrılarak yeni bir tarza geçiş yapmışlardır. Muhtevaları ile insana ve yaşama yeni bir bakış getirmişler, gerek dünya gerekse Türk edebiyatında bugün bile romancılığa yeni başlayan yazarları etkilemeyi başarırlar. Geleneksel ve klasik romanın verdiği hikâye, birey hakkında kesin hükme varabilme durumu, bu yeni tarzda yerini sorgulamaya ve düşünmeye bırakır: “Romancı, yaşamın karmaşık ve belirsiz olduğu gerçeğini kabullenmelidir. Bu anlayıştan yola çıkarak, insan ve yaşamı yapıtlarında, yeniden ele alırlar, romanın anlatım biçimiyle ilgili köklü değişimlere öncülük yaparlar” (İşler, Türkyılmaz, 1997: 104). Romanlarda bu anlayışa bağlı olarak roman kahramanları merkeze alınarak varoluşçuluk işlenir: “Varoluş felsefesi özü itibarıyla insan varoluşunun anlamını ve insanın kendini gerçekleştirme olanaklarının bütününe ifade eden, kısacası insanı konu edinen, insana yönelen bir felsefedir” (Gül, 2014: 27).

İlk zamanlar toplumdan beslenen, malzemesi toplumun geçirdiği evrelerden oluşan roman türü zamanla, özellikle de 1980 sonrasında, popüler edebiyat niteliğinde gelişme göstererek toplumdan uzaklaşıp bireysel zevk ve iç dünyaya yönelir. Bireyin hayattaki varlığının amacını arama çabasına girerek kendi gerçek kimliğini oluşturmaya çalışması görülür. Birey, bu varoluş sorgulamasıyla kendilik bilincini oluşturur. Mevcut yaşamıyla kendisi arasındaki ilişkiyi düşünür. Yaptığı sorgulamalarla vardığı sonuçlarda ve yapacağı seçimlerde özgür olur. Hayatının ve kendi varoluşunun amacını bulan birey, yaptığı seçim ve bulunduğu eylemlerin kendisini ayakta tutacak tek olgu olduğunun farkına varır: “İnsanın yazgısını insanın kendinde gören varoluşçu yaklaşım bu yönüyle, umudun ancak eylemde olduğunu ve bireyi yaşatacak biricik şeyin onun edimleri olduğunu söyler” (Gül, 2014: 30). Bütün bunların etkisi edebiyat eseri olan romanda da görülür. Roman, okuru dıştan içe doğru farklı bir dünyaya sürükler. Bu dünya, okura farklı bir dille sunulan yeni bir ortamdır: “Bu yüzden romanın nesneleri olan dil, bizi romanda anlatılan bir dünyaya götürecektir” (Yalçın, 2011: 77).

20. yüzyılda önem kazanan psikoloji ve Sigmund Freud’la yaygınlaşan psikanaliz, edebiyatta da yerini alır. Psikanalizin getirdiği unsurlar sanat eseri ve sanatçı hakkında bazı bilgileri gözler önüne serer: “Freud sanatçının yaratma eylemi ile nevroz arasında sıkı bir ilişki bulur ve bilinçaltının ‘yaratma’daki rolünü belirlemeye çalışır” (Moran, 2014: 150). Sanatçının bilinçaltı, istek ve güdülerini yarattığı sanat eserinde kendini hissettirir. Romancı, kendi psikolojisi ve güdülerini kahramanları oluştururken ortaya döker: “Psikolojik romanların şahıs dünyası ve olayları, çoğu zaman yazarların hayatlarından izler taşır. Bu durum da ancak yazarların hususi hayatları hakkında bildiklerimiz ve edebiyat incelemelerindeki bazı bilgiler ile çözümlenebilir” (Ayata, Tonga, 2008: 13).

Yazar, kendiyle özdeşleştireceği kahramanlar yaratarak bilinçaltı dünyasını, sanatını konuşturacağı geniş bir coğrafya olarak görür. Bunu yaparken bilinçaltının dışı vurumu olan rüya unsurunu görmezden gelmeyerek sıklıkla bu öge üzerinde durur: “Uyku zihini dış dünyaya kapatır. Uyku tarafından felce uğratılan zihinsel etkinliğin sınırlı bir parçası rüyalarda dışa vurulur” (Güven, 2015: 16). Romancı, kurguda rüyayı kullanarak kahramanların psikolojik analizlerinin yapılması noktasında bilinçaltındaki duygu ve arzularının gözlemlenmesini sağlar. Sürrealist akım, fantastik unsurlar ve bilimkurgu, edebiyat ve kültür alanında dikkat çeken hususlardır. Okuru yeni bir tarzla karşılayan edebiyat dünyası ilgi ve merakı yüksek tutar. Kahramanların, mekânların ve kurgunun oluşup geliştiği zemin okurlarca sevilir: “Sürrealistlerin temel çağrışım tarzlarından biri rüyadır. Zira rüya, insanın kendi iç dünyasına yönelme, bu dünyanın sırlarını yakalama imkânı verir; akıl, mantık ve gözün gerçeklerinden uzaklaştırır” (Çetişli, 2013: 151).

Dünyayı etkileyen olaylar ve insani durumlar edebiyata da yansımıştır. İnsanoğlunun çağdaş yaşamı ve insana bakışı, roman türünün tarzını ve muhtevasını değiştirir: “Çünkü çağdaşlık kavramı ile 20. yüzyıl, çağ ötecilik (postmodernite) kavramı ile de 21. yüzyıl anlaşılıyorsa, şu anda 21. yüzyıla girdiğimize göre kavramların taşıdığı değerler alt üst olacaktır” (Yalçın, 2011: 66). Edebiyatımızda 1980 sonrası romancılarda dikkat çeken husus klasik yapıli romandan uzaklaşarak yeni muhteva ve kurguya yönelmeleridir: “Postmodernizm, içinden çıktığı kültür alanlarından sonra edebiyatı etkilemeye başladı, bizdeki etkisi de 1980’lerden sonra

belirginleşti. Yeni biçimlerin ortaya çıkışı çoğu kez olduğu gibi, kendini şiirde değil de, düzyazı içinde tanımladı ve biçimsel karşılıklarını düzyazı içinde yarattı” (Gümüş, 2010: 11). Bireyi temel alarak düşünce dünyasına ağırlık verilir. Yeni tarzlar kullanılarak yeni roman türleri edebiyatımıza girer.

21. yüzyılda gerçeklikten kaçış ve gerçeklikle kurgunun iç içe olduğu bir dönem başlar. Olağanüstü olay, kahramanlar ve mekânlar romanımızda yerini alır. Okurun, gerçek olamayacağını bildiği halde yazarın oluşturduğu fantastik atmosfer içinde merak ve heyecanla olayın sürükleyiciliğine kapıldığı görülür: “Tümüyle kendimize ait, tanıdığımız, şeytanı, hava perileri, vampirleri olmayan bir dünyada öyle bir olay meydana gelir ki, o bildiğimiz dünyanın yasaları bunu açıklamaya yetmez” (Todorov, 2017: 31). Bu tür, edebiyatımızda eskiden beri var olan fantastiği geliştirerek yeni edebiyatımızda da zamanla yerini alır: “Türk edebiyatında da fantastik unsurlar her zaman var olmuştur. Evliya menkıbelerinde, Dede Korkut Hikâyeleri’nde halk masallarında fantastik çok sayıda olaya ve kahramana rastlanır. Ancak tüm bu zenginlik roman türü içerisinde sadece yan bir unsur olarak değerlendirilmiş, fantezi kendi başına bir tür olamamıştır. Fantastik, korku ve bilim kurgu türlerinin Türkiye’de gelişmemesinin temel nedeninin geç modernleşme olduğu görölmektedir” (Uğur, 2010: 136). Romancılar, bu unsuru geliştirerek kurguda ustalıklarla oluşturdukları mekân ve kahramanları okurun beğenisine sunar.

Fantastik Türk edebiyatının Giritli Aziz Efendi’nin *Muhayyelât-ı Aziz Efendi* isimli eseriyle başladığı bilinmektedir. Onu Ahmet Mithat Efendi ve Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın takip ettiği söylenebilir. Bu çalışmaya konu olan yazar Alper Canığüz’ün kaleminin Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın damarından geldiğini de söylemek mümkündür. Gerek romanlarında barındırdığı unsurlar gerekse mizah iki yazarı aynı paralelde gösterir. Fantastiğin temelinde, kişinin gerçek ile gerçek dışı olan arasında yaşadığı kararsızlık vardır: “Bu kararsızlık iki yoldan çözülebilir, ya olayın gerçekliğe ait olduğu kabul edilir, ya da hayal ürünü veya bir yanılsamadan kaynaklandığı sonucuna varılır; bir başka deyişle, olayın gerçekte varolup olmadığına karar verilir” (Todorov, 2017: 152). Son dönemlere gelindiğinde bu türün örneklerinin arttığı gözlemlenir. Nazlı Eray, Latife Tekin, Sadık Yemni, İhsan Oktay Anar gibi isimler bu türün bilinen isimleri arasına girer.

2000’li yıllara kadar edebiyatımızda fantastik unsurlar pek ilgi görmemiştir. Fakat dünya edebiyatına bakıldığında; J.R.R. Tolkien’in *The Lord of the Rings (Yüzüklerin Efendisi)* üçlemesinin birincisi *The Fellowship of the Ring (Yüzük Kardeşliği)* ve J.K. Rowling’in *Harry Potter* serisinin birincisi olan *Harry Potter and Sorcerer’s Stone (Harry Potter ve Felsefe Taşı)*’nın sinemaya aktarılmasıyla 2001’de seyirciyle buluştuktan sonra edebiyatımızda fantastik roman türü hem yazarlar hem de okurlar tarafından ilgi görmeye başlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ALPER CANIGÜZ'ÜN HAYATI- SANATI VE ROMANCILIĞI

1.1. Alper Canıgüz'ün Hayatı

Alper Canıgüz, Türk edebiyatının yaşayan kalemlelerinden biridir. Yazarın hayatı ve sanatı hakkında yazılı kaynaklarda pek bilgi bulunmaması sebebiyle yazarla elektronik posta yoluyla iletişime geçilmiş, hayatı hakkında bazı bilgilere ulaşılmıştır.

Ailenin tek çocuğu olan Canıgüz, 13 Şubat 1969'da İstanbul'da doğar. Yazarın annesi Yıldız Canıgüz, uzun yıllar Beyoğlu'ndaki dede mağazasında tezgâhtarlık yaptıktan sonra Devlet Malzeme Ofisi'nde teleks memuresi olarak çalışır.

Yazarın babası Hayri Canıgüz, Devlet Malzeme Ofisi'nde memur olarak çalışmıştır. Babası küçük yaşta Arnavutluk'tan İstanbul'a gelen Hayri Canıgüz, çok okuyan biridir. Oğlunun edebiyata ve yazmaya yönelmesinde kendisinin etkisi büyüktür. Yazar, babasının kendisine sürekli hikâyeler anlattığını her fırsatta belirtir. Bu hikâyelerin kimisini babasının uydurduğunu kimisinin de bazı yazarlara ait olduğunu söyleyen yazar bu hikâyelere “macera” dediğini belirtir. Deli Dumrul'u, Uzun Hasan'ın kömürü buluşunu, Alexandre Dumas'ın Siyah Lale'sini, Robin Hood'u babasından dinleyerek öğrenen romancının en beğendiği hikâyeler kahramanlarının kendisi ve mahalle arkadaşlarının olduğu hikâyelerdir. O da babasına özenerek mahalledeki arkadaşlarına çeşitli hikâyeler anlatmıştır. Hayri Canıgüz, beyin tümörü nedeniyle genç bir yaşta emekli olup 1978'de vefat etmiştir. Daha çocuk yaşta babasız kalması yazarı çok etkilemiştir.

Yazar, çizgi romanların revaçta olduğu yıllarda çocukluk yıllarını geçirdiğini, bu türe bir düşkünlüğü olduğunu, kendisinin de bir süre bu uğraşı edindiğini belirtir. Öyle ki uzun süre devam edince ressam olabileceğini düşünür. Fakat daha sonra resmi bırakıp yazmaya yönelir.

İlkokulu Acıbadem Özdemiroğlu İlkokulu'ndan mezun olduktan sonra 1980'de Dârüşşafaka Lisesi'ne girer. Dârüşşafaka'da iken defterlere bazı hikâyeler yazar ve bunları başkalarına da okutur. Okuyanlar tarafından beğenilen hikâyeler yazarı yazma konusunda motive eder. 1988'de Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne girip 1994'de mezun olur. Üniversite yıllarında bir süre Harlequin Yayınevi'nde çevirmen olarak çalışarak birkaç Harlequin kitabı çevirir. Üniversiteden sonra Hacettepe Üniversitesi'nde Deneysel Psikoloji dalında yüksek lisansa başlar. Dersleri bitirir; fakat tez yazma aşamasında iken yüksek lisansı bırakıp reklam sektörüne girer. Yirmi yılı aşkın bir süre hem yerel, hem uluslararası ajanslarda reklam yazarı ve yaratımcı direktör olarak çalışır.

Askerliğini Kıbrıs Paşaköy 28. Mekanize Piyade Tümeni'nde, 1999-2000 arasında yedek subay psikolog olarak yapan Canıgüz, o dönem tümen komutanının Osman Pamukoğlu olduğunu belirtir.

Yazar, Mutlu Doğruak'la Boğaziçi Üniversitesi'nde ilk gün kayıt için sıra beklerken tanışır. Alper Canıgüz ve Mutlu Doğruak 22 Ekim 1995'te evlenir, 2 Temmuz 2001'de kızları Ada doğar. Canıgüz çifti 22 Ekim 2004'te evliliklerini sonlandırırlar. Alper Canıgüz, kızı Ada için “*Şükür ki, fiziksel özelliklerini ve müzik yeteneğini benden ziyade annesinden almış durumda*” ifadelerini kullanır. (Kişisel Görüşme, 31.01.2020)

1.2. Sanatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri

Yazın dünyasına 2000'de *Tatlı Rüyalar* romanı ile adını yazdıran Alper Canıgüz, bazı öyküler kaleme alsa da yalnızca roman türündeki eserlerini yayımlar. Bu durumu roman türünü kendisine daha yakın bulmasıyla açıklar. Yazdığı öyküleri derlemeyi düşünen yazar, nadir de olsa bazı şiirler kaleme aldığını; fakat bunları da yayımlamadığını belirtir. Yazarlık gücünü ilk gençlik yıllarında oluşturan Canıgüz, yazmaya Darüşşafaka'da lise yıllarında öyküler yazarak başlar. Zamanla kurguladığı öykülerin roman olabilecek genişlikte olduğunu anlamış ve roman yazmaya yönelir.

Yirmi bir yıldır yazın hayatı devam eden yazarın kısa sürede yazıp roman yayımlamadığı görülür. Yazın hayatı boyunca beş roman yayımlayan yazarın çok

retmek gibi bir kaygısı olmadığı, romancılıkta niceliğe değil niteliğe önem verdiği sylenabilir.

Yazarın yazın dünyasına girmesinde babasının etkisi büyüktür. Babasının kendisine anlattığı hikyelerle çocukluğunu geçiren yazar, bu hikâyeleri değiştirerek arkadaşlarına anlatır. Babasından Türk ve dünya edebiyatına dair hikâyeler ve kahramanlarının kendisi ve arkadaşlarının olduğu hikâyeler dinlediğini belirtir. Bugün, yazarın ilgiyle ve büyük bir beğeniyle okunan romanlar yazmasının çocukluğundan gelen zevk ve merakla ilgili olduğu grlmektedir. Yazarın mahalle arkadaşlarına çeşitli hikâyeler anlatması ilerde kurgulayacağı olayları kitaplaştıracağının sinyalinini verir.

Yazar ve şairlerin yaşamı, ilişki kurdukları insanlar ve çevreler, okudukları ve etkisinde kaldıkları şair/yazarlar, edebî eserlerin tarzını ortaya koymaktadır. Canıgüz, yazarken kendi yaşamından beslenen, izler taşıyan romancılardandır. Kendi yaşam öyküsünden, tecrübelerinden ve yaptığı gözlemlerden hareketle kendi yazın dünyasını ve üslubunu oluşturur. Romanları, içinde farklı renkleri barındıran bir tablo gibidir. Farklı kişiliklerin ortak payda olan temalarda buluştuğu gözlemlenir. Yazar, birbiriyle tezat içinde olan kişi ve durumları i ie verir. Romanları ve kahramanları gizemden beslenerek, insanın kim olduğunu ve hayattaki amacını sorgulayarak sonuca varma arzusunun temelinde şekillenir.

Canıgüz, psikoloji dalında yetkin bir isimdir. Yetkinliği kahramanların oluşumunda ve romanlarda geçen bazı terimlerde kendini hissettirir. Bu durum da okurun olaylar ve kahramanlar üzerine düşünmesi ve sorgulama yapmasına yol açar. Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü mezunu olan yazarın romanlarında psikoloji ve psikanalizmin etkileri görülür. Psikanalizm, sanatçının ilgisini çeken bir bilim dalıdır. Romanlarını psikoloji disiplini içinde ele alır. Yazarın oluşturduğu karakterler ve psikolojik tahliller eğitimini aldığı bölümün yansımasını verir. Canıgüz'n oluşturduğu karakterler psikolojik açıdan incelenmeye değer karakterlerdir. Yazarın ilk eseri *Tatlı Rüyalar* romanının Profesör Olcayto Fişek karakteri Psikoloji Bölümünde yüksek lisans dersleri veren bir profesördür. Yazarın psikoloji bölümünü bitirip bu alanda yüksek lisansa başlaması bu karakterin oluşumu üzerinde etkilidir. Yazar, bu karakter aracılığı ile aşına olduğu psikolojik terimleri

kullanma fırsatı bulur. Romanlarında insan psikolojisine indiği görülür. Bunu yaparken sosyoloji ve felsefeden de yer yer yararlanır. Romanlarda rüyayı arka planda kullanarak kahramanların bilinçaltına iner.

Doğup büyüdüğü ve yaşadığı İstanbul, her romanının tek mekânıdır. Canıgüz'ün romanlarında olaylar hep İstanbul'da geçer. Yazar, mekân olarak çok iyi bildiği İstanbul semtlerini kahramanlara yüklenen anlamlarla işler. Yazarın İstanbul doğumlu olması ve çocukluğunun İstanbul'da geçmesi İstanbul'u anlatırken kendisine kolaylık sağlar.

Eserlerinde kadın, cinsellik, polisiye, ölüm, aşk ve çocuk dikkati çeken temalardır. Bunun yanında fantastik unsurlar da göze çarpar. Yalın ve akıcı bir üslubu tercih eden yazarın romanları okurunu yer yer güldürmüş yer yer de hüznendirir: *“Kahkahalarla ağlatan ve hıçkırıklarla güldüren kitapların yazarı olarak anılmayı isteyen Canıgüz, politik açıdan kendisini narsizme yakın bulmaktadır”* (Canıgüz, 2015).

Yazar, tüm romanlarında cinayeti dolayısıyla polisiyeyi işler. Polisiyeyi romanlarında yapı olarak kurup polisiyenin getirdiği sürükleyicilik ve merak içinde okuyucuyu farklı temalarla karşılaştırır. Polisiye romana yeni bir soluk getiren yazarın romanlarında hüznün ve komedi birbirine paralel ilerleyen iki zıt kavramdır. Yazar, bu durumu mizahını ustalıkla kullanarak okurun beğenisini alır. Mizahta zekâsını ve alaycı tavrını da gösterir. Kimi yerlerde üslubuyla kara mizah yapar. Romanlarında mizahı kullanarak iletişimde esneklik sağlar. Polisiye ve dedektiflik temalarını güldürü unsurları ve fantastik unsurlarıyla kurgulaması yönünden Charles Bukowski'nin *Pulp* romanından ilham aldığı söyleyen yazarın, romanlarının bu eserle birçok yönden benzerlik gösterdiği görülür. Macera, dedektiflik, olağanüstülük ve güldürü Bukowski ve Canıgüz romanlarında kuvvetle hissedilir. Yazar, gülmeyi yumuşak güç silahı olarak görür. Her romanında bu yumuşak güç silahıyla okurun beğenisini tam hedeften vurmayı başarır. Henri Bergson'un *Gülme* isimli yapıtında belirttiği gibi *“Gülme, yarattığı korkuyla acayiplikleri, sıradışlıkları bastırır”* (Bergson, 2018: 15). Canıgüz, oluşturduğu fantastik atmosfer içinde gerilim ve ciddiyetin yüksek hissedildiği anlarda gülmeyi kullanarak sahneyi yumuşatır ve romana farklı bir hava verir.

Romanlarında sıklıkla değindiği hususlardan biri de fantastik unsurlardır. Yazar, fantastik unsurlar kullanarak romana hareketlilik katar. Canıgüz'ün kahramanları gerçek hayatta karşılaşılabilecek insan tipleridir. Kahramanlar sıradanlık gösterirken atıldıkları serüvenlerle fantastik olaylar içinde bulurlar kendilerini. Fantastiğe uygun mekânlar oluşturması da dikkat çekicidir. Yazar, romanlarını psikanaliz çatısı altında fantastik bir atmosfer yaratarak polisiye kurgu içinde yazar. Romanlarında hareketliliği sağlamak amacıyla oluşturduğu unsurlardan biri de maceradır. Her romanında ana kahramanın başından bir macera geçer ve ana kahramanları hep erkektir. Olağanüstünü başarılı bir şekilde kurgular.

Canıgüz'ün romanlarını kategorize etmek oldukça güç bir durumdur. Tamamen fantastik, polisiye ya da postmodern gibi nitelendirmeler yapılamaz. Yazarın birden fazla unsuru barındıran romanlar yazması yazdıklarının tek bir ölçüte bağlı kalmadığını gösterir. Onun için yazmak hayatta yaptığı en değerli iştir. Tek bir sözcüğün çetelesini tutmak gerektiğine inanan yazar, yazarken notlar alıp bir dosya oluşturarak yazar. Yazar, *Gizliajans* ve *Kan ve Gül* romanlarına yazmaya başladığında isim verirken diğer romanlarına yazma işlemini bitirdikten sonra isim verdiğini belirtir.

Romanlarını yazarken kendi yaşamından beslendiği gibi her esere kendi yaşamından izler de bırakır. Yazarın ikinci romanı *Oğullar ve Rencide Ruhlar* ile dördüncü romanı *Cehennem Çiçeği* romanında olaylar beş yaşındaki Alper Kamu etrafında gelişir. Yazarın karakterine kendi adını vermesi dikkat çeken bir husustur. Alper Kamu ile Alper Canıgüz için bir karşılaştırmaya gidildiğinde ortak noktalarının olması dikkat çeker. Alper Kamu'nun babası da yazarın babası da memurdur. İkisi de ailenin tek çocuğudur. Canıgüz'ün çocukluğunda babasından dinlediği hikâyelerde kahramanlarının kendisi ve arkadaşları olduğu hikâyelerde maceralara atılması Alper Kamu'nun da mahalle arkadaşlarıyla çeşitli maceralara atılması ile ilişkilendirilebilir. Yazarın babasının arkadaşlarıyla sık sık evlerinde toplanıp saatlerce muhabbetler etmesi Alper Kamu'nun babasının ve amcasının arkadaşlarını anımsatır.

Ayrıca Alper Kamu isminin Fransız yazar Albert Camus'ya da atıfta bulunulduğu görülür. Alper Kamu, *Cehennem Çiçeği* romanında “Uzaktan akrabam

Fransız kalecinin de isabetle belirttiği gibi ilk ve önemli felsefi sorun hayatın yaşanmaya değer olup olmadığıydı elbette; bir kez devam etmeye karar verdikten sonra, diğerlerinin cehennemi olmayı da ağlayıp sızlanmadan kabullenmek gerekiyordu” ifadelerini kullanarak Albert Camus’u uzaktan akrabası ilan eder. (Canıgüz, 2017: 218) Alper Kamu, varoluşunu sorgulayan bir karakterdir. Aynı zamanda insanlara, yaşama ve tanrıya karşı derin düşüncelere sahiptir. Murat Menteş ile olan dostluğu eskiye dayanan yazarın *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanı ile *Cehennem Çiçeği* romanlarının ana kahramanı Alper Kamu’nun isminin hayata geçmesinde Menteş’in de rolü vardır. Canıgüz, *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanını yazarken ana kahraman beş yaşındaki çocuğa farklı bir isim koymayı düşünmüş; fakat aklına Alper Kamu isminin geldiğini söyleyince Murat Menteş’in de ısrarıyla Alper Kamu ismi kesinleşmiştir. Yazar, bu ismi eserlerinin otobiyografik olarak okunmasını istemediği için koymak konusunda kararsız kaldığını ifade eder.

Bütün romanlarda Amcabey, Kız Tevfik ve Tahtakafa karakterleri okurla buluşur. Bu karakterlerin oluşumu da yazarın hayatından bir yansımadır. Yazar, lisedeyken izin günlerinde amcasının yanına gittiğini ve amcasının bir grup arkadaşıyla sürekli vakit geçirdiğini, kendisinin de onları yakından tanıdığını söyler. Canıgüz, daha gençlik yıllarında o arkadaş grubunun muhabbetlerine katılır ve onları dinlerken keyif alır. Romanlarında da yansıttığı karakterleri hep bir arada tutarak aynı masa etrafında oturup olay akışının dışında başka yerde başka konular üzerine konuşarak eğlenen bir grubun sahnelerini romana ekler. Verilen karakterler romanların fantastik ve polisiye atmosferi içinde romanın gerçekçiliğini ve sakinliğini korur. Romanın olay akışının seyrini değiştirme ya da rol alma gibi bir güce sahip olmamakla birlikte tek sahneleri vardır. Gruba katılan dördüncü bir kişi her zaman vardır. O dördüncü kişi, romanın olay akışı içinde aktif role sahip kişiler olur. Romanların ana kahramanlarının yolu da bu kişilerle kesişir ve onların sohbetlerine tanık olurlar.

Tatlı Rüyalar romanında üçlüye eşlik eden dördüncü isim Okan’dır. Dörtlünün sahnesine geçişi sağlayan ise Tatar’dır. Tatar, yıllarca ortağından alacağı parayı beklemiş ve bunun için plan yapmıştır. Planını uygularken kendisine destek

verecek olan Okan’la buluşmaya gittiğinde bu üçlüyle tanışır. Bir kahvede aynı masa etrafında oturmuş her şeyden habersiz muhabbet ederler.

Alper Kamu maceralarında bu dördüncü kişi kahramanın babasıdır. Evlerine gelen arkadaşlarıyla aynı masada oturarak sohbet ederler. Ana kahraman Alper Kamu, babasının arkadaşlarıyla olan muhabbetlerini dinlemekten keyif alır. Peşine düştüğü cinayet faillerini araştırırken onların sohbetleri ona her şeyi unutturur ve keyif verir. *Cehennem Çiçeği* romanında babasının arkadaşlarından Adalet’in adını duyunca araştırdığı Adalet hakkında bazı ipuçları yakalar. Bir fotoğrafın arkasındaki isimle tanıdığı kadının o arkadaş grubundan birinin eşi olduğunu ama bir başkasını sevdiğini öğrenir. Bu bilgilerle araştırmasını ilerleten küçük dedektif Alper Kamu, araştırdığı kadının, babasının eski nişanlısı olduğunu öğrenir. Ana kahraman onlar sayesinde bu gerçeği öğrenmiş olur.

Gizliajans romanında üçlüye eşlik eden Fezai Aydınürk olur. Ana kahraman Musa, Bodrum’da çok güzel bir bahçede yine aynı masada oturan arkadaşlarla tanışır. Romanın, fantastik atmosferi içinde sakinliği ve gerçekliği koruyan kahramanların birbirleri ile olan şakalaşmaları, muhabbetleri romanı bir an olsun fantastik havadan soyutlar. Dünyayı uzaylılardan korumak için oraya giden Musa, onlarla birlikteyken geçirdiği zamanın bütün yaşadıklarından daha samimi ve gerçek olduğunu hisseder.

Kan ve Gül romanında ise gruba eşlik eden isim İskender Doğan’dır. Meyhanede oturup muhabbet eden arkadaş grubu aşk üzerine konuşurken ana kahraman Aziz de onlara katılır. Geçmişe yolculuk yapan Aziz’in gerçeklikten uzak durumu o meyhanede o kişilerle bir aradayken gerçekliliğini korur.

Yazarın romanları edebiyat dünyasında ve okurlar arasında beğeni toplar. Romanları sadece ülkemizde değil yurt dışında da büyük bir ilgi görür. “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” romanı ile “*Gizliajans*” romanı, İnci Bürhaniye ve Selma Wels tarafından 2011’de Berlin’de kurulan Binooki yayınevi tarafından Almanca çevirileri basılır. Alper Canıgüz, *Gizliajans* romanıyla Almanya’da üç ayda bir yayımlanan dünya edebiyatının en iyiler listesine (Weltempfänger) giren ilk Türk romancıdır.

Canıgüz, bir süre bazı öyküler yazmıştır. Bu kurgu tarih öykülerini derlemeyi düşünmüşse de henüz yayımlamamıştır. Ocak 2010’da Murat Menteş, Onur Ünlü ve

Alper Canıgüz'ün yazılarının yer aldığı Afili Filintalar'da da bir süre yazan Canıgüz, şimdilerde zaman zaman kültür ve edebiyat dergisi olan Kafa'da yazar. Romancı, çeşitli röportajlarda; Jules Verne, Michel Zevaco, Vladimir Nabokov, Halo Calvino, John Fowles ve Dostoyevski, Walter Scott, Salinger gibi isimleri okurken etkileri altında kaldığını belirtir. Ayrıca Nietzsche onun için ilham vericidir. Edebiyattaki kahramanları için ise Raskolnikov, Gregor Samsa, Alyoşa ve Ivan Karamazov gibi isimleri gösterir.

Alper Canıgüz'ün Eserleri

Tatlı Rüyalar (2000)

Cehennem Çiçeği (2013)

Oğullar ve Rencide Ruhlar (2004)

Gizli Ajans (2008)

Kan ve Gül (2017)

İKİNCİ BÖLÜM

2. ALPER CANIGÜZ'ÜN ROMANLARININ İNCELENMESİ

2.1. Tatlı Rüyalalar

2.1.1. Eserin Tanıtımı

Alper Canıgüz'ün ilk romanı *Tatlı Rüyalalar*'ın ilk basımı 2000'de İletişim Yayınları tarafından yapılmıştır. 186 sayfadan oluşan roman, kitabın kapağında belirtilen “psiko-absürd romantik komedi” ifadesi ile örtüşmektedir. Romanda, psikolojiyi de absürtlüğü de romantik komediliği de sıkça görmek mümkündür. *Tatlı Rüyalalar*, düş ile gerçeği iç içe kurgulayarak okura sürükleyici bir serüven sunmuştur. Roman, hâkim bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Romanın başkahramanlarından biri olan Profesör Olcayto Fişek karakterinin oluşmasında da, yazarın psikolojik terimleri rahatlıkla kullanmasında da yazarın psikoloji mezunu olmasının etkisi vardır. Yazar, kurguyu oluştururken olayların sıralanışı açısından romanı bölümlere ayırarak kurguyu vermiştir: “Roman kurgusunda biçimsel bir özellik olarak romanın bölümlendirilmesi de dikkati çeker. Bazı romancılar, olaylar arasındaki insicamı sağlamak, romanı belli bir düzene sokmak, bir bütünlük içinde sunmak, romanın unsurları arasındaki bağlantıyı etkili bir şekilde sağlamak için bölümlere ayırırlar” (Çetin, 2013: 208). Alper Canıgüz, *Tatlı Rüyalalar* romanını on üç bölüme ayırmış ve her bölümü sayılarla numaralandırmıştır.

2.1.2. İsim-İçerik İlişkisi

Tatlı Rüyalalar, içinde birden çok rüyayı barındıran bir romandır. Profesörün öğrencileri ve diğer karakterler gördükleri rüyaları anlatırlar. Fakat romanın kırılma noktalarından biri olan asıl rüya, Şevket Hakan Tunçel'in rüyasıdır. Rüyasında gördüğü adamın kendisinin diğer kişiliği olduğuna inanır. Şevket Hakan Tunçel, uyumaya niyetlendiği her an başka bir âlemde başka bir bedende tekrar yaşamaya devam ettiğinin bilincindedir ve bu durum kendisini memnun eder. Yani Şevket

Hakan Tunçel'in Hector Berlioz olarak hayat bulduğu âlemdeki her serüven onun için birer tatlı rüyadır.

2.1.3. Olay Örgüsü

Yazarın oluşturduğu kurguyu okurla paylaşması için belli bir düzen içinde sunması gerekmektedir. Bunu da olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurarak bağlantılı bir şekilde aktararak yapmalıdır. Bu durum olay örgüsü olarak adlandırılır.

Romanlarda oluşturulan kurgu içinde farklı öykülere rastlanır. Bu öyküler roman kişilerinin başlarından geçen olaylar ve birbirleriyle olan ilişkilerden doğar: “Her romanda mutlaka bir öykü bulunur. Romandaki öykü, karakterlerin birbirleriyle münasebetlerinden doğan olaylar toplamıdır” (Sağlık, 2010: 48). Romandaki öykünün okuyucuya aktarılması belli bir düzen gerektirir. Olay örgüsü bu öykünün aktarımında rol alır: “Ancak, romanda olaylar kronolojik bir sıra ile verilmeyebilir. Romanın anlatıcısı, öyküyü oluşturan olaylardan sonrakini başta, baştakini de sonda verebilir veya daha başka türlü bir düzenleme ile söz konusu olayların sırasını bozabilir” (Sağlık, 2010: 49). Yazar, kendi üslup ve tarzıyla kendi oluşturduğu sırayla öyküleri sunar.

Nurullah Çetin olay örgüsünü şu şekilde ifade eder: “Olay örgüsü ise yazarın okuyucuyu etkileyebilmek, güzel ve hoş bir iz bırakabilmek, anlamlı bir vurgu oluşturabilmek için yani belli bir amaç için olayların oluş sırasını değiştirerek, kendine göre bir sıralama ve düzenleme yaparak ortaya çıkardığı kurgusal yapıdır” (Çetin, 2013: 188).

1

Birinci bölüm, romanın ana kahramanlarından biri olan Hector Berlioz'u ve çevresindekileri tanıtmaya yönelik girişimlerdir. Roman, bir pazar sabahı kahvaltı yapan Hector'un gazetedeği ilanı okumasıyla başlar. İlan şu şekildedir:

“HAYATIMI SATIYORUM!

25 yaşında, iyi eğitilmiş, iki yabancı dil bilen sağlıklı genç, geri kalanını temin edebilmek amacıyla hayatının bir bölümünü satıyor.

İlgilenenler aşağıdaki telefon numarasına başvurarak randevu alabilir.”
(Canıgüz, 2018: 7).

İlanı büyük bir şaşkınlık ve heyecanla okuyan kahraman, hayatını satmak isteyen bu adamla tanışmak ister. İlanda verilen numarayı çevirdiğinde telefonu bir kadın açar ve kadının üslubu ve tavrı kahramana oldukça seviyesiz ve kaba gelir. Hayatını satmak isteyen adamla ancak randevu ile görüşülebilmesi kahramanı daha da heyecanlandırır.

Randevunun verildiği adres Kartal’da bir apartman bahçesindeki eski bir müstemilattır. Mekânın kasveti ve hayatını satmak isteyen adamın tavırları kahramanı oldukça huzursuz eder. Adam Hector’u bisikletçinin çırağı zannederek azarlar. Hector, etrafı inceledikten sonra adamın tavırlarını da gözlemleyerek geldiğine pişman olur. Planladığı iş için doğru yapıp yapmadığını düşünür. Hayatının bir bölümünü ellerine bırakacağı kişiyi tanımak isteyen adam, Hector’dan kendisini tanıtmasını ister. Bunun üzerine ana kahraman, otuz üç yaşında olduğundan, Cannes’da doğduğundan, annesinin Türk, babasının Fransız olduğundan, Tokat’ta askerlik yaptığından, babasının ölümünden, şu sıralar da Fransızca ders verdiğinden ve çevirmenlik yaptığından bahseder.

Hayatını satmak isteyen adam Hamit Alemdar, hayatının neden satın alınmak istendiğini sorar. Hector, bu soruya açık bir cevap vermemekle beraber kendisine İstanbul’u iyi bilen güvenli birine ihtiyacı olduğunu söyler. Kahraman, gizemli ve büyük işi bitene kadar Hamit Alemdar’a kendi evine taşınmasını teklif eder. İkili, haftalık yedi yüz elli frank ücret karşılığında Hamit’in hayatını Hector’a satması üzerine anlaşır.

2

Bu bölüm, ilk bölümden farklı gibi görünen ama birbirine paralel olan bir hikâyeyi anlatır. Bölümde romanın diğer ana kahramanı Şevket Hakan Tunçel’in etrafında gelişen olaylar anlatılmıştır. Bölüm, Profesör Olcayto Fişek’in Klinik Psikoloji yüksek lisans dersi verdiği sınıfa girmesiyle başlar. Profesör, sınıftakilerden gördükleri rüyaları anlatmalarını ve diğerlerinin de bu rüyaları yorumlamalarını ister. Bu hususta romandaki rüyalar ve olayların akışı ve yorumlanması kurgudaki yerini

alır. Rüya, romanın temeline işlenmiş bir husustur. Sınıftan biri, gece arkadaşlarıyla king oynadığını, rüyasında da kendisini sinek beşli olarak gördüğünü, karo papazın kendisini dövdüğünü söyler. Öğrencilerin bir kısmı bu rüyayı anlamsız bulsa da bazıları sinek beşlinin işçi sınıfını karo papazın da egemen sınıfı sembolize ettiğini söyler. Yazar, aldığı psikoloji eğitiminin yansımalarını bu bölümde ve profesör karakterinde gösterir. Bu sahnelerde psikanaliz havası kuvvetle hissettirilir. Birkaç kişi daha rüyasını anlattıktan sonra ders biter. Olcayto Fişek iki yatıştırıcı hap alarak odasına çekilir, yemeğe gitmez ve bütün öğleden sonrasını Freud okuyarak geçirir.

Akşam odasından çıkmak üzereyken odasına bir adam gelir ve kendisini Şevket Hakan Tunçel olarak tanıtır. Profesör acelesi olduğunu, çıkması gerektiğini söylese de Şevket Hakan Tunçel'in konuşmadan gitmeye niyeti yoktur. Profesöre *“Beni derdime derman olacağınıza inandıran yazdığınız kitap oldu: Rüya, Gerçek ve Karnabahar!”* deyince profesör böyle bir kitap yazmadığını hatta hiç kitap yazmadığını ve bir yanlışlık olduğunu söyler (Canıgüz, 2018: 27). Fakat adam *“Ya öyle mi? Her Neyse, bunun hiçbir önemi yok. Zaten ben de kitabınızı bu tarafta görmemiştim. Hatta kitabınızı gören ben bile sayılmam”* cevabını verince profesör iyice meraklanır ve adamı dinlemeye karar verir (Canıgüz, 2018: 27).

ŞHT (Kahramanın adı bundan sonraki bölümlerde böyle anılacaktır), bilgisayar mühendisi olduğundan, insanlarla sağlıklı ilişkiler kurduğundan ve iki yıldır bir hastalığa yakalandığından bahseder. Kendisinde çoğul kişilik bozukluğu olduğunu bu kişiliğin geceleri ortaya çıktığını, onun hayatını yaşadığını söyler. Profesörün kafasının karıştığını anlayan ana kahraman *“Şöyle: benim uykuya daldığım noktada o uyanıyor ve hayatını yaşamaya başlıyor. O uyuyunca da ben uyanıyorum. Durmadan birbirimize dönüşüyoruz”* şeklinde açıklama yapar (Canıgüz, 2018: 28). ŞHT, hangisinin gerçek hangisinin düş olduğunu anlayamadığını, onu her an gördüğünü ama onun kendisini görüp görmediğinden habersiz olduğunu söyler. Bu durum onu oldukça bunaltır. Bir gece sıcaktan uyanır ve pijamasının önünü açmaya çalışır. Sabah uyandığında pijamanın bir düğmesinin koptuğunu görür. Düğmeyi arar; fakat bulamaz. Aynı gece düğmeyi öbür kişiliği kendi evinde bulur ve hiçbir şey anlamadan bir kenara bırakır. Bu durum ŞHT'e diğer tarafa geçişin mümkün olduğunu düşündürür.

İlginç kahraman, Olcayto Fişek'e evinde bir elektro fizyoloji laboratuvarı kurduğunu, yatmadan önce kafasına elektrotlar yapıştırarak beyin dalgalarını bilgisayara kaydettiğini söyler. Düzenli giden dalgalanmalarda bir süre sonra birden bir sıçrama olduğunu ve bu sıçramaya P 330 ismini verdiğini söyler. Profesörden asıl istediği de bu P 330'dur. Profesörden kendisine uyurken P 330'u ortaya çıkaracak uyarıcıyı vererek o durumda kalmasını sağlamasını ister. Profesör, bunun çok tehlikeli olduğunu ve kabul edemeyeceğini söylese de ŞHT kendisi hakkında yazacağı bir makalenin bilim dünyasında ses getireceğini, bu durumun kendisi için de bir önem olduğundan bahseder ve öbür tarafta öbür kişiliğinin bir kitapçada profesörün yazdığı bir kitabı olduğunu söyler. Profesör kafası karışık bir şekilde öbür kişiliğinin bir adı olup olmadığını sorar. Şevket Hakan Tunçel'in diğer taraftaki kişiliğinin adı Hector Berlioz'dur. Böylece iki ana kahramanın hikâyesinin ilerleyen bölümlerde de devam edeceğinin ipuçları verilir.

3

Bu bölüm, Hector'un etrafında gelişir. Bölüm, Hector ve Hamit'in çeviri yapmasıyla başlar. Birlikte bazı yazıları Türkçe'ye çevirirler. Bu bölümde romana Okan, Tatar ve Panş dâhil olur. Tatar ve Okan aktif olarak diyaloglarda bulunurlar; fakat Panş'ın geri dönüş tekniği ile öldüğü aktarılır. Hayri Kuru'nun da ismi bu bölümde geçer. Tatar ve Okan'ın konuşmalarından; beş yıl önce Panş'ı öldürdükleri, son güneş tutulmasının meydana geleceği çarşamba günü Hayri Kuru'nun Panş'a söz verdiği gibi paralarla Muhittin'in Yeri'ne geleceği ve Tatar ile Okan'ın o parayı alıp Hayri Kuru'yu da öldürmek istediği anlaşılır.

Hector, Hamit'e siyah beyaz bir fotoğraf gösterir. Fotoğrafta kırk yaşlarında bir adam ve ondan daha genç bir kadın vardır. Hector, fotoğraftakilerin Panş ve sevgilisi Bebekâ olduğunu, Panş'ın asıl adının Şeref olduğunu söyler. Hamit, bunlarla ne alakaları olduğunu sorunca Hector her şeyi en başından anlatır. Panş, karanlık işler yapan ve birkaç kişiyi öldüren biridir. Bebekâ'ya âşık olduktan sonra onunla bir hayat kurmak için bu karanlık işlerden çekilmek ister; fakat yapması gereken son bir iş vardır. Ortaklarıyla tarihi eser kaçakçılığı yapacak, aldığı parayla sevgilisiyle güzel bir hayat kuracaktır. Parayı aldıklarında polis baskın yapar ve herkes kaçır. Panş paraları çok yakın arkadaşı olan Hayri Kuru'ya emanet eder ve

yüzyılın son güneş tutulmasının yaşanacağı gün ne olursa olsun parayı Muhittin'in Yeri'ne getirmesini söyleyerek ortadan kaybolur. Ortakları daha fazla dayanamayıp parayı paylaşmak isterler fakat Panş bunun daha sonra yapılmasının uygun olacağını söylediğinde ise Panş'ı öldürürler. Bebeke, sevgilisinin ölümüne daha fazla dayanamaz ve Fransa'ya yerleşir. Orada da Hector'un annesi ile tanışır ve her şeyi ona anlatır. Hector, annesinden öğrendiği bu bilgilerle o parayı almak istediği için Hamit'i yanında tutar. Hamit, bütün bunları öğrenince çok şaşırır. Böyle bir şeyin gerçekliğine inanamaz. Hector, Hamit'e aldıkları paradan üç yüz bin dolar vereceğini söyleyerek onu ikna eder.

4

Bölüm, Profesör Olcayto Fişek'in odasında ansiklopedi okumasıyla başlar. Profesör, ansiklopedi okurken ŞHT gelir ve P 330 üzerine araştırmalar yapıp yapmadığına dair konuşurlar.

Profesör, evine gittiğinde aklına Mine Çora'nın yüzü gelir. Mine Çora, profesörün yıllar önce Amerika'da tanıştığı sevgilisidir. Doktora yaparken tanışan ikili Olcayto Fişek'in eğitiminden sonra Türkiye'ye yerleşmesiyle ayrılır. Olcayto'nun ondan tek bir isteği vardır: hayatı boyunca nerede yaşadığını kendisine bildirmesi. Profesör, Türkiye'ye döndükten sonra bir süre haberleşmişler fakat zamanla bu görüşme ve haberleşmeler azalarak son bulmuştur. Bütün bunları düşünen Olcayto Fişek, bilgisayarını açarak Mine Çora'ya elektronik posta yoluyla bir mesaj yollar: “Sana ihtiyacım var” (Canıgüz, 2018: 70).

5

Bölüm, Hector'un zil sesiyle uyanmasıyla başlar. Kapıya gelen genç kız Hamit'le görüşmek istediğini söyleyince Hector bu kızın telefonda randevu almak için konuştuğu Nalan olduğunu anlar ve içeri alır. Nalan, Hamit evden ayrıldıktan sonra mahalleli tarafından rahatsız edildiğini anlatır. Hamit, annesinin evine gitmesini söyler; fakat kız babasının onu öldürebileceğini oraya gidemeyeceğini anlatır. Kızın anlattıkları karşısında Hamit ilgisiz ve soğuk davranır. Nalan, Hamit'e bir köşede cesedi bulursa üzülüp üzülmeyeceğini sorar. Fakat kızın cesedinin bulunması Hamit'i ne üzer ne de mutlu eder. Kız, Hamit'in bu konuşmalarından

kendisine âşık olduğu anlamını çıkarır. Bu durum Nalan ve Hamit'in kişiliklerine dair bilgileri gözler önüne serer.

Hamit, evden çıktıktan sonra Hector ve kız baş başa kalır. Hector, kızın tuhaf ve sevimli bir yanı olduğunu düşünür. Nalan, Hector'a Hamit'in kendisine âşık olduğunu fakat kendisinin onu sevmediğinden bahseder. Hamit'le Nalan'ın konuşmalarına kulak misafiri olan Hector, Hamit'in ısrarla Nalan'ı sevmediğini söylediğini anımsar fakat Nalan, Hamit'in aşk acısından öyle konuştuğunu söyler. Nalan, ona evinin işlerini yapabileceğini onlarla birlikte yaşamak istediğini söyler; fakat Hector bunu reddeder. Nalan, hıçkırıklarla ağlayarak Hector'u ikna etmeye çalışır ve bunu başarır. Kendisine sarılan kızı geri çevirmemek için saçlarına dokunan Hector, Nalan'ın “*Beni seviyorsun*” dediğini duyar (Canıgüz, 2018: 82). Nalan'ın kendisine uzanan her yardım elini aşka ve sevgiye bağladığı görülür.

Hamit, çocukluk arkadaşı Halil İbrahim'le karşılaşır. Hamit ile Halil İbrahim'in aralarında geçen konuşmalardan anlaşılır ki Hamit'in ailesi oldukça dindar bir ailedir. Hamit, İmam Hatip Lisesi'nden ayrılana kadar Halil İbrahim'le arkadaşlığını korumuştur. Fakat sonra Hamit dayısını dolandırarak Almanya'ya kaçmıştır. Halil İbrahim, Çarşamba'daki medresede öğretmenlik yapmaktadır.

Halil İbrahim, arkadaşını dinden çıkmakla suçlar. Hamit ona, lisedeki eğitiminin ona yetersiz geldiğini okuldan ayrılarak kendisini geliştirmeyi amaçladığını ve o sırada “Şeyh Safi” adında biriyle tanışarak hayalleri ve fikirlerini etkilediğini anlatır. Arkadaşının Şeyh Safi'yi tanımamasına şaşırılmış gibi yapan Hamit, onun dikkatini çekmeyi başarır. Hamit, Şeyh Safi'nin dergâhında güzel muhabbetlerin edildiğinden bahsederek kendisini dinden çıkmış olarak suçlayan arkadaşına “*Belki şimdi söylediklerime inanmıyorsun ama Şeyh Safi'nin şanlı ordusunun batılın zulmünü ayakları altına alacağı gün çok mahcup olacaksın*” diyerek Halil İbrahim'in merakını arttırır (Canıgüz, 2018: 89). Halil İbrahim merakla o günün ne zaman olacağını sorduğundaysa bir hafta sonra çarşamba günü Muhittin'in Yeri'nde saat iki buçuk sularında gerçekleşeceğini fakat düşmanlarının haber aldığını ve desteğe ihtiyaçları olduğunu söyler. Halil İbrahim, dini bir meselenin bir meyhaneden yürütülmesine itiraz edince Hamit bu durumun anlaşılmasında ve şüphe çekmemesi için ayarlandığını anlatır. Hamit, Halil İbrahim'i

o gün oraya talebeleriyle destek olmak için gelmeye ikna eder. Böylece Hamit, Hector'un paralarını almaya giderken kendilerini koruyacak bir destek grubu hazırlamış olur.

6

Profesör, cumartesi günü ŞHT'in Bahçelievler'deki evine gider. Olcayto Fişek'e bir rüya gördüğünü ve rüyasında öldüğünü; fakat Hamit'in onu kurtardığını, Hamit'in Hector Berlioz'un arkadaşı olduğunu söyler. ŞHT, Hector'un bütün hayatına vakıftır.

Ana kahraman, Olcayto Fişek'i odasına götürerek hazırladığı elektro-fizyoloji düzeneğinin nasıl çalıştığını anlatır. Kahraman, kafasına elektrotları yerleştirerek yatağına uzanırken profesör beyin dalgalarını kaydetmek ve uyarıcı göndermek üzere bilgisayarın başına geçer. İşleme başladıktan kısa bir süre sonra kahraman çocukluk anılarını sayıklayarak anlatmaya başlar. Fakat bir süre sonra bir kriz geçirircesine ağlamaklı bir şekilde aynı cümleleri tekrar eder. Profesör, tedirginlikle Şevket Hakan Tunçel'i uyandırır fakat aldığı cevap karşısında şaşırır: *“Bana ne yaptınız böyle profesör! Hayatımda hiç bu kadar gülmemiştım”* (Canıgüz, 2018: 110).

7

Nalan, Hamit'e onu terk ettiğini fakat evden ayrılmayacağını söyler. İkisinin bir birlikteliği olmamasına rağmen Nalan'ın onu terk ettiğini söylemesi garip bir durumdur. Yemekten sonra odasına çekilen Hamit, Hector ve Nalan'ı yalnız bırakır. Bir süre içki içip dans ettikten sonra Nalan, Hector'a onu asla bırakmamasını söyler. Nalan, bu kez Hector'a yakınlaşmanın peşinde olduğunu gösterir.

Okan ve Tatar arasında bir gün sonra yapacakları plan hakkında konuşmalar geçer. Okan bu konuda biraz tedirgindir. Tatar ise paraları alacaklarından emin bir şekilde konuşur ve paraları aldıktan sonra Hayri Kuru'yu öldüreceklerinden bahseder. Bu bölümde Okan'ın kahvede birlikte oturup sohbet ettiği Tahtakafa, Kız Tevfik ve Amcabey romana dâhil olur ancak süreklilik göstermezler.

8

Bölüm, Profesör Olcayto Fişek'in sınıfa girmesiyle başlar. Profesör, sınıfa girince bir müddet öğrencilerini süzer ve ilk günden bu yana değişikliklerini fark eder:

“Giyim kuşamları, saç kesimleri, dinledikleri müzikler, konuşma tarzları...” (Canıgüz, 2018: 121). Öğrencilerine sunum yapmaları gerektiğini söyleyerek derse başlar. Sunum yapan bir öğrenci plasebo etkisinden bahseder.

Profesör Fişek, ŞHT’i arayarak P 330’u bulduğunu ve uygulamak için saat sekizde buluşmak istediğini söyler. Profesör, P 330’u bulmamıştır. Öğrencisinin yaptığı sunumla aklında kalan plasebo etkisini kullanacaktır. Yani ana kahramana bulduğunu söyleyecek onu öyle koşullandıracaktır.

Profesör, getirdiği ıhlamuru yapıp içmesini bunun işlem için gerekli olduğunu söyler. Ana kahraman, ıhlamuru içtikten sonra profesörle veda konuşması yapar çünkü bir daha bu tarafa geri dönememe ihtimali olduğunu düşünür. Odasına çekilerek kafasına elektrotları yapıştırır. Profesör de bilgisayarın başında beklemeye başlar.

9

Hamit, Muhittin’in Yeri’ne gider. Meyhane daha açılmadığı için içerde etrafı temizleyen yamaktan başka kimse yoktur. Yamaktan adının Yurdakul olduğunu, Erzurum Horasanlı olduğunu ve Muhittin Abi’nin iki yıl önce öldüğünü meyhaneyi de Cevdet Bey ve oğullarının işlettiğini öğrenir. Burada Orhan Pamuk’un *Cevdet Bey ve Oğulları* romanına atıfta bulunulmuştur.

Hamit ve Hayri Kuru meyhanede kısa bir sohbet ettikten sonra Hayri Kuru Hamit’ten Panş’ın emanetçisi olduğuna dair bir ispat göstermesini ister. Bunun üzerine Hamit, Hector’dan aldığı Panş ve Bebeke’nin fotoğrafını verir. Hayri Kuru, arkadaşı Panş’ın başına gelenlerden habersiz bir şekilde paraları emanetçi zannettiği Hamit’e verir. Hamit, para dolu çantayı alıp meyhaneden çıkar; fakat kısa bir süre sonra karşısına Tatar çıkar ve kendisini tehdit ederek zorla çarşıya doğru götürür. Hamit sokağın başında Hayri Kuru’yu da rehin aldıklarını görür. Hector, olanları izlerken hızla onlara doğru yürür ve Hamit’in üstüne atlayarak sara nöbeti geçiriyormuş gibi yapıp yaygara koparır. Hector’un yerde kıvrandığını gören insanlar başına toplanır ve bu kargaşadan faydalanan Hamit kaçar.

Hamit, elindeki çantayı sıkıca tutmuş bir şekilde koşarken karşıdan yedi-sekiz kişilik bir grubun kendisine doğru geldiğini görür. Grubun başında da Halil İbrahim vardır. Hamit, arkadaşının yanına giderek arkasındaki kalabalığı işaret eder ve Hayri

Kuru'yu tarif ederek Şeyh Safi olduğunu ve rehin alındığını söyleyerek kaçırmaya devam eder. Halil İbrahim'in öğrencileri Hector'u ve Hayri Kuru'yu kurtarır. Ancak Tatar, Hamit'i yakalar, koşuşturma sırasında kendinden geçen Hamit yere düşer ve Tatar silahını ona doğrultur.

ŞHT, gözlerini açtığında kendi odasında olmadığını başka bir odada ve başka bir yatakta olduğunu anlar. Yanında Nalan vardır fakat Nalan onu Hector zanneder. ŞHT, düş âlemine geçmeyi başarmıştır. Hemen dışarı çıkarak Hector'u ve Hamit'i aramaya başlar. Önünde durduğu pasajdan bağırış seslerini duyar ve oraya koşar. Tatar'ın elindeki silahı Hamit'e doğrulttuğunu görür. Bu duruma engel olmak için Tatar'ın üstüne yürür ve yaralanır. ŞHT, yaralı haline aldırmadan Tatar'a saldırır ve onun kollarını kırar. Para dolu çantayı alarak pasajın çatısına çıkar ve Hector'un kendisine seslendiğini duyar. Hector'u görünce son iki yıldır yaşadıklarını anımsar. Hector, çantayı istediğinde ŞHT *“Üzgünüm, bu çantayı sana veremem çünkü onu almak için çok uzak bir yoldan geldim”* diyerek kendini çatıdan aşağı doğru boşluğa bırakır (Canıgüz, 2018: 157). Bu bölüm romanın fantastik havasını kuvvetlendirir. Kahraman rüya âlemine geçiş yaparak bu havayı güçlendirmiştir.

10

Profesör Olcayto Fişek, bilgisayar başında beklerken farklı dalgalanmaların olduğunu görür ve kahramana seslenir; fakat cevap alamaz. Bunun üzerine odaya girer ama kahramanı yatağında bulamaz. Paniğe kapılan profesör odanın içine dikkatlice bakınca yatağın bulunduğu köşede duvarla yatak arasındaki boşlukta oturduğunu görür. ŞHT, Olcayto Fişek'e öbür tarafa gittiğini orada yaşadığı macerayı ve orada öldüğünü anlatır. Bunun gerçek olmadığını anlatmaya çalışan Profesör, kahramanın öbür taraftan getirdiği para dolu çantayı görünce bu çantanın daha önce burada olduğunu düşünür. O sırada kapı çalar. Gelen adam adının Panş olduğunu, kendisine ait bir şeyi almaya geldiğini söyleyerek para dolu çantayı alır. ŞHT ve Panş arasında öbür âlem ve paralarla ilgili konuşmalara anlam veremeyen Olcayto Fişek kafası karışık bir şekilde konuşulanları dinler. Panş, bu parayı almak için öbür tarafa gidemediğini ve Şevket Hakan Tunçel'in düşlerinden yararlandığını söyler.

11

Bir pazar kahvaltısında Hector Berlioz, gazetede okuduğu ilanla Hamit'in yeni bir iş aradığını anlar. İlan şu şekildedir:

“DÜNYANIN EN İYİ SAĞ KOLUNU

KULLANACAK BEYİN ARANIYOR!

25 yaşında, iyi eğitilmiş, , iki yabancı dil bilen sağlıklı genç, vücudunun bütünlüğünü koruyabilmek amacıyla, yeteneklerini değerlendirmek isteyen kişilerin davetini bekliyor.

İlgilenenler Numaralı telefona başvuruda bulunarak randevu alabilir” (Canıgüz, 2018: 171).

Hector, Hamit'e yanında kalıp paraları alıp giden adamı bulmasına yardım etmesini ister. Hamit, bunu reddederek Hector'un da bütün olanları unutmamasını ister. Hector yaşananlardan dolayı iki gün nezarethanede kalır ve psikolojik olarak çöker. Öte yandan Hector Nalan'a evlenme teklifinde bulunur.

12

Profesör Olcayto Fişek, emeklilik dilekçesini verir, odasındaki eşyaları toparlar. Klinik psikoloji master öğrencileri ellerinde bir buket çiçekle profesörün odasına gelir. Kısa bir sohbetten sonra odadan çıkarak profesörü yalnız bırakırlar.

Aynı gün ŞHT, yemekte profesörle buluşur. Burada Olcayto Fişek'in Mine Çora ile mektuplaştığı ve yakın zamanda yanına gideceği aktarılır. Ana kahraman ise Hector'dan tamamen kurtulduğunu söyler.

13

Kitabın son bölümü Bebek ile Panş arasındaki konuşmadan oluşur. Panş, Bebek'a gördüğü rüyayı anlatır. Rüyasında bir kardeşi olduğunu öğrendiğini fakat kardeşinin bir bozayı olduğunu söyler. Kardeşinin yerini bilen tek kişinin de ayda yaşayan bir kız olduğunu söyler. Bebek dinlediği rüyayı önemsemeden Panş'ı alarak verandaya gidip müzik dinlerler. Roman yine anlatılan bir rüya ile son bulur.

2.1.4. Mekân

Anlatılarda kurgulanan olayın hayata geçmesi için bazı unsurların oluşması gerekir. Olayın geçeceği mekânlar, olayı yaşayacak şahıslar, olayın gerçekleşeceği zaman gibi unsurlar bir araya gelerek kurgunun hayata geçmesini sağlar. Romanda geçen mekânlar, roman kişilerinin ruhsal ve psikolojik durumlarıyla değişkenlik kazanır. Bu hususta mekânların açık-kapalı, dar-geniş şeklinde tasnifi yapılabilir. Bir mekân eş zamanlı olarak bazılarında açık gelirken bazılarında ise kapalı gelebilir. Kişinin içe dönük veya aktif kişiliğine göre mekânlar değer kazanır: “Mekân, hem gerçek dünyayı hem de kurmaca dünyayı çevresel olarak kuşatır. İnsanın iç dünyasında yaşadığı fırtınalar, çevresiyle çelişik bir karakterde sunularak güçlü bir mekân retoriği oluşturulabilir. Ya da roman kişinin içinde bulunduğu fiziksel ve ruhsal durum, yaşanan anla uyumlu bir mekân retoriğiyle, güçlü bir şekilde ifade edilebilir. Mekânın ifade edilmesindeki üslup, olay ile mekân arasında kurgunun sağlamlığını öne çıkarabilecek önemli bir unsurdur” (Şengül, 2010: 528).

Romancı, vakaların vuku bulduğu mekânları tasvirlerle güçlendirerek mekânın kişi ve vaka üzerindeki etkisini kuvvetli bir şekilde hissettirir. Aktaş, mekâna dair düşüncelerini “Mekân, vaka zincirinde ifade edilen hadiselerin sahnesi durumundadır” şeklinde aktarır (Aktaş, 1991: 142). Okurun bu tasvirlerle mekân ve genel olarak kurgu hakkındaki bilgisi şekillenir. Ancak yazarın oluşturduğu bazı kurgularda mekân unsurunun arka plana atıldığı gözlemlenir. Mekân romanı olma özelliğine ulaşamayan anlatı kişi ve vaka romanı olur: “Bazı romanlarda mekân tasvirlerine önem verilmez. Bu tür metinlerde mekân, sadece olay ya da kişilerin belirgin kılınması için birer araç ve vesile konumundadır” (Çetin, 2013: 133).

Romanda olaylar İstanbul’da geçer. Mekân olarak İstanbul semtleri ve karakterlerin evleri kullanılmıştır. Kartal, Cihangir, Bahçelievler bu semtlerden bazılarıdır. Romanda mekânlar güçlü tasvirlerle verilmemiştir.

2.1.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar

Dar mekânlar kişilerin kendilerini psikolojik olarak rahatsız ve huzursuz hissettikleri mekânlardır. Kişilerin bulundukları mekânların dar/kapalı mekânlar olması ruhsal durumlarına bağlı olarak belirlenir: “Mekânın darlığı, fiziksel anlamda

küçüklüğünden değil, karakterin imkânsızlığından ve kendini orada sıkıştırılmış duyumsamasından kaynaklanır” (Korkmaz, 2005: 437). Bir mekânın aynı anda farklı kişiliklerce dar ve geniş olması mümkündür: “Kapalı mekân tercihinin kişilikle olan bağlantısı da irdelenmelidir. Bazı insanlar içe dönüktürler, yalnızlığı, kapalı mekânlara kapanmayı, inzivaya çekilmeyi severler. Bunlar, dışa dönük aktif değil, içe dönük pasif kişiliklerdir. Bireysel, felsefi, metafizik anlamda zihinsel faaliyetlerle uğraşırlar. Bu tür kişiler, kendi varoluşlarını ancak kapalı mekânlarda gerçekleştirebilirler” (Çetin, 2013: 134).

Anlatıcının romanda sunduğu ilk mekân Hamit Alemdar’ın evidir. Gazetede gördüğü ilan üzerine telefonda konuştuğu kızın kendisine verdiği adrese giden Hector Berlioz, Kartal’daki bu evi pek sevmez. Ev, fiziksel olarak eski ve korkutucudur: “*Burası bir apartmanın arka bahçesine inşa edilmiş yıkık dökük bir müstemilattı. Antrenin iki tarafında kapıları kapalı iki oda bulunuyordu*” (Canıgüz, 2018: 9). Hector, bu eve girdiği ilk anda tedirginlik duymaya başlar. Hiç tanımadığı bir yer ve tanımadığı bir adamın evinde olmak, üstelik hayatının geri kalanını satılığa çıkaran tuhaf bir adamla aynı mekânda olmak onu yeterince sıkır. Mekânın kasveti, ev sahibi adamın tavırları ve gazetedeği ilanının tuhaflığını düşününce o mekân kendisi için pişmanlık duyduğu bir yerdir ve can sıkıcıdır. Hayatının geri kalanını satmak için gazeteye ilan veren bir adamın yıkık dökük evinde olmak Hector Berlioz’ u ürkütür. O eve gittiği için daha ilk anlarda pişmanlık duyar: “*Hector bu eve geldiği için kendine lanetler okumaya başlamıştı bile*” (Canıgüz, 2018: 10). Fiziksel olarak da dar mekân olan ev, Hector Berlioz için psikolojik olarak da dar bir mekândır.

“*Yirmi beş yıllık öğretim üyesi Profesör Olcayto Fişek*” Klinik psikoloji yüksek lisans dersleri verdiği sınıfa girince öğrencilerin soruları ve birbirleri ile olan diyaloglarından çok gerilir ve sıkılır (Canıgüz, 2018: 19). Dersi bir an önce sonlandırıp odasına çekilmek ister. Sınıf onun için meslek hayatı boyunca hiçbir zaman kendini mutlu hissettiği bir mekân olmamıştır: “*Araştırmalar yapmaktan zevk alıyordum ama işin öğretmenlik kısmı benim için her zaman cehennem azabı olmuştur*” ifadelerini kullanan Olcayto Fişek, öğretmenlik yapmayı sevmediği için sınıf ve öğrenciler her zaman onu rahatsız etmiştir. (Canıgüz, 2018: 181). Öğrencileriyle konuşmayı, onların soru ve fikirlerini dinlemeyi sıkıcı bulmakla

birlikte tahammül edemez. Kendisini huzursuz hissettiği sınıf ortamı Olcayto Fişek için dar mekândır.

Romanın dar mekânlarından biri de Şevket Hakan Tunçel'in evidir. Klasik yapılı ev Profesör Olcayto Fişek için tedirgin edici bir mekândır. Aşına olduğu ev dekorları ve düzeninden farklı bulduğu bu evde bulunmak psikolojik olarak kendisine baskı uygular: “14. *Louis tarzı klasik mobilyalar, oymalı kakmalı lambriler, kadife güneşlikler ve kristal avizelerle salon post-alaturka bir dekorasyona sahipti*” (Canıgüz, 2018: 98). Bu ev, hem Olcayto Fişek için hem de ŞHT için dar mekândır. Profesör Olcayto Fişek, psikolojik deney yapmak ve makale yazmak için Şevket Hakan Tunçel'in teklifini kabul eder fakat bu durum ve ortam onu huzursuz eder. ŞHT'in evinde kurmuş olduğu elektro fizyoloji laboratuvarı profesörü tedirgin eden bir ortamdır. Profesör, kabul ettiği teklifin ciddiyetinin farkındadır. Ana kahraman, kendisinden hazırladığı elektrotlarla beynine uyarıcılar göndererek zihninde öbür âleme geçişini sağlamasını ister. Bu durumun duyulması Olcayto Fişek'in kariyerini olumsuz yönde etkileme ihtimali de olunca profesör o eve her gittiğinde aynı tedirginlik ve huzursuzluğu yaşamıştır. Bu ev aynı zamanda Şevket Hakan Tunçel'in de kendisini huzursuz eden bir mekândır. Çünkü uyuduğunda kendini farklı bir yerde farklı bir bedende yaşarken görür. Bu noktada evinin yatak odası kendisi için kapalı mekândır.

Romanda kullanılan mekânlardan biri de Muhittin'in Yeri olarak bilinen bir meyhanedir. Meyhane, romanın gerilimini ve hareketliliğini oluşturan mekânlardan biridir. Fiziksel olarak kapalı mekân tanımına uyan Muhittin'in Yeri ve bulunduğu sokak, Hector Berlioz, Hamit Alemdar ve Hayri Kuru için dar mekândır. Kendilerine korku yaşatan mekân onlar için ölüm tehlikesi taşır. Söz konusu kahramanlar bu mekânda saldırıya uğrar, Tatar ve arkadaşları tarafından öldürülmeye çalışılırlar. Aynı sokaktaki pasaj da Hamit için dar mekânlar arasındadır. Hamit, pasajda Tatar'ın saldırısına uğrar: “*Ancak arkasını dönüp iki adım atmıştı ki boğazında demir gibi bir pençe hissetti ve karşı konmaz bir güçle kepenklere fırlatılmadan bir saniye önce Tatar'ın hiddetten mosmor kesilmiş korkunç suratını gördü*” (Canıgüz, 2018: 151). Hamit ve Hector Berlioz için bulundukları bütün mekânlar dar mekândır.

2.1.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar

Romanın muhtevası ile mekânlar arasında sıkı bir bağlantı vardır. Mekânlar, kurgunun gerçekleşebilmesi için gerekli tüm nitelikler sağlanarak oluşturulur. Açık mekân olarak da adlandırılabilen geniş mekânlar insanoğlunun tasavvuruna sığdırabileceği kadar özgür bir alandır. Ancak mekânların kişiliklerin ruhsal ve psikolojik açıdan etkisi düşünüldüğünde kapalı mekân olarak nitelendirilebilecek mekânların bazı kişilikler üzerinde huzur ve güven verici etkileri gözlemlenebilir: “Dolayısıyla mekânın, mekân tercihinin kişilikle, ruhsal durumla, mizaçla doğrudan bağlantısı vardır. Romanda mekân unsuru bu açıdan da irdelenmelidir” (Çetin, 2013: 134).

Genellikle oda, bina türündeki mekânlar dar mekân olarak kabul edilse de Profesör Olcayto Fişek’in üniversitedeki odası geniş mekân örneğidir. Fiziksel olarak kapalı olan bu oda onun için ferahlatıcı, açık bir mekâna dönüşür. Profesör bazen saatlerce odasına kapanıp ansiklopediler okur, makaleler yazar. Araştırma yapmak ve okumak profesörü mutlu eder. Bunu da üniversitedeki odasında yapar. Kendisini yoran ve bunaltan sınıftan bir an önce kurtulup kendini odasına kapatma arzusu içindedir. Kendi benliğini ve varoluşunu gerçekleştirdiği mekân bu odadır. Araştırmalar yaparak, okuyarak vaktini geçiren Profesör Olcayto Fişek bu odada kendini güvende ve huzurlu hisseder.

Hector Berlioz’un evi Nalan için geniş mekândır. Nalan, Hamit’in evinde yalnız kaldığı zamanlarda güvensizlik ve tedirginlik içinde olduğunu, etraftakiler tarafından rahatsız edildiğini belirterek Hector Berlioz’un evine yerleşir. Bu ev onun için oldukça güven verici bir mekândır: “*Tek istediğim sıcak bir evde, güvenilebileceğim insanlarla birlikte olmak. N’olur, beni kovma*” diyerek Hector’un evinin kendisi için güvenli bir mekân olduğunu belirtir (Canıgüz, 2018: 81). Nalan, o evde yaşadığı için kendini güvende hissettiği kadar mutluluk da duyar.

2.1.5. Zaman

Yazar kurguyu oluştururken olayın gerçekleşeceği zamanı da belirler. Zaman kavramı bu tür anlatılar için büyük önem taşır. Anlatının içindeki olayların

gerçekleştikleri zamanla bütünleşerek ortaya çıktığı görülür. Zaman, roman sanatının temel yapı taşlarından biridir: “Roman bir zaman sanatıdır ve geniş bir zamana yayılan olay, durum, olgu, yaşantı, duygu, hayal ve düşünce unsurlarının sergilenmesidir” (Çetin, 2013: 126).

Bir hadisenin vuku bulması belirli mekân ve zaman içinde şekillenir. Olayların zamandan bağımsız düşünülmesi imkânsızdır. Kurguda da gerçek yaşamda da olayların cereyan ettiği zaman dilimi vardır: “Zamanın akışı kroniktir. Dolayısıyla ister kurmaca, isterse gerçek hayatta olsun, olaylar asıl itibariyle zamanın akış sırası içinde meydana gelirler” (Narlı, 2002: 95).

Roman akışında olayların gerçekleşme zamanlarını bir bütün olarak kurguyu çerçeveleyen bir zaman vardır. Bu çerçeve zaman romanın nesnel zamanını verir. Nesnel zaman, romanın başlangıç ve bitişine kadar olan, romanın gerçek zamanıdır: “Romanda nesnel zaman, romana göre canlı olan, gerçek olan ya da yüzey yapıda, ön planda yer alan zaman dilimidir” (Çetin, 2013: 127). Nesnel zaman, romanın bütününe kaplayan, takvimdeki bir tarihe tekabül eden somut ve genel bir zamanına denir.

Nesnel zamanın bütünlüğü içinde romanın seyrini değiştiren olayların vuku bulduğu zamanlar romanın vaka zamanını oluşturur: “Romanda olayların geçtiği zaman dilimi. Nesnel zamanın tamamını kapsamayan, sadece olayların cereyan ettiği zaman süresi” (Çetin, 2013: 129). Çetişli ise vaka zamanını “Roman, tiyatro ve hikayede, olayların başlama noktası ile bitiş noktası arasında geçen zamana vak’a zaman denir” şeklinde tanımlar (Çetişli, 2016: 96). Romanın genel bir zaman tablosu içinde kurgunun kırılma noktasını oluşturan bazı olayların geçtiği zaman dilimi vaka zamanıdır. Vaka zamanı aktarılırken nesnel zamanın arka planda kalması da muhtemeldir. Vaka zamanı, roman yazarının oluşturduğu sıralamayla aktarılır. Olayların gerçekleştiği an aktarılması ya da geri dönüşler yapılarak vaka zamanına gidilmesi yazarın oluşturduğu tabloya göre sunulur.

Roman zamanının bir diğer önemli ögesi ise öyküleme yani anlatma zamanıdır. Öyküleme zamanı, anlatıcının romanda geçen olayları aktarma zamanıdır. Anlatıcı olayları kronolojik vermek zorunda değildir. Anlatma zamanı baştan sona,

sondan başa ya da ortadan aktarılabilir. Bu, anlatıcının zamana bakışı ve aktarışıyla ilgilidir: “Her yazarın zamana tasarrufu yahut zamana yüklediği fonksiyon şüphesiz ki farklıdır. Bu farklılığı tayin eden, yazarın dünya görüşü, tecrübesi, zihniyeti, olaylara bakış tarzı ile olayları yorumlayış kabiliyetidir” (Tekin, 1989: 26). Nurullah Çetin, anlatma zamanının iki biçimde olduğunu vurgular: anında aktarma ve sonradan aktarma. Anında aktarmada “Olaylar daha olup bitmekteyken, sıcağı sıcağına aktarılır. Olaylar, okuyucunun gözü önünde oluyormuş gibi cereyan ederken hemen kaydedilir” (Çetin, 2013: 131). Böylece vakaların ve gerçekleştiği zaman diliminin herhangi bir değişikliğe uğramadan okurla paylaşılarak metnin bütünlüğü korunur. Sonradan aktarma durumunda ise vaka zamanları ve nesnel zaman içinde vuku bulan olayların zaman karşısında bazı değişikliklere uğradığı gözlemlenebilir: “Romadaki olaylar, olup bittikten sonra ileriki bir zaman diliminde hatırlamalara ya da tutulan kayıtlara göre aktarılır. Dolayısıyla bu tür aktarmada olayların oluşu ile yazılışı arasında geçen zaman süresi, değiştirici ve dönüştürücü bir etkiye sahiptir” (Çetin, 2013: 131-132).

Romanda ay yıl olarak kesin bir tarih verilmemiştir. *Tatlı Rüyyalar* romanında vaka zamanı Hector Berlioz’un bir pazar sabahı gazetede okuduğu ilanla başlar ve iki haftayı kapsar. Romanın vaka zamanı iki haftadır. Öte yandan Hector Berlioz’un öbür âlemdeki yani düşündeki karşılığı olan Şevket Hakan Tunçel’in serüveninin anlatıldığı bölümlerde zaman tam olarak verilmemiştir. Şevket Hakan Tunçel bir âlemde yaşadığı iki günü uyurken öbür âlemde iki saat yaşayabildiği zamanlar olduğunu belirttiğinden iki âlemin zaman anlayışının birbirinden farklı olduğundan bahseder.

Vakaların kronolojik ilerlemediği, geriye dönüşler yapıldığı görülür. Bu geri dönüşlerle kahramanların özel zamanlarının aktarılmasıyla tanıtıldığı gözlemlenir. Ana kahraman Hector Berlioz, roman başında otuz üç yaşında olduğunu belirtirken öte yandan geri dönüş tekniği ile annesiyle babasının tanışmasından bahseder. Çocukluk anılarını da anlatan kahraman otuz yılı aşkın bir süreden kesitler aktarır. Romanda yer yer “*saat iki sularında*”, “*üç buçuğa doğru*” (Canıgüz, 2018: 9), “*haftaya çarşamba*” (Canıgüz, 2018: 90), “*cumartesi*”, “*öğleden sonra bir*

sularında” (Canıgüz, 2018: 98), “*yarın*” gibi ifadeler kullanılarak olayların vaka zamanı verilmiştir.

2.1.6. Bakış Açısı

Romanı oluşturan unsurlardan biri de romanın aktarılışındaki bakış açısıdır. Romanın yazımında kullanılan bakış açısı; kişiler, zaman ve mekânların tasvirinin yapılmasında da etkilidir: “Bakış açısının önemini, romanın ter kibini şekillendiren unsurlara bakış, yorum ve yansıtıyla sınırlamamak gerekir. Çünkü bakış açısı aynı zamanda eserin dil ve üslubunu da belirlemektedir. Bakış açısına müracaat edilen kişi, yazar adına, fakat daha çok kendi kimliği doğrultusunda ve kendi dünya görüşüne göre konuşacaktır” (Tekin, 1989: 14).

Romandaki vakaları, tasvirleri yani kurguyu aktaran kişi anlatıcıdır. Aktarıcıya verilen isim zamanla değişiklik gösterir: “Anlatıcı terimi, edebiyat literatürüne son zamanlarda girmiştir. Daha önceleri ya romancıyla karıştırılmış ya da romandaki “konuşucu” gibi adlarla ifade edilmeye çalışılmıştır” (Sağlık, 2010: 50). Anlatıcı romanda geçen olayları belirli bir bakış açısıyla sunar. Bu noktada anlatıcının bakış açısı büyük önem taşır: “Anlatıma bağlı edebi metinlerde, özellikle de hikâye ve romanda, hem metin halkası, hem vaka zinciri, hem de eserin dili, anlatıcıya ve bakış açısına göre şekillenir” (Aydemir, 2013: 182). Roman, yazıldığı bakış açısıyla roman unsurları hakkındaki bilgileri edinme şeklini de ortaya koyar. Bu hususta hâkim bakış açısı ve kahraman bakış açısı edebiyat dünyasında sıklıkla kullanılan bakış açılarıdır.

Aktarıcının, olayların geçmiş ve geleceğine, kişilerin duygu ve düşüncelerine hâkim bir üslupla anlatması romanın hâkim bakış açısıyla yazıldığını gösterir. Hâkim bakışla yazan romancı, “Her şeye vakıf olan, her şeyi bilen kimsedir. Aynı zaman diliminde, farklı mekânlarda, farklı kişilerce yaşanmış olayların hepsini görmüş, izlemiş gibi aktaran, roman kişilerinin iç dünyalarında olup bitenleri, onların neler düşündüklerini bilen kişidir” (Çetin, 2013: 107).

Aktarıcının olayların içinden biri olduğu ve olayları kendi gözünden tasvir ederek anlattığı romanlar kahraman ve gözlemci bakış açısıyla yazılan romanlardır. Bazı romanlardaki olayların birden fazla kişi tarafından anlatıldığı görülür. Bu tarz

romanlar ise çoğulcu bakış açısıyla yazılan romanlardır. Nurullah Çetin, bu durumu şöyle açıklar: “Bu, kuşkusuz romanın tekdüze anlatımını kıran, okuyucuyu uyanık tutmaya yarayan, romana bir çeşni ve renk veren bir uygulamadır” (Çetin, 2013: 113).

Alper Canıgüz’ün bu ilk romanı *Tatlı Rüyalar*, hâkim bakış açısı ile takdim edilmiştir. *Tatlı Rüyalar*’da her şey anlatıcının tasarrufundadır. Yazarın bu bakış açısını kullanması karakterlerin diyaloglar dışında tahlilini, iç çözümlemesini rahatlıkla yapmasını sağlar. Yazar, romandaki vakalara vakıf olarak okuru bilgilendirmiştir. Yer yer yazar anlatıcının romanın içine girdiği, tarafsızlığını koruyamadığı görülür: “*Zavallılık öyle perişan görünüyordu ki*” (Canıgüz, 2018: 72-73). Kahramanların ne düşündükleri ve ne hissettiklerinin bilincinde olan yazar anlatıcı, kahramanların iç dünyalarına dair bilgileri de okura sunmuştur. Kahramanların aralarındaki diyaloglarda yazar anlatıcı arka planda bu diyalogların çözümlemesini verir:

“*Hector’un içinden telefonu kadının suratına kapatmak geliyordu ama bu küstah sekreter bozuntusu karşısında yenilgiyi bu kadar kolay kabullenemezdi*” (Canıgüz, 2018: 8).

“*‘Panş’ı gözünde çok büyütmüşsün’ dedi Tatar. Aslında bu konunun onun da canını çok sıktığı belliydi*” (Canıgüz, 2018: 44).

“*Şevket Hakan Tunçel sevincinden deliye dönmüştü*” (Canıgüz, 2018: 134).

Hâkim bakış açısının yanı sıra olayların içinde, işlevsel role sahip Hector’un bakış açısına da yer verildiği görülür. Vakaların vuku bulduğu mekânlar kahramanların gözünden aktarılsa da yazar anlatıcı, hâkim tavrını elden bırakmaz.

2.1.7. Şahıs Kadrosu

Romanın temel taşlarından biri olan kişiler, olayın canlandırılmaları açısından büyük önem taşır: “Roman kurgusunun önemli bir parçasını da kişiler oluşturur. Bunlar, romanda etken ya da edilgen konumdadırlar. Yani ya özne ya da nesnedirler. Olayların canlı, hareketli bir biçimde seyredebilmesi için, bunlara yön veren, oluşumlarına sebep olan kişiler vardır. Roman, bir insan sanatıdır. Dolayısıyla kişisiz

ya da kişiye özgü niteliklerin olmadığı metin, roman adını alamaz” (Çetin, 2013: 142).

Romanlarındaki şahıslar, olumlu ve olumsuz olarak var olurlar. Romandaki kurgu, mekân ve kişilerce olumlu görülen karakterler iyi yönleriyle ön plana çıkarken olumsuz olarak görülen karakterler kötü yönleriyle öne çıkar. Bu noktada tip ve karakter ayırımına gidilecek olunursa anlatının başından sonuna kadar aynı özelliklere sadık kalan kişiler tip olarak kabul edilir. Ancak anlatı boyunca değişikliklere uğrayarak farklılık gösteren kişiler karakter olarak nitelendirilir: “Romanda tip, kişisel niteliklerinden çok başka kişilerde de bulunan ortak özellikleri en yetkin ve en belirgin biçimde temsil eden kişidir. Tipik kişilerde sabit ve hâkim bir tavır ve davranış, bir eğilim, bir ihtiras, ortak bir kişilik ve karakter özelliği olarak belirginleşir” (Çetin, 2013: 147).

Canıgüz bu ilk romanında, hayattaki varoluşlarını amaçlandıramamış, pasif, benliklerini gerçekleştirememiş, psikolojik çıkmazlara giren, mutsuz ve huzursuz kahramanlar kullanmıştır. *Tatlı Rüyalar*’ın kişileri küçük fantastik özellikler dışında herhangi bir farklılığı olmayan sıradan kişilerdir.

2.1.7.1. Erkekler

Yazar, romanın ana kahramanı olarak erkek kahraman seçmiştir. Romanın hareketliliğini sağlayan, diğer roman kişileriyle olan diyaloglarıyla romanın konusunu ve olayını oluşturan iki kahraman Hector Berlioz ve Şevket Hakan Tunçel, romanın ana kahramanlarıdır. *Tatlı Rüyalar*’ın erkek kahramanları birçok açıdan benzerlik gösterir. Düzen, disiplin ve huzurdan uzak, varoluşlarını amaçlandıramamış, kendi benliklerini gerçekleştirmemiş, aile ve iş hayatında düzensiz bir yaşam sürerler.

Hector Berlioz

Hector Berlioz, romanın birbirine paralel giden iki hikâyesinin ana kahramanlarından biridir. Fransız bir babanın ve Türk bir annenin tek çocuğu ve çifte vatandaşlığı olan kahraman, babasının ölümü üzerine Türkiye’ye yerleşir. Kendisi hakkında bilgilere arkadaşı Hamit Alemdar’a kendini tanıtmamasıyla ulaşılır: “*Otuz üç*

yaşındayım. Fransa'nın şirin bir kenti olan Cannes'da doğmuşum. Babamın işi gereği on üç yaşına kadar dünyanın pek çok farklı yerinde bir sürü şehir gezdim" (Canıgüz, 2018: 12). Hamit tarafından bisikletçi çırağı zannedilmesi üzerine kullandığı ifadelerle dış görünüşüyle modern biri olduğunu okurla paylaşır: *"Demek buralarda bisiklet tamircisi çıraklarının otuz beş yaşlarında olması, beyaz keten takım elbiseler giymesi ve Avrupa'daki modaya uygun açık renk güneş gözlükleri takması beklenebiliyordu"* (Canıgüz, 2018: 10). Annesinin ülkesine kesin dönüş yapan Hector, çifte vatandaşlığını kullanarak askerliğe başlar: *"Tokat Üçüncü Topçu Taburu, İkinci Bölük Topçu Onbaşı Hector Berlioz"* (Canıgüz, 2018: 13).

Geçimini Fransızca dersler vererek ve çeviriler yaparak sağlar. Kahramanın edebiyata özellikle Sait Faik'e olan sevgi ve ilgisi dikkat çeker: *"Pek çok Türkçe kitap okudum. Sait Faik'e bayılırım. Hatta hayatımın bir döneminde onun bütün eserlerini Fransızca'ya kazandırmak istiyorum"* (Canıgüz, 2018: 15). Sait Faik'in öykülerinden de bahseden kahraman yer yer bu sevgisini dile getirir. Kahraman, romandaki rolüne birkaç ay önce annesini kaybetmiş, annesinin arkadaşı Bebeke'nın sevgilisiyle alacağı bir miktar paradan bahsetmesi üzerine zengin olma hayaliyle Türkiye'ye dönüp planlar kurarak başlar. Tek amacı annesinin yakın arkadaşı Bebeke'dan duyduğu sevgilisi Panş'ın parasını almak ve zengin olmaktır. Bu iş için kendisine yardım etmesi maksadıyla bir adam tutar. Parayı aldıktan sonra zengin olacağı için sevinen Hector, tam olarak nasıl bir hayat yaşamak istediğini de bilmez. Hayattaki varoluşunun sebebi ve amacını bilmemekle birlikte bu amacı ve varoluşu da sorgulamaz. Zengin olduktan sonra hayatını nasıl şekillendireceğini hiç düşünmez sadece zengin olacağı günün hayalini kurar. Otuz üç yaşında yetişkin bir birey olmasına rağmen düzenli ve disiplinli bir iş ve aile hayatı yoktur. Sorumsuz, amaçsız ve mizahı güçlü bir kahramandır. Herhangi bir arkadaş çevresi ya da eğlenmek için gittiği görüştüğü kimseye rastlanmaz.

Parayı almak için yanına aldığı Hamit'e göre yaşam enerjisi daha yüksektir. İçinde bulunduğu amaçsız ve düzensiz hayata rağmen eğlenip gülmenin bir yolunu her zaman bulur. Hayatının bir amacının olmaması, herhangi bir konuda sorumluluk sahibi olmaması ve maddi açıdan sıkıntılar yaşamasına rağmen neşesini hiç kaybetmeyen bir kişiliktir. Hamit'in kız arkadaşı olduğunu iddia eden Nalan'ın

gelmesiyle farklı duygular yaşar. Nalan'ın Hamit'in kendisine âşıkmiş gibi davranmasını ve Hamit'in Nalan'ı ısrarla reddetmesini duymasına ve şahit olmasına rağmen kızın tuhaf bir kişiliğe sahip olmasının ona sevimli bir özellik kattığını düşünür. Nalan'ın bütün tuhafliklarına ve sağlıksız düşüncelerine rağmen ona karşı koyamaz. Ona karşı hissettiği duyguyu tam olarak tanımlayamasa da yalnız kalmasını istemeyerek yanında tutar. Bir süre sonra onunla ilgili düşüncelerini Hamit'le paylaşır: *“Çok acılar çekmiş, sorunlarla dolu bir çocukluk geçirmiş ve... Bilmiyorum, onu çok sempatik ve sevmeye değer buluyorum. Bence herkeste sevmeye değer bir şeyler vardır, Ben Nalan'ın bu yönünü görebildiğimi düşünüyorum”* (Canıgüz, 2018: 174). Romanın sonlarına doğru Nalan'a olan tuhaf hislerine direnmeyi bırakarak ona evlenme teklifi eder. Nalan'ın evlilik teklifini kabul etmesi onu her ne kadar sevindirir de aslında Nalan'ın herhangi birinin evlilik teklifini reddetmeyeceğini, kendisine âşık olmadığını da bilir. Öte yandan Nalan'la olan ilişkisinin arkadaşı Hamit için bir sorun teşkil edip etmeyeceği konusunda da düşüncelidir. Bu durumu arkadaşıyla konuşur fakat bir sorun olabileceği takdirde evlenmekten vazgeçmeyeceğini de *“Aslında cevabın ne olursa olsun onunla evlenme kararından vazgeçecek değilim çünkü bence aşk her şeyin üstündedir”* ifadesiyle dile getirir (Canıgüz, 2018: 176).

Olaylar Hector'un planladığı gibi gelişmez. Hayalini kurduğu paraları alamaz ve zengin hayatı yaşama hayali suya düşer. Hayatına kaldığı yerden devam etmekten başka çaresi olmayan Hector çevirmenlik yapmaya devam eder. Fakat zengin olma hayalinden vazgeçmeyerek paraları alıp ortadan kaybolan Şevket Hakan Tunçel'i bulmak için peşine düşmeyi düşünür.

Hamit Alemdar

Hamit Alemdar, farklı kişiliğiyle dikkat çeken genç kahramanlardan biridir. Bu gencin göze çarpan ilk farklılığı *“geri kalanını temin edebilmek amacıyla hayatının bir bölümünü satıyor”* oluşudur (Canıgüz, 2018: 7). Hayatının geri kalanını satacağının ilanını vermesi romanın daha ilk sayfasından bu kahramanın dikkat çekiciliği ve toplumdan ayrıklığını gözler önüne serer. Roman, Hamit'in gazeteye verdiği ilanla başlar. İlanda kendini şu şekilde tanıtır: *“25 yaşında, iyi eğitilmiş, iki*

yabancı dil bilen sağlıklı genç” (Canıgüz, 2018: 7). Fiziksel özellikleri ise Hector tarafından tasvir edilir: *“Ortadan biraz uzun boylu, yapılı denebilecek, ince bir bıyığı ve sakalları olan, esmer bir adam*” (Canıgüz, 2018: 9). Roman boyunca kahramanın kendini gazetede tanıtırken verdiği özellikleri belirtilmez. Bildiği diller ve aldığı eğitime dair herhangi bir belirti yoktur. Hamit’in bu ilandan önce ne iş yaptığı, nasıl bir hayat sürdüğü hakkında da bilgi verilmez.

Hector Berlioz’un zengin olma hayaliyle yaptığı planda kendisine yardımcı olmak üzere haftada yedi yüz frank ücret karşılığında anlaşılarak hayatının geri kalanını ona satar. Dindar bir ailenin çocuğu olan kahraman, ailesinin baskısı üzerine İmam Hatip Lisesi’nde okur. Ancak ailesinin bu dindar ve baskıcı tutumu onu oldukça sıkarak ve okuldan ayrılarak yaşadığı hayattan kaçarak. Aileye, dine veya herhangi bir düşünceye bağlı yaşamak düşüncesi kahramanın fitratına ters bir durumdur. Özgürlüğüne düşkün olduğu kadar özgürken neler yapmak istediğini de bilmeyen bir kişiliktir. Hamit’in Hector Berlioz ile tanışana kadar geçen zaman diliminde ne iş yaptığı romanda verilmemiştir. Yıkık bir müstemilatta yaşayan kahramanın rahat ve ferah bir ortamda yaşamak gibi bir amacı da yoktur.

Hamit’in hayatta tutunduğu bir dal, uğruna mücadele vereceği bir gayesi ve hayali yoktur. Hayattaki varoluş sebebini ve yaşamının amacını bilmeyen, huzursuz ve huzuru aramayan bir tiptir. Sevdiği bir yer, bir kişi ya da bir durum yoktur. Konuşmak, gülmek, insanlarla vakit geçirmek Hamit’in hoşlanmadığı şeylerdir. Hector Berlioz’un evine taşındığında iş dışında konuşmaz. Yeni ev arkadaşının muhabbet etme çabaları onu oldukça sıkarak. Soru-cevap dışında kimseyle bir diyaloga girmeyen, bu soğukluk ve asosyalliğinin sebebinin romanda verilmediği bir kişiliktir. Ancak çocukluğunda gördüğü baskıcı tutum ve ciddiyetin onun insanların arasına güvenle karışmasına engel olduğu söylenebilir. Önce okuldan sonra ailesinden ve yaşadığı şehirden kaçarak özgürlüğe yürüyen kahramanın insanlara karşı güven hususunda açık olduğunu fakat birçok kez güveninin boşa çıktığını belirtir: *“Ben ilişkilerime karşımdakine tam bir güven duyarak başlamayı tercih ederim. Karşımdaki güvenilmez biri olduğunu gösterene kadar da böyle devam ederim. Her seferinde hayal kırıklığına uğramışsam da ahlaken bunun böyle olması gerektiğine inanıyorum*” (Canıgüz, 2018: 12).

Nalan'ın ona yaklaşma çabaları her seferinde başarısız sonuçlanır. Hamit, Nalan'dan kurtulmak istediğini onu asla sevmediğini ve sevmeyeceğini her defasında dile getirir. Nalan'ın ölmesi durumunda kendisinin ne üzüleceğini ne de mutlu olacağını belirtir. Bir insanın sevinçleri, üzüntüleri, acıları ve korkuları onun için bir anlam ifade etmez. Hayata bakışı ve tavrı, sadece hayattaki varlığını devam ettirmek için yaptıklarıyla sınırlıdır. Hayatta kalmak dışında herhangi bir eylemde bulunduğu görülmez. Öte yandan hayata sıkı sıkı bağlı bir tip olmadığı da ortadadır. Kahramanın roman boyunca nasıl duygular taşıdığı bilinmez. Hamit, oldukça zeki bir karakterdir. İçinde bulunduğu krizleri fırsata çevirmeyi iyi bilir. Yıllar sonra tesadüfen gördüğü çocukluk arkadaşı Halil İbrahim'in kendisini dinsizlik, ahlaksızlık ve yobazlıkla suçlaması üzerine sakinliğini korur. Aslında dini bir şeyhi korumakla yükümlü olduğunu, uzun zamandır gizli bir görevle sorumlu olduğunu anlatarak arkadaşının dini duygularını ve hassasiyetini kullanarak onu Hector ile yaptıkları plana dâhil eder. Böylece kendine bir destek grubu oluşturur. Romanın aksiyon sahnelerinin kilit isimlerinden biri olan Hamit, uğradığı saldırı sonucunda yaralanır. Aldığı yaralarla kendi kabuğuna çekilmek yerine hayatını yeni bir hikâye ve maceraya atılmak üzere beklemeye alır.

Romanın sonunda kahramanın herhangi bir başarıya ya da huzura ulaşmadığı görülür. Öyle ki gazeteye yeni bir ilan vererek hayatının geri kalanını birinin yardımcısı olarak geçirebileceğini yazar. Bu kez kendini “*DÜNYANIN EN İYİ SAĞ KOLU*” olarak tanımlar (Canıgüz, 2018: 171). Hector ve Nalan'ın yakın bir zamanda evleneceğini öğrendiğinde ise “*ben de biraz yalnız kalmayı istiyorum. Düşünmem gereken birçok şey var*” diyerek artık o evden ayrılmak istediğini belirtir (Canıgüz, 2018: 175).

Profesör Olcayto Fişek

Yirmi beş yıldır psikoloji bölümünde öğretim üyesi olan profesörün öğrencilik yılları Amerika Birleşik Devletleri'nde geçmiştir. Yazarın psikoloji bölümünden mezun olmasının bu karakterin oluşumunda büyük etkisi vardır. Yazar, psikoloji alanında psikolojik değerleri kullanarak profesör bir kahraman yaratmıştır.

Olcayto Fişek'in hayattan bir beklentisi yoktur. Yaşamaktan bıkmış bir şekilde ve yalnızlık içinde günlerini geçirir. Üniversitedeki odasına kapanıp saatlerce ansiklopedilerin içine gömülür. Araştırma yapmayı ve okumayı sever. Fakat ders vermek ve anlatmak profesör için mutluluk verici değildir. Şevket Hakan Tunçel ile yaptığı sohbet sırasında mesleğine dair *“Araştırmalar yapmaktan zevk alıyordum ama işin öğretmenlik kısmı benim için her zaman cehennem azabı olmuştur”* ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2018: 181).

Karşısına çıkan Şevket Hakan Tunçel, Olcayto Fişek'in hayatına bir hareketlilik katar ve bilmediği bir serüvenin içinde bulur kendini. Rüyasında kendini farklı bir bedende gördüğünü söyleyen bu adam rüyasındaki hayata ruhsal ve bedensel olarak geçmek ister. Şevket Hakan Tunçel'in kişiliği, gördüğü düşleri, evinde kurduğu elektro-fizyoloji laboratuvarı profesörü oldukça şaşırtır. Profesörün durağan hayatı bir anda hareketlenir. Bu hareketlilikten endişe duyan profesör merakına da söz geçiremez. Yeni tanıştığı adamın hikâyesini dinleyen profesör, ilk zamanlar adamın yardım isteğini geri çevirse de sonra yardım etmeyi kabul eder. Profesörün yardımıyla bu durum gerçekleşir. Şevket Hakan Tunçel'in evine gelen Panş'ın geçmişten geldiğini söylemesi ve paraları almak istemesine şahit olan profesör büyük bir anlamsızlık yaşar. Hayatına bir anda giren bir adamla fantastik bir serüven yaşar.

İşinde de aşta da huzuru bulamamış bir tip olan profesör, yıllar önce Amerika'da âşık olduğu Mine Çora'yı hatırladıkça ona olan aşkı yenilenir. Doktora eğitimi bittikten sonra iradesinin güçlü olduğunu ve onsuz yapabileceğini göstermek için sevgilisinden ayrılmış Türkiye'ye dönmüştür. Mine Çora'nın kendisinden başka erkeklere de ilgi duyduğunun farkında olan Olcayto Fişek onu sevmekten vazgeçmez. Bu noktada Olcayto Fişek'in Hector Berlioz'a benzediği görülür. Hector Berlioz, Nalan'ın başka erkeklere ilgi duyacağını bildiği halde kendisine evlenme teklifi etmiştir.

Şevket Hakan Tunçel

Romanın iki ana kahramanlarından biri olan Şevket Hakan Tunçel, bilgisayar mühendisidir. Normal akışında seyreden hayatı son iki yıldır kâbusa dönmüştür.

Rüyasında farklı bir dünyada farklı bir bedende bir karşılığı olduğunu görür. Bu rüyalara başta aldırış etmese de sürekli tekrarlanması ve gerçekliğinin artması kahramanı tedirgin eder. Gözlerini kapatıp uyuduğu zaman farklı bir bedende farklı mekânda uyanıp farklı bir hayata başladığını düşünür. Şevket Hakan Tunçel, olağan ve olağanüstü bir durumun bir aradaki gerçekliğine inanarak yaşamını sürdürür. Bu durum kahramanın uykularını kaçırarak derecede sıkıntıya sokar onu. İçinde bulunduğu durumdan kurtulmak için Profesör Olcayto Fişek’e ulaşır ve ona her şeyi anlatır. Gerçeği ayırt edemeyecek duruma gelen Şevket Hakan Tunçel, Hector Berlioz’u anbean gördüğünü, hayatını tıpkı bir kameradan izler gibi izlediğini anlatır.

Romanın fantastik kahramanı, rüya ve reel hayat arasında geçişler yapabilen, farklı bedenlerde farklı hayatları yaşayabilen biridir. Gerçek hayattaki kişiliği de düşündeki kişiliği de aynı özelliklere sahip, pasif kişiliklerdir. Hayattan bir beklentisi olmayan, huzursuz tiplerdir. Profesör Olcayto Fişek, Şevket Hakan Tunçel’i “*orta boylu, düzgün fizikli ve iyi giyimli bir adam*” şeklinde tasvir eder (TR: 26). Profesörle yaptıkları denemelerde beyinde meydana gelen dalgalanmalar üzerine çalışır. Hector Berlioz’dan kurtulmak için düş âlemine gidip ya kendisini ya da onu yok etmesi gerektiğini düşünür. Düşündüğünü de gerçekleştirir. Kurduğu elektro-fizyoloji laboratuvarında Olcayto Fişek’in yardımıyla düş âlemine geçiş yapmayı başarır. Kendi ruhunun farklı bedendeki görüntüsüyle karşı karşıya gelir ve aralarında yaşanan kovalamaca sonunda orada kendisini bir çatı katından aşağı atar. Kendine geldiğinde ise ondan tamamen kurtulduğunu söyler.

Panş

Gerçek adı Şeref olan Panş, romanın genel seyri içinde bulunmaz. Romanın fantastik kahramanlarından biridir. Öldüğü bilinen kahraman, geçmişten geldiğini söyleyerek ana kahramanlardan Şevket Hakan Tunçel’in evine gidip emanet bıraktığı çantasını alır. Geri dönüş tekniği kullanılarak adı anılan kahraman birkaç arkadaşıyla gayri resmî işler peşindedir. Bebek’a âşık olunca onunla her şeyden ve herkesten uzakta yeni bir hayata başlamak ister. O güne kadar karanlık işler yapan Panş, aşkı için son bir iş yaparak o işleri bırakır. Arkadaşlarıyla tarihi eser kaçakçılığı yaptıkları sırada baskına uğrarlar. Para dolu çantayı yakın arkadaşı Hayri Kuru’ya emanet

ederek uzun bir süre gizleneceğini söyler. Parayı alan arkadaşından, parayı beş yıl sonra yüzyılın son güneş tutulmasının yaşanacağı gün Muhittin'in Yeri'ne getirmesini ister. Fakat para konusunda sabırsız davranan arkadaşları Tatar ve Okan tarafından öldürülür.

Şevket Hakan Tunçel'in öbür âleme geçişinde getirdiği para dolu çantayı evine gidip alan Panş para dolu çantayı alıp Bebeke'nın yanına gider. Panş, parayı teslim almak için verdiği tarihin yani yüzyılın son güneş tutulmasının yaşanacağı gün olarak belirlemesini soran Olcayto Fişek'e *“O gün buluşma fikri çok estetik gelmişti. Her zaman biraz romantik olmuştumdur. Bu da benim zaafım işte, ne yapayım?”* cevabını verir (TR: 170).

Hayri Kuru

Hayri Kuru, Panş'ın yakın arkadaşındır. Romanda güçlü bir işleve sahip olmayan bu kahraman, güvenilirliği ve dürüstlüğüyle bilinir. Arkadaşının emanet olarak verdiği para dolu çantayı arkadaşının istediği tarihte yerine ulaştırmış güvenli bir insandır. Beş yıl boyunca arkadaşıyla iletişime geçmemiş, görüşmemiş olmasına rağmen emanetine sahip çıkmıştır. Arkadaşının ölümünden habersiz bir şekilde emaneti teslim etmek için gittiğindeyse saldırıya uğramıştır. Romanda Hayri Kuru'nun tasviri *“yaşlıca, sıska ve pek mahzun yüzü bir adam”* şeklinde yapılmıştır (TR: 144).

Tatar

Tatar, romanın aksiyon sahnelerinin güçlü rollerinden biridir. Panş ve Okan'la bazı gayri resmi işler yapmış fakat aralarında çıkan tartışma sebebiyle Panş'ı öldürmüştür. Tatar'ın romanda güçlü bir tasviri ya da tanıtımı yoktur. Panş'ın yıllar önce kendisinden çaldığı parayı almak için Okan'la plan yapar. Arkadaşlarının parayı Hayri Kuru'ya emanet ettiğini, yüzyılın son güneş tutulmasının yaşanacağı gün Muhittin'in Yeri'ne getireceğini bildiğinden o gün oraya giderler. Hector ve Hamit'in planından habersiz olan bu ikili onlara saldırır. Para çantasını alıp kaçan Hamit'i yakalar ve öldürecekken rüya âleminden gelen Şevket Hakan Tunçel'in

saldırısına uğrar. Planı başarısız sonuçlanır. Bu aksiyon sahnesi dışında kahramana rol verilmemiştir.

Okan

Okan, romanda pasif karakterlerdendir. Geri dönüş tekniği ile Tatar’la birlikte Panş’ı öldürdükleri öğrenilir. Tatar’ın Hayri Kuru’dan paraları alması için kendisine yardım eder. Okan, hayattan bir beklentisi olmayan zamanının büyük kısmını arkadaşlarıyla kahvede geçiren, huzursuz ve tedirgin bir karakterdir. Tatar’a yardım etme konusunda oldukça tedirgindir. Panş’ı öldürdüklerinin ortaya çıkmasından ve kendi canının tehlikeye gireceğinden korkar.

Halil İbrahim

Hamit’in çocukluk arkadaşı olan “*Halil İbrahim ince, uzun boylu ve sürekli olarak büyük bir haksızlığa uğramışlık duygusu taşıyan bir gençti*” (TR: 83).

Halil İbrahim, dindar bir aileden gelmektedir. İmam Hatip Lisesi’ni bitirdikten sonra bir medresede öğretmenlik yapan kahraman, dindar kişiliğe sahip ve bu kişiliğinden ödün vermeyen bir kişidir. Dine araştırmadan körü körüne bağlıdır. Dine gösterdiği hassasiyeti Hamit tarafından kullanılır. Önemli ve kutsal bir şeyh sandığı birini kurtarmak için büyük bir heyecan ve coşkuyla girdiği işle aslında Hamit’in para meselesini halletmesi için çıkan arbedede yardımcı olmuştur. Yanına aldığı medrese öğrencileriyle birlikte Tatar ve Okan’a saldırır. Hamit’in şeyh olarak tanıttığı Hayri Kuru’yu göstermesi üzerine onun hayatını kurtarmak için canını ortaya koyar.

Yurdakul

Hamit’in Hayri Kuru’dan paraları almak için gittiği meyhanede temizlik işçisi olarak çalışan Yurdakul, romanın seyrini değiştiren bir rolü olmayan pasif bir karakterdir. Romanda kendisinden yamak olarak bahsedilen kahraman, Hamit’le kısa bir muhabbete girer. Hamit’in anlattığı alkolik adam hikâyesine inanarak ona acır. Erzurum Horasanlı olduğunu söyleyen kahramanın saf, kendi halinde, ekmeğini kazanma derdinde olduğu anlaşılır.

Tahtakafa, Amcabey, Kız Tefvik

Okan'ın kahvede vakit geçirdiği, oyun oynadığı arkadaşlarından Tahtakafa, Amcabey ve Kız Tefvik romanın bir bölümünde kısa diyaloglar dışında rol almaz. Canıgüz'ün tüm romanlarında bulunan bu kahramanlar bütün vakaların dışında sadece eğlence için bir araya gelmiş, sürekliliği ve derinliği olmayan tiplerdir. Tahtakafa “*kahvehanenin en renkli siması*” olarak tanıtılırken Amcabey “*tombul parmaklı*” olarak tanıtılır (Canıgüz, 2018: 116).

2.1.7.2. Kadınlar

Nalan

Nalan, romanın ilk sayfalarında Hector Berlioz ile yaptığı kaba ve tatsız konuşmayla dikkat çeker. Hamit'in evinde yaşayan Nalan'ın Hamit'le nasıl tanıştığı, neden birlikte yaşadıkları hakkında bilgi verilmemiştir. Nalan'ın Hamit ve Hector Berlioz'la olan diyaloglarından sağlıklı düşünemeyen farklı bir psikolojiye sahip bir birey olduğu görülür.

Yazarın ilk romanı *Tatlı Rüyalar*'da Nalan karakteri dikkat çekicidir. Çocukluktan yetişkinliğe geçişi hızlanan bir kişi olan kahraman için “erkek” kadının koruyucusudur. Roman kahramanlarından Hamit'le birlikte yaşayan kadının psikolojik olarak sağlıklı düşünemeyen biri olduğu görülür. Hayatına dokunan her erkeğin kendisine âşık olduğu düşüncesindedir. Kendisini sevmeyen herkesin aslında kendisi için acı çektiklerini, ona âşık olduklarını düşünür. Geçmişine dair bilgi verilme de sevgisizlik ve ilgisizlik içinde yaşadığı her seferinde herkesin kendisine âşık olduğunu ve sevdiğini söylemesinden anlaşılır. Nalan'ın içinde, kendini dünyada bir yere ve birine ait hissetme arzusu vardır. Aitlik onun için oldukça önemlidir. Sevimli ve sahiplenilmeyi isteyen kahraman, kadının tek başına ayakları üzerinde durabilecek olmasına inanmamaktadır. Ailesiyle de sorunlar yaşadığı ve onlarla görüşemeyeceğini dile getirir: “*Sorun annem değil ki, babam. Beni öldürür. Şaka söylemiyorum, hakikaten öldürür. Bir keresinde öldürecekti zaten*” (Canıgüz, 2018: 73).

Hamit'in kendisini bırakıp başka bir eve yerleşmesi üzerine kahraman, kapısına dayanarak mahalleli tarafından rahatsız edildiğini ve yöneticinin kendisine

ilgisi olduğunu söyler. Romanda bu durumun gerçekliği ispat edilmemiştir. Kahramanın roman akışındaki tavırları ve diyalogları göz önünde bulundurulduğunda bu durumun aslının olmadığı göz önündedir. Hamit, kendisini sevmediğini ısrarla söylese de Nalan Hamit'in kendisine âşık olduğunu düşünür. Hamit'in yanında kalmak için hıçkırıklarla ağlayarak yalvarır. Erkeğin gölgesinde yaşamak onu güvende hissettirir. Sevilme, beğenilmek, arzulanmak ve sahiplenilmek istese de istediğini kimseden alamayan kahraman bu duygularının ve toplumsal normların dayattığı “kadın erkeksiz yaşayamaz” düsturuna inanarak ezilir. Kendisini rencide ederek, hakaretlerle ve kadının ölüsünün de dirisinin de kendisi için aynı şeyi ifade ettiğini söyleyen Hamit, kadını davranışları ve sevgisizliğiyle ezmiştir. Kadın bir hiç olarak görüldüğünün farkındadır. Hamit'in yeni ev arkadaşının yanında kendisini bırakmaması için yalvarıp ağladıktan sonra ev arkadaşı Hector'a “*Hamit bana deli gibi âşık. Oysa ben onu sevmiyorum. Acı ama gerçek*” diyerek kendini değerli hissetme arzusunda olduğunu gösterir. (Canıgüz, 2018: 80).

Hamit'in tüm ısrarlara rağmen kendisine dönmeyeceğini anlayan kadın, Hector'a, ona evinin işlerini yapabileceğini onlarla birlikte yaşamak istediğini söyler fakat Hector bunu reddeder. Kadın için önemli olan hayattaki varlığını sağlamaktır bu da ancak bir erkeğin desteği ile olabilecektir. Kendisine sarılan kızı geri çevirmemek için saçlarına dokunan Hector, Nalan'ın “*Beni seviyorsun*” dediğini duyar (TR: 82). Nalan'ın kendisine uzanan her yardım elini aşka ve sevgiye bağladığı görülür. Kendini güvende hissedeceği bir mekân ve yanında birilerini isteyen Nalan, roman sonunda Hector Berlioz'un evlenme teklifini kabul eder.

Bebeka

Pasif kahramanlardan biri olan Bebeka, geri dönüş tekniği ile adından bahsedilen ve kısaca tanıtılan bir kişiliktir. Romanın seyrini değiştirecek bir role sahip değildir. Sevgilisi Panş'ın ölümü üzerine Fransa'ya yerleşen Bebeka, orada Hector Berlioz'un annesi ile tanışır ve arkadaş olurlar. Sevgilisiyle olan bütün yaşanmışlıklarını bu arkadaşına anlatır. Panş'ın parayı Hayri Kuru'ya verdiğini bilen Bebeka bu durumu da arkadaşına anlatır. Sevgilisinin ölümünden sonra hayata

tutunamayan kahraman ölür. Bebekâ öldükten sonra arkadaşı oğluna her şeyi anlatır, bunun üzerine Hector o parayı almak için planlar yapar.

Mine Çora

Profesör Olcayto Fişek'in Amerika'da doktora öğrencisi iken görüştüğü sevgilisidir. Mine Çora, cinsel özgürlüğünü sağlayarak ve toplumda birey olarak yerini almıştır. Ancak cinsel özgürlüğü olmasına karşın kahramanın ikili ilişkilerde Nalan'a benzediği görülür. Kadının iyi bir eğitimi ve işi olmasına karşın, yaşama tutunmak için karşı cinse ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Aşka, ilişkiye bakışı normal anlayışın dışındadır. İlişkilerinde bir devamlılık görülmez. Aynı zamanda birden fazla sevgilisi vardır. Olcayto Fişek ile beraberken onu sevdiğini söylese de başkalarıyla da görüşmeyi eksik etmez. Onun için erkeklere birlikte olmak, sevgili olmak veya evlenmek sevgiye aşka sadakate bağlı değildir. Mühim olan kendisini sahiplenene ona değer verdiğini hissettiren gölgesinde yaşayacağı birinin olmasıdır.

Kadının erkek baskısı ve egemenliğine dayanamayarak her seferinde ilişkilerini sonlandırırsa da sonunda yine hayatta kalmak için bir erkeğe ihtiyaç duyduğu ve hayatını ona göre şekillendirdiği görülmüştür. Eğitimini bitiren Olcayto Fişek ile bir süre daha görüşmeye devam eden Mine Çora'nın roman sonunda üç kez evlilik yaptığı yirmi yaşında bir çocuğu olduğu öğrenilir. Romandaki vakalarla bir ilgisi, rolü ve derinliği olmayan bir kişidir.

2.1.8. Gerilim Unsurları

Kurgunun aktarımında okuyucunun merak ve heyecan içinde olmasını sağlamak ve metnin hareketliliğini korumak maksadı ile bazı unsurlar kullanılır. Bu unsurlardan biri de gerilim unsurlarıdır. Okuyucuda merak, heyecan ve korku uyandırır: “Gerilim, olayların nereye varacağı, nasıl sonuçlanacağı, ne gibi yenilik ve değişiklikler olacağı konularında okuyucuyu merak, endişe, korku, heyecan ve sıkıntı içinde bırakarak romanın sürükleyici bir şekilde okunmasına sebep olan ruhsal gerginlik halidir. Bunların başlıcaları da çatışma ve düğümlerdir” (Çetin, 2013:201).

2.1.8.1. Çatışma

Kişilerin birbirleriyle, kendileriyle, toplumla veya mekânlarla olan çatışmaları romana gerilim ve heyecan katar: “Bazı romanlarda olaylar ve ilişkiler ağı çatışmaya dayalı gerilim üzerine kurulabilir. Çatışma unsurunun belirgin olduğu romanlarda kutupluluk ilkesi geçerlidir. Buna göre birbirine karşıt ögeler yer alır” (Çetin, 2013: 201).

Hamit ve Halil İbrahim arasında yaşanan gergin konuşma kişilikler arası çatışmaya örnektir. İkili arasında dine dayalı bir fikir ayrılığı ve çatışması yaşanır. Halil İbrahim’e göre Hamit’in İmam Hatip Lisesi’ni terk edip gitmesi onun dinden çıktığını gösterir. Halil İbrahim, medresede muallimlik yaptığını ve dindar olduğunu “*Allah’a şükür, birbirinden cevval on beş-yirmi talebem var*” şeklinde ifade ederken Hamit’in durumunu “*Ama eminim bir dolandırıcı ve zındık oluşunun hikâyesi benimkinden çok daha ilginçtir*” şeklinde ifade eder (Canıgüz, 2018: 85). Hamit, Halil İbrahim’i dinden çıkmadığına dini için bir mücadelede olduğuna ve kendisinin yardımına ihtiyaç duyduğuna ikna etmek için çabalar. Bu durum Halil İbrahim’in inanıp inanmayacağı konusunda merak uyandırır. Çünkü Halil İbrahim medresedeki öğrencileriyle Hamit’in yapacağı yasadışı işe yardımcı olacaktır. İkili arasında dine dair fikir ayrılıkları olması bir çatışma unsuru yaratmıştır. Biri için hayattaki önemli tek değer dine bağlılık iken öteki için herhangi bir değer yoktur. Hamit, arkadaşının dini hassasiyetini suiistimal ederek içinde bulunduğu krizi fırsata çevirir: “*Dinle öyleyse. Benim İmam Hatip’ten ayrılmamın nedeni daha o yaşta yüce bir amaç için çabalyor olmamdı*” deyip kendisinin de arkadaşı gibi dini değerlere bağlı olduğunu göstermeye çalışarak onu inandırmaya çalışır (Canıgüz, 2018: 86). Buna ikna olmayan Halil İbrahim’in “*Yanlış hatırlamıyorsam o günlerde en çok kerhaneye girebilmek için çabalıyordun*” ifadeleri ikili arasındaki çatışmayı kuvvetlendirir (Canıgüz, 2018: 86).

Nalan, karşı cinsle bir çatışma halindedir. Kendisini sevmediğini söyleyen Hamit’e inanmadığını aslında kendisine âşık olduğunu söyler. Hector Berlioz’un evinde kalmasına izin vermesi üzerine onun da kendisine âşık olduğunu söyler. Erkeklerle bu konuda ciddi kavgalar verse de herkesin kendisine âşık olduğu düşüncesindedir.

2.1.8.2. Düğümler

Ana Düğüm

Romanın asıl merak unsurunu oluşturarak sürükleyiciliği sağlayan unsurdur: “Romanın girişinden sonucuna değin ana izleğe bağlı kalarak devam eden en büyük merak unsurudur” (Çetin, 2013: 204). *Tatlı Rüyalar* romanının ana düğümü Şevket Hakan Tunçel’in rüyasında kendisini başka bir beden içinde yaşarken gördüğü Hector Berlioz’la yüz yüze gelmek istemesidir. Rüyasında gördüğü hayata geçiş yaparak bu isteğini gerçekleştireceğini düşünen Şevket Hakan Tunçel, profesörle görüşerek bazı denemelerde bulunur. Bu denemelerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği yani dünyalar arası geçişin mümkün olup olmaması romanın ana düğümünü oluşturur.

Ara Düğümler

Ana düğüm noktasının sonuca varana kadar ki zaman dilimini yeni düğümlerle destekleyerek sürükleyiciliği sağlayan düğümlerdir: “Ara düğümler, romanın bütününe yayılmayan kısa süreli ve ana düğümü destekleyici nitelikteki düğümlerdir. Biri biter diğeri başlar. Ara düğümler, ana düğümün etrafında zaman zaman ortaya çıkar ve ana düğümü beslerler” (Çetin, 2013: 205).

Hector Berlioz’un annesinden öğrendiği bilgilerle Panş için para getirecek olan Hayri Kuru’dan o paraları almak için uzun süre plan yapması, bu planını gerçekleştirmek için Hamit’le beraber hareket etmesi romanda yeni bir merak unsurunu oluşturur. Şevket Hakan Tunçel’in düş âlemine geçiş yapmak için verdiği çaba sürerken Hector Berlioz ve Hamit Alemdar’ın atıldığı maceralar anlatılır. Bu durum düş âlemine geçişin çabasını destekler niteliktedir. Romanın ara düğümünü Hector Berlioz ve Hamit Alemdar oluşturur.

2.1.9. Metinlerarası İlişkiler

2.1.9.1. Çağrışımsal Göndermeler

Yazar, vermek istediği mesaj, aktarmak istediği duygu ve düşüncüyü okuyucuda çağrıştırabileceği kavramlarla simgeleştirir. Bu yolla aktarmak istediği iletiye destek sağlamış olur: “Kimi romancılar, bazı metinlerin ya o metnin adını ya

önemli bir kişisini ya da belirgin bir motifini zikrederek içeriklerine, simgesel değerlerine, anlam ve önemlerine çağrışım yoluyla gönderme yaparlar. Böylece söylenmek istenen şeye, ileri sürülen düşünceye ya da duyguya dolaylı bir anlam desteği sağlarlar” (Çetin, 2013: 220).

Hamit ve Yurdakul arasında geçen konuşmada Orhan Pamuk’un Cevdet Bey ve Oğulları romanına çağrışımsal bir gönderme söz konusudur.

“Yalnız benim çok işim var abicim. Patron geldiğinde her şeyi hazır etmezsem çok kızar.

Haydi canım... Muhittin Abi kalender adamdır.

Ne Muhittin Abi’si abicim? Muhittin Abi iki yıl önce öldü. Şimdi burayı Cevdet Bey işletiyor. Cevdet Bey ve oğulları...” (Canıgüz, 2018:142)

2.1.10. Anlatım Teknikleri

2.1.10.1. İç Çözümleme

Okur, bu teknik sayesinde roman kişilerinin duygu, düşünce, ruh halleri ve psikolojisini kolaylıkla anlar. Bu teknikle kişilerin tasviri yapılır: “Aktarmada anlatıcıya düşen görev, kahramanın durumunu inandırıcı ölçüler içinde anlatmaktan ibarettir. Anlatılanlar yahut tahmin edilenler, kahramanın, roman dünyasındaki çizgisine şahsiyet ve mevkiine ters düşmemelidir. Daha doğrusu yazar, kahramanın durumunu anlatır yahut tanıtırken, anlatılanlara kendi duygularını, yargılarını karıştırmamalı, objektif kalmalıdır” (Tekin, 1989: 81).

Romandaki kişilerin iç dünyalarını, duygu ve düşüncelerini anlatıcının açıklaması bu tekniğin bir sonucudur. “Romanı anlatıcı-yazar işlevsel olduğu anlatma yöntemiyle aktarmayı sağlayan tekniklerden biridir. Roman kişilerinin olaylar karşısındaki ruhsal tepkileri, düşünceleri, duyguları, korkuları, heyecanları ya da olaylar sonucunda kendi ruhları üzerinde meydana gelen bazı etkiler, değişimler sergilenir” (Çetin, 2013: 175). Bu teknikle, okur kahramanları daha iyi anlayarak fikir sahibi olur:

“Hector, bu eve geldiği için kendine lanetler okumaya başlamıştı bile. Ne var ki, o anda aradan ayrılıp gitmek kendine duyduğu saygıyı sıfıra indirecekti; aynı, ayakkabılarını yeniden giymeye çalışmak gibi” (Canıgüz, 2018: 10).

“Yirmi beş yıllık öğretim üyesi Profesör Olcayto Fişek sınıfa girdiğinde, mesleğe ilk başladığı günkü inançlarının hiç değişmediğini fark etti: Öğrencilerinin hepsi geri zekâlıydı” (Canıgüz, 2018: 19).

“İçinden olmaması için dua ediyordu” (Canıgüz, 2018: 23).

“Hoş bir ruh durumu herhalde, diye düşündü profesör” (Canıgüz, 2018: 27).

“Onun kuzguni saçlarını okşayarak, naif yüzünü seyrettiği saatler sıkıcı hayatının en güzel anlarıydı” (Canıgüz, 2018: 68).

“Kızın gözyaşlarının Hamit’i zerre kadar etkilemediği belliydi” (Canıgüz, 2018: 74).

“Aslında Profesör’ün canını sıkan, Şevket’le görüşmekten çok onun beklentilerine karşılık veremeyecek durumda olmasıydı” (Canıgüz, 2018: 97).

“Profesör bir an ne düşüneceğini bilemedi” (Canıgüz, 2018: 138).

“Yamak onun bu pervasızca hareketine çok bozulmuştu ama kızgınlığının ne kadarını dışa vurması gerektiğini pek kestiremiyordu” (Canıgüz, 2018: 141).

2.1.10.2. Geri Dönüş

Bazı yazarlar roman kurgusunu verirken bazı yerlerde geriye dönüşler yaparlar. Bu geri dönüşler sayesinde anlatılan durumun geçmişi verilerek pekişmesi sağlanır, okuyucu bilgilenir: *“Romancı olayları ve kişileri hakkıyla tanıtmak, takdim etmek, dolayısıyla eserine gerçekçi bir kimlik kazandırmak maksadıyla zaman zaman geçmişe döner, geçmişten sağladığı bilgilerle hal’i değerlendirmeye çalışır. Romancı bu ameliyeyi gerçekleştirirken geriye dönüş (retrospection) tekniğinden yararlanır”* (Tekin, 1989: 78).

“Benim annemin adı Perihan. Annem küçük bir kentte yaşayan orta sınıf bir ailenin on bir çocuğunun en küçüğüymüş. Çok güzel bir kız olduğu için on iki yaşından itibaren onu istemeye başlamışlar. Ama o sadece güzel değil akıllıymış da...” (Canıgüz, 2018: 13).

“Hâlâ korkuyorsun heriften. Panş tam beş sene önce öldü. Onu biz vurduk, en az on yerinden, gasilhanede biz teşhis ettik, beraberce gömdük. Panş artık yok” (Canıgüz, 2018: 43).

“Bu yüzü ilk kez yirmi beş yıl önce Amerika Birleşik Devletleri’nde öğrenciyken görmüştü” (Canıgüz, 2018: 68).

2.1.10.3. Tasvir

Roman sanatında sık kullanılan tekniklerden biri tasviridir. Yazar, okurun gözünde kurguyu oluşturan unsurları canlandırmak için bu teknikten yararlanır. Bu teknikle okur, mekânlara ve kişilere tasavvurunda yer verir: “Tasvir, anlatıda olayın geçtiği mekânın özelliklerinin belirtilmesi ve roman kişilerinin fiziksel, ruhsal özelliklerinin ifade edilmesi şeklinde tanımlanabilir. Romanların geneline bakıldığında, mekân tasvirine dayalı girişlerle karşılaşılır. Olayın aktarımında mekân tasviri, kurgu üzerinde belirleyici bir rol oynar” (Şengül, 2010: 534).

Anlatıcının gözünden romanda geçen kişi, mekân ve olayların betimlemesi yapılarak okurun okuduğu bölümlerde rahatlıkla analiz yapabilmesi sağlanır: “Tasvir, betimlemedir. Gözlenen bir varlığın, çevrenin, kişilerin, olayların yani görülen her şeyin bütün özelliklerinin, şekillerinin, unsurlarının, oluş biçimlerinin belirtilmesi, ifade edilmesidir. Tasvir, görüntünün yazıyla tekrar resmedilmesi, okuyucunun gözü önünde canlandırılmasıdır ve daha çok görülen şeylerin dış yönlerini ele alır” (Çetin, 2013: 137). Ancak bu betimleme çevreyi, eşyaları tamamen aktarmak yerine baskın hissedilen duygu, düşünce ve ideolojilerle yeniden verilir: “Betimleme, doğayı ve eşyayı olduğu gibi kopya etmez; betimleneni, egemen ideolojinin içinden yeniden üretir” (Yavuz, 2005: 15).

“Burası bir apartmanın arka bahçesine inşa edilmiş yıkık dökük bir müştemilatti” (Canıgüz, 2018: 9).

“Dar bir antre ve karşıda mutfak göze çarpıyordu” (Canıgüz, 2018: 9).

“14. Lois tarzı klasik mobilyalar, oymalı kakmalı lambriler, kadife güneşlikler ve kristal avizelerle salon post-alaturka bir dekorasyona sahipti” (Canıgüz, 2018: 98).

“Alacalı bulacalı elbiseleri, parlak takıları, ağır makyajı ve mor ojeli tırnaklarıyla kızın mahalle güzellerinden tek eksiği güzelliği idi” (Canıgüz, 2018: 72).

2.1.11. Temalar

Yazar, kurguyu verirken ortaya çıkan temaları açıkça belirtmez. Okur ortaya çıkan yazarın değindiği konulardan mesajlar çıkarır. Yazarın okura aktarmak istediği düşünceler olay örgüsü içinde kendini gösterir: “Romancı, roman boyunca sergilediği konu aracılığıyla okuyucuya birtakım görüş ve düşüncelerini telkin etmek istemektedir. Romancı, açıkça söylemeyip telkin etmek istediği bu şeyin okuyucu tarafından dolaylı olarak algılanmasını ve kavranmasını bekler” (Çetin, 2013: 122).

2.1.11.1. Yozlaşma

Din, yüzyıllar boyunca üzerinde fikir ayrılıklarının yaşandığı, uğruna mücadelelerin verildiği, savaşların yapıldığı, sömürülebilen bir kavramdır. Tarih boyunca insanların dinî hassasiyetlerinin şahsi menfaatler uğruna kullanıldığı görülür. Genellikle dindar bir aile içinde doğmuş ve çocukluğunu; okuma-araştırma oranı düşük bir ailede geçirmiş, hocalarının gösterdiği yoldan başka yola girmeyen, onun verdiği bilgiyi sorgulamadan kabul edip düşünmeyen hatta düşünmeye cesaret edemeyen insanların dini hassasiyetleri sömürülmeye oldukça müsaittir. Bu durum edebiyatımıza, anlatı türlerine de konu olmuştur. Özellikle Millî edebiyat dönemi eserleri bu konunun örneğini oluşturur. Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun “*Nur Baba*” romanı bu konuya güzel bir örnektir. Dindar takıma ve hocalarına yapılan eleştiriler Türk romanında yerini alır. Bu romanda da yozlaşmanın doğurduğu eylemlerle din kavramına değinilmiştir.

Tatlı Rüyalarda romanında din kavramı kırılma noktası oluşturmaya da bir insanın dinî hassasiyetinin şahsi menfaat uğruna nasıl kullanılabileceği, dindar olarak anılan birinin duyduklarını akıl süzgecinden geçirmeden, araştırma yapmadan körü körüne inanmasının örneği verilir. Bu durum Halil İbrahim karakteri üzerinden aktarılır. Yozlaşma temi din üzerinden verilir. Dindar bir ailenin çocuğu olan Halil İbrahim, İmam Hatip Lisesi’ni bitirdikten sonra, Hamit’le gittikleri yasadışı bir dinî okulda öğretmenlik yapar. Okulu terk edip oradan uzaklaşan ve tiyatrocularla giden arkadaşı Hamit onun için dinden çıkmıştır. Önemli bir işin eşiğinde olan Hamit, Halil İbrahim’in talebelerini övmesi üzerine kendisine destek bir grup oluşturabileceğini düşünür. Bunu da ancak bir şekilde halledebilir: Din. Halil İbrahim’in dini zaafından

yararlanabileceğini bilen Hamit, bu fırsatı sonuna kadar kullanır. Onu ikna etmek pek de zor olmamıştır. Çünkü Hamit onu nerden vuracağını iyi bilir. Hamit, lisedeki eğitiminin kendisi için yetersiz gelmesi ve din hakkında daha çok bilgi öğrenmek istediğini o yüzden okulu bıraktığına Halil İbrahim'i inandırır. Hamit, bir casus olarak batıların arasına girdiğini aslında Şeyh Safi' için çalıştığından bahseder. Hamit, Şeyh Safi'den bahsederken *“Karanlığın, batılın ve zalimlerin düşmanı ve mazlumların ve haklıların hamisi. Engin ilim ve irfan sahibi bir ermiş. Ve en önemlisi, iki vakte kadar yeryüzündeki aşağılık kapitalist düzeni yıkıp yerine Hak' kın bayrağını dikecek kahraman mücahitlerin önderi”* şeklinde anlatır (TR: 87). Hamit'in mübalağa ile anlata anlata bitiremediği Şeyh Safi, Halil İbrahim'in oldukça dikkatinin çeker.

Hamit'i çocukluğundan beri tanıyan Halil İbrahim kendisine yalan söyleyebileceğini bir an düşünse de Hamit'in *“İşte böyle Halil İbrahim. Belki şimdi söylediklerime inanmıyorsun ama Şeyh Safi'nin şanlı ordusunun batılın zulmünü ayakları altına alacağı gün çok mahcup olacaksın”* demesi üzerine Halil İbrahim, *“Şeyh Safi”* adında güçlü bir zatın varlığına da inanır (Canıgüz, 2018: 89). Halil İbrahim, o kutlu günde orada olmak istediğini Hamit'in kendisine güvenebileceğini söyler. Böylece Hamit amacına ulaşır. Halil İbrahim, büyük bir din âliminin önderliğinde zalimlerin zulmünü bitireceklerine tüm kalbiyle inanır. Hamit, paraları almak için Hayri Kuru ile buluşacağı yeri ve zamanı kendisine bildirdiğinde Halil İbrahim'in kafası karışır. Çünkü bu yüce görev bir meyhaneden yürütülecektir. Bir din adamının meyhanede bulunması büyük bir çelişkidir onun için. Fakat Hamit, Şeyh Safi'nin zekiliğinden bahsederek kimsenin böyle bir şey tahmin etmeyeceği için şüphe çekmeden işi yürütmenin daha kolay olduğunu bunu şeyhin planı olduğunu söyler. Bütün bu cevaplar Halil İbrahim'i ikna etmekte yeterlidir. Halil İbrahim, cihada gider gibi büyük bir coşkuyla verilen saatte yedi-sekiz kişilik bir öğrenci grubuyla orada hazır olur. Hamit'in kendisine doğru koşarak gelmesiyle bir terslik olduğunu anlar. Hamit, Hayri Kuru'yu göstererek *“Şeyh safi orada. Takım elbiseli, zayıf... Esir alınmış durumda... Onu kurtarmalısınız!”* deyince Halil İbrahim ve arkadaşları Hayri Kuru'yu kurtarmaya gider (Canıgüz, 2018: 148). Romanın bundan sonraki kısmında Halil İbrahim ve öğrencilerine ne olduğu verilmemiştir.

Yazar, Halil İbrahim'in gerçekleri görüp kandırıldığını öğrenmesini, duygu ve düşüncelerini, hayatının geri kalanını nasıl devam ettirdiği hakkında bir bilgi vermemiştir. Ancak okur, Halil İbrahim'in dini duygularının hassaslığına ve bilimsel yollarla araştırarak okuyarak inanmak yerine kendisine anlatılan bilgilere itaat etmesinin kurbanı olmuştur.

2.1.11.2 Aşk

Tatlı Rüyalara romanında aşk, önemli bir yere sahip değildir. Romandaki aşk unsurlarını Hector Berlioz, Nalan, Profesör Olcayto Fişek, Mine Çora, Bebek ve Panş oluşturur. Nalan ve Hector Berlioz arasındaki ilişkinin aşka dayalı bir ilişki olmadığı görülür. Kadının aşka yaklaşımı yoldan çıkarıcı olarak nitelendirilebilir. Güvenlik ve konforunu sağlayabileceğini düşündüğü herhangi birine karşı kadınlığını kullanarak etkilemeyi amaçlar. Nalan, kendisine ilgi gösterebilecek herhangi bir erkekle birlikte olmak ister. Bunu yaparken âşık kadın maskesini kullanır. Hamit'le kalmak için ona yalvarırken sonraları Hector'un evlenme teklifini kabul eder.

Hector, Nalan'ın kendisini kabul etmesinin nedeninin evlenme teklifini yapan kendisi olduğu için değil önemli olanın Nalan'a evlenme teklifinin yapılması olduğunun farkındadır. Onu sempatik ve sevimli bulur; fakat onu hayatını adayacağı kadar sevmez. Kendisi de bunun farkındadır. Fakat arkadaşı Hamit'in de Nalan'a yakınlık hissettiğini düşünmesine rağmen kadına karşı duyduğu hislere engel olamaz. Nalan, Hector Berlioz'a âşık değildir. Öte yandan Hector'un da Nalan'a karşı duyduğu aşk değildir.

Romanın bir diğer aşk unsurunu meydana getiren Olcayto Fişek ile Mine Çora'dır. Mine Çora ve Olcayto Fişek Amerika Birleşik Devletleri'nde tanışmışlardır. Olcayto Fişek'in Mine Çora'ya olan hisleri karşılıklıdır. Bu aşkın ikili üzerindeki etkisi birleştirici özelliktedir. Araya zaman girse de ayrı kalan ikili birleşmenin bir yolunu bulur. Mine Çora, Olcayto Fişek'e onu sevdiğini söylese de başka erkeklerle de ilişkisi vardır. Olcayto Fişek bunun farkındadır; fakat ilişkisini bitirmez. Mine yanındayken birlikte vakit geçirdiklerinde ve kendisini sevdiğini

söylediği zamanlar dünyanın en mutlu insanıdır. Fakat Mine'nin diğer ilişkilerini hatırladıkça kendini kötü hisseder.

Olcayto Fişek'in aşkı Mine Çora'nın aşkından farklıdır. Mine Çora'nın birine bağlanmak gibi bir düşüncesi ve çabası yoktur. Doktora eğitimi biten Olcayto Fişek, iradesinin güçlülüğünü ortaya koymak için tüm ısrarlara rağmen Türkiye'ye döner. Onsuz yapabileceğini ona en çok da kendisine ispat etmek ister. Bu dediğinde başarılı olur, yıllarca görüşmezler. Mine'den ayrılıp Türkiye'ye döneceği sırada Mine'den ömrü boyunca nerede olduğunu kendisine bildirmesini ister. Olcayto Fişek, döndükten sonra haberleşmeleri mektuplaşmaları devam eder. Fakat bir süre sonra bu mektuplaşmalar kesilir. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra tekrar iletişime geçen ikilinin kadını üç evlilik yapmış bir çocuk sahibi olmuştur. İlişkinin erkeği ise bıkınlık ve huzursuzluk içinde mesleğini icra etmekten başka bir şey yapmamıştır. Sevgilisi olmadan yaşayamayacağını anlamış, kendisiyle tekrar iletişime geçmiştir. Romanın sonunda Olcayto Fişek, Mine Çora'nın yanına gitmek için bilet alır.

Romanın gerçek aşk duygusu Bebek ve Panş ile verilir. Romanın akışı içinde verilmeyen bu aşk, geri dönüş tekniği ile aktarılır. Yasal olmayan işlerle uğraşan Panş, Bebek ile tanıştıktan sonra hayata bakışı değişir. Aşkın kahraman üzerindeki etkisi fark ettirici ve dönüştürücü niteliktedir. Kahraman, sevdiği kadınla mutlu bir hayat yaşama arzusunu gerçekleştirmenin tek yolunun yasadışı işlerden çekilmek olduğunu bilincindedir. Bu doğrultuda aşkın dönüştürücü özelliğiyle daha iyi bir insan olma yolunda ilerler. Fakat kahramanın bu teşebbüste bulunması hayatına mâl olur. Panş, ortakları tarafından öldürülür.

2.1.11.3. Ölüm

Ölüm, romanlarda sıkça işlenen bir temadır. Özellikle polisiye romanların vazgeçilmezidir. Birden fazla ölümün anıldığı bu romanda bir cinayet söz konusudur. Cinayete kurban giden kişi Panş'tır. Panş, iş ortakları tarafından yaptıkları kaçakçılık sonrasında parayı onlardan gizleyince arkadaşları Tatar ve Okan tarafından vurularak öldürülür. Cinayet sahnesi geri dönüş tekniği kullanılarak okura aktarılmıştır. Bu cinayet romanda üzerinde durulabilecek bir durum oluşturmamıştır.

Panş'ın sevgilisi Bebek, sevgilisinin ölümünden sonra Türkiye'de daha fazla kalmak istemeyip Fransa'ya yerleşir. Orada hastalanarak ölür. Bebek'nın ölümü de geri dönüş tekniği ile Hector Berlioz tarafından bildirilir.

Romanın kilit noktasını oluşturan “ölüm” başkahramanın psişik durumuyla ilgilidir. Bu hususta rüya kavramı üzerinde de durmak gerekir. Rüya, bireyin bilinçaltındaki arzularının dışavurumudur. Psikanaliz ve rüya konusunda ünlü isim Sigmund Freud, rüyalarla ilgili düşüncelerini şu şekilde dile getirir: “... rüyalar, bir çalgıdan rastgele vuruşlarla çıkarılan düzensiz seslere benzemezler; rüya, anlamsız ya da saçma değildir; uyku sırasında, düşüncelerimizin bir kısmı uyanırken öteki kısmının hareketsiz kalmadığını gösterir. Psişik faaliyetimizin bir devamı sayılır rüya; birtakım dilekleri gerçekleştiren psişik bir olaydır; son derece karışık bir düşünsel faaliyet sonucu meydana gelir” (1964: 30).

Şevket Hakan Tunçel, yaşamında her şey normalken gördüğü rüyayla hayatı değişir. Her şeyi yolunda olan kahraman, uykuya daldığı anda gördüğü rüyada kendi ruhunu farklı bir bedende farklı bir mekânda yaşamaya devam ederken görür. Bu iki kişilik birbirinin zıttı durumdadır. Kahramanın sakin kişiliğine karşın rüyasındaki kişi maddiyata düşkün, hayatta bir yer edinemeyen amaçsız bir karakterdir.

Kişilik bozukluğunun farkına varan kahraman, hangi kişiliğinin devamlı olmasını istediğini bilemez. Belirsizlikler ve karşıtlıklar kahramanı oldukça rahatsız eder. Şevket Hakan Tunçel, kişiliğini oluşturarak iç rahatlığa kavuşmak ister. Bunun için de diğer kişiliğinden tamamen kurtulması gerekir. Fakat kahraman için bu kolay bir durum değildir. Alfred Adler'in de belirttiği gibi “Gönlünde böylesine karşıtlıklar taşıyan, böylesine karşıtlıkları bağdaştırmak isteyen kimse, iç rahatlığına ulaşmak amacındaysa, derin kaynaklardan kana kana içmek zorundadır” (Adler, 1981: 36).

Kahraman, bilinçaltında ortaya çıkan bu kişiliği öldürerek her anlamda bilinçaltı duygularını körelterek eski sakin, mutlu ve disiplinli hayatına dönme arzusundadır. Şevket Hakan Tunçel'in reel hayatta yaşayabileceği kişilik değişimi, nefsi güdülere yönelme durumu rüya üzerinden dışa vurulur. Bunun bilincinde olan kahraman, olası durumları engellemeyi amaçlar. Düş âlemine geçişini sağlayarak o kişiliğini öldürmek ister. İsteğini gerçekleştiren kahraman, benliğinin bir kısmını

öldürür, iç rahatlığa kavuşur. Görünürde bir cinayet olan ölüm, kahramanın kendi benliğini öldürmesidir aslında.

2.1.11.4. Ötekileşme-Ötekileştirilme

Tatlı Rüyalar romanında ötekileşme-ötekileştirme temi kadın kahramanlar üzerinden verilir. Kadınlar pasif kişilikleriyle nesneleştirilerek ötekileştirilir. Güçlü rolleri olmayan kadın kahramanlar, özne olma mücadelesine girse de başarısız olurlar. Toplumsal hayatta erkek egemenliğinin altında yer bulmaya zorlanmış, sosyal ve manevi konularda ötekileştirilmiştir. Kadınlar yüceltilmemiş ve aşağılanmamıştır. Ancak Nalan karakteri her bakımdan bir erkeğin gölgesinde yaşamaya ihtiyaç duyar. Romandaki tavırlarından anlaşılacağı üzere Nalan, ilgisiz ve sevgisiz bir ortamda büyümüştür. Erkekler tarafından sevilme ve arzulama istemektedir. Hamit'in, mahalledeki serserilerin, yöneticinin ve Hector Berlioz'un kendisini sevdiğini söyler. Nalan, hayatına giren her erkeğin uzaktan dahi olsa tanıdığı her erkeğin kendisine aşkla bağlı olduğu düşüncesindedir. Hamit, defalarca Nalan'ı istemediğini söylese de Nalan onun kendisine âşık olduğuna inanır. Sağlıklı bir psikoloji içinde olmayan Nalan kendisine gelen ilk evlilik teklifini kabul eder.

2.1.11.5. Aidiyet Duygusunu Yitirme

Romanın ana kahramanlarından Şevket Hakan Tunçel düşsel bir atmosfer içinde ön plana çıkarılır. İki farklı bedende yaşayan bir ruha sahip olduğunu düşünen kahraman, düş ile gerçeği ayıramamanın huzursuzluğunu yaşar. Ana kahraman, uyuduğunda farklı biri olarak uyanır, Hector Berlioz olarak hayatına devam eder. Bu durum, kahramanın benlik parçalanması yaşamasına sebep olur. Kendini tam olarak bir bedene ve hayata ait hissetmez. İçinde bulunduğu topluma ve duygulara yabancılaşır. Başkahraman, ciddi bir düş-gerçek çatışması yaşar. Bir şirkette bilgisayar mühendisi olarak çalışan modern insanın bilinçaltı güdülerle kendine farklı bir dünya oluşturma ele alınır.

Rüyalarında gerçek yaşamla ilişki kurduğuna dair göstergeler romanda yerini alır. Şevket Hakan Tunçel olarak uykuya dalacağı an sıcağından bunalarak pijamasını çıkarmaya çalışır. Bu esnada pijamasının düğmesi kopar. Uyandığında Hector olarak

uyanır ve pijamanın düğmesini orada bulur. Profesörün yardımıyla düş âlemine geçiş yaparak diğer kişiliği ile karşı karşıya gelir. Oradan aldığı çantayı gerçek âlemde uyandığında yanı başında bulur. Kahraman, gerçek yaşamda geçirdiği iki günlük zamanı rüyasında iki saatlik bir zamanda geçirir. Bu rüyalar ve düş-gerçeklik çatışması romanın ana konusunu ve merakını oluşturmuştur.

2.1.12. Fantastik Unsurlar

Alper Canıgüz'ün bu ilk romanı fantastik roman olarak tanımlanmasa da fantastik özellikler barındırır. Şevket Hakan Tunçel, hayatında her şey normal seyrinde ilerlerken son zamanlarda bir sıkıntı ile karşılaşır. Uykuya daldığında kendisini farklı bir bedende yaşarken görür. Kendisinin farklı bir hayatta karşılığı olduğunu görür. Onun yaptığı, konuştuğu, yaşadığı her şeye tanık olur. Bu durum daha sonra kendisinde ciddi sıkıntılar yaratır. Ondan kurtulmanın tek çaresi olarak o hayata geçişini sağlayarak kendisini orada öldürmek olduğunu düşünür. Bunun için psikoloji bölümünde dersler veren Profesör Olcayto Fişek ile tanışarak kendi evinde kendi hazırladığı elektrofizyoloji laboratuvarında bazı elektrotlar sayesinde beynine uyarıcılar göndermesini ister.

Şevket Hakan Tunçel, diğer hayata geçişini gerçekleştirir ve oradaki kişiliği ile bir araya gelerek maceralı anlar yaşar. Sonunda intihar ederek kendini boşluğa bırakır. Gerçek hayatına döndüğünde ise bu durumdan kurtulmanın mutluluğunu yaşar. Kahraman düş ve gerçeklik ilişkisini birlikte kullanarak yaşamlar arası geçişini sağlamıştır. Bu durum romana fantastik bir değer katmıştır.

2.1.13. Son

Roman için kurgunun başlangıcı kadar bitirilişi de önem arz etmektedir. Olayların birbirine bağlanarak hazırlanan sona ulaşması okurun merak ve heyecanının sonuca bağlandığı bölümdür: “Romanın sonu ve bitirilişi, roman kurgusunun en önemli unsurlarından biridir. Romanlar genellikle akılda sonlarıyla bitirilişleriyle kalırlar. Romanın en etkili vurgusu, bitirilişindedir” (Çetin, 2013: 205).

Okurun en büyük merakı romanın nasıl biteceğidir. Roman boyunca hissettirilen duygu ve düşünceler romanın sonuna doğru yükselir. Kimi zaman

okurun tahmin ettiği gibi sonuçlanan romanlar olsa da okuru şaşırtarak biten romanlar da söz konusudur: “Nitekim postmodern romanlar gibi kimi romanlar, ucu açık bir sonla biterler ve sonları genellikle belirsizdir. Kesin, çözümlenmiş, tatmin edici ve her yönüyle bitmiş ve tamamlanmış bir son yoktur. Romanın sonu ya ucu açık bırakılmıştır ya da birçok sonuç belirmiştir” (Çetin, 2013: 208).

Tatlı Rüyalar, roman sonunda düş âlemine geçiş yapan Şevket Hakan Tunçel’in rüyalarında kendisini öldürmesiyle son bulur. Hector Berlioz’un başarısız sonuçlanan zenginlik planının ardından hayatını nasıl devam ettireceği konusunda bir bilgi yoktur. Nalan, Hector Berlioz’un evlilik teklifini kabul etmiş ancak bu evliliğın gerçekleşip gerçekleşmediği, mutlu olup olmadıkları bilinmez. Yazar, Hector Berlioz, Nalan ve Şevket Hakan Tunçel için kesin bir son yazmaz. Bu üç karakterin geleceğini okurun kendi muhayyilesine bırakır.

Profesör Olcayto Fişek, sevdiği kadın Mine Çora’nın yanına gitmek için bilet alır; fakat romanda bu durumun gerçekleşip gerçekleşmediği belirsizdir. Ancak Hamit için yeni bir başlangıcın sinyalini vardır. Hamit, gazeteye birinin sağ kolu olmak istediğine dair yeni bir ilan verir. Yeni bir iş ve yeni bir hayata başlayacağını ipuçları romanda yerini alır.

2.2. Oğullar ve Rencide Ruhlar

2.2.1. Eserin Tanıtımı

Alper Canıgüz’ün ikinci romanı olan *Oğullar ve Rencide Ruhlar*’ın ilk baskısı 2004’te İletişim Yayınları tarafından yapılmıştır. 204 sayfa, on dört bölümden oluşan yapıtta her bölümde olaylar romanın ana kahramanı beş yaşındaki Alper Kamu’nun ağzından anlatılmıştır. Yazar, her bölümü numaralandırarak alt başlıklar kullanmıştır. Bu başlıkların çoğu ile çağrışımsal göndermelerde bulunmuştur. Bu göndermeler olay örgüsünde açıklanmıştır.

Bölümlerin başlıkları “olmak ve de olmamak, ne güzel komşumuzdun sen Hicabi Amca, ilahi adalet ömürsün, ofisteki sosyopat, serin devlet, her budist bir faşiste tapar, öcülerin öcü, sineklerin tanrısı Levithan’a karşı, dünyanın merkezine yolculuk, gerçekler ve hakikatler, böyle uyurdu zerdüş, kartallar kuantal uçar, mevlitte son tango, mesut ve mutabık” şeklindedir.

Roman, beş yaşındaki bir çocuğun dünyada kendine bir yer bulma, benliğini gerçekleştirme ve varoluş karşısındaki düşünce ve tavırlarını gözler önüne sermektedir. Bu beş yaşındaki çocuğun yaşatlarından farklı olduğu ve yaşadığı muhitte gerçekleşen bir cinayetin peşine düşerek tıpkı bir dedektif gibi iz sürüp failleri ortaya çıkarması ve cinayeti açıklığa kavuşturması anlatılmıştır. Eser açık, akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılarak okuyucuyla konuşuyormuş hissi veren üslupla yazılmış, psikanaliz-polisiye unsurlar taşıyan roman özelliği gösterir.

Yazarın “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” adlı romanı yaklaşık üç yıllık bir çalışmasının sonunda basılmıştır. Roman, polisiye ve komedi türünde bir eserdir. Yazar, romanın ana kahramanına “Alper Kamu” adını vermiştir. Bu isim Fransız düşünür ve yazar Albert Camus’nun ve yazarın kendisini çağırıştırır. Yazar, bu ismi koymadan önce farklı isimler de düşünmüş ve kararsız kalmıştır. Bu kararsızlığın sebeplerinden biri yukarıda belirttiğimiz gibi Albert Camus ve kendisinin isimlerini çağırıştırması, bir diğer sebep ise yazarın adının da Alper olmasından kaynaklı otobiyografik bir eser olarak algılanmasını istememesidir. Fakat yazarın Murat Menteş ile aralarında geçen bir sohbet sırasında bu ismi düşündüğünü söylemesi üzerine Menteş’in de ısrarıyla kahramana Alper Kamu ismi verilmiştir.

2.2.2. İsim-İçerik İlişkisi

Romanın tüm bölümleri ve kişileri göz önünde bulundurulduğunda romanda birçok rencide ruhla karşılaşılır. Bu rencide ruhların hepsi öldürülen Hicabi Bey’in hayatlarına dokunduğu kişilerdir. Oğullar ise anne-babalarının mutluluğu için birtakım yollara giren, çaba gösteren kişilerdir.

2.2.3. Olay Örgüsü

Oğullar ve Rencide Ruhlar, 14 bölümden oluşmaktadır. Eser, ana kahraman Alper Kamu tarafından anlatılır.

Birinci bölüm

Olmak ve de Olmamak

Romanın ilk bölümüne verilen başlıkta Shakespeare göndermesi vardır. Ana kahraman Alper Kamu'nun da meselesi olmak ve de olmamaktır. Hayattaki varoluşunu sorgulayan kahraman, bazı noktalarda varlığını kabullenerek “olmak” eylemini kendisi için uygun görür. Ancak çoğunlukla “olmamak” fiilini kendisiyle özdeşleştirir. Varlığı ve bulunduğu eylemler onu bu kabullenişe iter. Romanın bu ilk bölümünde ana kahraman Alper Kamu ve çevresindekiler anlatılmıştır. Ana kahraman ilk sayfada kendini şu şekilde tanıtmıştır: “*Ben Alper Kamu, birkaç ay önce beş yaşına bastım*” (Canıgüz, 2015: 7). Bu ilk bölümde okur, ana kahraman Alper Kamu'nun dünya görüşü, çevresinde olup bitenlere tavrı ve arkadaş-aile ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur. Alper Kamu, beş yaşında bir çocuktur; fakat yaşlılarından çok farklıdır. Tanrı ve dünya hakkında çok radikal fikirleri vardır.

Alper Kamu'nun eğitime bakışı da bu bölümde açıkça verilmiştir: “*Hayatımdaki tek iyi şey artık anaokuluna gitmek zorunda olmayışımı. Zarardan kâr. Uzun süre annem ile babama anaokulunun bana göre bir yer olmadığını anlatmaya çalışmışım aslında. Bütün rasyonel dayanaklarıyla*” (Canıgüz, 2015: 7). “*Bir türlü ısınamadım anaokuluna. Günün ilk kısmı, genellikle öğretmenimizin bize yazın ne yetişir, kışın ne pişer türü saçma sapan bilgiler vermesiyle geçiyordu*” (Canıgüz, 2015: 8). Romanda olay örgüsü şu şekilde gelişir:

Roman, Alper Kamu'nun kendini tanıtmayla başlar. Okur, daha ilk cümlelerden kahramanın yaşlılarından çok farklı bir kişiliğe sahip olduğunu anlar. Beş yaşındaki bu kahramanın hayatında iyi olan tek şeyi artık anaokuluna gitmeyecek olmasıdır. Alper Kamu, anaokuluna gitmemek konusunda anne ve babasını ikna eder. Sabahları erkenden kalkıp kahvaltısını yapar. Öğle yemeğine kadar olan süre zarfında kitap okur. Okuduğu kitaplar arasında Dostoyevski, Oğuz Atay, Nietzsche gibi isimlerden bahseder. Kahramanın bu yazarları beş yaşındayken okuması, kahramanın farklı kişiliğini ve ilginçliğini ortaya koyar. Öğleden sonraları da vaktini sokağa çıkıp arkadaşlarıyla ya da odasındaki divanın altında geçirir. Doğum günü olan Alper Kamu için evlerinde bir kutlama yapılır ve birçok kişi davet edilir. Fakat beş yaşındaki ana kahramanımız Alper Kamu, yaşlılarının aksine bu tür

kutlamalardan hiç hoşlanmaz. Yaşıtlarının heyecanla beklediği doğum günü partileri Alper Kamu için oldukça gereksiz ve sıkıcıdır. Kutlamaya gelenler arasında yalnızca kendisinden yaşça büyük komşuları Alev'in gelmesine sevindiğini belirtir ve Alev Abla'ya karşı yakınlık duyduğu hissedilir. Gelen doğum günü hediyeleri arasından da sadece annesinin çocukluk arkadaşı Gönül Teyze'nin getirdiği plastik mermiler atan tabancayı beğenir.

Ertesi gün öğleden sonra telefon çalar, arayan Alper Kamu'nun en yakın arkadaşı Hakan'dır. Hakan okuldan geldiğini ve ödevleri olduğunu söyler. Bu ödevleri yapmasında yardımcı olması için onu eve davet eder. Hakan, ilkokul birinci sınıf öğrencisi olmasına rağmen ödevlerini yapması konusunda okula gitmeyen beş yaşındaki Alper Kamu'dan yardım ister. Alper Kamu arkadaşını kırmayarak kabul eder ve gider. Ödev işini kendince hallettikten sonra Kansız Celal ve Cemalettin adlı arkadaşlarıyla buluşmak için Güzelyayla apartmanının arka bahçesine gider. Bu bölümde ana kahramanın arkadaşları da tanıtılarak bölüm son bulur.

İkinci Bölüm

Ne Güzel Komşumuzdun Sen Hicabi Amca

Bölümün başlığı Ahmet Muhip Dıranas'ın “Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla” dizelerini anımsatır. Hicabi Amca, mahalledekiler tarafından kendi halinde geçinip giden, sessizliği ve sakinliği ile bilinen ve cinayete kurban giden biridir. Ölümünden sonra “Ne güzel komşumuzdun sen Hicabi Amca” ifadesi ona duyulan saygı, sevgi ve ölümüne duyulan üzüntüyü ifade eder.

Bu bölüm, Alper Kamu'nun arkadaşlarıyla yaptığı maçla başlar. Ancak maç başlayalı on dakika olmuştur ki Cemalettin'in ağabeyi Gazanfer, eğittiği Arap ve Kont adını verdiği iki sokak köpeğiyle birlikte yanlarına gelir. Burada Gazanfer hakkında bilgiler verilerek ne kadar belalı ve tehlikeli biri olduğu anlatılır. Hırsızlık yaptığı, mahalledeki küçük çocuklarla uğraştığı ve onları dövdüğü anlatılır. Ana kahramanın arkadaşı Burhan ve Gazanfer arasında top yüzünden bir kavga çıkar. Gazanfer'in köpekleri Burhan'a saldırdığında küçük kahraman, cesaretini toplayarak onun karşısına dikilir. Elindeki topu Gazanfer'in yüzüne atarak burnunu kanatır. Deliye dönen Gazanfer, onu kendine doğru çeker ve hırpalır. Gazanfer gittikten

sonra Alper Kamu cesaretinden dolayı arkadaşlarından övgü toplar. Ana kahraman, eve döndüğünde babasının tayininin Erzurum’a çıkma ihtimalinin olduğunu öğrenir ve bu durumun babasını çok üzdüğünü anlar. Bu tayin meselesi ailede bazı olumsuzlukların yaşanmasına sebep olur.

Akşam yemeğinden sonra hava almak üzere dışarı çıkan kahraman, Hicabi Bey’in dairesinden birinin koşarak çıktığını görür fakat tanıyamaz. O sırada Alev Abla balkondan Alper Kamu’ya seslenir ve aşağı, yanına iner. Birlikte apartmanın kapısının önünde oturup sohbet etmeye başlarlar. Alev Abla, Alper Kamu’ya masal anlatır. Alper Kamu masalı dinler ve masal bitince kalkarlar. Eve gitmeye hazırlanan Alper Kamu büyük bir gürültü duyar. Komşuları emekli Hicabi Bey’in evinin camlarının kırıldığını ve eşyaların aşağı atıldığını görerek hemen oraya gider. Daireye girdiğinde etraftaki eşyaları aşağı atan mahallenin delisi Ertan’la karşılaşır. Etrafına bakınan Alper Kamu, açık televizyonun yüksek sesle gösterilen Beşiktaş maçı karşısında oturan Hicabi Amca’yı görür ve seslenir. Fakat Hicabi Amca’nın ağır işittiğini bildiğinden cevap gelmemesine şaşırmadan yaklaşır ve gerçeği görür. Hicabi Amca’nın gırtlığı kesilmiştir. Ertan ise kanlı elleriyle etrafta koşturarak Beşiktaş’ın attığı gole “lol lol” diye bağırmaktadır.

Üçüncü Bölüm

İlahi Adalet, Ömürsün

Bölüm, karakolda başlar. Alper Kamu babasıyla birlikte karakola ifade vermeye gider. İfadelerini komiser alacaktır ve onu komiserin odasında Polis Adem’in yanında beklemeye başlarlar. O sırada ana kahraman ile babası arasında bir soru-cevap olur. Bunları duyan Adem, küçük çocuğun verdiği cevaplara şaşırarak kaç yaşında olduğunu sorar. Beş yaşında olduğunu öğrendiğinde ise çok şaşırır. Bu karakol sahnelerinde karakolun işleyişine dair eleştiriler romanda hissedilir. Yanında bekledikleri polis onlara sert davranırken komiser geldiğinde eli ayağı birbirine dolaşır. Yaklaşık bir saat komiseri bekledikten sonra komiser Onur Çalışkan gelir ve ifade verirler. Alper Kamu ve babası Hicabi Bey hakkında bildiklerini anlatırlar. Ana kahraman, Hicabi Bey’in evinden aceleyle koşarak çıkan adamdan bahseder. Polisler adamın nereye gittiğini sorduklarında ise küçük kahraman hatırlamamasına rağmen

Gazanfer'in oturduğu apartmanı tarif eder. Böylece polisler Gazanfer'i tutuklayacak Alper Kamu'da yediği dayağın intikamını alacaktır. Başkahraman, bu davranışını ilahi adalet olarak görür. Hicabi Bey'in oğulları Rebi ile Şebi'nin adı ilk kez bu bölümde geçer.

Dördüncü Bölüm

Ofisteki Sosyopat

Bu bölüm Alper Kamu'nun, cinayeti arkadaşlarıyla konuşmasıyla başlar. Cinayeti gördüğünü uzun uzun anlatır. Eve döndüğünde bir misafirleri vardır: Hicabi Bey'in oğlu Rebi. Geceyi onlarda geçiren Rebi, durmadan ağlar. Gece boyunca cinayetten konu açmamaya özen gösterecekler de yer yer konu açılır ve tartışılır.

Ertesi gün Alper Kamu, babasının ofisine gidip müdürü ile tayin işini konuşmak ister. Küçük kahraman, müdürle konuşup babasının tayin işini iptal edebileceğini düşünür. Babasıyla birlikte iş yerine gider. Babası işi için bir süreliğine onu yalnız bırakır. Bu arada o da müdürün odasına gider. Müdüre konuyu açtığına daha sonra pişman olur. Çünkü müdür, bu küçük çocukla aşağılayıcı ve kin dolu ifadeler kullanarak konuşur. Müdür, bu konuşmadan babasının haberi olduğunu ve onu babasının gönderdiğini nefret ve alayla söyler. Alper Kamu, her ne kadar bu görüşmeden babasının haberinin olmadığını söylese de müdürü inandıramaz. Müdür, babasının tayin işini daha erken başlatacağını söyler. Bölüme adını veren “ofisteki sosyopat” Alper Kamu ve müdür olarak düşünülebilir. Alper Kamu, sosyal ilişkilerde kötüdür. Müdürle girdiği diyaloglarda da başarılı olamamıştır. Müdür ise küçük bir çocukla girdiği diyaloglarda bile otorite kurmaya çalışmış, çocuğu rencide edici ifadeler kullanmıştır.

Beşinci Bölüm

Serin Devlet

Bu bölüm, ana kahramanın bir gazete haberini okumasıyla başlar. Haberde insan kopyalamanın an meselesi olduğu yazar. Bu haber dışında Hicabi Bey'in cenazesinin cumaya müteakip kılınacağını bildiren bir haber de bulunur. Alper Kamu bu haberleri okurken arkadaşı Hakan telefon eder ve konuşmaya başlarlar. Küçük

kahraman, arkadaşlarının Gazanfer'i ihbar edenin kim olduğunu öğrendiklerini anlar. Gazanfer'in bunu onun yanına bırakmayacağını da bilir. Ana kahraman, polis Onur Çalışkan tarafından karakola çağrılır. Evden çıkmaya hazırlanırken arkadaşı Hakan ona bir mektup yazdığını ve postayla ona göndereceğini söyler. Başkahraman, karakola vardığında Onur Çalışkan dışında onu bekleyenler arasında Savcı Metin Bilgin'de vardır. Savcı Metin Bilgin, küçük kahramana sorular sormaya başlar. Savcının cinayeti Ertan'ın yaptığını kabul etmek ve dosyayı kapatmak istediği anlaşılır. Çünkü savcı, Alper Kamu'nun Gazanfer'i hedef göstermesinin yalan olduğunu anlamıştır. Karakoldan ayrılan Alper Kamu, Hicabi Bey'in cenazesine katılmak üzere mezarlığa gider. Hicabi Bey, karısının yanına gömülmeyi vasiyet etmiştir. Fakat yanı dolu olduğu için karısının mezarının üstüne gömerler. Küçük dedektif, burada yeni bilgiler öğrenir. Hicabi Bey'in yakın arkadaşı Bakkal Yakup sayesinde Hicabi Bey'in karısı Necla Hanım'ın intihar ederek öldüğünü; fakat Hicabi Amca'nın olayı trafik kazası olarak aktardığını öğrenir.

Altıncı Bölüm

Her Budist Bir Faşiste Tapar

Bu bölüm, ana kahramanın bir dedektif gibi cinayetin peşine düştüğü ve araştırmalar yaptığı bir bölümdür. Alper Kamu, müzikle uğraşan ve birlikte yaşayan iki komşularının evine yani Erkin ve Koray'ın evine gider. Kapıyı Yeşim açar. Biraz sarhoş olan bu genç kız, küçük çocuğa Koray'ın evde olmadığını isterse içerde bekleyebileceğini söyler. Böylece Alper Kamu ve Yeşim konuşmaya başlar. Yeşim, küçük kahramanla olan konuşmalarında ona cüce olup olmadığını sorar. Beş yaşındaki bir çocuğa göre oldukça olgun ve ciddi konuşmaları olan başkahraman onu şaşırtmıştır. Yeşim, Erkin'in ortadan kaybolduğunu söyler. Ana kahraman, Yeşim'in kim olduğuna dair şu bilgilere ulaşır: Yeşim Koray'ın sevgilisidir. Erkin de Yeşim'e âşıktır. Yeşim Erkin'in ona olan aşkına âşıktır. Karmaşık bir aşk üçgeni içinde olan Yeşim, bu durumu beş yaşındaki bir çocuğa anlatarak onunla dertleşir. Bu durum Yeşim'in kişiliğine dair ipuçları verir.

Alper Kamu, Erkin'in bir kızı sevdiğini ve onun yüzünden hayatının mahvolacağını, cinayetten bir gün önce Erkin'in bazı fotoğraflardan söz ettiğini, o

fotoğrafları Hicabi Bey'den almak için Koray'dan yardım istediğini ama Koray'ın kabul etmediğini sarhoşlukla anlatan Yeşim'den öğrenir. Fakat Yeşim, bu cinayeti Erkin'in işlemediğini aksi takdirde Budist rahibi olamayacağını söyler. Alper Kamu bütün bunları öğrendikten sonra Koray eve gelir ve Alper Kamu evden çıkar. Daha birkaç adım atmışken Gazanfer'i köpekleri Arap ve Kont ile beraber karşısında bulur. Alper Kamu Gazanfer'i karşısında görünce kaçmaya başlar. Bir süre sonra Gazanfer ve Alper Kamu burun buruna gelirler. Bu sırada Alper Kamu, belindeki Dallas Gold'u çıkarıp Gazanfer'in yüzüne nişan alır ve gözünü kan içinde bırakır. Kaçmaya devam eden küçük kahraman, kendini Ruhan Bey'in bahçesine atar. Zemin kattaki camsız pencerelerden birinden içeri girer.

Yedinci Bölüm

Öcülerin Öcü

Bölümün başlığı, Fakir Baykurt'un "*Yılanların Öcü*" romanını çağırıştır. Bu bölümde, Alper Kamu'nun Gazanfer'den kaçıp sığındığı Ruhan Bey'in evinin bir odasının tasviriyle karşılaşırız. Bu odada eşya yoktur. Alper Kamu, evin içini de merak ettiğinden odaları gezer. Odalardan biri kahramanın dikkatini çeker. Odada bir yatak ve başucunda çeşitli ilaç kutuları ile çiçekler vardır. Ruhan Bey'in eve geldiğini camdan gören küçük dedektif yakalanma telaşıyla merdiven boşluğunun altındaki girintiye girer.

Zifiri karanlık olan bir yerdir burası. Elini duvarda gezdiren Alper Kamu, bir ışık düğmesi bulur. Cılız ışık veren lambayı yaktığında ise karşısında Hicabi Bey'e benzettiği birçok suretle karşılaşır. Korkuyla bunlara saldırmaya başlar. Parçalandıklarını gören Alper Kamu, bir parçayı eline alıp inceler. Bunların sabundan yapılmış heykeller olduğunu anlar. Birden cılız ışığın söndüğünü ve ensesinde bir nefes hissettiğini anlayınca önüne geçen her şeyi devirerek koşturur. O koştukça bodrum uzar. Kahraman bir süre koşuttan sonra açık alana kavuşur. Alper Kamu, Ruhan Bey'in evinin altındaki geçitten karşı binanın bahçesine çıktığını anlar. Yürümeye devam eden kahraman, kendini Hicabi Bey'in öldürüldüğü evin bahçe katında bulur. Orada Hicabi Bey'in oğlu Şemi ile karşılaşır. Küçük dedektif, annesi ile babasının evde olmadığını söyleyince Şemi onu eve davet

eder. Cinayet üzerine bir süre konuşurlar. Şemi'nin babasının cinayeti üzerine beş yaşındaki bir çocuğu muhatap alarak konuşması tuhaf bir durumdur. Evine gitmek için kalktığında küçük bir fotoğraf makinesi bulan kahraman, makinayı gizlice alarak oradan çıkar.

Sekizinci Bölüm

Sineklerin Tanrısı Leviathan'a Karşı

Bölüme başlığını veren isimle William Golding'ın *Sineklerin Tanrısı* adlı romanına atıfta bulunulmuştur. Bu bölüm de Alper Kamu'nun bir dedektif gibi iz sürdüğü bir bölümdür. Alper Kamu, Bakkal Yakup'un yanına gidip cinayete dair ipuçları bulmak için onu sorguya çekmenin mantıklı olacağını düşünür. Bakkalla mahalleliden konuşmaya başlar ve bir şekilde konuyu Ruhan Bey'e getirir. Bakkal Yakup'tan Ruhan Bey'e dair öğrendikleri şu şekildedir: Ruhan Bey eskiden Güzel Sanatlar Fakültesinde Heykel Bölümünde talebeymiş. Siyasi olaylara karıştığı için okuldan atılmış. Hicabi Bey o zamanlar polismiş. Çok yardımı dokunmuş Ruhan Bey'e. İş ayarlamış, evinin kapısını açmış. Fakat bir süre sonra Ruhan Bey çekip gitmiş buralardan uzun zaman sonra yine dönmüş. Küçük dedektif, bütün bunları dinlerken Savcı Metin Bilgin karşısında biter ve onu aradığını söyler. Savcı, cinayeti Alper Kamu'nun babasının işleyebileceğini ima eder ama Alper Kamu bunu kesinlikle kabul etmez. Savcıyla cinayete dair konuşurken bir yandan da yürüyen küçük kahraman Paris sokağına yaklaştıklarını fark eder. Bu sokakta yaşayanların çok tehlikeli olduğunu savcıya anlatan kahraman, savcının alakadar olmadığını fark eder. Sokağa girdikten kısa bir süre sonra birkaç kişiyle münakaşaya giren savcı hepsinin hakkından gelir ve geri dönerler. Alper Kamu, Hicabi Bey'in evinden aldığı fotoğraf makinasının içindeki filmi babası fotoğrafçı olan Yüksel'e vererek çıkarmasını ister. Karşılığında da bakkaldan aldığı balı verir. Küçük dedektif, iz sürdüğü cinayet için ipuçları toplarken yardım aldığı kişilere karşılığını vermekten de geri kalmadığını gösterir.

Dokuzuncu Bölüm

Dünyanın Merkezine Yolculuk

Bölüm başlığı ile Jules Verne/ Dünyanın Merkezine Yolculuk eserine gönderme yapılmıştır. Ana Kahramanın babasının Erzurum'a tayinin çıkması ve oraya uğurlanmasına ironik bir şekilde yaklaşılr. Başkahraman dünyanın merkezi olarak Erzurum'u atfeder. Bu bölümde Alper Kamu'nun evinde tayin meselesi yüzünden yaşanan olumsuzlukların arttığı görülür. Kahramanın babası, evde ve iş yerinde yaşadığı huzursuzluklardan dolayı geç saatlere kadar eve gitmez. Gittiğinde ise alkollü ve huzursuz bir şekilde gider. Annesi sürekli üzölür ve ağlar. Başkahraman, bir yandan bu olumsuzluklarla uğraşırken öte yandan bir hafta önce Yüksel'e verdiği fotoğraf filmlerinin merakı içindedir. Babasının arkadaşlarıyla meyhanede olduğunu öğrenen kahraman, onlarla vedalaşmaya gelen Rebi ile birlikte meyhaneye gider. Babası oğlunu meyhanede görünce çok şaşırır da arkadaşlarıyla oturduğu masaya oğlunu da oturtur. Küçük kahraman babasına fark ettirmeden onun içkisinden içer. Beş yaşındaki bir çocuğun bir meyhanede içki masasında oturup babası ve arkadaşlarının sohbetini dinleyip alkol alması kahramanın yaşlılarından farklılığını bir kez daha ortaya koyar.

Olgun tavırlar sergileyerek babasıyla dertleşen kahraman, babasını Erzurum'a gitmeye ikna eder ve babasını otogarda uğurlar. Bu bölüm, Alper Kamu'nun beş yaşında olduğunu okura unutturan sahnelerin olduğu bir bölümdür. Alper Kamu, bir yetişkin gibi meyhanede alkol alır babasıyla dertleşir ve onu otogarda uğurlar. Bütün bunlar kahramanın sürrealist yanını bir kez daha gösterir.

Onuncu Bölüm

Gerçekler ve Hakikatler

Babasının Erzurum'a gitmesinin annesi üzerinde olumlu bir etki yarattığını fark eden Alper Kamu annesi işe gittikten sonra soluğu fotoğrafları almak için arkadaşı Yüksel'in evinde alır. Küçük dedektif, fotoğrafları inceleyince olayı çözer. Fotoğraflarda bir kadın ve erkeğin uygunsuz hallerini görür. Bunlardan biri Deli Ertan diğeri ise Alev Abladır. Fotoğrafları zarfa koyarak hızla Alev Ablanın evine giden kahraman, çözdüğü olayı hikâyeleştirerek anlatır. Bunları duyan Alev Abl

deliye döner. Çünkü Alper Kamu; Alev Ablâ'nın annesinin işinin gücünün eve gelen adamlara kızını peşkeş çektiğini, Hicabi'nin en büyük zevkinin onun kızıyla mahallenin delisini fotoğraflamak olduğunu, Erkin'in Alev Ablâ'ya âşık olması sonucu kızın bu işi bırakmak istemesi ve yaşlı adamdan fotoğrafları almak uğruna onu öldürdüğünü söyler. Duydukları karşısında hayrete düşen Alev, öfkeyle ana kahramana saldırır. Alper Kamu ile Alev Ablâ arasında bir boğuşma yaşanır ve Erkin Alper Kamu'yu Alev'in elinden kurtarır. Erkin küçük çocuğu inandırmak istercesine Hicabi Bey cinayetini işlemediğini, o evden çıkarken Ertan'ı orada gördüğünü söyler. Küçük dedektif, yaşadığı hırpalanma sonucunda telaşla fotoğrafları orada bırakarak çıkar.

On birinci Bölüm

Böyle Uyurdu Zerdüş

Nietzsche'nin "*Böyle Buyurdu Zerdüş*" adlı yapıtına atıfta bulunan bir başlık atılmıştır bölüme. Bu bölümün Alper Kamu'nun psikolojik laboratuvarı olduğu görülür. Bölümde Nietzsche'nin felsefesine de atıflar yapıldığını söylemek mümkündür. Bu bölümde anlatılanlar başkahramanın bilinç altındakilerini açığa çıkardığı görülür. İlk bölümlerde değinildiği gibi Alper Kamu vaktinin bir kısmını odasındaki divanın altında uzanarak geçirir. Bu bölümde kahramanın o divanın altında farklı âlemlere daldığı görülür. Alper Kamu, uykuya daldığında yanında babasının kaybettiği kan kardeşini bulur. Aralarında geçen diyaloglardan anlaşılan şudur ki ortada geçmişiyen olarak bilinen bazı virüsler vardır. Öztürk'ün geçmişiyenler hakkındaki açıklaması şu şekildedir: "*Geçmişten geliyorlar ve yiyorlar. Hafızanın bir noktasından çıkıp geliyorlar ve seni cezalandırıyorlar. Çok korkunç bir şekilde. Genelde öldürerek*" (Canıgüz, 2015: 165). Duygu Fırtına adlı genç bir kadının bu geçmişiyen virüsler tarafından ele geçirildiği söylenmektedir. Alper Kamu ve Öztürk, kadının beynine girerek bu virüsü ortadan kaldırmayı amaçlamaktadırlar. Başkahramanın bu kadına karşı duygusal bir bağı olduğu hissedilmektedir. Öztürk, bir şırınga yardımı ile Alper Kamu'yu Duygu Fırtına'nın beynine gönderir. Böylece bölümün geri kalanında onun Duygu Fırtına'nın

beynindeki yolculuğu serüveni anlatılır. Alper Kamu ve Öztürk'ün planı başarılı bir sonuç verir Duygu Fırtına kurtulur.

On İkinci Bölüm

Kartallar Kuantal Uçar

Bölümün başlığında senaryosunu Attila İlhan'ın yazdığı “Kartallar Yüksek Uçar” dizisine gönderme vardır. Bölüm, başkahramanın gördüğü rüyanın verdiği yorgunlukla uyanmasıyla başlar. Hala Erzurum'da olan kahramanın babası telefonda bir ev bulduğunu söyler. Annesi ise arayarak Hicabi Bey'in mevlidine gideceğini söyler. Alper Kamu, Metin Bilgin'i arayarak cinayeti çözdüğünü söyler, konuşmak için onu Hicabi Bey'in evine çağırır. Kapıda bir mektupla karşılaşan Alper Kamu, mektubun arkadaşı Hakan'dan geldiğini anlar. Zarfın üstündeki pula dikkat eden başkahraman, babasının müdürü Erdoğan Bey'e oyun oynamaya karar verir. Müdürün yanına gidip işe yeni alınacak elemanların sınavdan önce belirlendiği bir listenin olduğunu ve bunun elinde delil olarak bulundurduğunu söyleyerek babasının tayin işini iptal etmesini ister. Bunu öğrenen Müdür Erdoğan Bey deliye dönerek Alper Kamu' ya saldırır. Bu sırada yaşananları duyan şoför Mutullah Amca içeri girerek Alper Kamu'yu kurtarır.

On Üçüncü Bölüm

Mevlitte Son Tango

Bu bölüm; romanın neticeye bağlandığı, cinayetin açığa kavuştuğu bölümdür. Bölüm, Alper Kamu'nun, Hicabi Bey'in öldüğünü zannettiği karısı Necla Hanım'ı görmesiyle başlar. Necla Hanım, yaşadığını herkesten gizlemiş, kendisine yaşattığı acıların intikamı için kocası Hicabi Bey'i öldürmüştür. Alper Kamu bu olayı gördüğü rüya sayesinde çözmüştür. Geçmişyiyenler olarak gördüğü tam da Necla Hanım'dır. Geçmişten gelmiş ve öldürmüştür. Alper Kamu'nun çözdüğü olay şöyledir: Hicabi Bey polis olduğu zamanlarda, eve getirdiği kişilerle karısının cinsel münasebette bulunmasını istemiş ve bunları fotoğraflamaktan zevk duymuştur. Eve getirdiklerinden biri olan Ruhan Bey ile Necla Hanım birbirine âşık olmuştur. Bunun üzerine yapılanlara daha fazla dayanamayan Necla Hanım intihara kalkışmış ancak

ölmemiştir. Oğlu Şemi, babasının annesine yaptıklarının farkına varmış ve annesinin Ruhan Bey'i sevdiğini öğrenmiştir. Bunun üzerine annesini kurtarmak istemiş herkese annesinin öldüğünü söyleyerek annesi ile Ruhan Bey'i yıllar sonra kavuşturmuştur. Emekli olan Hicabi Bey, huyundan vazgeçmemiş bu kez mahallenin delisi Ertan ile Alev Abla'yı aynı şeyi yapmaya zorlamıştır. Necla Hanım iyice yaşlanıp hastalanmış ve öleceğini anlayınca intikamını almak için Hicabi Bey'i öldürmüştür.

On Dördüncü Bölüm

Mesut ve Mutabık

Bu bölüm, Alper Kamu'nun babasının tayin işinin geri çekildiği haberi ile başlar. Kahramanın annesi bu işin müdür Erdoğan Bey tarafından isteyerek yapıldığını zanneder. Başkahraman, roman boyunca yer alan kahramanların son durumlarıyla ilgili bilgileri okura sunar. Erkin ve Alev Abla bir hafta sonra evleneceklerdir. Yeşim ise hayal ettiği gibi arkadaşları Kayhan'ın babasıyla kaçmıştır. Yakın dostu Hakan'dan gelen mektupla annesiyle babasının boşandığını Hakan'ın da babasıyla birlikte İzmir'e yerleştiğini öğrenir.

2.2.4. Mekân

Romanda anlatılanlar İstanbul'da geçer. Mekânlar da İstanbul'un Anadolu Yakası'nda bir mahalledeki klasik yapılı evlerdir. Mahallede bulunan köşk benzeri evler de bu mekânlar arasındadır. Cinayetin işlendiği Hicabi Bey'in evi, Alper Kamu'nun babasının tayin işini geri alması için müdürüyle konuşmak üzere gittiği müdürün odası, ifade vermek üzere gittiği karakol, Savcı Metin Bilgin ile gittiği Paris Sokağı, Ruhan Bey'in evinin bodrumundaki heykellerle dolu karanlık oda, Ruhan Bey'in evinin altından karşı binanın bahçesine çıkan gizli geçit romanda güçlü tasvirlerle verilen mekânlar arasındadır. Roman mekân ağırlıklı değil olay ağırlıklı bir roman olduğu için mekânlar pek öne çıkmaz.

2.2.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar

Romanın başlarında söz konusu mekânlardan biri ana kahraman Alper Kamu'nun gittiği anaokuludur. Mekânların dar ve geniş olabilme hususları göz önünde bulundurulduğunda anaokulunun Alper Kamu için dar bir mekân olduğu görülür. Alper Kamu, anaokulu için şu ifadeleri kullanır: “*Bir türlü ısınamadım anaokuluna. Günün ilk kısmı, genellikle öğretmenimizin bize yazın ne yetişir, kışın ne pişer türü saçma sapan bilgiler vermesiyle geçiyordu*” (Canıgüz, 2015: 8). Alper Kamu, yaşlılarıyla oynamak, eğitim hayatına başlamak ve eğlenmek üzere ebeveynleri tarafından zorla gönderildiği mekânda istediğini alamaz. Onun için anaokulu tam bir işkence yeridir. Çünkü Alper Kamu yaşlılarından oldukça farklıdır. Yaşlılarının çok eğlenerek yaptıkları aktiviteler ona eziyet gibi gelmektedir. O, anaokulunda yaşlılarıyla oynamak yerine Dostoyevski, Nietzsche gibi isimleri okumak ister.

Romanın ana temini oluşturan cinayetin gerçekleştiği mekân, fiziksel olarak kapalı bir mekân olmakla birlikte cesedi herkesten önce bulan beş yaşındaki ana kahraman Alper Kamu için de dar bir mekândır. Bu mekân cinayete kurban giden Hicabi Bey'in evidir. Mahalleyi kaplayan gürültü üzerine Hicabi Bey'in evine koşan Alper Kamu, cinayetin gerçekleştiği mekânı “*Girişteki portmanto ve ayakkabılık yere devrilmişti. Karşıdaki yemek masasının çevresindeki sandalyeler de aynı durumdaydı. Yerler cam kırığı içindeydi*” şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2015: 35). Alper Kamu, gördüğü ceset karşısında ne yapacağını bilmeyerek korku ve şaşkınlık içinde kalır. Cesedin başında gördüğü mahallenin delisi Ertan ise kanlı elleri ile kendisine sarılmaya kalkınca korkusu daha da artar. Bu mekân onun için oldukça ürkütücü bir mekândır. Küçük bir çocuk için boğazı kesilmiş, kanlar içinde yatan bir adam ve başında garip hareketlerle sağa sola saldıran biri tarafından ele geçirilmeye çalışılmak o mekândan kurtulup kaçma isteği doğurur.

Alper Kamu için dar olan mekânlardan biri de Ruhan Bey'in evidir. Kahraman bu evde geçirdiği anları “*İşte durmadan hayalini kurduğum yerde, cehennemdeydim*” der (Canıgüz, 2015: 100). Ruhan Bey'in evinin bodrum katında karanlıkta karşılaştığı sabundan yapılan heykeller onu oldukça korkutmuştur. Heykellerin karşısında durduğunda kendisini cehennemde hisseder, onları da

kendisine saldıracak şeytanlar olarak düşünür: “*Karşımda duranın aslında İblis’in ta kendisi olduğunu anlayabilirdim*” ifadeleriyle heykeller hakkındaki düşüncesini dile getirir (Canıgüz, 2015: 100). Korku ve endişesine öfke de eklenince heykellere saldırmaya başlar. Yıkıldıklarını ve kırıldıklarını görünce parçalarını inceler ve heykel olduklarını anlar. Korkusunu atlatacakken ensesinde birinin nefesini hisseder ve arkasına bakmadan koşmaya başlar: “*Çılgılık çılgılığa, önüme ne çıktıysa devirerek karanlığın içine doğru koşmaya başladım*” (Canıgüz, 2015: 101). Alper Kamu bir an önce o mekândan kurtulmak ister. Kendini güvende hissetmemekle birlikte tehlikede hisseder. Koştukça koridor uzuyormuş gibi hisseder. Açık alana çıktığında ise daha önce duyduğu eski bir geçitten geçtiğini anlar. Çünkü girdiği ev o an bulunduğu alanın karşı tarafındadır.

Romanda anlatılan Paris Sokağı fiziksel olarak geniş ve açık bir mekân olsa da birçok roman kişisi tarafından dar mekân şeklinde algılanır. Paris Sokağı, kişilik olarak belalı kabul edilebilecek kişilerin yaşadığı, kavganın, dövüşün, yokluğun, hırsızlığın eksik olmadığı tehlikeli bir mekândır: “*Son derece yoksul insanların yaşadığı, tehlikeli bir yerdir. Hemen hemen hepsi sabıkalı olan halkının başlıca geçim kaynakları arasında hırsızlık, yankesicilik ve gasp sayılabilir. Çocuklarının en sevdiği oyun, komşu mahalleleri basıp yağmacılık yapmaktır. Kimse onlarla dalaşmayı göze alamaz çünkü hepsi dört yaşından itibaren sustalı taşımaya başlarlar*” (Canıgüz, 2015: 116). Alper Kamu ve arkadaşları o sokağa gitmek istemez o sokaktan gelen yaşlılarıyla arkadaşlık etmek istemezler. Alper Kamu, kendisiyle konuşmak isteyen savcı ile bir süre yürüdükten sonra Paris Sokağına yaklaştıklarını fark edince Metin Bilgin’e geri dönmeyi teklif eder. Çünkü kendini orada güvende hissetmez. Her an bir saldırıya uğrayacaklarını düşünüp tedirgin olur. Düşünceleri gerçekleşen kahraman ve savcı oradakilerle münakaşa yaşar.

Alper Kamu için bir diğer dar mekân ise çok sevdiği Alev Abla dediği kişinin yaşadığı evdir. Cinayetin faillerini bulmak için dedektiflik yapan Alper Kamu, o evde Alev ile cinayete dair konuşur. Hicabi Bey ve Erkin ile olan münasebetini çözdüğünü açıklayınca Alev kendisine saldırır. Aralarında boğuşma yaşanırken Erkin’in yetişmesiyle Alper Kamu Alev’in elinden kurtulur. O ev onun için hayatının tehlikeye girdiği ürkütücü bir mekândır. Alper Kamu yaşadıklarını “*Alev Abla elinde*

sehpanın kırık bacağı tepemizde bitivermişti. Vahşi bir hayvan gibi bağırarak elindeki kafama doğru indirdi. Erkin Abi araya kolunu sokmasa herhalde beynimi dağıtabilirdi” cümleleriyle ifade eder (Canıgüz, 2015: 154).

Alper Kamu, babasının Erzurum’a çıkan tayinini iptal etmesi için müdürü ile görüşmeye gider. Müdürün odasında müdür tarafından türlü hakaretlere ve fiziksel şiddete maruz kalır: *“Burnundan soluya soluya masanın etrafından dolaşp üzerime doğru gelmeye başladı. Müdür Bey böyle kaç kovala oyunlarında tecrübeli olacak ki, vargücüyle masayı üzerime doğru ittirip beni böğrümünden pencereye yapıştırıverdi. Sıkıştığım yerde hırsıyla tepinip avazım çıktığı kadar bağırmaya başladım”* (Canıgüz, 2015: 187). Müdürün *“Demek baban kendine acındırmak için gönderdi seni buraya”* ifadeleri küçük çocuğun babasının gururunu kırar (Canıgüz, 2015: 63-64). Babası tarafından müdürle konuşmak üzere oraya yollandığının zannedilmesi onu oldukça rencide eder. Duyduğu hakaretler karşısında psikolojik olarak kendini kötü hisseder. Müdürün sert tavrı altında ezilen Alper Kamu o mekânda kendini huzursuz hisseder. Bu mekân da onun için dar olan mekânlardan biri olur.

2.2.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar

Anaokulunun aksine odasındaki divanın altı, Alper Kamu için oldukça geniş bir mekândır. Çünkü ana kahraman divanın altına girip de uyumaya başlayınca bilinçaltında küçük bir çocuğa ağır gelebilecek farklı dünyalara dalar. Orası kendini mutlu hissettiği nadir mekânlardan biridir. Alper Kamu, divanın altını psikolojik bir laboratuvar gibi kullanarak varoluşunu gerçekleştirir. Peşine düştüğü cinayet ve şüpheliler ile ilgili analizler yapar. *“Hareketsiz kalır, kalmaz ötelerdeyizdir; sonsuz büyüklükte bir dünyada düş kurarız. Sonsuz büyüklük, hareketsiz insanın hareketidir. Sonsuz büyüklük, dingin düş kurmanın dinamik özelliklerinden biridir”* diyen yazarın bu ifadesi küçük kahramanın divanın altına olan bağlılığını destekler. (Bachelard, 1996: 199). Çevreden topladığı bilgileri sentezler. Bunları yaparken kendini oldukça mutlu hisseder. Odasına kapanıp kitaplar okur. Odası onun huzurlu olduğu, kendi benliğini gerçekleştirdiği tek kalesidir. Bu bakımdan fiziksel olarak kapalı olan bu mekân onun için geniş mekân özelliği gösterir. Divanın altı, kahramanın düşünceleri ve düşleri için birleştirici özelliktedir.

Alper Kamu için geniş mekân sayılabilecek bir mekân da Erkin, Koray ve Yeşim'in yaşadığı evdir. Erkin ile konuşmak için evlerine giden Alper Kamu, orada Yeşim ile tanışır. Yeşim evde yalnız olduğunu Erkin'in henüz gelmediğini, dilerse içerde onu bekleyebileceğini söyleyince Alper Kamu eve girerek Yeşim'le tanışır ve sohbet etmeye başlar. Yeşim'e karşı duygusal yakınlık duyan Alper Kamu, o evde olmaktan dolayı mutluluk duyar. Yeşim ile konuşmak hoşuna gider.

2.2.5. Zaman

Romanda; ay, yıl ve gün olarak kesin bir tarih verilmez. Yer yer gün isimleri kullanılır. Romandaki asıl vaka Hicabi Bey'in ölümü ile başlayıp ölümünden birkaç gün sonraki mevlidine kadar geçen sürededir. Yani vaka zamanı birkaç günü kapsar. Romanın zamanına dair Alper Kamu'nun romanın geçtiği andan kısa bir süre öncesini anlattığı “*Anneler Günü yaklaşırken iki üç günlüğüne tüm sınıfın eliş dersine girmesi zorunlu tutuldu*” ifadeleri Mayıs ayında olmalarını düşündürür (Canıgüz, 2015: 9). Roman başında da birkaç ay önce beş yaşına girdiğini anlatan kahramanın sözlerinden vaka zamanının sonbahar-kış ayları olduğu düşünülebilir. Ana kahramanın “*İnsan kopyalamaya başlamışlar*” ifadesi romanın zamanına dair ipuçları barındırır (Canıgüz, 2015: 67). 2002’de gündeme düşen insan kopyalama haberleri düşünüldüğünde romanın günümüze çok da uzak bir tarih olmadığı düşünülür. Romanın vaka zamanı ile anlatma zamanı eş zamanlıdır. Romanın ana kahramanı Alper Kamu, yaşadığı maceraları anlatır. Alper Kamu, romanın ilk sayfasındaki “*birkaç ay önce beş yaşına bastım*” cümlesiyle yaşını belirtir (Canıgüz, 2015: 7). Roman boyunca da aynı yaşında kalır. Yazarın herhangi bir zaman dilimini belirtmemesi ana kahramanının her çağa ait olmasını istemesiyle ilintilidir.

2.2.6. Bakış Açısı

Oğullar ve Rencide Ruhlar romanında yazar, anlatının dışında kalarak romanı kahraman bakış açısıyla kaleme alır. Okur, olaylardan sadece kahramanın aracılığıyla haberdar olur. Romanda yazarın sözcü tayin ettiği kahraman beş yaşındaki Alper Kamu’dur. Alper Kamu, olayın aktarıcısı durumundadır. Yazarın sözünü emanet ettiği kişinin çocuk kahraman olması eseri ilginç hale getirir: “Anlatıcı görevinin

çocuğa yazar tarafından bilinçle yüklendiği ve okura farkındalık sağlama amacıyla yazılan çocuk-kahraman anlatıcı metinlerin aksine Canıgüz’ün metninde çocuk, anlatıcı görevini kendi üstlenmiş ve çocukluğa özgü bir ton yerini umulmadık olgunlukta ve öngörüye sahip bir kahraman olarak karşımıza çıkmıştır. Romanı özgün kılan da bu anlatıcıdaki beklenmedik söylemdir” (Üstün, 2020: 582). Meydana gelen olaylar ve sosyal durumlarla ilgili yapılan yorumlar, değerlendirme ve eleştiriler küçük bir çocuk kahramanın seviyesinin üstündedir. Bu hususta yazarın kahramanın aktarıcılığında etkisi olduğu söylenebilir. Romanda vuku bulan vakalar, mekânlar, kişiler küçük kahramanın gözlemleri ve anlatımıyla aktarılmıştır:

“Altmışlarındaki Hicabi Bey, duvar gibi sağır olduğundan televizyonunun sesini sonuna kadar açardı her zaman” (Canıgüz, 2015: 29).

“Suratında hep hastalıklı bir sırıtışla gezen, on sekizinde, kavruk bir serseri” (Canıgüz, 2015: 23).

“Sağlıksız, bembeyaz bir suratı, cırtlak bir sesi, fırça gibi saçları vardır” (Canıgüz, 2015: 17).

“Bir de pencerelerde panjur yerine zevksiz kahverengi perdeler ve yerde de orası burası lekelenmiş bir halı bulunuyordu” (Canıgüz, 2015: 62).

Yazar, romandaki herkesi konuşturur. Şahısların birbirlerinin hikâyesinin anlattığı da görülür. Fakat genel olarak roman Alper Kamu tarafından anlatılır. Bu bakış açısıyla okur başkahramanın iç dünyasına rahatlıkla girebilmektedir:

“Hızlanarak, yavaşlayarak, türlü sesler çıkararak ve bir yerlere bakarak yaşayıp gidiyorlardı. Bir gün onlardan biri haline geleceğimi düşünmek beni hasta ediyordu. Ne yazık ki bundan kaçış yoktu. Zaman acımasızdı ve ben hızla yaşılanıyordum” (Canıgüz, 2015: 7).

“Uzun süre annem ile babama anaokulunun bana göre bir yer olmadığını anlatmaya çalışmıştım aslında. Bütün rasyonel dayanaklarıyla. Hiçbir işe yaramamıştı maalesef. İlla ki uykumda kan ter içinde tepinmek, servis minübüsü kapıya geldiğinde küçük çaplı bir sinir krizi geçirmek gibi yöntemlere başvurmam gerekecekti derdimi anlamaları için” (Canıgüz, 2015: 7).

“Bir türlü ısınamadım anaokuluna. Günün ilk kısmı, genellikle öğretmenimizin bize yazın ne yetişir, kışın ne pişer türü saçma sapan bilgiler vermesiyle geçiyordu” (Canıgüz, 2015: 8).

“Ben beş yaşına geldim diye oturmuş karalar bağlarken, bunu bir kutlama havasına soktukları için annemle babama fena bozulmuştum” (Canıgüz, 2015: 11).

2.2.7. Şahıs Kadrosu

2.2.7.1. Erkekler

Hicabi Bey

Hicabi, Arapça kökenli bir isim olup, hicap duyan, utanan anlamlarına gelmektedir. Yazarın, böyle bir karaktere bu ismi vermesi kişiliği hakkında ipuçları vermiştir. Hicabi, utanç duyulması gereken davranışlarda bulunan bir karakterdir. Romanın kilit noktasını teşkil eden vakanın kahramanıdır.

Emekli bir Emniyet Müdürü’dür. Rebi ve Şemi adında iki oğlu vardır. Alper Kamu, Hicabi Bey’i şu sözlerle anlatır: *“Altmışlarındaki Hicabi Bey, duvar gibi sağır olduğundan televizyonunun sesini sonuna kadar açardı her zaman. İki katlı ev tamamen ona aitti ama çıkardığı gürültü yüzünden ve çok çekilmez bir adam olduğundan bir türlü alt kattaki daireye kiracı bulamaz dolayısıyla burası hep boş dururdu. Bir de meslektan gelme bir alışkanlıkla mahallenin asayiş işlerinden sorumlu sayardı kendini. Kavga eden çocukları ayırır, yanlış yere çöp atanlara çatar, komşular arası ilişkileri düzenlerdi. Biraz bunaktı anlayacağınız”* (Canıgüz, 2015: 29).

Alper Kamu’nun babası ise karakolda verdikleri ifadede Hicabi Bey’i şu şekilde anlatır: *“Yalnız yaşardı. Kendisinden bayağı genç bir karısı vardı ama iki üç yıl önce öldü. Büyük oğlu subaydı zaten. Öbürü de bu yılbaşında İstanbul dışında bir üniversite kazanıp gitti; ama nereye dersiniz onu bilemiyorum”*(Canıgüz, 2015: 42).

Hicabi Bey, evinde gırtlığı kesilerek öldürülür. Cesedini bulan ilk kişi Alper Kamu olur. Romanın geri kalanı bu cinayeti çözmek için katilin peşine düşen beş yaşındaki ana kahraman Alper Kamu’nun serüveni anlatır. Hicabi Bey’in karanlık yüzü romanda açıkça göstermez kendini. Gerçek yüzü olaylar çözülmeye başlayınca açığa çıkar. Romanın sonlarına doğru anlaşılır ki Hicabi Bey, psikolojik olarak

sağlıklı bir tip değildir. Olumsuz bir karakter olarak karşımıza çıkar. Farklı cinsel hazları vardır ve bu durum onun ölümüne sebebiyet verir. Karısını farklı erkeklerle bir araya getirerek cinsel münasebette bulunmaları için zorlayıp o anların fotoğraflarını çekmekten keyif alır. Bu durum onun ahlaki değerlerden yoksun, toplumun ve insanın şiddetle karşı çıkacağı ve kınayacağı işler peşinde olduğunu gösterir. Karısı öldükten sonra oturduğu mahalledeki bir kıza da aynı şeyleri yaşatır. Olaylar bu şekilde gelişerek onun öldürülmesine kadar varır.

Gazanfer

Alper Kamu'nun arkadaşlarından Cemalettin'in abisidir. Romanın ana vakasının gelişiminde bir fonksiyona sahip değildir. Yoksul, kalabalık, eğitim ve kültürel açıdan başkahramanın ailesine göre düşük seviyeli bir aileden gelir. Bulunduğu ortamlardan da etkilenecek hırçın ve şiddet eğilimli olduğu görülür. Alper Kamu, Gazanfer'den şu şekilde bahseder: *“Belanın adı Gazanfer'di. Cemalettin'in iki numaralı ağabeyi. Suratında hep hastalıklı bir sırıtışla gezen, on sekizinde, kavruk bir serseri. Geceleri oto-teyp hırsızlığı yapar, gündüzleri mahallenin ufaklıklarıyla uğraşırdı. Bir anda ortaya çıkıp çocukların misketlerini kapar, toplarını çalar, kendisine karşı gelenleri bir araba küfür eşliğinde döverdi. Nasıl becermişse mahallenin uyuz itlerinden ikisini eğitip kendine köle etmişti. Arap ve Kont adını takmıştı köpeklere. Yaratıcılık fukarası. Gazanfer ağzından tuhaf, ıslık benzeri bir ses çıkararak parmağıyla birini işaret etti mi bu miskin hayvanlar azgın canavara dönüşür, ağızlarından köpükler saça saça zavallının peşine takılırlardı. Kahkahalar atarak izlerdi Gazanfer bu manzarayı”* (Canıgüz, 2015: 23). Alper Kamu, cinayet davasında verdiği ifadede Gazanfer'i olay yerine yakın bir yerde gördüğünü söyleyerek polislerden dayak yemesini ve o güne kadar ondan yediği dayakların acısını çıkarmak ister. Bunu öğrenen Gazanfer, Alper Kamu'ya saldırır.

Ruhan Bey

Ruhan Bey, romanda gizemiyle merak uyandıran bir kahramandır. Hicabi Bey ile aralarında bir husumet yaşanması sebebiyle mahalleden ayrılır, yıllar sonra tekrar geri döner. Bu husumetin sebebi Hicabi Bey'in karısı Necla Hanım'dır. Ruhan

Bey, hapisten çıktıktan sonra Hicabi Bey kendisine iş ve ev vererek yardımcı olur. Bir süre sonra Ruhan Bey'i evine götürerek karısıyla cinsel münasebette bulunması için tehdit ederek zorlar. Necla Hanım ve Ruhan Bey Hicabi Bey'in ahlaksız zorlaması sonucu tanışır ve bir süre sonra birbirlerine âşık olurlar. Kavuşamayınca Ruhan Bey şehri terk eder. Fakat daha sonra Necla Hanım'ın, kavuşabileceklerine dair oğluyla gönderdiği haberle geri döner ve kavuşurlar. Fakat bu kavuşma herkesten gizli olur. Çünkü herkes Necla Hanım'ı ölü zanneder. Ruhan Bey, Güzel Sanatlar Fakültesinde Heykeltcilik Bölümü okumuştur. Evinin bodrumundaki bir odada da sabundan heykeller yapmaktadır. Alper Kamu'nun gözünden Ruhan Bey şöyledir: *"Kırk yaşlarında, kır saçlı, pos bıyıklı, kaba saba görünümlü bir herif. Üzerinde emanet gibi duran takım elbisesiyle, arkasına branda gerili antika kamyonetine atlayıp sabahın köründe gider, gece geç saatlerde geri dönerdi"* (Canıgüz, 2015: 18). Mahalleliyle fazla diyaloglarda bulunmayan, soğuk bir kişiliktir. Necla Hanım ile olan ilişkisi dışında romanda bir yeri yoktur.

Şemi

Hicabi Bey ve Necla Hanım'ın büyük oğludur. Subay olan Şemi, hafta sonları ve tatiller dışında ortalıkta pek görünmez. Annesinin ölü olarak herkesten gizlenmesini sağlar. Şemi, annesinin babasından çektiklerinin bilincindedir ve annesinin mutluluğu için onu Ruhan Bey'le bir araya getirir. Babasının ölümü ise onu etkilemez. Annesine yaşattığı korkunç anlar ve utanç verici durumlar yüzünden babasına karşı soğuk, mesafeli ve hissizdir.

Rebi

Hicabi Bey ve Necla Hanım'ın küçük oğludur. Romanda derinliği ve güçlü işlevi olmayan bir kahramandır. İstanbul dışında üniversite okumaktadır. Babasının annesine yaşattıklarından habersiz olan Rebi, annesini ölü zannetmesi üzerine babasının da ölümüyle çok sarsılmıştır. Babasına olan sevgisini ve ölümüne duyduğu üzüntüyü sürekli ağlayarak gösterir. Alper Kamu ve ailesi ona oldukça sıcak davranmaktadırlar. Onu teselli etmek için ellerinden geleni yaparlar. Bu durum için Rebi onlara minnettar olur.

Savcı Metin Bilgin

Hicabi Bey'in cinayet soruşturması ile ilgilenen savcıdır. Bu sebeple görgü tanığı olan Alper Kamu ile birkaç kez görüşür. Alper Kamu kendisinden pek hoşlanmaz. Metin Bilgin, romanda otoriter gücü temsil eder. Herkese ciddi, soğuk ve mesafeli davranır. Polis memurlarına ve görgü tanıklarına olan tavrı oldukça tedirgin edicidir. Azılı bir suçluya gösterdiği tavrı ile beş yaşındaki bir çocuğa gösterdiği tavır aynıdır. Kendisine yüklenen misyondan ötürü insanlarla ilişkilerinde samimiyetten kaçınarak ciddiyeti elden bırakmaz. Savcı, cinayeti kısa yoldan çözüp suçun Ertan tarafından işlendiğini kabul ederek dosyayı kapatmak niyetindedir. Fakat küçük görgü tanığı Alper Kamu kendisini biraz uğraştırır. Otoriter savcı ve sorgucu kimliğine rağmen olayın asıl failini bulmaz.

Polis Adem

İnsanlara kötü davranan bir polistir. Yolu herhangi bir sebepten karakola düşen kimselere veya meslektaşlarına karşı tavrı ezici ve aşağılayıcıdır. Alper Kamu, babasıyla birlikte Hicabi Bey'in ölümü üzerine ifadeye vermeye geldiğinde kendilerine oldukça sert davranır. Ancak görülür ki savcı geldiğinde o sertliğinden eser kalmaz. Amirlerinin yanında deyim yerindeyse süt dökmüş kediye döner. Birkaç karakol sahnesi dışında rolü yoktur.

Polis Onur Çalışkan

Klasik bir polistir. Hicabi Bey'in cinayet davasıyla ilgili ifadeler toplar. Bu sırada Alper Kamu ile birkaç kez görüşür. Adem ve savcıya göre daha anlayışlı, insanlara yaklaşımında daha sevecen bir kişiliğı vardır. Alper Kamu ile olan görüşmelerinde iyi anlaşılır ve kendisine yakınlık duyar. Derinliğı ve vakaların seyrini değiştirecek bir rolü yoktur.

Erdoğan Bey

Alper Kamu'nun annesiyle babasının çalıştığı devlet dairesinin müdürüdür. Yönetim ve bürokrasinin otoritesini temsil eden bir diğer kahramandır. Yazarın bu kahramanlar üzerinden yönetim ve bürokrasiye eleştiri yaptığı gözlemlenir.

Menfaatçi yönü ön plana çıkan Erdoğan Bey, kendi kişisel menfaatleri ve istekleri doğrultusunda çalışanlarının tayin yerini değiştirerek farklı yerlere yollayan, işe yeni alınacakların listesini iş ilanından önce hazırlayan bir tiptir. Alper Kamu ile yıldızları hiç barışmaz. Odasına babasının tayin işini iptal etmesini rica etmeye gelen beş yaşındaki çocukla kin ve nefretle konuşur. Çocuğa saldırarak şiddet uygular. Olumsuz bir kahraman olarak romanda yerini almıştır. Alper Kamu'nun Erdoğan Bey hakkındaki düşünceleri romanda şu ifadelerle verilmiştir: “*Kolormatik gözlükler takan, dudaklarıyla burnu arasında kendisine hiç yakışmayan incecik bir bıyık bulunan, bodur, boyunsuz bir dangalak*” (Canıgüz, 2015: 13).

Şoför Mutullah

Alper Kamu'nun anne ve babasının çalıştığı yerin servis şoförüdür. Olumlu bir tip olarak karşımıza çıkar. Alper Kamu'nun Müdür Erdoğan Bey ile arasında yaşanan boğuşmadan Alper Kamu'yu kurtarır. Derinliği ve sürekliliği olmayan bir kahramandır.

Erkin

Erkin, Koray'la birlikte müzikle uğraşır ve aynı evi paylaşır. Mahalleden Alev Ablaya âşık olur. Aşkı Alev'in Hicabi Bey tarafından neye zorlandığını ve neyle tehdit edildiğini öğrenince sevgilisini bu durumdan kurtarıp onunla evlenmek ister. Fakat Hicabi Bey'in cesedini ilk gören kişilerden biri olması onu şüpheli suçlu konumuna koyar. Bir süre hapis yattıktan sonra suçsuzluğu ispatlanır ve serbest bırakılır. Kendi halinde, iyi bir insandır.

Koray

Erkin'le birlikte müzikle uğraşır ve aynı evi paylaşır. Sevgilisi Yeşim'de onlarla birlikte yaşar. Romanda herhangi bir işlevi, rolü yoktur. Pasif karakterdir. Kahramanların müzikle uğraşması, 1970-1974 yıllarında Türk müzik listelerinin üst sıralarındaki ismi Erkin Koray'a atıfta bulunulmuştur.

Ertan

Alper Kamu'nun yaşadığı mahallenin delisidir. Deli Ertan olarak anılır. Alper Kamu mahalleye yeni taşındıkları bir vakit Deli Ertan'la uğraştığını gördüğü Kansız Celal ve Cemalettin ile kavga eder bu yüzden Ertan ile arası fena değildir. Ertan'ın adı daha sonra Hicabi Bey cinayetinin davasına karışır. Şüpheli olarak gözaltına alınır. Ertan, Hicabi Bey'in zorlamasıyla Alev'le cinsel olarak birlikte olmuş ve Hicabi Bey o anları fotoğraflamıştır.

Bakkal Yakup

Uzun yıllardır mahallenin bakkallığını yapar. Mahalledeki herkesi çok iyi tanır. Hicabi Bey'in çok yakın arkadaşıdır. Alper Kamu, cinayeti çözmek için iz sürerken Bakkal Yakup'tan Ruhan Bey ile ilgili önemli bilgilere ulaşır

Öztürk

Öztürk, Alper Kamu'nun babasının kan kardeşidir. Öztürk, on bir yaşında delik kalbine yenik düşerek ölmüştür. Alper Kamu'nun fantastik dünyasında Öztürk yakın arkadaşıdır. Romanın sadece bir bölümünde adı geçen kahramanın sürekliliği ve derinliği yoktur.

Alper Kamu'nun Babası

Başkahramanın babası bir devlet dairesinde çalışan kendi halinde bir memurdur. Kahramanın ismi verilmemiştir. Babasının alkole düşkünlüğü çok olmasa da her gece içecek kadar olduğu görülür. Arkadaşlarıyla meyhanede içip muhabbet etmeyi seven İstanbul aşığı bir adamdır. Oğluna düşkünlüğü, devlet memurluğu ve karısıyla aynı yerde çalışması bakımından yazarın babasıyla benzerlik gösterdiği görülür.

Amcabey, Tahtakafa, Kız Tefik

Yazarın ilk romanında da bulunan bu kahramanlar yine bir arada aynı masa etrafında oturmuş, romandaki vakalardan uzak ve ilgisiz, muhabbet ederken okurla

buluşur. Sürekliliği ve derinliği olmayan bu kahramanlar romana güldürü unsurlarıyla gerçek bir samimiyet havası verir.

2.2.7.2. Kadınlar

Necla Hanım

Yazarın ikinci romanı *Oğullar ve Rencide Ruhlar*'da Necla Hanım, romanın kilit isimlerinden biridir. Emekli bir Emniyet Müdürü'nün karısı olan Necla Hanım, kocasından yaş ve görünüş itibari ile daha gençtir. İki çocuk annesi bu kadın, kocasının farklı cinsel hazlarının kurbanı olur. Kocasının eve getirdiği kişilerle cinsel münasebette bulunmaya zorlanmış, psikolojik şiddete maruz kalmıştır. Kocasısı Hicabi, tehdit ve cinsel nesneleştirmeyle karısını kendi boyunduruğu altında tutmuştur.

Kendi bedeni ve özgürlüğü üzerinde söz hakkı bulamayan kadın, kocasının aksine geleneksel namus anlayışına bağlılığından içinde bulunduğu durumun duyulmasından utanç duymaktadır. Sosyal kurum kabul edilen aile kavramı altında kadın yıllarca ezilmiştir. Kocasının ve eve gelen adamların gözünde kendisinin sadece cinsel bir obje olarak görüldüğünün farkındadır. Bu durum onu psikolojik olarak yıkmıştır. Necla Hanım, erkek egemenliğinin kendisine dayattığı cinsel obje olma durumunu içselleştirerek kabuğuna çekilmiş, toplumdan izole edilmiştir. Bütün bu fiziksel ve ruhsal çöküntüleri yaşadığı bir dönemde kocasının eve getirdiği adamlardan biri olan Ruhan Bey'le karşılıklı duygusal bir bağ kurar. Aşk bu kadın için bir kurtuluş yolu olarak görülse de kocasının bu durumu fark etmesi üzerine Ruhan Bey'le uzaklaşmışlardır. Ancak kocasının uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddetin yanında yaşattığı utanç verici duruma daha fazla dayanamayan kadın yaşamını sonlandırmak ister. İntiharı onu öldürmese de bir süre özgürce yaşamasına fırsat verir. Sevdiği adamla bir araya gelerek kısa bir süre mutluluğu tadar. Kadının tattığı mutluluk yaşadıklarının acısını unutturmaz. Necla Hanım, ezilişinin ve bir birey olarak yok sayılışının intikamını kocasını öldürerek alır. Aldığı intikamı sadece kendisi için değil, kocasının hayatına dokunduğu bütün insanlar için alır. Romanın kilit noktası olan cinayetin faili Necla Hanım'ın işlevi olay akışı boyunca merakı ve

gizemi diri tutmaktır. Necla Hanım, yıllarca yaşadığı ezilmişliğine karşı bir mücadele vermezken intikam alan bir kişiliğe dönüşür.

Alev Abla

Alper Kamu'nun komşusunun kızıdır. Kendisinden yaşça büyük olmasına rağmen Alper Kamu ona duygusal bir yakınlık hissetmektedir. Alev, annesi ve komşuları Necla Hanım'ın kocası tarafından cinsel bir obje olmaktan öteye gidememiş bir tiptir. Annesi tarafından eve getirilen kişilerce cinsel münasebette bulunmaya zorlanan genç kız annesinden ayrılmasıyla rahat bir hayat yaşayabilme umidinde tutunmuştur. Ancak karısının ölümünden sonra aynı cinsel hazları tatma arzusunda olan Hicabi, karısına yaşattıklarını genç kıza da yaşatır. Genç kız, adamın hükmetmelerine karşı boyun eğmiştir. Hicabi mahallenin zihinsel engellisi Ertan'la Alev'i cinsel münasebette olmaya zorlamış o anları fotoğraflamaktan zevk duymuştur. Kadının böyle bir zorlamaya sessiz kalarak boyun eğmesi sesini duyurabileceği kimse olmadığı düşüncesindendir. Hicabi her seferinde kızı fotoğrafları mahalleliye dağıtarak namussuzluğunu herkesin öğreneceği ve rezil olacağı konusunda tehdit etmiştir.

Alev'in romandaki tanıtımı şu şekildedir: "*Alev Abla yirmi yaşında vardı. Açık Öğretimde işletme okuyordu*" (Canıgüz, 2015: 12). Yazar, bu kahramanla üniversite kurumuna öğrencilik vasfıyla girebilmiş genç bir kimliğin cinsel meta olarak kullanılıp utanç duyarak sessiz kalmaya mecbur bırakılmış olması ve zayıflığını kadın kahraman üzerinden vermiştir. Kadının erkeğin gözündeki statüsü cinsel hazlarını tatmin etmek için bir araç olduğu Hicabi karakteriyle gösterilmiştir.

Mahalleye yeni taşınan genç müzisyenle birbirlerine âşık olmaları Alev için mutluluk ümidi olsa da yaşadığı utançla toplumun yaşananlardan haberdar olma endişesi yaşar. Genç adamın kendisine cinsellikten uzak, derin bir sevgiyle bağlandığını hisseden genç kadın tüm yaşamışlıkları büyük bir utanç duyarak anlatır. Hicabi'nin ölmesiyle kendisini cinsel obje olmaktan kurtaran sevgilisiyle evlenir. Kahramanın roman sonunda mutluluğa, özgürlüğe kavuşması görülse de erkek boyunduruğunda yaşadığı çaresizlik, acı ve utanç kadını ezmiştir.

Yeşim

On altı-on yedi yaşlarında bir genç kız olan kahraman, çocukluktan yetişkinliğe geçişi hızlanan bir diğer kişidir. Dişiliğini kadınlığa çeviren kahraman, Koray ile birlikte fakat Kayhan ve Erkin'in de kendisine âşık olduğunu iddia etmektedir. Bu konuda yazarın ilk romanındaki Nalan'a benzeyen kadın, ilgi noktası olmayı arzular. Sağlıklı düşünebilen biri olmadığı Alper Kamu ile olan diyaloglarından bellidir. Alper Kamu'ya bir hayalinden bahseder. Hayali; Kayhan-Kayhan'ın babası-Erkin-Koray dörtlüsü ile ayrı ayrı zamanlarda aşk yaşamaktır. O yaşlardaki birinin, çocuk sayılabilecek yaşta bir genç kızın, hayali karşı cinsinin gözünde beğenilmek, arzulanmaktır. Kayhan ve babasının maddi yöndeki yükselişi kızın dikkatini çeken bir diğer husustur. Yanında yaşayacağı, onu sahiplenecek bir erkek ve para onun için oldukça önemlidir.

Birlikte olduğu kişinin kendisine karşı tavırları kadını tatmin etmez. Aşk, sevilme, sahiplenilme, ait olma arzusu onun arayışı içinde olduğu şeylerdir. Kızın alkol düşkünlüğü romanda güçlü bir şekilde hissedilir. Koray ve Erkin'le aynı evi paylaşan genç kadın, iki yakın arkadaşın da kendisini sevdiği fakat kendisinin onları sevmeyeceğine dair söylemleri de Nalan'a benzemektedir. Alper Kamu'nun cinayeti çözmesinde Yeşim'in verdiği ipuçlarının da rolü büyüktür. Erkin'in Alev'le olan ilişkisi ve fotoğraflar hakkında küçük dedektife bilgiler verir. Romanın sonunda tıpkı hayal ettiği gibi Kayhan'ın babasıyla kaçtığı öğrenilir.

Alper Kamu'nun Annesi

Başkahramanın annesine bir isim verilmemiştir. İş ve aile hayatında mutluluğu yakalayamamış huzursuz bir tiptir. Kadının yaşadığı bireysel ve toplumsal huzursuzluklar vardır. İş hayatında tutunan memur kadın, evliliği aşktan bağımsız sadece sosyal bir kurum olarak görür. Evliliğini vakti geldiği için yapan kadın, mantığa dayalı bu evliliğinde kendisini de eşini de mutsuz ettiğini anlayınca hamile olduğunu öğrenmiştir. Yine toplumsal değerlerin yaptırımı olarak çocuğunu babasız büyütmek istememiş ve o mutsuz evliliğe mahkûm olmuştur. Kocasıyla arasındaki tek bağ çocuğu olan kadının çocuğuna karşı da aynı huzursuzluğu yaşadığı

görülmektedir. Çocuğu, annesinden sevecenlik, cana yakınlık görememiş bu eksikliklerini babasıyla kapatmıştır.

Kahramanın, kardeşlerine göre biraz daha geç bir yaşta evlenmiştir. Kadının hijyen takıntısı olduğu ve bu takıntıyı bekar kaldığı zamanlarda edindiğı romanda belirtilerek kadının toplumsal değerler kapsamında kadının evlilik yaş sınırının olduğu ve bu sınırın geçildiğinde çeşitli olumsuz özellikler kazanabileceğı verilmiştir. İsimsiz kahraman, toplumun cinsiyetine dayattığı normlar altında baskıda hissetmiş istemediğı bir zamanda sevmediğı biriyle evlenmiştir. Daha sonra ayrılmak istediğinde ise “dul ve çocuklu kadın” yaftasıyla yaşamak yerine ömür boyu sürecek olan bir huzursuzluk ve mahkûmiyeti tercih etmiştir. Toplumsal kurallar ve değerlerin altında kadın ezilen bir meta olmuştur.

Duygu Fırtına

Romanın sadece on birinci bölümünde adından bahsedilen kadındır. Alper Kamu ve Öztürk’ün yapmış olduğu çalışmalarla kadının beynine bir şırınga yoluyla girilir. Beynindeki geçmişiyen olarak bilinen virüsten kurtarılır.

2.2.7.3. Çocuklar

Alper Kamu

Romanın ana kahramanıdır. Romanın başında “*Ben Alper Kamu, birkaç ay önce beş yaşına bastım*” şeklinde kendini tanıtır (Canıgüz, 2015: 7). Bunun yanında “*Beş yaş insanın en olgun çağıdır, sonra çürüme başlar*” ifadesi, kahramanın çocuk yaşta olgunluk çağını yaşadığını gösterir. Alper Kamu, her ne kadar beş yaşında bir çocuk olsa da düşünceleri, hayal dünyası, çevreye olan davranışları, dünyaya bakışı, hayatındaki insanlarla arasındaki ilişkisi hiçbir zaman bir çocuk gibi olmamıştır. Bir yetişkin gibi girdiğı diyaloglarla absürd, insanların birbirleri ile olan ilişkilerini inceleyerek sosyal yapıyı reddetmesiyle yalnızlığa meyilli ve varoluşsal sorunlar yaşayan bir karakterdir. İçinde bulunduğu toplumun kabul ettiğı değerler ve olgular birliği ile düşünce sisteminden ayrık olmasıyla okuyucunun hafızasında iz bırakan kalıcı bir kahramandır. Ne oynadığı oyunlar ne okul hayatı ne de ilgisini çeken konular yaşlılarıyla benzerlik göstermez.

Alper Kamu'nun beş yaşındaki küçük bir çocuğun düşünemeyeceği konularda dahi bir fikri ve yorumu vardır. Küçük kahramanın içinde bulunduğu durumu “İnsan kendisine sorulmadan, kendi seçmediği bir vücuda hapsedilerek doğar ve ölmek onun kaderidir” ifadeleri ile desteklenebilir (Kundera, 2016: 34). Klasik müzik dinlemekten hoşlanan, kitap okumayı seven ve bilinçli olarak yer yer alkol kullanan bir kişiliktir. Dünya ve Tanrı hakkında çok radikal düşünceleri vardır: “*Sanki pencerenin öbür yanında Tanrı'yı görüverecektim ve o bana her şeyin bir şakadan ibaret olduğunu açıklayacakmış gibi tuhaf bir hissim vardır. Üstelik keman biçimli kafası ve şakaklarında iyice seyrelemiş saçlarıyla havada süzülürken hayal ettiğim bu Tanrı, üst komşumuz Hasan Amca'ya fena halde benzemektedir*” (Canıgüz, 2015: 47). “*Tanrı yine ortalıkta yoktu. Çaresiz bir sonraki geceyi bekleyecektim*” (Canıgüz, 2015: 56). “*Tanrı, içindeki tahammülfersa boşluğu doldurmak için evreni yaratır. Evrenin içine gezegenleri, gezegenlerin içine dünyayı, dünyanın içine hayatı, hayatın içine insanları yerleştirir*” (Canıgüz, 2015: 108) şeklindeki ifadeleri Tanrı'ya dair düşüncelerini ortaya koyar.

Bu noktada Alper Kamu'nun Nihilist bir kişiliği olduğunu söylemek mümkündür: “*Nihilizm, şimdiye kadarki en yüksek değer ve ideallerin ortaya koyduğu hatalı bir değer sisteminin ve en sonunda kendi değerini düşüren ve insani bilincin birçok seviyesinde hiçlik deneyimine neden olan yanlış bir değer sisteminin sonucudur. Başka bir ifadeyle on dokuzuncu yüzyıl ve onu takip eden iki yüzyılın anlatılabilecek olgunluğa ulaşmış karakteristik değer hastalığıdır*” (Çevikbaş, 2010: 29). Alper Kamu'nun; Tanrı'ya, dünyaya, insanlara ve insan yaşamına, eğitime bakışında da bu durum söz konusudur. Alper Kamu'nun gözünde hiçbir şeyin önemi yoktur. Onuncu bölüme de adını veren gerçek ya da hakikat kavramsallaştırması, anlamları birçok kere değiştirilerek de olsa Batı düşüncesinin hemen her döneminde varlığını sürdürmüştür.

Oldukça zeki olan Alper Kamu, vaktinden önce olgunlaşmış bir meyve gibidir. Öyle ki mahallede işlenen bir cinayeti çözebilecek kapasiteye sahiptir. Gördüğü ceset karşısında olgun bir bireyin bile güçlkle sergileyeceği bir tavır takınır. Bir dedektif gibi cinayetin ve katillerin peşine düşer. Küçük dedektif,

cinayete dair verileri bilinç düzeyinde araştırıp toplarken cinayetleri bilinçaltı ile çözer.

Yüksel

Alper Kamu'nun mahalleden arkadaşıdır. Babası mahallenin fotoğrafçısıdır. Alper Kamu'nun cinayeti çözmesi için Yüksel'in fotoğrafçılıktan anlaması Alper Kamu için avantajdır. Alper Kamu maktulün evinden aldığı fotoğraf makinasındaki filmleri Yüksel sayesinde çıkartarak önemli ipuçlarına ulaşır.

Burhan

Alper Kamu'nun birlikte vakit geçirdiği mahalle arkadaşlarından bir diğeridir. Fakat Alper Kamu'dan üç yaş büyüktür. Sekiz yaşında bir çocuk olmasına rağmen oldukça olgun ve asabidir. Arkadaşları arasında cesurluğuyla bilinir. Herkesle uğraşan Gazanfer'e kafa tutmasıyla arkadaşlarının takdirini toplamıştır.

Kansız Celal

Alper Kamu'nun birlikte vakit geçirdiği mahalle arkadaşlarından biridir. Alper Kamu'nun Celal hakkındaki ifadeleri ise şöyledir: “*Celal, kemik torbası derler ya, işte o türden bir çocuktur. Sağlıksız, bembeyaz bir suratı, cırtlak bir sesi, fırça gibi saçları vardır*” (Canıgüz, 2015: 17).

Hakan

Alper Kamu'nun en samimi arkadaşıdır. İlkokul birinci sınıf öğrencisi olan Hakan, oldukça saf, iyi niyetli, kibar ve sakin bir kişiliğe sahiptir. Alper Kamu'yu çok sever. Romanın sonunda arkadaşı Alper Kamu'ya yazdığı mektupla annesiyle babasının boşandığını ve İzmir'e taşındığını haber verir.

Cemalettin

Alper Kamu'nun yakın arkadaşlarından biridir. Abisi Gazanfer ile Alper Kamu arasında olumsuz şeyler yaşansa da Alper Kamu ile olan arkadaşlığından

vazgeçmez. Alper Kamu'nun Cemalettin'i tarifi şöyledir: “*Cemalettin ise Güzelyayla Apartmanı'nda kapıcılık yapan ailenin üç yüz elli bin çocuğundan biridir. Her zaman üst dudağından burun deliklerine ıslak bir yol uzanır. İçeride sümüklüböcek yuvası var zannedersiniz. Annesi, babası ve kardeşleriyle birlikte o arka bahçenin bir kenarındaki ardiyeden bozma küçük evde yaşar*” (Canıgüz, 2015: 18).

2.2.8. Gerilim Unsurları

2.2.8.1. Çatışma

Romanda karşı cinslerin arasındaki çatışmalar dikkat çekicidir. Alper Kamu'nun anne ve babası arasında bir çatışma vardır. Aralarında sevgi ve düşünce birliği olmayan bu çiftin bir arada olmasını sağlayan tek unsur Alper Kamu'dur. Hicabi Bey ve Necla Hanım'ın da arasındaki ilişki benzerdir. Farklı cinsel arzuları olan Hicabi Bey, hayatındaki herkesle bir çatışma içindedir.

Yönetimdeki isimlerin toplumla olan ilişkilerinde de çatışma söz konusudur. Erdoğan Bey'in çalışanlarıyla, Savcı Metin Bilgin'in polislerle ve Alper Kamu'yla, polis memuru Adem'in de karakoldaki polisler ve ifade için gelen vatandaşlarla olan ilişkilerinde çatışma yaşandığı görülür.

2.2.8.2. Düğümler

Ana Düğüm

Polisiye atmosferinin yoğun hissedildiği Alper Kamu'nun dedektifliğinin anlatıldığı bu ilk kitapta ana düğüm Hicabi Bey'i öldüren katilin kimliğidir. Küçük dedektif Alper Kamu'nun izini sürdüğü cinayetin failinin ortaya çıkması romanın ana düğümüdür.

Ara Düğümler

Hicabi Bey cinayetinin açıklığa kavuşmasını esas alan ana düğüm işlenirken küçük dedektif Alper Kamu'nun yaşadığı olaylar ara düğümlerdir. Alper Kamu'nun Alev'in saldırısına uğraması, Savcı Metin Bilgin tarafından susturulmaya çalışılması, babasının tayin işini iptal ettirmek için müdürüyle konuşmak istediğinde hakaretlere

uğraması romana hareketlilik katmakla birlikte ana düğümün sonuçlanması yolunda ara düğümleri oluşturur.

2.2.9. Metinlerarasılık

2.2.9.1. Çağrışımsal Gönderme

Oğullar ve Rencide Ruhlar romanında Goethe'nin Genç Werther'in Acıları romanına atıfta bulunulmuştur.

“Genç Werther'in burnunun dibinden geçen bir geçmişiyen düşünelim; eğer kırkbin kilometre uzakta kralı ölmüş bir başka geçmişiyen varsa, canavar Genç Werther'e en ufak bir ilgi göstermeksizin türdeşine doğru saldırıya geçiyor.” (Canıgüz, 2015:166)

Yazarın bölümlere verdiği başlıklarla da çağrışımsal göndermede bulunmuştur. Birinci bölüm başlığı olan “olmak ve de olmamak” ile Shakespeare, ikinci bölüm “ne güzel komşumuzdun sen Hicabi Amca” ile Ahmet Muhip Dranas'ın “Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla” şiirine, yedinci bölüm “öcülerin öcü” ile Fakir Baykurt'un “Yılanların Öcü” romanına, sekizinci bölüm “sineklerin tanrısı Levithan'a karşı” ile William Golding'in “*Sineklerin Tanrısı*” adlı romanına, on birinci bölüm “böyle uyurdu Zerdüş” ile Nietzsche'nin “*Böyle Buyurdu Zerdüş*” adlı yapıtına, on ikinci bölüm “kartallar Kuantal uçar” ile senaryosunu Attila İlhan'ın yazdığı “Kartallar Yüksek Uçar” dizisine gönderme yapılmıştır.

2.2.10. Anlatım Teknikleri

2.2.10.1. Geri Dönüş

Romanda geriye dönüşlere sık sık rastlanır. Alper Kamu'nun, Bakkal Yakup'tan Hicabi Bey'in karısı Necla Hanım'ın ölümüne ve Ruhan Bey'in bu mahalledeki geçmişine dair bilgiler alması geriye dönüş sayesinde olmuştur.

“Talebeydi bu eskiden Güzel Sanatlar Fakültesi'nde... Heykel Bölümü'nde. Sonra siyasi bir olaylara karıştığı için okuldan atıldı. Bir daha da doğrultamadı belini. Rahmetli Hicabi Bey çok yardım etti buna zamanında... Fakülteye baskın yapıp bunu içeri attıran Hicabi Bey'in ta kendisi aslında. O zamanlar başkomiser daha. Sonra işte bakmış Ruhan temiz çocuk, kimi kimsesi yok. Acımış, içeride çok

yardım etmiş buna. İçeriden çıktıktan sonra da bir sürü iş ayarlıyor hatta evinin kapısını açıyor” (Canıgüz, 2015: 113).

2.2.10.2. Tasvir

Romandaki tasvirler Alper Kamu tarafından yapılmıştır. Başkahraman, mekân ve olayların tasvirini yaparak okurun metni rahatlıkla anlamasını sağlar. Alper Kamu, Hicabi Bey’in cesedini bulduğu evin tasvirini “*Girişteki portmanto ve ayakkabılık yere devrilmişti. Karşıdaki yemek masasının çevresindeki sandalyeler de aynı durumdaydı. Yerler cam kırığı içindeydi*” şeklinde yapar (Canıgüz, 2015: 35).

Babasının tayin işini iptal etmek için babasının müdürü ile görüşmeye gittiğinde müdürün odasını da “*Babamınkine kıyasla çok daha büyük bir odaydı. Tabii ki daha büyük bir masaya ve koltuğa sahipti. Bir de pencerelerde panjur yerine zevksiz kahverengi perdeler ve yerde de orası burası lekelenmiş bir halı bulunuyordu*” şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2015: 62).

Ruhan Bey’in evine gizlice girdiğinde karşılaştığı ortamı “*Odanın ortasındaki küçük masa, kenardaki divan, eski bir radyo ve elbette televizyon evin ana yaşam alanında olduğumu gösteriyordu. Bir de her köşedeki rengârenk çiçekler. Belki yüz tane saksı vardı içeride*” şeklinde aktarır (Canıgüz, 2015: 98).

2.2.10.3. Mektup

Alper Kamu’nun yakın arkadaşı Hakan Alper Kamu ’ya gelip kendisine bir mektup yazdığını postaya verip evlerine göndereceğini söyler. Romanın sonunda Alper Kamu’nun eline ulaşan mektupla Hakan’ın İzmir’e taşındığını anlar:

“ SEVGİLİ ARKADAŞIM,

NASILSIN İYİ MİSİN. EVVELA AYİLENİN ELLERİNDEN SENİN GÖZLERİNDEN ÖPERİM...” şeklinde devam eder (Canıgüz, 2015: 204)

2.2.11. Romandaki Temalar

2.2.11.1. Aşk

Romanda birden fazla aşk hikâyesi görülür. Bu aşklar beşeri aşklardır ve karşı cinse duyulur. Kavuşamayıp ayrılığa giden ve yıllar sonra vuslata eren aşklar da vardır, gelgitlerle dolu aşklar da.

Romandaki anlatılma sıralamasına göre aktarılan ilk aşk, Yeşim'in aşk hayatıdır. Yeşim'in aşk hayatını ve hayalini ana kahraman Alper Kamu'ya sohbetleri sırasında anlatmasıyla öğreniriz. Yazar, bu kahraman üzerinden toplumdaki genç kadınların sosyal hayatta var olma hikâyesini verir. Yaşı kaç olursa olsun kadının toplumsal cinsiyet hiyerarşisinde erkeğin egemenliğinde kaldığı görülür. Kadının hayatta kalması için paraya ve gölgesinde yaşayacağı bir erkeğe ihtiyaç duyduğu anlatılır.

Yeşim on altı on yedi yaşlarında bir genç kızdır. Alkole bağımlı olmasa da düşkünlüğü vardır. Koray, Erkin ve Kayhan isimli üç arkadaşına karşı duygusal yakınlığı vardır. Bu yakınlıklar kahramanın yalnız kalma korkusunun getirdiği zorunlu histir. Koray'ın sevgilisi olan Yeşim, Erkin'in kendisine âşık olduğunu söyler. Yeşim, Erkin'e karşı duygusal anlamda bir yakınlık duysa da onun aşkına karşılık vermez. Çünkü karşılık verirse Erkin'in aşkının biteceğine inanır. Erkin ve Koray hakkında kıyaslamalara giden Yeşim'in düşünceleri “*Erkin, canım benim. Kıyamam ben ona. Koray beni herhangi bir kadını sever gibi sevdi, oysa Erkin bana âşıktı. Onun aşkı gerçektir. Öyle kalması için ona hayır demeliydim*” şeklindedir (Canıgüz, 2015: 87-88).

Aynı zamanda Kayhan'ın da kendisine karşı hislerini olduğunu ve kendisinin de Kayhan'a karşı bir şeyler hissettiğini bu durumda Kayhan'ın zengin olmasının da etkili olduğunu söyler. Yeşim'in Kayhan ile ilgili ifadeleri şu şekildedir: “*Kayhan çok zengindi. Çok güzel bir arabası vardı. Yemeğe, dansa falan götürürdü beni. Hep lüks yerlere*” (Canıgüz, 2015: 87).

Yeşim, Alper Kamu'ya anlattığı hayaliyle ve aşk hayatıyla okurlara psikolojik durumunu da gösterir. Yeşim'in “*Geceleri Koray'la sevişir, sabaha karşı Erkin'in yanına gidip başımı onun göğsüne yaslar, huzur bulurdum. Ona Koray'ın bana neler çektiğini anlatırdım*” şeklindeki ifadeleri sağlıklı hareket eden biri

olmadığını gözler önüne serer (Canıgüz, 2015: 88). Yeşim, bir bunalım içindedir. Ne istediğini ve neyi niçin yaptığını bilmemekte ve bilinçli bir şekilde hareket etmemektedir.

Alper Kamu' ya anlattığı hayali ise karışık ve amaçsızdır. Aşkın onun üzerindeki etkisi tamamen çıkarlarına göredir. Beğenilme ve manevi ihtiyaç olan sevgiyi bulamayan Yeşim'in kendi ayakları üzerinde durmak gibi bir hedefi yoktur. Hayranlık beklentisi olan kahramanın hayaline göre Yeşim; Koray ile Erkin ise yeni sevgilisiyle evlenir, on yıl sonra Koray bir motosiklet kazasında ölür ve Yeşim dul kalarak otuz yaşlarında Kayhan ile evlenir. Bir zaman sonra Kayhan uyuşturucu bağımlısı olur ve Yeşim'i de alıştırır. Bu sırada Yeşim'in kayınpederinin Yeşim'de gözü olur. Kayhan ölür ve Yeşim elli beş yaşında tekrar dul kalır. Sonunda da Erkin ile tekrar birleşirler. Yeşim'in bu ilginç hayali mutluluğu bulmasıyla son bulur. Yeşim, gerçek mutluluğunun Erkin ile geleceğine inanmaktadır. Fakat bu mutluluğu hayal ederken böyle dolambaçlı bir yol izler. Burada Yeşim'in psikolojik olarak sağlıksız bir tip olduğunu düşünmek mümkündür. Romanın sonlarına doğru Alper Kamu, Koray ile karşılaştığında Yeşim'i ve Erkin'i sorar. Koray ise Yeşim'in Kayhan'ın babasıyla kaçtığını Erkin'in ise sevgilisiyle nikâhının olduğunu söyler.

Romanın ikinci aşk hikâyesi Erkin ile Alev arasında yaşanır. Alev annesiyle birlikte yaşayan genç bir kızdır. Bu kahraman üzerinden yazar, bgenç bir kadının cinsel meta olmaktan kurtulup toplumda bir birey olarak var olabilmek mücadelesini aşk üzerinden verir. Erkin, müzikle ilgilenir. Aynı mahallede oturan bu iki gencin birbirlerine ne zaman, nasıl ve nerede âşık oldukları romanda verilmez. Birbirlerine âşık oldukları da romanda hemen kendini göstermez, romanın ilerleyen bölümlerinde ortaya çıkar. Alev, annesi tarafından eve getirilen adamlarla cinsel münasebette bulunur. Bu durumun Alev'in isteyerek mi annesinin zoruyla mı gerçekleştiği romanda belirtilmez. Ancak kahraman Erkin'e âşık olunca hayatını sadece onunla geçirmek ister. Bu noktada aşkın Alev üzerindeki etkisi dönüştürücü niteliktedir. Âşık olduğu adamla birlikte olmaya karar vererek hayatını farklı bir çizgiye taşır.

Romanın belki de kırılma noktası olan, cinayete sebebiyet ve cesaret veren bir aşk söz konusudur. Bu aşk Hicabi Bey'in genç karısı Necla Hanım ve Ruhan Bey arasındaki aşktır. Aşk, kadın üzerinde güçlü bir etki oluşturur. Yıllarca ezilmişliği ve

kullanılmışlığı kabullenirken aşkla bir başkaldırı gösterir ve romanın kırılma noktası oluşur. Necla Hanım, kendisinden yaşça büyük Emniyet Müdürü Hicabi Bey ile evlidir. Bu evliliğinden iki oğlu vardır. Fakat mutlu bir hayatı yoktur. Kocasının farklı cinsel hazları vardır ve kocasının tehditleriyle buna mecbur bırakılır. Kocasına bazı kişileri getirerek onlarla cinsel münasebette bulunmasını ister kendisi de bu anları fotoğraflayarak izler. Necla Hanım, büyük bir çaresizlik ve acı içindedir. Bir kadın olarak kocası tarafından bu şekilde değersizleşerek kullanılmak, psikolojisini altüst eder. Necla Hanım böyle bir buhran içinde kocasının eve getirdiklerinden biri olan Ruhan Bey'e âşık olur. Ruhan Bey de kendisine büyük bir aşk ile bağlanmıştır. Âşıklar, birlikte kaçıp mutlu bir hayatı hayal etseler de bunun pek mümkün olmadığını anlarlar. Hicabi Bey, karısının böyle bir şey yapması durumunda elindeki fotoğrafları herkese göstererek rezil edeceğini söyler. Böyle bir utançla yaşamayı göze alamayan Necla Hanım psikolojik olarak çöküntüye uğrar.

Ruhan Bey, âşık olduğu kadının bu eziyete maruz kaldığını bile bile daha fazla dayanamaz ve şehri terk eder. Âşık olduğu adamın da gitmesiyle daha da kötüye giden Necla Hanım, kocasına kurtulmak istediğini söyleyerek intihar eder. İntihar burada bir kaçıştır. Necla Hanım, gördüğü psikolojik ve fiziksel istismara daha fazla dayanamayacağını düşünerek bir kaçış bir kurtuluş yolu olarak intihara başvurur. Ancak intiharı başarılı sonuç vermeyen Necla Hanım kurtulur ve hastaneye kaldırılır. Necla Hanım'ın büyük oğlu Şemi, annesinin neler çektiğinin bilincindedir. Annesi o güne kadar gönül acısını anlatmamışsa bile artık oğlu her şeyi bilir. Annesini babasından kurtarmak için annesiyle bir plan yaparlar ve herkese öldüğünü söylerler. Geri dönen Ruhan Bey ile Necla Hanım kavuşurlar. Fakat Necla Hanım hastalanıp da artık ölümünün yaklaştığını hissedince Hicabi Bey'in ona çektirdiklerinin intikamını almak ister ve onu öldürür.

2.2.11.2. Adaletsizlik

Romanda devlet dairelerinden ve bu dairelerdeki müdür ve görevlilerinden bahsedilerek eleştirisi yapılmıştır. Bu alanlarda bürokratik yozlaşma ve adaletsizlik söz konusudur. Toplumsal statü hiyerarşisinde birey alt basamağında bulunan kişiyi ezer. Hicabi Bey cinayetinde ifade vermek amacıyla karakola giden Alper Kamu ve

babası farklı muamelelerle karşı karşıya kalırlar. Âdem adındaki bir polisin diğer polislere karşı öfkeli, ezici bir tavrı vardır. Alper Kamu'nun babası Polis Memuru Adem'e bir şeyler sorduğunda kısa ve sert cevaplar alır. Komiser Onur Çalışkan ifade almak üzere odaya girdiğinde Polis Memuru Adem'in tavrı değişir. Komiserin yanında süt dökmüş kedi misali masumlaşarak sessiz bir tavır takınır, sorulan sorulara büyük bir heyecan ve saygıyla karşılık verir.

Komiser Onur Çalışkan, Alper Kamu ve babasına nezaketle yaklaşır. Fakat Alper Kamu ikinci kez karakola çağrıldığında Komiser Onur Çalışkan'ı daha fazla nezaketli ve saygılı bulur. Bunun karşısında şaşırان Alper Kamu, komiserin yanındaki adamın Savcı Metin Bilgin olduğunu anlayınca bu değişikliğin sebebinin anlar.

Alper Kamu'nun anne ve babasının çalıştığı yerin müdürü Erdoğan Bey, olumsuz olarak nitelendirilebilecek bir tip olarak karşımıza çıkar. Menfaatçiliği, adam kayırmacılığı ile ön plana çıkan Erdoğan Bey, Alper Kamu ile türlü tartışmalara girer. İşe alınmak üzere sınava çağrılan birkaçı büyük bir heyecanla ve emek göstererek sınava hazırlanırken Erdoğan Bey'in elinde daha sınav yapılmadan işe alınacaklar listesi hazırdır.

2.2.11.3. Ölüm

Romanın şekillendiği temelde bir ölüm vardır. Bu ölümün cinayetle gerçekleşmesi romanın polisiye kurgusunu oluşturmuştur. Polisiye türün kuralı gereği herhangi bir bilgi verilmeden ölüm gerçekleşmiş, ardından da faili aranmıştır. Cinayetin maktulü altmışlı yaşlarda emekli Emniyet Müdürü Hicabi Bey'dir. Cinayet açıklığa kavuşana dek maktulün iyi biri olarak bilinmesi ve anılması cinayetin faili kadar sebebinin de merakını diri tutmuştur. Alışlagelen aile anlayışından farklı bir anlayışa ve cinsel hazlara sahip Hicabi Bey, psikolojik ve cinsel şiddete maruz bıraktığı karısı tarafından öldürülmüştür. Roman akışında cinayete dedektiflik yapan küçük kahraman Alper Kamu'nun maktule dair bulduğu bilgiler de okurla paylaşarak cinayetin failinin nedenlerini de gözler önüne serer.

2.2.11.4. İletişimsizlik

Romanda hissedilen güçlü temalardan biri de iletişimsizliktir. Ana kahraman çevresindekilerle büyük bir iletişimsizlik yaşar. Anlaşılmamak kişiyi yabancılaşmaya ve kaçısa iter. Birey bu noktada varoluşsal sorgulamalara girer. Birey, içinde bulunduğu topluma kendini ait hissetmemekle birlikte hayattaki ve toplumdaki varlığı ile işlevini sorgular. “Varlık için anlam, parça-bütün diyalektiği içinde konulan amaçtır. Daha açık bir ifadeyle hem kendisi hem öteki için varlık olan insanın bu bütünlüğünü bozmadan belirlediği hedef/amaç, anlamdır” (Öcal, 2010: 315). Başkahraman, toplumda bulunmanın verdiği huzursuzluk, amaçsızlık, anlamsızlık ve varoluşsal kaygılarla hayatı ve dünyayı anlamlandırmaya çalışır. Romandaki varoluşsal sorgulama beş yaşındaki başkahraman üzerinden verilmiştir. Alper Kamu, yalnızlığı iliklerine kadar hissetmiş bir karakterdir. Sırtını yasladığı bu yalnızlık duygusundan aldığı güçle insanlara, çevresine, olaylara, bütün dünyaya ve varoluşa karşı isyan eder. Alper Kamu, hayatın anlamlandırıldığından daha farklı olduğunu düşünür. Evinin penceresinden izlediği insanlar hakkında “*Hızlanarak, yavaşlayarak, türlü sesler çıkararak ve bir yerlere bakarak yaşayıp gidiyorlardı. Bir gün onlardan biri haline geleceğimi düşünmek beni hasta ediyordu*” ifadeleri hayatı yaşayışa dair düşüncelerini dile getirir (Canıgüz, 2015: 7).

Kahramanın daha çocuk yaşta hayattaki varlığının amacını sorgulaması dikkat çekicidir. Her insanın belli dönemlerde içine düştüğü anlaşılmazlık, iletişimsizlik, varoluşsal sorgulama ve amaçlandırma bu romanda beş yaşındaki çocuk ruhta vuku bulmuştur. Alper Kamu, insanların olaylar karşısındaki tavırlarını ve diyaloglarını sürekli analiz eder. Kendisi de dahil olmak üzere çevresindeki insanların hayattaki var olma amaçlarını düşünür. Yaşıtlarıyla gittiği anaokulu onun eğitim hayatı için atılan ilk adımken o bu durumdan oldukça rahatsızlık duyar. Anaokulu onun için işkenceden başka bir şey değildir. Küçük kahraman, dünya edebiyatından eserler okuyarak, insanların içine karışarak yaptığı analizlerle aydınlığa kavuşmayı bekleyen karanlık noktalar üzerine kafa yormayı yeğler.

Varoluşçuluğun temelinde insanın yeryüzünde acı çekerek kendi benliğini bulması ve gerçekleştirmesi yatar. Başkahraman, bu acıları ve benlik arayışını çocuk yaşta yaşar. Ebeveynleri başta olmak üzere çevresindekilerle yaşadığı algı ve anlayış

farkları onu yalnızlığa iter. Kendini çocuk bedende hapsolmuş hisseder. Tanrı'yla ilgili olan söylemleri de var edilme düşüncesine dair ipuçları verir: “*Tanrı, içindeki tahammülfersa boşluğu doldurmak için evreni yaratır. Evrenin içine gezegenleri, gezegenlerin içine dünyayı, dünyanın içine hayatı, hayatın içine insanları yerleştirir*” (Canıgüz, 2015: 108).

2.2.11.5. Yozlaşma

İnsan fitratının gereği olarak ortaya çıkan cinsellik, kadın ve aşk kavramlarıyla romanlarda işlenen bir konudur: “Hayatın, cinsellik dahil her alanını edebiyata konu olarak almak eğilimi, hem gerçekçiliğin gereğidir, hem de örneğin romanda figürlere canlılık kazandırmak için onları yalnız ruh ve düşünce değil, duyu ve cinsellikleriyle birlikte çok boyutlu işlemek isteğiyle de bağıntılıdır” (Aytaç, 2016: 38). *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanı şekillendiği temelde birden fazla tema barındırır. Kurgudaki yozlaşma kadın aracılığıyla aktarılır. Kadının nesneleştirilmesi ve erkek tahakkümü altına alınması anlatılır. Romandaki kadın kahramanlar çoğunlukla cinsellikleriyle ön plana çıkar. Evlilik, eşlerin birbirilerini maddi ve manevi anlamda beslediği bir kurum olarak görülür ve iyi bir geleceğe atılan ilk adım kabul edilir.

Necla Hanım karakteri için bu durum kadını ezip, nesneleştirmekten öteye gidememiştir: “Güvenli, kurtarıcı liman vazifesindeki evlilik kadın için bireyleşmenin ilk basamağı olmalıyken toplumun değişen değer yargıları dolayısıyla nesneleştirme, pasif hâle getirme, kapatılma, boyun eğdirme özelliklerinde görünür” (Armağan, 2017: 4). Romanın kilit noktasını oluşturan cinayet bu tema üzerinden şekillenir. Necla Hanım, yıllarca kocası tarafından psikolojik ve cinsel şiddete maruz bırakılır. Kocası tarafından eve getirilen kişilerle cinsel münasebette bulunmaya zorlanır. Kadının sadece cinsel meta olarak görülme durumu bu kahramanda tezahür eder. Üzerindeki psikolojik ve cinsel şiddete dayalı baskının hayatındaki hâkimiyetinin hiç bitmeyeceği düşüncesindedir. Bu düşünce Necla karakterinin yaşadıklarıyla ilgili olsa da genel olarak kadın cinsini ilgilendiren bir söylemi oluşturur. Bu düşüncenin son bulması uğruna kadın katil olur.

Romanın bir diğerkadın kahramanı Alev, aynı özelliklere sahiptir. Kadınlığı ve cinselliğiyle romanda var olan kahraman, ahlaki yozlaşmanın yaşandığı bir ortamda yaşar. İlk eğitimin ve terbiyenin verildiği kurum olan aile, Alev için yozlaşmanın hâkim olduğu bir ortamdır. Annesinin ahlaki düşkünlüğünün kurbanı olan genç kız annesi vasıtasıyla eve gelen erkeklerle birlikte olur. Öte yandan Hicabi Bey'in tehditleriyle Ertan'la cinsel münasebetlerde bulunur.

Canıgüz, bu romanında toplumun kendilerine yüklediği rol ve misyonların altında yıpranan, kendi bedenleri ve hayatları hakkında söz sahibi olmayan, yozlaşan toplumsal hayatta erkek egemenliğinde ezilen, cinsel meta olarak görülen kadın tipler yaratmıştır.

2.2.11.6. Ekonomik Eşitsizlik

Toplumun en belirgin dertlerinden biri olan ekonomik eşitsizlik ve yoksulluk edebî metinlerde de sosyal bir tema olarak karşımıza çıkar. Bu romanda yoksulluk öne çıkan temalardan olmasa da roman kişilerinin bir kısmına hitaben bu tema hissedilmiştir. Yoksulluğun insan yaşamı üzerindeki etkisi Cemalettin ve ailesi üzerinden verilmiştir. Başkahraman Alper Kamu'nun mahalle arkadaşlarından Cemalettin, çok çocuklu ve yoksul bir aileden gelmektedir. Ailede baş gösteren yoksulluk aile fertlerinde dışadönük arayışlar ve hırçınlık doğurmuştur. Düzenli ve disiplinli bir hayata sahip olmayan ve bunun için de uğraşmayan aile fertlerinden Gazanfer sürekli hapse girip çıkar. Para kazanmak için illegal işlerle uğraşan Gazanfer huzursuzluk çıkaran ve sevilmeyen bir tip olarak bilinir mahallede.

Romanın kapalı mekânlarından birini oluşturan Paris Sokağı da bu temayı destekler niteliktedir. İşsizliğin ve yoksulluğun derinden hissedildiği bu sokak sakinleri yaşadıkları açlık ve yokluk sebebiyle mahallelerine gelen yetişkin ve çocuk fark etmeksizin herkese saldırarak para almaya çalışırlar. Türlü münakaşalara girerek istediklerini almadan durmazlar. Alper Kamu ve arkadaşları orada oyun oynamak istememekle birlikte o mahalleden gelen çocuklarla da arkadaşlık etmezler. Romanın otoriteyi temsil eden isimlerinden savcı Metin Bilgin, o mahalleye girdiğinde mahallenin gençleri tarafından sözlü saldırıya uğrar. Para vermek istemeyince

aralarında münakaşa yaşanır. Yoksulluğun insan yaşamı üzerindeki etkisi ve yarattığı huzursuz toplumsal yaşam anlayışı bu örneklerle anlatılmıştır.

2.2.12. Romandaki Fantastik Unsurlar

Düş ile gerçeklik arasında kurgulanan ve aktarılan olaylarda fantastik unsurlar ortaya çıkar. Romanın on birinci bölümü tamamen fantastik bir bölümdür. Romanın ana kahramanı Alper Kamu, odasındaki divanın altına girerek uyku ile uyanıklık arasında bilincindeki düşünceleri bilinçaltındaki düşüncelerle birleşerek babasının çocukluk arkadaşı ve kan kardeşi olan Öztürk ile birlikte farklı âlemlere dalar. “*Yani fantastik, aracı işlevi üstlenerek insanın bilinçaltı ve arzularını gerçekleştirdiği bir alan olur*” (Ertekin, 2013: 13). Burada geçmişiyen olarak bilinen insan beynine girerek insanı öldüren bir virüsten bahsedilir. Öztürk, bu virüsü şu şekilde açıklar: “*Geçmişten geliyorlar ve yiyorlar. Hafızanın bir noktasından çıkıp geliyorlar ve seni cezalandırıyorlar. Çok korkunç bir şekilde. Genelde öldürerek*” (Canıgüz, 2015: 165). Alper Kamu’nun Öztürk’ün hazırladığı bir sıvıya girerek oradan bir şırınga ile Duygu Fırtına adlı genç kadının beynine girmesi, orada geçmişiyenlerle konuşması hatta boğuşması geçmişiyenlerin kralıyla tanışıp kadının beyninde dolaşması fantastik bir durumdur.

Romandaki fantastik unsurlara örnek gösterilecek bir diğer olay ise insan kopyalamadır. Alper Kamu, okuduğu bir gazete artık insan kopyalamanın mümkün olduğunu ve bu durumun an meselesi olduğunu öğrenir. Alper Kamu, yakın arkadaşı Hakan ile konuşurken gidip kendini kopyalattıracağını söyler; fakat bu durumun gerçekleştiği romanda görülmez.

2.2.13. Son

Roman, macera ve polisiye roman özelliklerini barındırır. Romanın kilit noktası olan cinayet roman sonunda açıklığa kavuşur. Okurun tahmin etmeyeceği bir şekilde sürpriz sonlu bir romandır. Katilin roman sonlarına doğru ortaya çıkması okurda şaşkınlığa sebep olur. Çünkü katil öldü sanılan biridir.

2.3. Gizliajans

2.3.1. Eserin Tanıtımı

Alper Canıgüz'ün üçüncü romanı *Gizliajans*, 2008'de İletişim Yayınları tarafından basılmıştır. *Gizliajans*, 14 bölüm 204 sayfadan oluşmuştur. Yazarın hayatı düşünüldüğünde romanın ana kahramanı Musa ile benzerlik gösterdiği görülür., Romanın ana kahramanı Musa'nın da Canıgüz'ün de bir süre reklam sektöründe çalışması yazarın bu sektörü rahat bir şekilde yorumlamasına olanak sağlamıştır.

Alper Canıgüz, bu romanını ana kahramanına anlatıcı görevi vererek kaleme almıştır. Sade ve akıcı bir üslubu benimseyen yazarın bu romanı hayattan bir beklentisi olmayan, işsiz, mutsuz bir adamın bir anda kendini içinde bulduğu serüveni anlatır. Yazar, romana uzaylı-dünyalı kavramlarını katarak merak ve sürükleyiciliği sağlamıştır.

2.3.2. İsim-içerik ilişkisi

Yazar, romanın temelini oluşturan mekânın adını romana vermiştir. *Gizliajans*, tuhafliklarla dolu, bir yandan komik bir yandan merak uyandıran bir yerdir. Uzaylıların dünyayı ele geçirmek için kurduğu bir mekândır. Romanda önemli bir yere sahip olan bu ajans romana adını vermiştir.

2.3.3. Olay Örgüsü

Yazar, olay örgüsünü 14 bölüme ayırarak sunmuştur. Bölümler sayılarla numaralandırılmıştır.

1

Roman, Musa'nın askerlik arkadaşı Şaban'la askerden sonraki ilk karşılaşmasını okura anlatmasıyla başlar. Musa işsiz olduğu, sürekli içki tükettiği bir dönemde Eminönü meydanında Şaban ile karşılaşır. Piyer Loti'de çay içerek sohbet ederler. Romanın bu ilk bölümünde okuyucu, anlatıcı Musa'nın askerden önce bir reklam ajansında metin yazarlığı yaptığını, şimdilerde ise bir televizyon programı için metinler yazdığını öğrenir. Şaban ise birkaç hafta önce İstanbul'a gelmiş çalışmaya başlamıştır. Şaban, Beşiktaş'ta bir ev tuttuğunu, dilerse Musa'nın da kendisiyle kiraya ortak olarak ev arkadaşlığı yapabileceğini söyleyince o günden

on beş gün sonra ikilinin ev arkadaşlığı başlar. Ancak bir ay sonra Musa'nın metin yazarlığı yaptığı televizyon programı yayından kalkınca Musa tam anlamıyla parasız ve işsiz kalır. Kiraya katkısı olmayacağını gerekçe göstererek evden ayrılmak istese de Şaban buna izin vermez. Musa, Şaban'ın bu tavrını “*yüce gönüllü arkadaşım*” şeklinde yorumlar (Canıgüz, 2016: 7).

Musa işten ayrıldıktan bir süre sonra kendi tabiriyle “*işten kovuluşumun üzerinden aşağı yukarı bir mevsim geçmişken*” ev telefonundan kendisine bir iş teklifi gelir (Canıgüz, 2016: 7) Bu telefon görüşmesi ve iş teklifi Musa için oldukça tuhaftır. Musa'yı arayan kadın Gizliajans adında bir reklam ajansından aradığını kendisinin hemen yarın görüşmeye gelmesini söyler. Musa böyle bir iş için başvurmadığı halde kendisine nasıl ulaştıklarını merak eder. Adının Mehtap olduğunu söyleyen telefondaki kadın, Musa'ya adresi vererek Tunçay, Gürcan ve Şeytan Bey ile görüşmeyi yapacağını söyleyerek telefonu kapatır. Alkollü olan Musa bu konuşmadan pek bir şey anlamadan ertesi gün verilen adrese gider.

Gizliajans, Musa'ya her yönüyle tuhaf gelir. Mevsim yaz olmasına rağmen ajans çok soğuktur. Öyle ki işe geldiğinde kazakla gelmek istediğini bunun patronlar için sorun olup olmayacağını düşünür. Musa, ajansın tek bir müşterisinin olmasına oldukça şaşırır. Öte yandan özgeçmişi, eğitimi ve tecrübesi sorulmadan işe alınması Musa'yı tedirgin eder. Kendisine televizyon programının jeneriğinde rastlayıp ulaştıklarını söyleyen Tunçay Bey ve Gürcan Bey de kendisine tuhaf gelir. Musa, iş görüşmesi bittikten sonra tam çıkacakken Tunçay Bey'e önceki akşam kendisini arayan sekreterin Şeytan Bey diye birinden söz ettiğini bahseder. Tunçay Bey bunu onaylayarak onun kendilerinin patronu olduğunu ve görüşmenin başından beri aralarında olduğunu söyleyince Musa iyice hayrete düşerek tedirgin olur. Tunçay Bey, adının Şeytan Bey olduğunu söyleyerek masada uzanan ve başından beri Musa'yı izleyen kara kediye işaret edince Musa şaşkınlıkla orayı terk eder. Okur burada fantastik olarak adlandırılacak bir romanla karşı karşıya olduğunu anlar. Musa, patronu kedi olan bir ajansta çalışmaya başlamıştır.

Eve giden Musa'nın üst komşusu Müberra Abla, kapısını çalarak kendisinden bir şey rica eder. Apartmanlarının üst katını mutluluk okulu yapan bir grubun terasta parti yapmak için apartman sakinlerinin onayını almak için dolaştığını ve Musa'nın

bunu reddetmesini istediğini söyleyen Müberra'nın gürültülü ve kalabalık ortamlardan rahatsızlık duyan biri olduğu anlaşılır. Müberra'nın söylemesi üzerine oturduğu apartmanın bir terası olduğunu o zamana kadar fark etmeyen Musa terasa çıkarak etrafı inceler. Büyük bir teleskopla karşılaşan Musa, arkadaşı Şaban'ın yardımıyla teleskoptan ayı inceler.

2

Bu bölümde Musa, iş yerine gider ve ajansın sanat yönetmeni Sanem ile tanışır. Musa, Sanem'i görür görmez âşık olur. Sanem ile Musa'nın çalıştıkları masalar karşılıklıdır. Musa kendisine bir iş verilmesi için masasında boş boş otururken bir yandan da gizlice Sanem'i izler. Ona baktıkça içinde defalarca ilanı aşk eder. Sanem'le muhabbet etmeye başlayan kahraman, ajansın yaratıcı yönetmeninin Gürcan Bey olduğunu, kendisinin bir rahatsızlıktan dolayı gözlerinin yaşardığını bu yüzden kendisine “Çeşme” dediklerini öğrenir. Musa, Sanem'e ajansa giren takım elbiseli, gözlüklü tuhaf iki adamın kim olduğunu sorar ve onların müşteri temsilcisi olduklarını öğrenir. Bu iki kişi birbirlerine çok benzemektedirler. Kıyafetleri, gözlükleri, tavırları aynıdır. Musa onları görünce nasıl bir yerde işe başladığına anlam vermeye çalışır. Her şey ona çok garip gelir. Onu işe alan kedi, iş yerinin soğukluğu, o iki takım elbiseli adam... Her şey gariplik içindedir.

Musa yapacak bir işi olmadığını anlayınca çalışanların dinlenmeleri için ayrılan ajansın üst katına gider. Karşısına çıkan kendisine farklı görünen bir kapıyı inceler ve ajansın ne kadar tuhaf bir yer olduğunu düşünür. Öğle yemeği için Sanem'le buluşan Musa orada ajansın çaycısı Ercan'la tanışır. Sanem, Ercan'la birlikte gelir yemeğe. Musa, Ercan ve Sanem'den ajansla ilgili bazı bilgiler öğrenir. Albatros Holding'in sahibi Barbaros Albatros, ölümünden kısa bir süre önce vasiyetle her şeyini Albatros Vakfı'na bırakmış, vakfın yönetim kurulu başkanı olarak kedisi Şeytan'ı seçmiştir. Kedinin vesayetini alan kişinin vakfı da yönetebileceğini öğrenen Musa, kedinin vesayetinin Tunçay Bey'de olduğunu, vakfın tek kuruluşunun Gizliajans'ın müşterisi olduğunu, paraları ajans üzerinden başka hesaba aktardıklarını da hayretle öğrenir. Yemekten sonra ajansa döndüklerinde bilgisayardaki dosyaları inceleyen Musa, ajansın tek müşterisi olan

kuruluşunun Samanyolu Mutluluk Okulu yani oturduğu apartmanın üst katındaki kuruluş olduğunu öğrenir.

3

İş çıkışı bir bara giden Musa ve Sanem, Mutluluk Okulu'nun broşürü üzerine konuşur. Musa, broşürü kendinden önceki yazar Kaan'ın yazdığını öğrenir. Kaan, Sezyum lakabıyla televizyon programları yazdıktan sonra ajansta işe başlamış fakat Tunçay Bey'le anlaşamayınca işten ayrılmıştır. Bardaki her an Musa için çok keyiflidir çünkü yanında Sanem vardır.

Eve dönen Musa, evde bir misafirleri olduğunu görür. Bu misafir apartmanlarının üst katındaki okulun müdürü Savuray Bey'dir. Apartmanın terasında yapacakları parti için rahatsız olup olmayacaklarını öğrenmeye gelen Savuray Bey'in Şaban'dan olumlu cevabı aldığını anlayan Musa, Müberra Abla'yı hatırlayarak canı sıkılır. Savuray Bey, Musa ve Şaban'a okulları hakkında bazı bilgiler verir ve partiye onları da davet ederek evden ayrılır.

4

Sabah işe giden Musa, bilgisayarına gelen mesajla tedirgin olur. Mesajı atan Çeşme olarak bilinen Gürcan Bey'dir. Gürcan Bey, işe gelmeyeceğini, kendisini hasta zannettiklerini, kendisiyle önemli bir konuyu görüşmesi gerektiğini söyleyerek onu evine çağırır. Adresini ve telefon numarasını yazan Gürcan Bey, bu yazışmaları silmesini ve hiç kimseye söz etmemesini söyleyerek Musa'yı uyarır. Ajanstakilerle yapılan toplantıdan çıkan Musa, verilen adrese gider.

Verilen adrese giden Musa, apartmanın hangi blokta olduğunu sormak için Gürcan Bey'i arar. O sırada büyük bir gürültüyle A bloğun 4. Katındaki dairesinden aşağı büyük bir kütle yere düşer. Etraftaki insanlar hızla yere düşen adamın etrafında toplanır. Adamın cebindeki telefonun çaldığını duyanlardan biri alıp cevap verir. Musa, Gürcan Bey'in telefonunu açıp konuşan kişinin cesedin başındaki kişi olduğunu anlayarak telefonu kapatır. Kalabalığa doğru ilerleyen Musa, yerdekinin Gürcan bey olduğunu görünce korku ve şaşkınlıkla ne yapacağını bilemeyerek etrafına bakar ve o sırada apartmandan hızla çıkan sekreter Mehtap Hanım'ı görür.

Musa, korkuyla ne yapacağını bilemeden oradan uzaklaşır. Mehtap Hanım'ın Gürcan Bey'i neden öldürdüğünü düşünür. Karakola gitmek yerine ya da Gürcan

Bey'in yanında olmak yerine bara giderek bira içmeye başlar. O sırada kendisini arayan Sanem'e gördüklerini anlatarak yanına gelmesini söyler. Musa, düşüncelerle ve korkuyla boğuşurken Şaban onu arayarak annesinin rahatsızlandığını, köye gideceğini gece eve gelmeyeceğini haber verir. Musa'nın yanına gelen Sanem, her şeyi en başından anlatmasını ister. Her şeyi anlatan Musa, yalnız kalmak istemediğini söyleyerek Sanem'in yanında olmasını ister. Böylece Sanem iş yerini arar, işi çıktığını söyler ve Musa'nın evine giderler.

5

Eve vardıklarında Musa evin anahtarının Şaban'da olduğunu ve yedek anahtarı komşuları Müberra Abla'da olduğunu hatırlayınca gidip anahtarı alır kapıyı açar ve Sanemi içeri aldıktan sonra anahtarı tekrar vermek üzere komşuya gider. Geldiğinde Sanem'i Şaban'ın odasının kapısında bulur. Sanem odaları karıştırdığını söyleyerek Musa'nın yanına gider. Musa, Sanem'e olan aşkı ve ilgisinden onun garip tavırlarından hiç şüphelenmez. Musa, Gürcan Bey'in ölümünün bir intihar değil cinayet olduğu düşüncesindedir. Gürcan Bey'in aşağı düşerken bağırması Musa'ya öldürüldükten sonra aşağı atıldığı düşüncesini verir.

Ertesi sabah Musa uyandığında evde Sanem'i bulamaz. Dinlenmesi gerektiğine dair bir not yazarak giden Sanem bir süre sonra Musa'yı arayarak Gürcan Bey'in ölümü sebebiyle ajansta tatil edildiğini ve bunun intihar olduğunu gazetelerin yazdığını haber verir. Üstelik Gürcan Bey'in intihar mektubu da bıraktığını öğrenen Musa'nın cinayet tezi de çürütülmüş olur. Sanem telefonda grafikten Göktekin diye bir arkadaşın kendisini eve bırakacağını söyler fakat Musa onun kim olduğunu bilmemekle merak eder. Daha önce adını hiç duymadığı bu kişiyle sevgilisinin nasıl bir bağı olduğunu merak eder. Bu arada Musa, Şaban'ı arayarak annesinin durumunu sorar ve Şaban'ın annesinin yanında on beş gün kalacağını öğrenir.

Kahvaltı için Beşiktaş'taki bir börekçiye giden Musa, gazeteden Çeşme'nin yani Gürcan Bey'in intihar haberini okur. Haberde Gürcan Bey'in "*depresif kişiliğinden*" "*bir süredir psikolojik tedavi gördüğünden söz ediliyordu*" (Canıgüz, 2016: 74). Musa, haberi okurken yanına gelen biriyle tanışır. Gelen Fezai Aydıntürk'tür. Musa'nın adresini çalıştığı yerden alan görüşmeye gittiğinde ise binadan çıktığını gören ve görüşeceği kişinin kendisi olduğunu düşünerek takip eden

Fezai Aydınürk, Gürcan Bey'in ölümüne dair bazı sorular sorar. Özel araştırmacı olduğunu söyleyen adamın soruları ve konuşmaları Musa'yı tedirgin eder. Musa, yaşadığı korku ve tedirginlikle Gürcan Bey'i kendisinin öldürmediğini haykırırcasına söyler. Fezai Aydınürk, Musa'yı böyle bir şey için suçlamamaktadır onun niyeti çalıştığı ajansla ilgili bilgiler almaktır. Musa'ya ajansta bazı tuhafliklara şahit olduğunu bunları fark ettiğini onaylatırcasına anlatır. Musa'nın kendisiyle konuşmaya niyetli olmadığını anlayan özel araştırmacı, Musa'ya ajansta gerçekleşen tuhaflikların farkında olmasını söyleyerek kendisine kartını verir ve onun tehlikede olduğunu, dikkatli olması gerektiği konusunda uyararak uzaklaşır.

6

Musa, pazartesi günü ajansa gittiğinde Gürcan Bey'in ölümünden kimsenin bahsetmemesine ve herkesin her zamanki gibi davranmasına şaşırır. Kendisini arayan Tunçay Bey, ajansın çalışanlarına sağlık sigortası imkânı sağladığını söyleyerek Mehtap Hanım'la tanıştırır ve bazı evrakları muhasebe müdürü Tamay Bey'e vermesiyle sigortasının yapılabileceğini söyler. Mehtap Hanım ile aralarında geçen konuşmada Mehtap Hanım, Gürcan Bey'i pek tanımadığını belirterek ölümüyle ilgili soğukkanlı davranır. Musa bu durum karşısında şaşkındır. Çünkü Gürcan Bey'in ölümünün gerçekleştiği an Mehtap Hanım'ı binadan aceleyle çıkarken görmüştür. Ama kadının bu soğukkanlılığı ve sevimli tavırları karşısında şaşırır.

Sanem'in Tamay Bey ile ilgili “*Ah demek nihayet tanışacaksın kendisiyle. Kolay gelsin*” ifadelerinden sonra Musa bir gariplik olacağını hisseder ve kendisiyle tanışmaya gider (Canıgüz, 2016: 84). Tamay Bey, şakaları ve tavırlarıyla Musa'yı tedirgin eder. Musa, içinde bulundukları garip muhabbetten bir an önce kurtulmak ister. Tamay Bey, kutu koleksiyonu oluşturmak istediğinden, insan beyninin bir kutudan ibaret olduğundan söz eder. Bu muhabbet Musa'yı oldukça sıkır. Musa, işini bitirip odadan çıktıktan sonra kendini rahat hisseder. Öyle ki “*Odasından çıkınca derin bir nefes aldım*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 89).

İş çıkışı Sanem'i evine davet eden fakat teklifi reddedilen Musa, Sanem'in “*Ben hala bir aile kızıyım*” (Canıgüz, 2016: 93). ifadesini duyunca şaşkınlık içinde kalır. Bu kadar aşkla bağlı olduğu kadın hakkında aslında hiçbir şey bilmediğini fark eder. Annesiyle yaşadığını yeni öğrendiği sevgilisini o an daha çok merak eder ve

onunla ilgili her şeyi öğrenmek ister. Sanem, Mutluluk Okulu'nun partisinde görüşme sözü vererek Musa'dan ayrılır.

7

Sanem'den ayrılıp eve dönen Musa'yı güzel bir sofrada eşliğinde Şaban karşılar. Birbirlerini bir süredir görmeyen iki arkadaş sohbet ederek hasret giderir. Musa, arkadaşına iş yerindeki tüm tuhaflıkları, şahit olduğu ölümü ve âşık olduğu kadını anlatır. Birlikte komşuları Müberra Abla'nın evine giderek ona terasta yapılacak parti konusunda korkmaması gerektiği kendisinin de onlara eşlik etmesini söyleyerek eve dönerler. Partiye giden Musa, etrafı gezerek sevgilisi Sanem'i arar. Sanem'in Göktekin ile olan samimiyetini düşünerek öfkelenir ve art arda içki içerek sarhoş olur. Sanem'in onu önemsemediğini düşünür. Cep telefonu ile aradığında ise telefonun kapalı olması onu daha da öfkelenir.

Sarhoşluk ve öfke ile kendi kendine söylenmeye başlayan Musa, sendeleyerek düşer. Yardımına koşan sekreter Sevilay, Musa'ya çok güzel görünür ve Musa kendisine yakın hissettiği bu kadının yüzünü dikkatle inceler. Sevilay onu sakinleştirmeye çalışarak bir uyarıda bulunur. Pazartesi günü işe gelmemesi konusunda ciddi bir uyarıda bulunur. Sevilay, gerçekleşecek bir olaydan haberdar gibi olacaklardan Musa'yı uzak tutmak ister. İş yerinde yaşadığı her şeyi unutmasını ve asla pazartesi günü işe gelmemesini söyler. Alkolün verdiği sarhoşlukla bir şey anlamayan Musa, Sevilay'a onu sevdiğini söyler.

Musa, kendine geldiğinde terasta ondan ve Sanem'den başka kimsenin olmadığını görür. Sanem'e ilan-ı aşk eden Musa evlilik teklifinde bulunur. Sanem, duygularına karşılık vererek bu teklifi kabul eder.

8

Musa, uyandığında terasta bulur kendini. Bu kez yalnızdır. Eve gittiğinde kapının aralık olduğunu görür. Şaban'ın evin kapısını onun için aralık bıraktığını düşünerek içeri girer. Odasına doğru giderken Şaban'ın odasını görünce şaşkınlık içinde kalır. Musa'nın tabiriyle “*Şaban'ın odası bir savaş alanına dönmüştü*” (Canıgüz, 2016: 110). Odayı inceleyen Musa, yatağın kenarında daha önce görmediği tuhaf bir kutu bulur. “*Üzerinde elektronik göstergeler ve tuşlar bulunan kocaman ahşap bir kutuydu bu*” (Canıgüz, 2016: 110). Musa, kutuyu dikkatle

inceledikten sonra üzerindeki tuşların ajansın üst katındaki odanın kapısında da olduğunu hatırlar. Korkuya kapılan Musa, Şaban ve Sanem'i arar ancak ikisine de ulaşamaz. Ne yapacağını bilemeden evde dönüp duran Musa, Şaban'ın yatağına uzanarak olanları düşünür ve uyuyakalır.

Uyandığında işe gitmesi gerektiğini hatırlayarak doğruca işe gider. Fakat ajansın kapısının kilitli olduğunu görünce neye uğradığına şaşırır. Ajansın yanındaki otelin kapısında duran adam, Musa'ya ajansın hafta sonu boşaltıldığını söyler. Musa, bütün yaşadıklarına bir anlam vermeye çalışır. Sabah evinde Şaban'ın odasında karşılaştığı manzara, partide Sevilay'ın pazartesi işe gelmemesini söylemesi, ajansın taşınması Musa'ya ortada çok ciddi bir durumun olduğu düşüncesini verir. Musa, Şaban ve Sanem'in hayatlarının tehlikede olduğunu düşünür ve onlar için endişelenir. O sırada aklına ajansın kendinden önceki metin yazarı Sezyum gelir. Ona ulaşarak ajansla ilgili bazı bilgiler elde edeceğini düşünür. Sezyum'un çalıştığı gazeteyi arayarak kendisiyle ilgili bilgi almak istediğini söylediğinde ise iki aydır yazı göndermediğini, telefonlara cevap vermediğini öğrenir. Sezyum' un internet sitesine girerek bazı sayılarla karşılaşır fakat işine yarayacak bir bilgi bulamayınca kendisine acilen ulaşması gerektiği Gizliajansla ilgili bir durum olduğunu ve verdiği cep telefon numarasından kendisine ulaşabileceğini belirten bir mail attıktan sonra siteyi kapatır.

Cüzdanındaki karta gözü ilişen Musa, Fezai Aydınürk'ü arayarak konuşmak istediğini söyler. Kırk beş dakika sonrası için ajansın önünde buluşmak üzere telefonu kapatırlar. Musa, ajansa vardığında Fezai Aydınürk ondan önce oraya varmış ajansın içinde dolaşmaktadır. Musa'ya her şeyi en başından anlatmasını ister. Musa bildiklerini anlattıktan sonra birlikte üst kata yani ajans çalışanlarının dinlenmesi için yaptırdıkları kata giderler. Kilitli kapıyı gören Fezai Aydınürk elektronik tuşları kurcalayarak kapıyı bir şekilde açar ve içeri girerler. Oda bir soğuk oda deposu gibidir. Aynı zamanda yatakhane görünümü vardır. Gördükleri karşısında hayrete düşen Musa, yaşadıklarına anlam bulamaz ve bunların ne demek olduğunu Fezai Aydınürk'e sık sık sorar. Odada dolaşmaya devam eden ikili odada bulunan bir sistem sayesinde yer çekiminin azaldığını anlar. Fezai Aydınürk'ün anlattıklarından sonra Musa, Şaban'ın da ajanstakilerle bir bağlantısı olduğu

düşüncesine kapılır. Öte yandan hâlâ arkadaşı ve sevgilisinin hayatı için endişe içindedir. Ajanstaki incelemesini bitiren Fezai Aydınürk, Musa'yı da alarak ajans sahibi Barbaros Albatros'un eşi Durnev Hanım'ın evine giderek onları tanıştırır.

9

Durnev Hanım ve Fezai Aydınürk, Musa'ya Tesla'nın icatları ve zekâsı üzerine bazı bilgiler verdikten sonra uzaylılardan bahsederler. Gizli ajans ve Mutluluk Okulu çalışanlarının da uzaylı olduğunu, dünyayı ele geçirmek istediklerini ve Barbaros Albatros'u öldürdüklerini anlatırlar. Duydukları karşısında nasıl bir ortama düştüğüne dair çıkarımlar yapmaya çalışan Musa, uzaylılarla ilgili anlatılanlara her ne kadar inanmasa da Fezai Aydınürk'ün anlattıkları ona açıklanması gereken şüpheli durumlar olarak gelir.

Ajansta çalışanların isimlerinin olduğu listede Ayberk, Göktekin, Sevilay, Berkay, Tamay ve Tunçay isimlerini gören Musa, Fezai Aydınürk'ün *“Hepsi gökkubbeyle ilgili isimler. Bu aralarında oluşturdukları bir şifredir”* ifadelerinden sonra kafa karışıklığı yaşar (Canıgüz, 2016: 132). O an ajansta ismi gökkubbeyle ilgili olmayan kişileri düşünür. Çeşme olarak bilinen Gürcan Bey, çaycı Ercan, Sanem ve kendisi dışında başka kimse aklına gelmez. Fakat listeyi tekrar gözden geçirince Sanem'in asıl isminin Sanem Hilal Mutlu olduğunu öğrenir. Hilal'in de Fezai Aydınürk'ün tabiri ile gökkubbe ile ilgili bir isim olduğunu düşününce sevgilisinin bir uzaylı olma ihtimalini kabullenemez.

Musa, Fezai Aydınürk'ten Şaban'ın bir Dünya Savunma Örgütü ajanı olduğunu öğrenir. Uzaylıların Şaban'a ulaşmak için Mutluluk Okulu'nu kurduklarını ve Musa'ya yaklaştıklarını söyler. Amaçları Şaban'ı öldürmek olan uzaylılar bu görev için Musa'yı kullanmışlardır. Musa bu anlatılanlardan sonra bir süre düşünür ve hatırladıkları onu ürpertir. Şaban'ın terastaki teleskobu, odasındaki garip ahşap kutu, eve geldiğinde Sanem'i Şaban'ın odasının kapısında bulması ona bütün bunların gerçek olabileceğini düşündürse de uzaylılarla ilgili o anlatılanlara tam olarak inanmaz. Çünkü Sanem'e olan aşkı kullanılmış olma duygusunun verdiği acıdan daha büyüktür.

Fezai Aydınürk, Musa'nın hayatının tehlikede olduğunu söyleyerek onu öldürmeye kalkışacaklarını ve gerektiği anda kendisini aramasını söyler. Musa, bu

uyarıları dikkate alamayacak haldedir. Çünkü akıllı Sanem'dedir. Sanem'i bulmak onunla konuşmak ve her şeye rağmen mutlu olmak arzusundadır. Durnev Hanım'ın köşkünden ayrılan Musa Samanyolu Mutluluk Okulu'na gider fakat oranın da kilitli olduğunu görür.

10

Musa, Durnev Hanım'ın anlattıklarından sonra bilinçaltının etkisiyle bir rüya görür. Rüyasında elektriklerinin kesildiğini Nikola Tesla'nın elektrikçi kılığında evine gelerek kendisine işkence uyguladığını ve kuşdili ile konuştuğunu görür. Annesinin de konuşmalarını anlamasını istemediği zamanlarda kuşdili ile konuştuğunu ve bu dilin kelimelerin hecelerinin arasına uygun heceleri koymakla konuşulabildiğini Nikola Tesla ile konuşur. Uyandığında bu rüyanın yorumunu kendince yapmaya çalışırken Sezyum'un hazırladığı Mutluluk Okulu broşürü ile sitedeki sayıları düşünerek bir yol bulur. Verilen sayıların sırasıyla cümle, kelime ve heceleri not alarak ortaya çıkan "*Moon Hotel Mikonos*" yazısını görünce adreslerini bulduğunu Fezai Aydınürk'e haber verir (Canıgüz, 2016: 144).

Fezai Aydınürk arabasıyla gelip Musa'yı alarak yola koyulur. Fezai Aydınürk, uçakla gidecekleri takdirde havalimanında haber alabileceklerini söyleyerek Bodrum Gümüşlük Köyüne oradan da Mikonos'a aktarma yapacaklarını söylediğinde Musa her ne kadar itiraz etse de işe yaramaz. Musa, öte yandan uçakla gitmeyecekleri için mutludur. Çünkü Musa'nın yükseklik korkusu vardır. On beş saatlik bir yolculuktan sonra köye vardıklarında bir otele yerleşirler. Biraz dinlenen Musa, bahçeye çıktığında Fezai Aydınürk'ün arkadaşları Kız Tevfik, Amcabey, Tahtakafa ile tanışır. Bir süre muhabbet edip alkol aldıktan sonra Fezai Aydınürk Musa'ya gitme vaktinin geldiğini söyler ve masadan kalkarlar.

Fezai Aydınürk, Atılgan ismini verdiği ve Mikonos'a onunla gideceklerini söylediği üçgen şeklindeki aracı Musa'ya gösterdiğinde Musa şaşkınlık ve korkuyla itiraz eder. Fezai Aydınürk araçtan "*Benim için özel olarak geliştirilmiş, iki kişi taşıma kapasiteli bir delta kanat*" (Canıgüz, 2016: 154). şeklinde bahsederken Musa "*Delta kanat... Hani şu bazı çılgınların kendilerini bağlayıp da tepelerinden attıkları uçurtmalardan, öyle mi?*" ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 155)

11

Musa ve Fezai Aydıntürk, korku ve bir o kadar keyifli bir uçuş gerçekleştirirler. Fezai Aydıntürk, uçuş sırasında gayet sakin tavırlar sergiler hatta alkol bile alır. O böylesine rahatken Musa aksine çok tedirgindir. Bir süre sonra Fezai Aydıntürk'e ayak uyduran Musa da alkolün etkisiyle korkusunun yerini kahkahalara bırakır. Musa, Fezai Aydıntürk ile uçuş boyunca konuşmayı kesmez. Bir anda babasından bahsetmeye başlar. Roman boyunca aile hayatı hakkında fikir sahibi olamayan okur bu bölümde Musa'nın dilinden babasıyla tanışır. Maceralı bir uçuşu kazasız bir şekilde sonlandıran ikili iniş yaptıkları tepelik alanda bir süre dinlenirler.

İkili, uzaylı olduklarını düşündükleri grubun bulunduğu otelin yerini tespit ederek oraya giderler. Ajansta gördüğü ikizlerden Ayberk ve Berkay'dan birini gören Musa, peşine takılır. Ajansta gördüğü kişi olduğuna emin olan Musa, adının ne olduğunu kestiremediğinden Ayberk ya da Berkay şeklinde dile getirir. Musa, takibe başladıktan kısa bir süre sonra yakalanır ve bir yere kapatılır. Kapatıldığı yerde Sezyum ve Şaban'ı da görünce hâlâ hayatta oluşlarına sevinir. Nasıl kurtulacaklarına dair fikir yürütmeye başlayan üçlüye Fezai Aydıntürk katılır. İkizlerden biri onu diğeri de Musa'yı yakalar. Musa, Şaban'ın ajan olmadığını konuşmalarından anlar. Sezyum, kendisini işe alanın Gürcan Bey olduğunu ve uzaylılarla ilgili bildikleri olduğunu anlatır. Bütün bu konuşulanları dinleyen Tamay Bey, Sezyum'u öldürür. Tamay Bey, silahını Musa'ya doğrulttuğunda gözlerini kapatarak Sanem'i hayal eden Musa bir anda devrilen eşyaların gürültüsüyle irkilerek gözlerini açtığında içeride bir çatışma yaşandığını görür. Kendine bir siper bularak gizlenen Musa, sesler kesildiğinde ortaya çıkar ve gördüğü manzara karşısında hayrete düşer. Ayberk, Berkay ve Tamay Bey'in öldüğünü, Şaban ve Fezai Aydıntürk'ün ise şaşkınlıkla etrafa baktığını görür. Çatışmayı başlatan ve galip gelen kişi ise Musa ve Şaban'ın komşusu Müberra Abla'dır.

12

Müberra Abla, Musa ve Fezai Aydıntürk'ü alarak oradan uzaklaşmak ister. Şaban'ın yaralandığını gören Musa, ağlayarak onun başında bekler. Fakat öldüğünü anlayınca Müberra Abla ve Fezai Aydıntürk'ün peşine takılarak oradan ayrılır. Deniz

motoruna binerek uzaklaşırken Musa aslında Müberra Abla'nın aranan Dünya Savunma Örgütü elemanı olduğunu, o ahşap kutuyu Şaban'ın odasına onun yerleştirdiğini ve o kutunun bir sinyal verici olduğunu öğrendiğinde Müberra Abla'ya öfke duyar. Fakat bu öfke Fezai Aydınürk ve Müberra Abla'nın umurunda değildir. Musa, ikilinin arasında geçen konuşmadan Dünya Sağlık Örgütü başkanının manastır ziyaretleri için Yunanistan'da olduğunu ve onu orada öldürmeyi planladıklarını öğrenir.

Manastıra vardıklarında tam anlamıyla bir çatışma yaşanır. Kaçmayı başaran Musa, kendilerini kapıda karşılayan Başpiskopos Makarios'la oradan uzaklaşır. Musa, bir süre ilerledikten sonra başkanın Prens Charles olduğunu öğrenir. Bir grubun önlerinden geçtiğini gören Musa aralarında Sanem'i görünce peşlerine takılır. Sanem'le konuştuğunda ise umduğunu bulamaz. Çünkü Sanem, aralarında yaşanan hiçbir şeyin gerçek olmadığını hepsinin bir oyun olduğunu ve bu görevin Mehtap'a verileceğini fakat onun Gürcan Bey'in ölümünden sonra bu görevi istemeyip kendisine verdiğini söyler. Bunları duyan Musa, çektiği aşk acısına dayanamayarak kendisini kayalıklardan atar.

13

Bu bölüm, romanın sonuca bağlandığı bölümdür. Kayalıklardan atlayan Musa, gözlerini açtığında kendini bir klinikte bulur. Başucunda bekleyen Durnev Hanım, Musa'ya eşi ve ajansla ilgili bazı sorular sorar. Kocasını Barbaros Albatros ile tanışma hikâyesini anlatan Durnev Hanım, kocasının yoksul bir aileden geldiğini kendisinin ise varlıklı bir aile oluşunu “*Abdülhamit Han'ın kaptan-ı deryası Seferoğlu'nun torunu Durnev Hanım'la, nalbant Ziya'dan olma Nezaket Hanım'dan doğma Gebeşlerli Barbaros Albatros*” şeklinde anlatır (Canıgüz, 2016: 193).

Eve dönen Musa, kendisine gelen üzerinde Yunanistan pulu bulunan mektubu alarak Beşiktaş'taki börekçiye gider ve okumaya başlar. Fezai Aydınürk'ten gelen mektup romanın bütün sırlarını çözer. Musa, Barbaros Albatros'un karısı Durnev Hanım'dan ayrılmak için Fezai Aydınürk ile planladığı oyuna alet olduğunu ve kullanıldığını anlar. Ajans, uzaylı sanılan çalışanlar, ölümler, çatışmalar hepsi bu plan için oynanan birer oyundur. Planı başarılı bir şekilde sonlanan bu iki arkadaş istedikleri hayatı yaşar. Musa, Fezai Aydınürk'ün Şaban ile ilgili “*Kendisi kitle*

iletişimi, propaganda ve beyin yıkama konusunda dünya çapında bir uzmandır” ifadelerinden sonra Şaban’ın da bu oyunun içinde olduğunu anlar (Canıgüz, 2016: 200).

Fezai Aydıntürk, mektubunun sonunda Sanem dahil olmak üzere ajansta çalışanlarının hiçbirinin isminin gerçek isimleri olmadığını, Albatros Vakfının şirketlerinde çalışan kişiler olduğunu ve Sanem’in bu görevden sonra okyanus ötesine gittiğini ve Musa’nın onu unutması gerektiğini yazar.

14

Romanın bu son bölümünde, Musa’nın bütün olup bitene ve yaşadıklarına dair duygu ve düşünceleri verilmiştir. Musa, hayata karşı umutsuz ve kırgındır. Yaşadıklarını, aşkını unutamamakla birlikte kendini hep eksik hisseder.

2.3.4. Mekân

Alper Canıgüz, romanlarında mekân olarak İstanbul’u kullanmıştır. Bu romanında İstanbul semtlerini, cadde ve sokaklarını karakterlerin uğrak yerleri haline getirmiştir. Bazı mekânların güçlü tasvirleri yapılırken bazı mekânlar silik bir özelliğe sahiptir. Eminönü, Piyer Loti, Beşiktaş gibi İstanbul mekânları yazarın yaşadığı yer olması sebebiyle kullanımını kolaylaştırmıştır. Romanın ana kahramanının atıldığı macera ile Yunanistan’a gitmesi dışında mekânlar hep İstanbul’dur.

2.3.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar

Romanın temelini oluşturan ve romana adını veren mekân Gizliajans’tır: “*Gizliajans, Asmalımescit’te tarihi bir vakıf binasında kuruluydu*” (Canıgüz, 2016: 9). Bu ajans, tuhafliklarla dolu bir reklam ajansıdır. Musa, “*Gizliajans’tan çıktığımda ne düşünmem gerektiğini bilemiyordum. Galiba en iyisi düşünmemektir*” der (Canıgüz, 2016: 15). İşe yeni başlayan Musa, karşılaştığı tüm garipliklere rağmen işsiz kalmamak için işten ayrılmaz. Romanın ilerleyen bölümlerinde ajansın uzaylılar tarafından kurulduğunu ve amaçlarının dünyayı ele geçirmek olduğunu öğrenen Musa için Gizliajans oldukça dar bir mekândır. Bu dar mekân, romana absürt bir özellik katar. Musa’yı işe alan bir kedidir. Ajans sahibi tüm varlığını bir

kediye bırakarak ölmüş, ajansın yönetimi dolaylı olarak kediye kalmıştır. Musa, ajansta işe başladığı ilk dakikalarda bu tuhaflıklarla dolu yerde neden bulunduğunu sorgularken ajansta tanıştığı Sanem’e âşık olunca orada kalması gerektiğine karar verir. İlk görüşte âşık olduğu kadınla aynı yerde bulunmak onun için mutluluk vericidir. Gizliajans, Musa için her ne kadar Sanem’le olduğu için geniş bir mekân özelliği gösterse de aslında dar bir mekândır. Musa, işe başladığında yaz mevsimi olmasına rağmen ajans oldukça soğuktur. Öyle ki Musa, işe giderken kazak giymeyi düşünür.

Ajansta işe başlayan Musa, bütün gün masası başında boş boş oturur. Yapacak bir işi, kendisine verilen bir görevi olmadığı için çok sıkılır. Ajans çalışanları için üst katta hazırlanan rekreasyon bölümü de Musa için oldukça ürkütücü bir mekandır. Rekreasyon katı ajansın diğer katlarına nazaran daha soğuktur. Bu soğukluğun sebebi ajans yöneticileri tarafından soğuğun sağlıklı olmasıyla açıklanır. Bu rekreasyon katı oldukça gizemli bir havaya sahiptir. Musa, burada kendini güvende hissetmediği gibi tehlikede gibi hisseder. Fakat merakı ve ortamın büyüleyiciliğine karşı koyamadığı için oraya gitmeye devam eder. Dijital göstergeler, heykeller Musa’nın dikkatini çeker. Kilitli duran bir odaya yaklaşınca kendisini işe alan kedi Şeytan Bey kendisine doğru atılınca korkarak hızla oradan uzaklaşır. Gizliajans; Musa için gizemlerle dolu, karşı konulmaz bir merakla yaklaştığı tedirgin edici bir mekândır. Ana kahraman Musa, Gizliajans için “*Nasıl Allah’ın cezası bir yerdi bu Gizliajans? Nasıl insanlardı bunlar? Hepsi bir kâbus muydu? Hayır değildi*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 89).

Musa, Şaban ve Müberra Abla’nın oturdukları apartmanın üst katında açılan Samanyolu Mutluluk Okulu, romanın mekânlarından biridir. Ancak bu mekânda herhangi bir olay gerçekleşmemiş sadece isim olarak verilmiştir. Ancak bu okulun apartmanın teras katında verdikleri parti ile terasın karakterler üzerinde etkisi olmuştur. Musa, eğlenen insanların arasında kendini huzursuz ve yabancı hissetmiştir. Musa, partiye gittiğinde gözleri sevgilisi Sanem’i arar. Sanem’e telefonla da ulaşamayan Musa aldığı alkolün de etkisiyle bazı ajans çalışanları ile tartışma yaşar. Kendisine yardım etmeye çalışan sekreter Sevilay’a kendini yakın hissederek onu sevdiğini haykırır. Musa, Sevilay’ı sevdiğini söylerken yanına gelen

sevgilisi Sanem'i fark edince ona olan aşkı, geciktiği için ve kendisi ile ilgili pek bir şey bilmediği için duyduğu öfkesi ve alkolün de etkisiyle baygınlık geçirir. Parti ve teras Musa için huzursuz edici bir hal almıştır.

Dünya Savunma Örgütü başkanının hayatını kurtarmak üzere Yunanistan'da bir otele giden Musa ve Fezai Aydınürk'ün, uzaylılar olarak nitelendirilen ajans çalışanları tarafından kaçırılıp kapatıldıkları yer Musa için dar bir mekândır. Musa, Barbaros Albatros'un planından habersiz, bütün yaşananları gerçek zannederek canının tehlikede olduğunu hisseder. Çünkü dünyalılar ve uzaylılar arasında silahlı çatışma çıkmış ve Musa bu çatışmanın ortasında kalmıştır. Ortalığın kan gölüne döndüğü o mekân Musa için hayatının kurtulması dışında olumlu hiçbir yanı bulunmayan bir mekândır. O an yaşadıklarını *“Bağrıışmalar. Devrilen eşyalar. Arka arkaya patlayan silahlar. Gözümü açtığımda içeride feci bir arbeye vardı. İki kişi yere devrilmişti ve Tamay Bey şimdi kapıya doğru dönmüş ateş ediyordu”* şeklinde anlatır (Canıgüz, 2016: 170). Musa, kendisine uzaylılarla ilgili anlatılanlara inanmazken kendini bir anda çatışmaların içinde bulur. Onun tek amacı uzaylı olduğunu sandığı sevgilisi Sanem'i bulmaktır.

2.3.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekân

Romanın ana kahramanı Musa, hayata bakışı, yaşam tarzı ve atıldığı serüvenler sebebi ile geniş mekânlar yaratamamıştır kendine. Oturduğu apartmanın teras katına çıktığında kendini iyi hisseder. *“Terasın her yanı, içinde birbirinden güzel çiçekler bulunan saksılarla süslenmişti. Manzara da enfesti doğrusu. İstanbul Boğazı'na yansıyan şehir ışıklarını, denizin ortasında Kız Kulesi'ni ve geçip giden gemileri, karşıda Salacak kıyılarını görebiliyordunuz”* (Canıgüz, 2016: 18).

Fezai Aydınürk ile birlikte gittiği Bodrum'da Musa için oldukça geniş bir mekân dikkatleri çeker. Club Gümüşlük, Musa'nın roman boyunca huzur bulduğu nadir mekânlardan biridir. Musa bu huzur verici mekânı *“Elli-altmış metre ilerlemiştik ki, birden bir mucize cereyan etti ve kendimi harikulade bir bahçede buldum”* şeklinde anlatır (Canıgüz, 2016: 149).

2.3.5. Zaman

Romanda ay ve yıl belirtilmemiştir. Ancak romanda belirtilen zamana dair veriler bir araya getirildiğinde vakanın yaz mevsiminde vuku bulduğu görülür. Roman, ana kahraman Musa'nın asker arkadaşı Şaban ile karşılaşmasını geri dönüş tekniği kullanarak anlatmasıyla başlar. Musa, Şaban ile karşılaştıktan on beş gün sonra aynı eve çıkar. Bir aylık bir ev arkadaşlığından sonra romanın asıl olayı yani Musa'ya gelen iş teklifi ile roman başlar. Yani roman, asıl olayın başlangıcından kırk beş gün öncesinin özetini vermesiyle başlar. Asıl olay başladığında ana kahramanın “*Evet, dışarıda yaz mevsimi yaşanmaktaydı ve havalar ziyadesiyle sıcak gidiyordu*” (Canıgüz, 2016: 9). ve olay bittikten sonra roman sonlarında verilen “*Mevsimlerden yazdı*” (Canıgüz, 2016: 184). ifadeleri ile romanın başlangıç ve bitişinin aynı mevsimde olduğu anlaşılır.

Öte yandan Musa işe başlamasının daha ilk günlerinde Gürcan Bey'in ölümüne tanık olur. Gürcan Bey'in ölümünden on beş gün sonra terasta parti verilir. Bu partinin ertesi günü ajansın uzaylılarla olan bağlantısını öğrenen Musa, iki gün içinde Fezai Aydınürk ile beraber Yunanistan'a giderek bir maceraya atılır. Romanın olayı bu kısa süre zarfında gerçekleşir. Vaka zamanı birkaç aylık bir dilimi kapsar. Anlatma zamanı ile vaka zamanı eş zamanlıdır.

Romanda zaman kavramları kullanılarak okurun tasavvurunda olaylar, kişiler ve mekânla bütünleşen bir resim olarak vücut bulur. Romanda geçen: “*saat dokuz buçuğu gösteriyordu*” (Canıgüz, 2016: 8), “*Sabahın onunda*” (Canıgüz, 2016: 26), “*Saat on iki kırk üç*” (Canıgüz, 2016: 28), “*Saat bir buçuk*” (Canıgüz, 2016: 32), “*saat onda*” (Canıgüz, 2016: 52), “*Kırk beş dakika sonra*” (Canıgüz, 2016: 116). ifadeleri bu tezi destekler.

2.3.6. Bakış Açısı

Gizli ajans, kahraman bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Yazarın sözünü emanet ettiği isim Musa'dır. Roman, Musa'nın etrafında gelişerek onun zihinsel ve duygusal dünyasının süzgecinden geçerek onun ağzından anlatılır. Yani Musa karakteri olayın hem yapıcısı hem de aktarıcısı durumundadır. Başkahramanın iç dünyası okur için açık bir kapıdır:

“Yaşadıklarımın ağırlığı olanca gücüyle geri geliyordu” (Canıgüz, 2016: 62).

“Biraz içimi burkmuştu bu durum benim de” (Canıgüz, 2016: 97).

“Anneme çok sinirlendiğim bir gün evdeki kapılardan birinin camına yumruk atmıştım” (Canıgüz, 2016: 105).

Yazar, romandaki diğer karakterleri de konuşturarak olay akışını sağlamıştır ancak mekânlar, şahıslar ve olaylar kahramanın gözüyle tasvir edilmiştir:

“Ziyaretine gelmemize çok sevindiği belliydi” (Canıgüz, 2016: 97).

“Fazla konuşmuyordu ama soğuk değildi, düzenli ve titizdi ama benim dağınıklığıma aldırmıyordu, her sabah alaca karanlıkta kalkıp namaz kılacak kadar dindardı” (Canıgüz, 2016: 6).

2.3.7. Şahıs Kadrosu

2.3.7.1. Erkekler

Barbaros Albatros

Yaptığı planla romanın olayının, fantastik unsurlarının temelini oluşturan karakterdir. Romanda bir diyalogu yoktur. Aktif karakterlerden değildir. Sadece adı geçer. Yoksul bir ailenin çocuğu olan Barbaros Albatros, gözü yükseklerde bir adamdır. Katıldığı bir dans kursunda tanıştığı, kendisinden yaklaşık yedi yaş büyük zengin aile kızı Durnev Hanım’la evlenir. Eşinin parasıyla Albatros Vakfı’nı kurar ve ona bağlı şirketler açar. Bir müddet sonra eşine sadakati kırılır. Defalarca karısını aldatır ve her defasında bunu istemeden de olsa itiraf eder. Çünkü Durnev Hanım, her zaman dürüstlüğünden şüphe duyduğu biri ile konuşurken kullanmak üzere yanında gerçeklik serumu olarak bilinen sodyum pentatol bulundurur.

Karısından ayrılmak isteyen kahraman, bunu Durnev Hanım gibi varlıklı bir ailenin kızının doğal karşılamayacağını bildiğinden kendisini ölü zannetmesini sağlamak için bir plan yapar. Bu plana mizahını da katarak uzaylıları dahil eden Barbaros Albatros eski çalışanlarından oluşan bir ekip oluşturarak planı işlemeye başlatır. Ancak karısını inandırmanın zor olduğunu bildiğinden ve sodyum pentatol etkisiyle kendi lehine konuşturacağı birini bulması için çalışanlarına görev verir. Şaban, Musa ile karşılaştığında onun mutsuz ve işsiz olduğunu öğrendiğinde aynı zamanda dalgınlığını fark edince o kişinin Musa olabileceğini düşünür. Böylece

Musa, Barbaros Albatros'un hayatını özgürce yaşamak için yaptığı planın kurbanı olur.

Musa

Romanın başkahramanı Musa, düzenli bir hayatı olmayan bir kişiliktir. Bir yetişkin olarak dünyadaki varlığına bir amaç bulamamış bir kişiliğe sahiptir. Romanın, Musa'nın gözünden yaşananlar gözlemlenerek aktarılması ve anlatıcının Musa olması sebebi ile Musa hakkında bazı çıkarımlar yapmak mümkün olmuştur. Musa'nın başarılı bir kariyeri yoktur. Bir televizyon programının metin yazarlığı ile meşguldür ancak düzenli bir işe sahip değildir. Yazarlığını yaptığı program yayından kaldırılınca tamamen işsiz kalır.

Ayrıca mutlu bir aile hayatına da sahip olmadığı görülür. Her ne kadar ailesinde sorunlar yaşadığı, mutsuz olduğu belirtilmemişse de Musa'nın sıcak bir yuvaya sahip olmadığı da görülür. Annesiyle yaşayan kahraman, askerlik arkadaşı ile aynı eve çıktıktan bir süre sonra düzenli bir işe girer. İş yerinde tanıştığı bir kadına âşık olur ve sevgili olurlar. İş ve aşk hayatı canlanan Musa'nın hayatı düzene girer. Ancak buna rağmen annesi ile olan ilişkisi romanda verilmez. Kahramanın annesine karşı bağının zayıflığı dikkat çeker. Sevilay'ın bileğindeki yara izini sorması üzerine *“Anneme çok sinirlendiğim bir gün evdeki kapılardan birinin camına yumruk atmıştım. O zamandan kaldı bu iz”* cevabıyla da annesi ile olan ilişkisi hakkında ipucu verir (Canıgüz, 2016: 105). Roman boyunca kahraman ve annesine dair herhangi bir anı ya da diyaloga rastlanmaz.

Öte yandan kahramanın babasına olan sevgisi dikkat çeker. Atıldığı bir macera sırasında hiç konusu açılmamış iken birdenbire babasından söz eder: *“Ben hayatta en çok babamı sevdim, Fezai Abi”* cümlesi ile başlayarak babasına olan sevgi ve özlemini dile getirir (Canıgüz, 2016: 159). Fezai Aydınürk karakterine babasını anlatmaya başlayan Musa, babasının bir devlet memuru olduğundan, çok kitap okuduğundan, hikâyeler anlatan hatta kendi uydurduğu hikâyeleri anlatan biri olduğundan ve babasını kaybettiğinde çok küçük olduğundan bahseder. Bu noktada yazarın hayatı düşünüldüğünde Musa yazarla benzerlik gösterir. Yazar, devlet memuru babasını kaybettiğinde daha çocuk yaştadır. Ayrıca babasının kendisine birçok hikâye anlattığını belirten yazar bu hikâyelerin bir kısmının kahramanlarının

kendisi ve arkadaşları olduğu hikâyeler olduğunu söyler. Yazarın babasına olan sevgi ve özlemi Musa karakterine yansımıştır.

Hayatının düzensizliği ve anlamsızlığı karşısında “*Dünyanın şahsıma kurulmuş bir komplo olduğuna dair inancımın en güçlü dönemleriydi. İşsizdim, güçsüzdüm, çok fazla içki tüketiyordum ve galiba yapayalındım*” der (Canıgüz, 2016: 5). Bu işsiz ve yalnız dönemlerinde uzun zamandır görmediği askerlik arkadaşı ile karşılaşması hayatının unutamayacağı anları ve hisleri yaşamasına sebep olur. Bir anda kendini karısından kurtulmak için plan yapan bir adamın oyunun, o güne kadar hiç tatmadığı aşk duygusunun ve uzaylıların içinde bulur. Kendisine gelen bir reklam ajansının metin yazarlığı teklifini kabul etmesiyle hem iş hem de aşk hayatı başlamış olur. Bu hususta da Musa ve Alper Canıgüz’ün benzerliği görülür. Canıgüz, uzun yıllar bir reklam ajansında çalışmıştır. Reklam sektöründen bir karakter oluşması kendi bilgi ve birikiminden yola çıkarak bu konuda rahatlıkla yorum yapmasına olanak sağlamıştır. Kendisini arayarak iş teklifinde bulunan ajansla görüştüktan sonra saatin akşamın geç bir saati olduğunu söyleyen ev arkadaşına “*Bir reklam ajansından aradılar. Onlar çalışır böyle geç saatlere kadar*” diyerek reklam sektörünün çalışma saatlerine dair bilgi verir (Canıgüz, 2016: 8). İş çıkışı sevgilisini dışarı davet ettiğini fakat sevgilisinin yetiştirmesi gereken korsan bir iş olduğu için onu reddettiğini söylerken parantez açarak “*Çalışanların ajans dışından, özel olarak aldığı işlere “korsan iş” deniyordu reklam piyasasında*” ifadeleri ile yine kendi bilgisinden yararlanır (Canıgüz, 2016: 92).

Musa etrafına gülücükler saçan, insanların her yardımına koşan biri olmasa da içinde bir yerlerde var olan merhamet ve vefayı okura hissettirir. Üst komşusu Müberra Abla’yı ziyarete gittiğinde düşündükleri bu duygularını açığa çıkarır: “*Ziyaretine gelmemize çok sevindiği belliydi. Biraz içimi burkmuştu bu durum benim de. Korku içinde yaşayan, yapayalnız bir kadındı işte. Ara sıra kapısını çalmak, hatırını sormak, sıkıntıdan patlama pahasına bile olsa, oturup birlikte bir bardak çay içmek insanlık vazifemizdi*” (Canıgüz, 2016: 97).

Şaban

Şaban, romanın şaşırtan isimlerinden biridir. Musa'nın askerlik arkadaşı ve karşılaşmalarından sonra da ev arkadaşı olmuştur. Şaban, romanın başında İstanbul'a yeni geldiğini ve işe başladığını söyler. Musa, Şaban'ı anlatırken *“İyi bir ev arkadaşıydı Şaban. Fazla konuşmuyordu ama soğuk değildi, düzenli ve titizdi ama benim dağınıklığıma aldırılmıyordu, her sabah alaca karanlıkta kalkıp namaz kılacak kadar dindardı ama bir kez bile Müslümanlığın güzel erdemlerinden söz ettiğini duymamıştım”* ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 6). Musa'nın tasvirine ve kişilerle olan diyaloglarına göre Şaban'ın halkın içinden, sıcak, klasik bir insan olduğu izlenimi oluşur.

Romanın ilerleyen bölümlerinde uzaylılar tarafından önce kaçırılıp sorguya çekilir daha sonra da çıkan çatışmada hayatını kaybeder. Arkadaşının son nefesinde yanında olan Musa, onun ölümüyle çok sarsılır. Aldığı mektup sayesinde arkadaşının hayatta olmasına sevinen Musa, Şaban'ın da oyunun bir parçası olduğunu öğrendiğinde ne yapacağını bilemez. Fezai Aydınürk mektubunda kendisinden *“Kendisi kitle iletişimi, propaganda ve beyin yıkama konusunda dünya çapında bir uzmandır ve gerçeklik serumu etkisi altında lehimize ifade verecek bir tanık yaratma noktasından yola çıkıp planımızı son haline getiren beynin ta kendisidir”* şeklinde bahsedince Musa, Şaban'ın karşılaşmalarını fırsata çevirdiğini anlar (Canıgüz, 2016: 200).

Fezai Aydınürk

Barbaros Albatros'un en yakın arkadaşıdır. Arkadaşının, eşinden ayrılmak için yaptığı plan için eşini uzaylılarla ilgili hikâyelere inandırmaya çalışır. Durnev Hanım için ajansta araştırmalar yapar. Musa ile yakınlaşarak onu da uzaylıların olduğuna, ajansı onların kurduğuna, dünyayı ele geçirmek istediklerine inandırmaya çalışır. Romanın sonunda Musa'ya bir mektup gönderir. Mektupta her şeyi tek tek izah eder. Her şeyin yalan olduğunu, uzaylı diye bir şey olmadığını, her şeyin Durnev Hanım'ı inandırmak için planlandığını ve Durnev Hanım'ın elindeki serumla eşinin lehine konuşacak birine ihtiyaç duyduklarını bu amaçla da kendisini kullandıklarını itiraf eder. Musa ile ilk görüşmelerinden itibaren gizemli davranır.

Kendisine bir dedektif havası vererek diyaloglarını da ona göre kurar. Bu gizemli tavırlarıyla Musa'yı etkilemeyi başararak planına ulaşır.

Tunçay Bey

“Tunçay Bey, aslen Albatros Vakfı genel sekreteridir” (Canıgüz, 2016: 30). Aynı zamanda Gizliajans'ın yöneticisidir. Soğuk tavırları ile Musa'yı tedirgin eder. Barbaros Albatros bütün varlığını kedisine bırakınca Tunçay Bey kedinin vesayetini alır ve yöneticilik hakkına sahip olur. Musa, Tunçay Bey'i *“İnce uzun, çekik gözlü tuhaf bir tip”* şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2016: 10).

Gürcan Bey

Gözündeki rahatsızlıktan dolayı gözünün sürekli yaşarması sebebi ile ajanstakiler tarafından Çeşme olarak adlandırılır. Gizliajans'ın yaratıcı yönetmeni olan kahraman pasif karakterdir. Sakin kişiliğiyle bilinir. Musa, onun uzaylılar tarafından öldürüldüğünü düşünür.

Tamay Bey

Tamay Bey, Gizliajans'ın muhasebecisidir. Musa ile tanıştıklarında insan beynini kutuya benzettiğini söyleyerek uzun uzun konuşur. Muhabbetinden sıkılan Musa bir an önce orayı terk etmek ister. Musa onun için *“Tamay Bey bir gün enişteniz olarak karşınıza çıkmasından en çok korkacağınız adamın ta kendisiydi diyebilirim. Ziyadesiyle esmer, ziyadesiyle kullıydı bir kere. Buna rağmen keldi. Halk arasında göz akı diye bilinen sarı yuvalarının içinde simsiyah iki üzüm tanesi gibi parlayan gözleri ve bu gözleri çevreleyen mosmor halkalar, karşınızdakinin ya kronik bir karaciğer illetiyle boğuştuğunu yahut insan zehirleme sanatının bütün inceliklerine vakıf olduğunu düşündürüyordu”* der (Canıgüz, 2016: 84). Bir uzaylı olarak, dünyalı olan Şaban, Müberra Abla ve ajansın eski metin yazarını öldürür. Romanın sonunda Albatros Vakfı çalışanı olduğu öğrenilir.

Savuray Bey

Musa ve Şaban'ın oturduğu apartmanın en üst katında açılan Samanyolu Mutluluk Okulu'nun müdürüdür. Barbaros Albatros' un planı doğrultusunda çalışmaktadır.

Amcabey, Tahtakafa, Kız Tevfik

Alper Canıgüz'ün diğer romanlarında olduğu gibi bu romanında da bu karakterler görülür. Pasif roldeki bu karakterlerin olayın akışı ile bir ilgileri yoktur. Aynı arkadaş grubunda olan bu isimler aynı masa etrafında oturup muhabbet ederler. Bu romanda ise Fezai Aydınürk'ün Bodrum'da Club Gümüşlük'te kısa vakit geçirdiği arkadaş grubu olarak karşımıza çıkarlar.

Ayberk ve Berkay

Gizliajans'ın müşteri temsilcileri olarak bilinen bu ikili Musa için oldukça tuhaftırlar. *“Tiril tiril siyah takım elbiseleri birbirinin aynısıydı. Koyu renk gözlükleri birbirinin aynısıydı. Boyları birbirinin aynısıydı. Suratlarındaki donuk ifade birbirinin aynısıydı. Ve evet, bu adamlar düpedüz birbirinin aynısıydı”* (Canıgüz, 2016: 25). Musa ve Fezai Aydınürk'ü Yunanistan'da yakalayıp bir yere kapatan bu ikili Musa tarafından sürekli isimleri karıştırılır. Musa, onlardan bahsederken *“Ayberk ya da Berkay”* diye hitap eder.

2.3.7.2. Kadınlar

Sanem

Sanem, kurgudaki statüsü bakımından dikkat çekicidir. Kurgunun oluşturduğu akış gereği patronu tarafından romanın başkahramanı Musa'yı kendisine âşık etmekle görevlendirilmiştir. Karısından boşanma isteği yuvalarının yıkılmaması gerekçesiyle reddedilince karısının kendisini ölü zannetmesini sağlamak için plan yapan adam, bünyesinde çalıştırdığı elemanlarını bu planına dahil etmiştir. Plan gereği kurban seçilen romanın başkahramanı Musa'nın Sanem'e âşık olması gerekmektedir. Bir reklam ajansında sanat yönetmeni olarak çalışan kadın, patronunun isteği üzerine adamı kendine âşık etmiş, kadınlığını kullanmıştır.

Bu hususta kadının cinsel anlamda cinsiyet hiyerarşisinde karşı cinsin egemenliği altında ezilmesi söz konusu değildir. Mevzubahis kadının iş hayatında tutunma ve birey olarak toplumda edindiği yeri koruma içgüdüğü ile erkek egemenliğini kabullenip, kendini istenileni yapmakla mesul hissetmesidir. Kadın, patronunun isteği ile Sanem adını almış, istenilen kişiyi kadınlığını kullanarak cezbetmiştir. Başkahramanı kendine delicesine bir aşkla bağlayan kadın, içinde bulunduğu durumdan memnun değildir. Romanda derinliği verilmeyen kadının patronun planı başarıya ulaşınca birlikte olduğu adama hiçbir açıklama yapmadan kaçtığı görülür. Kadının vicdanen rahatsızlık hissettiği ve utanç duyduğu verilmiştir. Kadın yine erkek üstünlüğünün mağlubu olmuştur.

Müberra Abla

Yazarın fantastik atmosferi sıklıkla kullandığı romanı Gizliajans'ta oluşturduğu Müberra Abla kişisi dikkat çekicidir. Romana dahil olduğu ilk sahnelerde toplumdaki tipik orta yaş kadını temsil ederken roman sonundaki sürpriz isimlerden olur. Romanın anlatıcısı Musa'nın aktardıklarıyla nazik bir izlenim oluşturur: *“Ve konuşmaya her zaman, ama her zaman rahatsız ettiği için özür dileyerek başlardı”* (Canıgüz, 2016: 15). Aynı zamanda toplumdaki bakışla yalnız yaşayan bir kadın olmanın verdiği tedirginlikle güven problemi yaşayan bir kadındır. Evinde birden fazla köpek besleyen Müberra Abla, apartman sakinlerini de bu tedirgin hallerine, sorduğu sorulara alıştırmıştır. Musa, kendisinin konuşmayı sevdiğini *“Favori konuları apartmanda duyulan –ve patlayıcı bir gaz sızıntısından kaynaklanması muhtemel- kokular, çevrede dolaşan –ve hırsız ya da tecavüzcü olması muhtemel- yabancılar, apartman toplantılarında alınan –ve kiracıların aleyhine olduğu kesin- kararlar gibi konulardı”* sözleriyle anlatır (Canıgüz, 2016: 15).

Toplumun dayattığı normlarla erkek egemenliği ve gücünden bağımsız yaşayan kadının pasifliği ve ezilmesi verilse de roman sonlarına doğru birden fazla kişinin hayatını kurtardığı görülür. Yazar, bu kahramanla köpeklerle yaşayan, hayatından endişe duyan orta yaşlı pasif kadının, ellerinde silahlarla çatışmaya girmesi ve toplumda üstünlüğü kabul edilen cinsiyet olan erkeğin hayatını

kurtarması bakımından kadın gücüyle toplumdaki statüsünü belirlemiştir. Ancak romanın büyülu gerçekçiliği gereği olarak oluşturulan fantastik havanın çözümlenmesiyle, Müberra Abla'nın patronun isteği üzerine böyle görünmeye çalışan bir şirket çalışanı olduğu öğrenilir. Yine de kadının bu kişilikte gerçek kimliği ile toplumda ve kamuda yer edindiği gerçeği yadsınamaz.

Durnev Hanım

Durnev Hanım, soylu ve varlıklı bir ailenin tek varisidir. Başkahraman Musa, onunla tanıştığında “*Her yanından devrik bir kraliçenin asaleti akan, bir zamanlar nice yürekler yaktığı apaçık ve altmış yaşlarında gösterdiğine göre en az yetmiş beşinde olacağını tahmin ettiğim*” sözleriyle tasvirini yapar (Canıgüz, 2016: 123). Durnev Hanım ise kendini tanıtırken “*Abdülhamit Han'ın kaptan-ı deryası Seferoğlu'nun torunu Durnev Hanım*” ifadesini kullanır (Canıgüz, 2016: 193).

Âşık olarak evlendiği yoksul aileden gelen kendisinden yaşça küçük olan eşinin zamanla kendisini aldattığını öğrenir. Bilgili, kültürlü ve eğitimli kadın tipini temsil eden Durnev Hanım, eşinin kendisinden ayrılacağı takdirde maddi hiçbir destek vermeyeceğini söyler. Medenice ayrılmayı kabul eden kadın, yaşamak için bir erkeğe ihtiyaç duymamaktadır. Ancak kocası onu ne cinsel bir meta olarak görmüştür ne de aşkla bağlanılacak biri. Sadece maddi kaynak olarak görülen kadının burada da metalaştırıldığı görülür. Maddi bir araç ve para kaynağı olarak görülen Durnev Hanım, kocasının yaptığı planla maddi açıdan büyük kayıp yaşasa da kandırılarak ve aldatılarak maddiyat için kullanılması kadın için psikolojik bir çöküntüdür. Kocasını ölü zannederek ona ve anılarına yine sevgiyle sadık kalmıştır. Ancak o bilmese de okur öğrenir ki genç adam karısından çaldığı paralarla yurtdışında yeni bir iş kurarak hayata yeniden başlamıştır. Kadın bu hususta kendi benliğini gerçekleştirmiş, ayakları üzerinde durabilen, eğitimli, kültürlü ve varlıklı bir kişilik de olsa erkek gücünün altında ezilmiştir.

Kocasının uzaylılarla savaşırken kayalıklardan düşüp öldüğü haberini aldığında bu durumun bir saçmalık olduğunu ve kocasının kendisinden kaçıp uzaklaşmak için böyle bir şeyi planladığını düşünerek inanmaz. Fakat bu oyun için kullanılan Musa'nın kanına sodyum pentatol enjekte ederek bildiklerini ve

yaşadıklarını anlatmasını ister. Yaşadıklarının gerçek olduğunu zanneden Musa her şeyi anlatır. Bunun üzerine Durnev Hanım, kocasının gerçekten Dünya Savunma Örgütü çalışanı olduğunu ve uzaylılarla savaşırken hayatını kaybettiğini düşünür. Durnev Hanım'ın böyle düşünmesi için çabalayan isim ise kocasının arkadaşı Fezai Aydıntürk'tür.

Mehtap

Gizliajans'ın sekreterlerindendir. Musa, Gürcan Bey'in ölümünde onu suçlu görür. Gürcan Bey'i onun öldürdüğünü düşünür. Çünkü Gürcan Bey'in intihar ettiği sırada Mehtap onun oturduğu binadan hızla ayrılırken Musa onu görür. Mehtap, romanda güçlü bir rolü olmayan karakterlerdendir.

Sevilay

Gizliajans sekreterlerinden biridir. Samanyolu Mutluluk Okulu'nun verdiği partide Musa öfke kontrolünü kaybettiğinde onu kendine getirmeye çalışır. Musa'yı pazartesi günü ne olursa olsun ajansa gelmemesi konusunda uyarır. Bunu daha sonra Sevilay'ın kendisine iyilik ettiğini düşünse de bu durumun da oyunun bir parçası olduğunu anlar.

2.3.8. Gerilim Unsurları

2.3.8.1. Çatışma

Romanda karşı cinslerin birbirleri ile çatıştığı görülür. Yoksul bir ailenin çocuğu olan Barbaros Albatros, taşradan İstanbul'a üniversite okuyup iyi bir iş bulmak maksadıyla gelmiş ancak zamanla elindekilerle yetinmeyip gözü daha yükseklerle çıkmıştır. Kazandığı düşük ücrete rağmen dans kursuna gider. Amacı zengin insanlarla aynı ortama girebilmek onlar gibi olabilmektir. Gittiği dans kursunda tanıştığı kendisinden yaşça büyük Durnev Hanım ile tanışarak evlenir. Böylece hayalindeki zengin hayatı yaşamaya başlar. Eşi ile aralarındaki fikir ayrılıkları ve hayata bakış açıları zaman geçtikçe artan Barbaros Albatros, karısını aldatmaya başlar. Gezip para harcamaktan hoşlanan Barbaros Albatros'a göre Durnev Hanım, daha sakın daha klasik yapılı bir insandır. Karısından ayrılmak

isteyen Barbaros Albatros, ayrıldığı takdirde eski yoksul hayatına döneceğini bildiğinden eşinin inanabileceğini düşündüğü bir plan yaparak eşinin kendisini öldürdüklerini düşünmesini sağlar. Karısının parasıyla açtığı şirketlerden elde ettiği parayla Yunanistan’da özgür ve zengin bir hayat yaşamaya başlar.

Romanın bir diğer çatışma unsurunu ana kahraman Musa’nın üst komşusu Müberra Abla oluşturur. Bu sosyal bir çatışmadır. Etrafındaki insanlara güvenmeyen, hayatından endişe duyan, oturduğu apartmana giren çıkanlar konusunda sürekli apartman sakinleri ve yöneticisini uyaran bir tip olarak karşımıza çıkar: “*Müberra abla da iyi gününde olmalıydı ki, evinin kapısını bize açmadan önce sadece iki kez kim olduğumuzu sormakla yetindi*” (Canıgüz, 2016: 96).

2.3.8.2. Düğümler

Ana Düğüm

Alper Canıgüz’ün fantastik havayı güçlü bir şekilde hissettirdiği üçüncü romanı *Gizliajans* romanının ana düğümü uzaylıların gerçekten var olup olmamalarıdır. Bu merak roman sonuna kadar okuru bırakmaz. Romanın sürükleyiciliği bu ana düğüm ile sağlanır.

Ara Düğümler

Romanın ara düğümünü Musa ve Sanem aşkı oluşturur. Uzaylıların varlığı konusunda kesin bir karar veremeyen Musa’nın Sanem’e olan aşkı ve ilişkisi uzaylılarla ilgili durumun neticelenmesi sürecinde romana farklı bir heyecan katar.

2.3.9. Metinler Arasılık

2.3.9.1. Çağrışımsal Gönderme

Polisiye türünün ünlü kahramanı olan ve edebiyatımızda Kemal Tahir’in çevirilerini yaptığı Mike Hammer adı kullanılarak gönderme yapılmıştır. Ana kahraman Musa, yeni tanıştığı Fezai Aydınürk’ün Gürcan Bey’in ölümüyle ilgili sorular sorması üzerine “*Böyle gelip bana Mike Hammer gibi sorular sormanız... Cinayet saatinde neredeydin? Ne yapıyordun? Kiminleydin?*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 77).

Musa, iş yerindeki kadın sekreterle tanışırken “*Memnun oldum dedim Casablanca Bari’ndaki Humphrey Bogart gibi*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2016: 82).

Tamay Bey’den bahseden Musa “*O, Kafka’nın kâbus şatosunun insan kılığındaki tezahürüydü*” ifadelerini kullanmıştır (Canıgüz, 2016: 84).

Samanyolu Mutluluk Okulu’nun terasta yaptığı partiye katılan Musa, sevgilisinin gelmediğini görünce onu beklemeye başlar. Partide ikram edilen alkolün dozunu da kaçırarak sevgilisini defalarca telefonla arar. Fakat her seferin ulaşamadığını anlayınca ona karşı öfke duyar. Sevgilisi hakkında bir şey bilmemek, onun nerede kimlerle olabileceğine dair bir şey düşünememek oldukça can sıkıcı bir durumdur onun için. Sevgilisinin kendisine haber vermemesi, kendisiyle ilgili pek bir şey anlatmamış olduğunu düşünen Musa iyice öfkelenerek sevgilisi için kendi kendine söylenmeye başlar: “*Kendisini ne sanıyordu? Bilmiyor muydu ki güzelliği on para etmezdi, bendeki bu aşk olmasa?*” ifadelerini kullanarak ünlü halk ozanı Âşık Veysel Şatıroğlu’nun şiirine atıfta bulunur (Canıgüz, 2016: 103).

2.3.10. Anlatım Teknikleri

2.3.10.1. Geri Dönüş

Yazar, zaman zaman geri dönüşlere yer vermiştir. Romanın başında ana kahraman Musa, Şaban’la askerlikten sonra karşılaşmalarını geri dönüş tekniği ile okura aktarmıştır. “*Sonra bir gün, yani askerden sonra bir gün, Eminönü meydanında kuşlara yem atıyordum ki, biri omzumu dürttü. Bir de baktım Şaban*” şeklinde devam eden ifadelerle Musa, Şaban’la ev arkadaşı olma hikâyesini anlatır (Canıgüz, 2016: 5).

Durnev Hanım, kocası Barbaros Albatros ile tanışmalarını, kocasının İstanbul’a gelişini, daha önceki kavgalarını geri dönüş tekniği kullanılarak aktarmıştır.

2.3.10.2. Tasvir

Canıgüz’ün bu romanında güçlü tasvirler yaptığını söylemek mümkündür. Romanda mekân ve kişi tasvirleri dikkat çekicidir.

Başkahraman, yeni başladığı işte ortamı ve mesai arkadaşlarını incelerken tuhaf biriyle karşılaşır. Bu kişiyi bir süre inceleyen Musa, daha sonra adının Çeşme olduğunu öğrendiği yeni iş arkadaşını şu şekilde tasvir eder:

“Birbirine dikey konumda yerleştirilmiş iki masa ve bu iki masada oturan iki adam bulunuyordu odada. Daha küçük ve girişe daha uzak duran masa takım elbiseli, mahzun yüzü adama aitti. Kırk yaşlarında falan vardı herhâlde. Alnı hafif kelleşmişti ve gözlerinde hüznü bir ifade vardı. Hatta ne hüznü adanın gözünden düpedüz yaşlar süzülüyordu” (Canıgüz, 2016: 10).

Musa, oturduğu binanın terasının olduğunu hiç fark etmezken komşularının terasta parti vereceğini duyunca merakla terasa çıkar. Okur da Musa ile birlikte teras hakkında bilgi sahibi olur. Musa’nın anlatımıyla binanın terası okurun muhayyilesinde canlanır:

“Hakikaten de gayet sıkı partilerin verilebileceği kocaman bir alandı burası. Terasın her yanı, içinde birbirinden güzel çiçekler bulunan saksılarla süslenmişti. Manzara da enfesti doğrusu. İstanbul Boğazı’na yansıyan şehir ışıklarını, denizin ortasında Kız Kulesi’ni ve geçip giden gemileri, karşıda Salacak kıyılarını görebiliyordunuz” (Canıgüz, 2016: 18).

“Duvarların yanına yerleştirilmiş, her birinde son teknoloji bilgisayarlar bulunan çalışma masalarının sayısı ondan fazlaydı. Bir sürü insan hummalı bir şekilde oradan oraya koşuşturuyor, birbirilerine bir şeyler anlatıyorlardı” (Canıgüz, 2016: 21).

Ana kahraman, mekân tasvirleri dışında şahıs tasvirleri de yaparak roman kahramanlarının tanıtılmasına yardımcı olur.

“Kel kafalı, top sakallı, göbekli misafirimiz kanepeye yayılmış bir yandan ağzına kadar buzla dolu kolasını yudumlarken bir yandan da sanki bir şey varmış gibi sırıtmaktaydı” (Canıgüz, 2016: 42).

“Kıvırcık beyaz saçlar ve sakallarla çevrelenmiş armudi bir kafa, altında, kallavi bir göbeğe doğru genişleyip neredeyse aynı eğimle, şaşılacak derecede küçüklükleri nedeniyle özür diler gibi saygıyla birbirine bitişik duran bir çift ayağa doğru kavislenen bir vücut” (Canıgüz, 2016: 74-75).

Başkahraman, terasta verilen partinin tasvirini yaparak okurun gözünde o ortamı canlandırır:

“Her tür içkinin ücretsiz servis edildiği kocaman bir bar, üçlü-dörtlü grupların çevresinde toplanıp sohbet edebileceği iştah açıcı kanepelerle dolu yuvarlak masalar, hem ısıtma hem aydınlatma işine yarayan ayaklı fenerler ve konuklara şarap servisi yapmak için ortalıkta dört dönen garsonlarla, terasımız beş yıldızlı bir düğün salonuna dönüşmüştü” (Canıgüz, 2016: 99).

“Şaban’ın odası bir savaş alanına dönmüştü. Yatak yorgan yerlere saçılmış, komodin yere devrilmiş ve odanın arka balkona bakan camı kırılmıştı. Yerler cam kırıklarıyla doluydu ve en korkuncu da, duvarda kıpkırmızı bir leke, yemin edebilirdim ki bir kan lekesi vardı” (Canıgüz, 2016: 110).

“İki yanı çimlendirilmiş, çiçeklendirilmiş ve yer yer de ağaçlandırılmış küçük patikadan indikten sonra bembeyaz renkte, denize sıfır, görkemli bir tarihi Boğaziçi yalisinin önündeydik” (Canıgüz, 2016: 121-122).

“Ayağında komando pantolonu ve postalları, üzerinde yeşil atleti, elinde otomatik tüfeği ve boynuna çaprazlama astığı iki fişeklikle kapıda dimdik duran kurtarıcımız ise, John Rambo değil, kız kurusu üst komşumuz Müberra Abla’ydı” (Canıgüz, 2016: 171).

2.3.10.3. Mektup

Romanın son sayfalarında verilen mektup, Fezai Aydınürk tarafından Musa’ya yazılmıştır. Musa, bu mektup sayesinde ajansta işe başladığı günden beri yaşadığı her şeyi anlamlandırır. Yaşadığı maceralar, korkular en önemlisi de aşk bu mektup sayesinde son bulur. Bütün sır perdelerini açan bu mektupla Musa yeni bir hayata başlar. Fakat onun için hiçbir şey eskisi gibi değildir artık.

“Sevgili Dostum,

Öncelikle bil ki durumunu yakinen takip etmekteyim ve sağlığının düzeldiğini öğrenmekten büyük memnuniyet duyuyorum” şeklinde devam eden mektup Musa’nın hayatı boyunca unutamayacağı anlarını yaşadığı dönemin açıklaması niteliğindedir (Canıgüz, 2016: 198).

2.3.11. Temalar

2.3.11.1. Aşk

Romanın aşk unsurunu Musa oluşturur. Ajansta işe başlayan Musa, ajansın sanat yönetmeni Sanem’e ilk görüşte âşık olur. Onunla tanıştığı anda “*Ve o masada duran dev ayaklı bilgisayar monitörünün üstünden bana dikilen menekşe rengi gözleri*” şeklinde tanımlar (Canıgüz, 2016: 21). Roman boyunca Musa’nın Sanem’e sesli olarak dile getirmedeği fakat okuyucuyla paylaştığı aşk sözleri görülür: “*Hafif bir kahkaha attı vücut iklimimin sultanı*” (Canıgüz, 2016: 24). “*Albatros Holding’i duydun mu hiç? diye sordu rüyalarımın kadını*” (Canıgüz, 2016: 28). “*Anlaşılmayacak bir şey yok, dedi ilkyaz yağmurum*” (Canıgüz, 2016: 31). “*Hakikaten safsın, diye gülümsedi sebeb-i mevcudiyetim*” (Canıgüz, 2016: 32). Musa, Sanem’den bahsederken “*aşkı, hayatımın ışığı, hayatım, sevdiğim, gül yüzlüm, gülnehalim, sevdiceğim*” şeklinde hitaplarda bulunur. Ancak bunları Sanem’le konuşurken dile getiremez. Okuyucu, Musa’nın bu tavrından onun gizli bir romantik olduğu çıkarımına varır.

Sanem ile yakınlaşan ve sevgili olan Musa için dünyanın en mutlu zamanlarıdır. Sanem, Musa’ya karşı hep yakın bir o kadar da mesafelidir. Birlikteyken zamanın çok güzel geçtiğini hisseden Musa, Sanem’den ayrı olduğu zamanlarda onun hakkında hiçbir şey bilmediğini fark eder. İlişkileri çok yeni olmasına rağmen sürekli birlikte vakit geçirdikleri için Musa onu hayatında hep varmış gibi hisseder. Fakat bu samimi ve sürekli birliklerine rağmen birbirleri hakkında pek bir şey bilmeyen çiftin bu durumdan şikâyetçi olan tarafı Musa’dır. Sanem’in nerede oturduğunu, ailesini, nasıl bir çevresi olduğunu bilmediğini ve bunları hiç konuşmadıklarını fark edince Musa kendine öfkelenir. Aralarındaki ilişkinin sadece Musa’nın duyduğu aşk ile var olduğu Musa’nın da farkında olduğu bir konudur. Sanem hiçbir zaman ona aşkını ilan etmemiştir.

Musa, bildiği her şeyin ansızın hayatının değişmesi ile uğradığı şaşkınlığa rağmen Sanem’den vazgeçmez. Sanem’in bir uzaylı olduğunu, Dünya Savunma Örgütü ajanına ulaşmak için kendisine yaklaştığını, onu kullandığını öğrendiğinde yine de onu bulup onunla konuşmak ister. Hâlâ bir şansı olduğunu düşünür. Musa, öğrendiklerinden sonra Sanem’le yüz yüze gelme şansını yakalar. Sanem’e tekrar

ilan-ı aşk eden Musa'nın aldığı “*Biz ayrı dünyaların insanlarıyız*” cevabı sevgilisinin gerçekten uzaylı olduğuna inanmasına sebep olur (Canıgüz, 2016: 184). Fakat roman sonunda Fezai Aydıntürk'ün yolladığı mektupla bütün olanların bir oyun olduğunu öğrenen Musa, Sanem tarafından ikinci kez duygularıyla oynandığını anlar.

2.3.11.2. Özgürleşme

Yoksul bir ailede doğan ve bu yoksullukla büyüyen Barbaros Albatros, zengin hayatı yaşamak için evlendiği, kendisinden yaşça büyük Durnev Hanım'ı bir süre sonra aldatmaya başlar. Barbaros Albatros' un zenginlerin gittiği mekânlarda eğlenmek, yemek yemek, alışveriş yapmak gibi hayalleri eşi Durnev Hanım'ın parasıyla gerçekleşir. Hatta Durnev Hanım'ın parasıyla Albatros Vakfı'nı ve ona bağlı çalışan şirket ve holdingler kurar. Karısının kendisine olan aşkını bu hayallerini gerçekleştirme yolunda kullanan Barbaros Albatros, istediği hayatı yaşamaya başlayınca karısına olan bağlılığı yerini sadakatsizliğe bırakır. Karısını birçok kez aldatan ve her seferinde itiraf eden Barbaros Albatros bu şekilde engellenerek karısının kendisine koyduğu sınırlarla yaşamak istemez. Özgürleşme arzusu kahramanı sarar.

Karısı Durnev Hanım kendisinden boşandığı takdirde mal varlığından yararlanamayacağını ve yoksul hayata geri döneceğini bildiğinden yakın arkadaşı Fezai Aydıntürk'le bir plan yaparlar. Karısını kendisinin öldürüldüğüne inanması ondan ancak öyle vazgeçeceğini düşünür. Planına mizahı da katan Barbaros Albatros, uzaylılar tarafından kaçırılıp öldürüldüğüne karısını inandırır. Holding ve şirketlerden gelen parayla birlikte Yunanistan'da özgür ve zengin bir hayata başlar.

2.3.11.3. Tutunma

Romanın ana kahramanı Musa, romanın başında işsizdir. İşsizliğin verdiği psikoloji ile hayattaki mevcudiyetini de anlamlandırmaya çalışır. Kendini “*İşsizdim, güçsüzdüm*” ifadesi ile tanımlar (Canıgüz, 2016: 5). Bir süre bir reklam ajansında çalıştıktan sonra askerlik nedeniyle işten ayrılır. Döndükten sonra bir süre işsiz kalır. Daha sonra bir televizyon programının metin yazarlığı yapar fakat bu tam olarak bir iş sayılmaz onun için. Düzenli ve disiplinli bir iş hayatı değildir. Şaban ile

karşılaştığında televizyon programının metin yazarlığını yapmasını “*O ünlü şovmen vardı ya, ha biliyordun işte onun programda yaptığı esprileri ben yazıyordum*” şeklinde ifade ederken bu işi yapması konusundaki düşüncesini de “*Pek memnun değildim açıkçası. Olsundu, ekmek parasıydı*” (Canıgüz, 2016: 6). ifadeleri ile belirtir. Fakat bir süre sonra televizyon programı yayından kaldırılır. Bu durum Musa’yı psikolojik olarak dibe çeker. Annesinden ayrılıp Şaban ile eve çıkan Musa, kirayı ödeyemeyeceğini belirterek evden ayrılıp tekrar annesinin yanına gitmeyi düşünür. Fakat arkadaşı bu duruma müsaade etmeyerek Musa’yı yalnız bırakmaz.

Her yetişkinin isteyeceği gibi iyi bir eş, düzenli bir iş ve mutlu bir hayat Musa için imkânsız görünür. Kendine yetecek bir maaş kazandıracak bir iş bile olmayan Musa bu mutsuzluğunu, kendine ait iyi bir hayatı olmayışını “*Doğru düzgün para kazansaydım bari o da olmuyordu ki. Bak eşek kadar herif hâlâ annemle yaşıyordum*” şeklinde ifade eder (Canıgüz, 2016: 6). Kendisine gelen iş teklifi için görüşmeye gittiğinde karşılaştığı tüm tuhaflıklara rağmen işi kabul eder. Çünkü düzenli bir iş ve devamlı bir maaşla hayatını yeniden kazanabileceği düşüncesindedir. İşin ilk günü tanıştığı sanat yönetmeni Sanem’e de ilk görüşte âşık olunca bu iş onun için vazgeçilmez olur. Fakat romanın sonunda hem aşıkta hem de işte kaybeden Musa, yaşananların bir oyundan ibaret olduğunu öğrenince eski mutsuz halinden daha kötü bir psikolojiye bürünür.

2.3.11.4. Ölüm

Alper Canıgüz’ün diğer romanlarında da görülen ölüm ve cinayet bu romanda da vuku bulur. Romanda görülen ölümlerin ve işlenen cinayetlerin romanın sonunda planlanan bir oyunun birer parçaları olduğu dolayısıyla gerçek olmadığı anlaşılır. Bu cinayetler, romanın fantastik ögesini oluşturan ve kahramanlarına serüven yaşatan uzaylıların dünyayı ele geçirme arzusunun sonucunda gerçekleşir.

Bu cinayetlerin ilki romanda tasviri yapılmayan ve geri dönüş tekniği ile okuyucuya bildirilen Barbaros Albatros’un uzaylılar tarafından kaçırılarak kayalıklardan atılması ile gerçekleşir. İkincisi ise kendisine gelen mail ile Gürcan Bey’in giden Musa’nın apartmanın önüne geldiğinde Gürcan Bey’in dördüncü katın camından aşağı düşerek ölmesine tanık olmasıdır. Herkesçe intihar olarak görülen bu

durum Musa için cinayettir. Çünkü Musa, Gürcan Bey düşerken Mehtap'ın apartmandan telaşla çıktığını görmüştür.

Musa'nın zannettiği üzere Dünya Savunma Örgütü başkanının hayatını kurtarmak için Yunanistan'a giden Müberra çatıştığı uzaylı Savuray Bey ile hayatını kaybeder. Müberra Savuray Bey tarafından öldürülür: *“Ne var ki kara bir gölge elinde sustulası, son darbeyi vurmak üzere hışımla komşumun üzerine çöktü”* (Canıgüz, 2016: 180). Savuray Bey ise Dünya Savunma Örgütü başkanı tarafından öldürülür: *“Savuray Bey ağzından burnundan kan boşalarak bir yana yığıldı”* (Canıgüz, 2016: 180).

2.3.12. Fantastik Unsurlar

Gizliajans, tam olarak fantastik bir metin olmasa da fantastik unsur barındıran macera romanı olarak adlandırılabilir bir eserdir. Her ne kadar eserin sonunda her şeyin bir kurgu ve oyun olduğu belirtilse de olay akışı boyunca işlenen uzaylı-dünyalı savaşı romana fantastik bir hava katmış, merak unsurunu diri tutarak sürükleyiciliğini sağlamıştır: *“Fantastik metin öylesine bir hava yaratmalıdır ki metni okuyan okur sunulan dünyanın kurgusal, anlatılan hikâyenin uydurulmuş olduğunu unutmamalıdır. Okurun bu noktadaki kabulü bir zorunluluktur”* (Ertekin, 2013: 27). Yazar bunu başarmış, okuru uzaylıların varlığına inandırmıştır.

Karısından ayrılıp yeni bir hayata başlamak isteyen fakat bunu karısının kendisinden ümidi keserek yine karısının mal varlığından yararlanmak isteyen Barbaros Albatros' un işin içine mizahı da katarak yaptığı uzaylı-dünyalı savaşının yaşandığı planla amacına ulaşması söz konusudur. Romanın ana kahramanı Musa'yı bütün yaşananlara inandırarak kendi lehine konuşacak birini yaratır. *Gizliajans*'ın bir kedi tarafından yönetilmesi, ajans çalışanlarının uzaylı olması, hepsinin isminin “ay” ile bitmesi onların uzaylı olduğuna dair tezi güçlendirir. (Tamay, Tunçay, Berkay vb.)

Fezai Aydıntürk ve Musa'nın Yunanistan'a gitmek için kullandıkları Atılgan isimli delta kanatta alkol almaları, Musa ve Müberra Abla'nın uzaylılarla mücadelesi sırasında çıkan silahlı çatışma, Musa'nın ajanstaki rekreasyon katında yer çekiminin azaldığını düşünmesi romanın fantastik bir hava içinde işlenmesini sağlamıştır.

2.3.13. Son

Gizliajans romanı şaşırtıcı sonlu bir romandır: “*Romanın sonu, hiç tahmin edilemeyecek ve çok şaşırılacak bir sonla biter. Bu, romana heyecan katmak, olayların etkisini arttırmak, okuyucuda duygusal bir etki ve iz bırakmak için bilinçli olarak başvurulmuş bir yöntemdir*” (Çetin, 2013: 206). Uzaylıların varlığına inanmayan Musa’nın âşık olduğu kadın da dahil olmak üzere bütün iş arkadaşlarının tuhaflıkları hatırlatılarak onların uzaylı olduklarına inanması sağlanır. Fakat kendisine gelen bir mektupla her şeyin oyun olduğunun anlatılması romanın fantastik havasını dağıtarak okuyucuyu şaşırtır: “Bir kitapta anlatılan bazı olayların açık biçimde hayal ürünü olduğunun belirtilmesi, yapının geri kalan bölümündeki hayal payını tartışılır kılar” (Todorov, 2017: 161). Öte yandan Musa’nın artık uzaylılarla ilgili düşüncesi tereddüte düşer. Musa uzaylıların varlığına şüpheyile bakar.

2.4. Cehennem Çiçeği

2.4.1.Eserin Tanıtımı

Alper Canıgüz’ün dördüncü romanı olan *Cehennem Çiçeği*’nin ilk baskısı 2013 yılında April Yayınları tarafından yapılmıştır. *Cehennem Çiçeği*; 221 sayfadan oluşmuş on üç bölüme ayrılmıştır. Yazar, romanı alt başlıklar kullanarak ve numaralandırarak bölümlere ayırmıştır: “baba yarısı vefasız karısı, savaş güvercinleri, şehvet kurbanları, Vandal yürek, ruh belasını arar, biraz ölüm hayatın tadı tuzu, lamalar ve insanlar, eski dostlar yeni düşmanlar, kamikazeyle münazara, inanmak istiyorum, kızlar ve rencide ruhlar, elveda ruhum, karanlık... biraz daha karanlık”

Her bölümde olaylar romanın ana kahramanı beş yaşındaki Alper Kamu’nun ağzından anlatılmıştır. Yazarın “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” adlı romanı ile kişi, mekân ve olaylar benzerlik gösterir. İki romanda da ana kahraman Alper Kamu beş yaşında haylaz ve sevimli bir çocuk olarak karşımıza çıkar.

Romanda, beş yaşındaki bir çocuğun dünyada kendine bir yer bulma, benliğini gerçekleştirme ve varoluş karşısındaki düşünce ve tavırları gözler önüne serilmektedir. Bu beş yaşındaki çocuğun yaşatlarından farklı olduğu ve yaşadığı

muhitte gerçekleşen bir cinayetin peşine düşerek tıpkı bir dedektif gibi iz sürerek cinayeti açıklığa kavuşturarak failleri ortaya çıkarması anlatılmıştır. Eser, açık ve anlaşılır bir dil ve üslup kullanılarak okuyucuyla konuşuyormuş hissi veren kısmen polisiye roman özelliği gösterir.

2.4.2.İsim-İçerik İlişkisi

Eser genel olarak bir tablo şeklinde düşünüldüğünde romanın ölümler ve aşk sırlarıyla çizildiği görülür. Aynı zamanda tezatlıklar da baş gösterir. Korku-cesaret, aşk-nefret, ciddiyet-komedi, gerçek-düş gibi tezatların verildiği roman, varlığı cennetle özdeşleşen çiçekleri cehennemde var göstererek tezatları da göz önünde bulundurarak *Cehennem Çiçeği* ismiyle şekillenmiştir. Öte yandan ana kahraman Alper Kamu, kendisini yer yer bir şeytana benzetirken yer yer de çocuk oluşunu hatırlatıp masumluğunu belirtir. İçinde bulunduğu ortam, giz perdeleri ve gerçekler onu etkilemiştir. Bu açıdan bakılacak olursa Alper Kamu, cehennemde yaşayan bir çiçektir.

2.4.3.Olay Örgüsü

Cehennem Çiçeği, on üç bölümden oluşmaktadır. Eser ana kahraman Alper Kamu tarafından anlatılır.

Birinci Bölüm

Baba yarısı, vefasız karısı

Romanın bu ilk bölümünün ilk cümlelerinde ana kahraman Alper Kamu, kendisi için şu ifadeleri kullanmıştır: “*Ben de beş yaşımın baharında, payıma düşen ölümlerden nasiplenerek yaşayıp gitmekteydim işte*” (Canıgüz, 2017: 7). İlk bölüm Alper Kamu’nun, amcasının ölüm haberini almasıyla başlar. Bölümde iki ölüm verilmiştir. (Alper Kamu’nun amcası ve yeni tanıştığı Ümit’in kardeşinin ölümü) Alper Kamu, amcasının ölüm haberini kendi tabirleriyle ifade edilecek olursa: “*Aylardan hep kasım, günlerden hep perşembe olan ve saatin hep öğleden sonra üçü gösterdiği kasvetli dünyamda yemek masasının altına büzüşmüş harakiri yapmanın inceliklerine dair resimli bir kitabın sayfalarını çevirirken*” (Canıgüz, 2017: 7).

almıştır. İkinci ölüm haberini ise yeni tanıştığı Ümit'ten kardeşini öldürdüğünü gazoz içerken almıştır.

Annesi ile babasının sessiz bakışmalarının ardından annesinin “Nebi Abi” demesi üzerine amcasının öldüğünü anlar. Beş yaşındaki ana kahramanımız yaşlılarından farklı olduğunu bir kez daha göstererek soğukkanlılıkla babasına baş sağlığı diler. Babası ile birlikte amcasının evine gider. Bu bölümde amcası hakkında kısa bir bilgi verilir. Amcası âşık olduğu Feriha ile evlenmiştir. Çok güzel giden bir hayatları vardır fakat bir gün Feriha kavga ederek eşini terk etmiştir. Daha sonra Laz bir müteahhit ile evlenince amcası hayata küsmüştür. Maddi durumu iyi olmasına rağmen sefil bir hayat sürmüş, bunu da isteyerek yapmıştır.

Eve vardıklarında babası evi dolaşırken Alper Kamu gözüne ilişen votka şişesini açarak kafasına diker. Bu noktada ana kahraman Alper Kamu, alkol alması ile ilgili şu ifadeleri kullanır: “*Babamın biralarının dibinde kalanları gizlice dikleye dikleye, ciddi bir alkol alışkanlığı edinmeye başlamıştım galiba*” (Canıgüz, 2017: 11). Başkahraman, amcasının evinden bazı kitaplar ve plakları inceleyerek babasından bunları eve getirmek için izin ister. Plak ve kitapları alıp evdeki eşyaları da kapıcıya bırakarak evden çıkarlar. Mahalleye döndüklerinde arkadaşlarının Güzelyayla apartmanının önünde konuştuklarını görür. Babasından ayrılıp arkadaşlarının yanına gider. Alper Kamu, amcasının öldüğünü ve efkârlanarak içki içtiğini arkadaşlarına söyler fakat onlara inandırıcı gelmez. Arkadaşlarından mahalleden Mümtaz'ın ve Kansı Celal'in Zuhal'e âşık olduğunu öğrenir. Daha sonra karşı apartmandan bir çocuğun düşünceli bir şekilde çıktığını ve bakkalın önünde oturduğunu görünce arkadaşlarına bu çocuğun kim olduğunu sorar. Arkadaşlarından aldığı kısa bilgiyle mahalleye bir ay önce taşınan ve ilk kez gördüğü Ümit'in yanına gider. Küçük kahraman, bakkaldan iki gazoz alır ve Ümit'in yanına oturarak konuşmaya başlar. Kendisini tanıttıktan sonra, Ümit ona kaç kardeşi olduğunu sorar. Hiç kardeşi olmadığını söyleyen kahraman aynı soruyu kendisine sorar. Ümit, iki ablası ve sekiz yaşında Mehmet adında bir erkek kardeşi olduğunu fakat Mehmet'i öldürdüğünü söyler.

İkinci Bölüm

Savaş Güvercinleri

Bu bölümde okur, Hatice ve Yusuf karakterleriyle tanışır. Hatice, Alper Kamu'nun bakıcısıdır. On altı yaşında, beşik kertmesini babasının av tüfeğiyle vuran ve hayattan hiçbir beklentisi olmayan bir kızıdır. Köyden çıkıp İstanbul'a akrabası olan Kerim'in evine gelmiş ve onun aracılığıyla Alper Kamu'nun bakıcısı olmuştur. Yusuf ise Ümit'in dayısıdır.

Bölüm, Alper Kamu'nun amcasının fotoğraflarına bakmasıyla başlar. Kahraman fotoğraflara bakarken bakıcısı Hatice yanına gelir. Hatice'nin oturuşu, konuşması ve sigara içişi hakkında bilgiler veren anlatıcı kahraman, bakıcısına karşı duygusal ve cinsel bir yakınlık duyduğunu dile getirir. Beş yaşındaki ana kahramanımız, Hatice'nin sigara içişini izlerken bir sigara da kendisi içmek istese de bunu yapmaz. Hatice ile birlikte dışarı çıkan Alper Kamu, Hatice ile marketin önünden ayrılarak kapıcının oğlu olan arkadaşı Cemalettin'in yanına gider. Niyeti Ümit hakkında bilgi almaktır. Çünkü akıllı hâlâ Ümit'in "*Ben öldürdüm*" cümlesinde kalmıştır. (Canıgüz, 2017: 23). Alper Kamu, Ümit'i sorar. Cemalettin, terasa güvercinlik kurduklarını, apartman sakinlerinin bu durumdan rahatsız olduğunu ve ailenin bir cenazesi olduğunu söyler. Küçük kahraman, merakla terasa çıkıp güvercinliğin yanına gider. Orada Ümit'in on yedi-on sekiz yaşlarındaki dayısı Yusuf ile tanışır. Alper Kamu, Ümit'in kardeşini öldürmesi ile ilgili Yusuf'a sorular sorar. Yusuf, bu ölümün iki kardeşin şakalaşırken kazayla olduğunu söyler. Küçük dedektif, öğrendiği gerçekler karşısında soğukkanlılığı korumaya devam eder. Yusuf, Alper Kamu'ya Hatice'yi sorar. Küçük kahraman, Yusuf'un Hatice'den hoşlandığını anlayınca Hatice'yi kıskanır. Yusuf'un Hatice hakkındaki konuşmalarına kızan küçük kahraman, Hatice'nin beşik kertmesini öldürdüğünden bahseder. Bunu duyan Yusuf'un düşüncelerinin değiştiğini ve korktuğunu hisseden başkahraman, oradan ayrılp karakola gider. Komiser yardımcısı Onur Çalışkan ve polis memuru Âdem bu romanda da Alper Kamu'nun hayatında yerini alır. Alper Kamu, Onur Çalışkan'ın bir ahababı olduğunu ve onu ziyarete geldiğini söyler ve karakolun önündeki polisler tarafından tanınır. Alper Kamu, beş yaşında bir çocuk gibi değil de yetişkin bir insan gibi polisleri selamlar.

Üçüncü Bölüm

Şehvet Kurbanları

Alper Kamu, karakola girer ve Komiser yardımcısı Onur Çalışkan'ın odasında kendisini beklerken dosyaları karıştırır. Eline aldığı bir dosya yaşlı bir kadının işlediği cinayetin dosyasıdır. Alper Kamu, incelediği dosyayı şu şekilde anlatır: *“Katil zanlısı, yani Pamuk Nine (58) dört çocuklu, yedi torun sahibi dul bir ev kadınıydı; oğullarından birinin yanında ikamet ediyordu. Maktul, yani Hasan Çorbacı ise (63) evli, üç çocuklu, bir halk otobüsü şoförü. Kendi ifadesine göre Pamuk Nine, .././20.. Perşembe günü Kadıköy Çarşısı'nda yaptığı alışverişin ardından eve dönmek üzere ... numaralı Kadıköy-Ünalan halk otobüsüne binmişti. Gerek alışverişin yarattığı yorgunluk gerekse yaşlı, kilolu ve tansiyon hastası olması nedeniyle Pamuk Nine otobüste uyuyakalmıştı. Gözünü açtığı anda otobüsün hiç bilmediği, ıssız bir yerde durmakta olduğunu fark etmişti. (Burada düşülen nota göre, söz konusu mekân Belgrad Ormanı'ydı.) Pamuk Nine ne olduğunu anlamadan, Hasan Çorbacı kendisini otobüsten dışarı çekip çıkarmış, bir ağacın dibine çöktürmüştü. O arbedede eline geçirdiği büyük bir taşı tecavüzcüsünün kafasına indirmeye başlayan Pamuk Nine, adamın öldüğünü fark edince derhal polisi arayıp durumu bildirmişti”* (Canıgüz, 2017: 41). Alper Kamu, ifadeyi okuduktan sonra dosyadaki cinayet fotoğraflarını incelerken Komiser Yardımcısı Onur Çalışkan gelir. Beş yaşındaki bir çocuğun okuma-yazma bilmesi ve bir cinayet dosyasını rahatlıkla okuyup anlayabilmesi ilginç bir durumdur.

Alper Kamu ile Onur Çalışkan kısa bir sohbet ettikten sonra konu Ümit'in işlediği cinayete gelir. Alper Kamu, Komiser Yardımcısı Onur Çalışkan'dan cinayete dair bilgiler alır. Alper Kamu, Ümit'in felçli kardeşi Mehmet'i daha fazla acı çekmesin diye boğarak öldürdüğünü, çocuğun vücudunda morluklar olduğunu, Ümit'in şu an Sosyal Hizmetler'de tutulduğunu öğrenir. Öğrendikleri karşısında garip duygular içinde kalkıp gitmek ister. Masanın üzerindeki dosyayı parmağıyla işaret ederek Pamuk Nine'yi serbest bırakmalarını onun suçsuz olduğunu söyler. Alper Kamu ve Onur Çalışkan arasında bu cinayete dair konuşmalar geçer. Küçük dedektif, komiser yardımcısına bunun bir cinayet olmayabileceğini anlatır. Ona göre Pamuk Nine ve Hasan Çorbacı arasında gizli bir ilişki vardır. Adamın kadını

kaçırmamıştır, ikisi görüşmek için buluşmuş fakat adam aniden ölünce kadın polislere yapacak açıklaması olmadığından böyle bir yalan söylemiştir. Bu konuşmasıyla Onur Çalışkan'ın kafasını karıştırdıktan sonra oradan ayrılır.

Eve döndüğünde anne ve babasının, ölen amcası ve eşi Feriha hakkında konuştuklarını duyar. Feriha, Alper Kamu'nun annesine eski eşinin mezarını ziyaret etmek istediğini söylemiştir. Küçük kahraman, odasına çekilerek hayalini kurduğu düşünceleri için divanın altına girer. Burası, kahramanın psikolojik savaşlar verdiği bir yerdir. Divanın altına kaçmayı şu şekilde ifade eder: *“Bunun üzerine favori mekânıma, divanın altına girmeye karar verdim. Soğuk zemine sırtımı verip, ranzaya dizili tahtalara diktim gözlerimi. Dünyayı ele geçirmeye çalışan manyak bir diktatöre karşı verdiğim kahramanca mücadeleyi, ... Gazanfer'i evire çevire dövdüğümü hayal ettim. Bunlar işime yaramayınca, otuz yaşında beş para etmez bir rezil olarak sürdürdüğüm mutsuz hayatımı, hiçbir kadının beni hiçbir zaman sevmediğini, bir trafik kazasında felç olduğumu ve kendimi camdan attığımı düşündüm. Olmuyordu. Normalde içimi açan bu tatlı düşünceler nedense bir türlü kesmiyordu”* (Canıgüz, 2017: 51).

Bu bölümde başkahramanın anne-babasıyla ilgili verilen bilgilerden mutlu bir evlilikleri olmadığı anlaşılır. Annesi ile babasını tanıştıran Feriha'dır. Annesi, evliliğinden mutsuz olduğu zamanlarda Feriha'ya karşı hep nefret duyar. Küçük kahraman, anne ve babasının evlilikleri hakkında şu ifadeleri kullanır: *“Annemle babamın hayat gairesi dışında hiçbir ortak noktası bulunmadığını anladığımda üç yaşında falandım”* (Canıgüz, 2017: 54). Alper Kamu, adını sık sık duyduğu ama hiç görmediği Feriha'yı çok merak etmektedir. Amcasının evinden getirdiği eşyaları tekrar karıştırdığında bir vesikalık ve bir alyans dikkatini çeker. Alyansta da vesikalıkta da Feriha değil Adalet yazmaktadır. Vesikalıkta *“Hayatım boyunca sevdiğim tek kadın... Adalet.”* yazmaktadır (Canıgüz, 2017: 54). Bunun üzerine amcasının Feriha'dan sonra tekrar âşık olduğunu düşünür.

Dördüncü Bölüm

Vandal Yürek

Bölüm, Hatice Abla ile Alper Kamu arasında geçen İsmet Özel'in şiirleri üzerine yapılan kısa sohbetle başlar. Hatice Abla, beş yaşındaki bir çocuğun İsmet

Özel okumasına hem şaşırır hem de güler. Feriha ile Alper Kamu arasında bir telefon görüşmesi yaşanır. Kendini tanıttıktan sonra telefondaki yengesine “*Siz de ananın sözünü ettiği cadı olacaksınız*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2017: 57). Başkahraman ile daha önce hiç konuşmamış olan Feriha, Alper Kamu’nun konuşması ve üslubu karşısında şaşırır. Feriha, eski kocasının mezarına gitmek istemektedir fakat yalnız gidemeyeceğini Alper Kamu’nun babası ile birlikte gitmek istediğini söyleyince başkahraman onu amcasının mezarına götürebileceğini söyler. Küçük bir çocuğun kendisini mezarlığa nasıl götüreceği konusunda şaşkınlık yaşayan Feriha bu durumu sorgulayınca küçük kahramandan “*Taksi masrafını karşılamanız yeterli*” cevabını alır (Canıgüz, 2017: 58). Feriha, onun normal çocuklardan farklı olduğunu anlar. Aralarında tatsız bir konuşma geçerken Feriha telefonu kapatır.

Alper Kamu, arkadaşı Ümit’in evine gider. Ümit’in evine Sosyal Hizmetler Uzmanı İrfan Bey inceleme yapmak amacıyla gelmiştir. Bu durum Alper Kamu için oldukça merak uyandırır. Ümit, arkadaşını farklı bir odaya alır ve sohbet etmeye başlarlar. Alper Kamu, arkadaşının otururken zorlandığını görünce pantolonunun paçasından Ümit’in bacaklarında ve ayaklarında morluklar olduğunu görür. Bunun üzerine Alper Kamu, Sosyal Hizmetler Uzmanı evden çıkacakken kendisinin Ümit’in arkadaşı olduğunu ve onun hakkında inceleme yapıyorsa kendisiyle de görüşmesi gerektiğini söyler. Sosyal Hizmetler Uzmanı ve Alper Kamu’nun konuşması başlar. İrfan Bey de herkes gibi karşısındaki beş yaşındaki bir çocuğun konuşması ve zekâsı karşısında hayret eder. Küçük kahraman Ümit’in bacaklarındaki morlukların karakolda yapılmış olabileceği düşüncesini ortaya atar. İrfan Bey bu konuyu araştıracağını söyleyerek evden ayrılmak maksadıyla kapıya çıkar. Ümit’in annesi Fahriye, inleyerek ve feryat ederek kapıda belirir. İrfan Bey Fahriye’nin kalp krizi geçirdiğini hastaneden yeni çıktığını öğrenir. Fakat Fahriye’nin bu inlemeleri Alper Kamu’ya sahte gelmektedir. Küçük çocuk insanların tavırlarından samimiyetlerini değerlendirebilmektedir. Kadının kalp krizi geçirmediğini, başka bir şeyin peşinde olduğunu düşünür.

Beşinci Bölüm

Ruh Belasını Arar

Bölüm, adını Alper Kamu'nun gördüğü rüyadan alır. Alper Kamu, rüyasında kendisini amcası olarak görür. Kendi ruhunu amcası Nebi'nin bedeninde hisseder. Rüyasında Adalet ile birlikte bir deniz kenarında olduğunu görür. Adalet ona “Nebi” diye seslenince anlar amcasının bedeninde olduğunu. Rüyayı görürken yaşadıklarının rüya olduğunun farkındadır. Hatta uyanacağı zamanı da fark eder. Uyandığında babasını ona seslenirken görür. Ateşler içinde yanan küçük kahraman sayıklayınca babası yanına gelmiştir ve oğluna ilaç içiren baba başında bekler. Onun akli hala gördüğü rüyada ve Adalet'tedir. Babasına amcasının Feriha dışında biriyle evlenip evlenmediğini sorar. Babasından hayır cevabı alan Alper Kamu, Adalet'in Nebi için bir sır olduğunu anlar. Babasının ısrarı üzerine hastaneye götürülen kahraman sedyede uzanırken kendisini muayene eden Doktor Begüm Gülüm ile sohbete başlar. Begüm Gülüm beş yaşındaki bir çocuğun konuşmaları karşısında hayrete düşer. Doktorla konuşurken acile Fahriye, Dilek ve Yusuf gelir. Fahriye, sedyede feryatlar eder. Alper Kamu, durumu merak eder ve doktora Fahriye'nin durumunu sorar. Doktor Begüm Gülüm, Alper Kamu'nun konuşmalarından onun bilgili bir çocuk olduğunu anlayarak Fahriye'nin durumu hakkında bilgi verir. Fakat verilen bilgilerde Alper Kamu'nun dikkatini çeken bir şey vardır. Begüm Gülüm, bazı hastaların kendi kendilerini hasta ettiklerini, kendilerini sakatladıklarını, hatta bazılarının hastaneye gelebilmek için kendi çocuklarına zarar verdiklerini söyler. Ümit'in morarmış ayaklarını, Mehmet'in ölümünü ve evlerine gittiğinde dikkatini çeken Ümit'in ablası Dilek'in yamuk bileğini düşününce bütün bunları Fahriye'nin yapmış olabileceğini düşünür. Küçük dedektif, bu şüphesinden doktora bahsetmeye niyetlense de babasını görünce vazgeçer. Eve döndüğünde tekrar Nebi ve Adalet'in fotoğrafına bakar ve Adalet'i bulması gerektiğini düşünür.

Altıncı Bölüm

Biraz Ölüm Hayatın Tadı Tuzu

Alper Kamu, geçirdiği rahatsızlıktan dolayı iki gün yataktan çıkmayarak annesinin gözetiminde kalır. İki günün sonunda bakıcısıyla yalnız kalan kahraman

yatağında Hatice ile konuşurken kapı çalar ve Hatice kapıyı açmak için odadan çıkar. Alper Kamu, bir süre Hatice'nin dönmesini bekler fakat gelmeyeceğini düşünerek yanına gider. Gülerek sohbet eden Hatice ile Yusuf'u görünce hem sinirlenir hem de kıskançlık yapar. Yusuf, onları hafta sonu için Polonezköy'e pikniğe davet eder. Hatice ile Yusuf sözleştikten sonra Yusuf evden çıkar. Yusuf ile Hatice'nin samimi halleri Alper Kamu'yu oldukça kızdırır.

Hatice'nin engel olmasına rağmen hızla evden çıkan Alper Kamu, arkadaşı Kansız Celal'le buluşur. Celal, boynuna ipe bağladığı bir kasanın içinde eski çizgi romanlar, patlak top, topaç, sakız gibi birkaç şey taşımaktadır. Alper Kamu arkadaşına ne yaptığını sorduğunda ise Celal'in elli kuruş vererek niyet çekildiğini çıkan kâğıtta yazılan eşyayı çeken kişiye verdiğini öğrenir. Celal'in peşine takılır ve Paris Mahallesi'ne doğru giderler. Paris Mahallesi, "*Oğullar ve Rencide Ruhlar*" romanında yer alan mekânlardan biridir. Mekânın sıkıntılı olduğunu bilen Alper Kamu, arkadaşını geri dönmek konusunda uyarsa da vazgeçiremez. Kahramanın düşündüğü gibi sıkıntı çıkar. Kansız Celal, Paris Mahallesi'ndeki çocuklara niyetçilik işini anlattığında bir grup çocuk kâğıtları açmaya başlarlar ve hepsinin boş olduğunu anlarlar. Aralarında kavga ve döğüş başlayan çocuklar Alper Kamu ve Kansız Celal'i döverler fakat o sırada Gazanfer gelip ikisini de kurtarır.

Yedinci Bölüm

Lamalar ve İnsanlar

Bu bölüm, Alper Kamu ve Hatice'nin, Yusuf'un yaptığı piknik davetinde geçer. Alper Kamu, Hatice, Sosyal Hizmetler Uzmanı İrfan Bey, Yusuf, Fahriye, Ümit ve ablaları Dilek ile Safnaz ve Alper Kamu'nun ilk kez gördüğü ve Ümit'ten bir aile dostları olduğunu öğrendiği Abdullah Amca hep beraber Polonezköy'e giderler. Gittikleri piknik alanında "Doğa Park" olarak adlandırılan bir hayvanat bahçesi vardır. Alper Kamu ve Ümit hayvanat bahçesine giderek oradaki hayvanlara bakarlar. Alper Kamu arkadaşını alarak havuz başına gider. Küçük dedektif Mehmet'in ölümü üzerine Ümit ile konuşmaya çalışır ve aslında annesinin kardeşini öldürdüğünü Ümit'in de annesinin suçunu üstlendiğini düşündüğünü söyleyince Ümit sinirlenerek oradan uzaklaşır. Safnaz ile yalnız kalan küçük dedektif,

Mehmet'in ölümü üzerine birkaç soru sorar. Safinaz Ümit'in Mehmet'i öldürdüğüne şahit olduğunu söyleyerek ağlar. Safinaz, Mehmet'in sürekli ölmek istediğini söylediğini ve bunu Safinaz Ümit'e söyledikten sonra Ümit'in kardeşini öldürdüğünü söyleyen Safinaz kendini de suçlu hisseder. Alper Kamu, Safinaz ile konuşmaya devam ederken Fahriye'nin korutucu bakışlarını fark eder ve oradan uzaklaşmanın doğru olduğunu düşünerek Yusuf'un seslenmesiyle havuz başına koşar.

Hatice, Alper Kamu'ya cinayetle ilgili herkese sorular sorduğunu bildiğini ve araştırmalarının nasıl gittiğini sorar. Alper Kamu, Hatice'nin bu cinayetle ilgili düşüncelerini sorar. Hatice, cinayetlerin çoğunun aşk ve para yüzünden işlendiğini, Mehmet'in zavallı bir felçli olduğu için kimsenin onunla parasal bir probleminin olamayacağı için aşk yüzünden ya da aşkla ilgili bir şey yüzünden ölmüş olabileceğini ve Fahriye ile Abdullah arasında bir aşk olabileceğini söylediğinde Alper Kamu'nun kafası karışır. Hatice, kafası düşüncelerle dolu Alper Kamu'yu orada bırakarak çay almaya gittiğinde küçük dedektif aldığı darbeyle havuza düşer. Boğulmamak için çırpınır ve ayağa kalkmak için çabaladığında birinin sırtına bastığını hisseder. Alper Kamu, çırpınırken suyun altından bir karartı görür ve kurtulur. Kendine geldiğinde onu kurtaranın Hatice olduğunu anlar. Başına toplanan kalabalık arasından nefes almaya çalışan Alper Kamu, İrfan Bey'in sarsıntısına uğrar. İrfan Bey hastaneye gitmek için ısrar ederken Alper Kamu, ileride oturmuş ağlayan Dilek'i görür. Dilek'in ağladığını gören İrfan Bey, onu sakinleştirmeye çalışsa da başaramaz. Alper Kamu, Dilek'in ne için ağladığını merak ederek yanlarına yaklaşır ve İrfan Bey, Ümit'i gözetim altında tutmak istediğini ablasının onun için ağladığını söyleyince Alper Kamu İrfan Bey'e kızarak Ümit'in suçsuz olduğunu karıncayı bile incitemeyeceğini söyler. Fakat Alper Kamu, İrfan Bey'in söyledikleri karşısında hayrete düşer çünkü onu havuza iten Ümit'tir.

Sekizinci Bölüm

Eski Dostlar Yeni Düşmanlar

Olaylı piknikten sonra eve dönen Alper Kamu, annesinin evde hazırlık yaptığını görür. Babasının ve amcasının arkadaşları eve geleceğinden Alper Kamu'nun annesi sofrayı ve içkileri hazırlar. Gelen misafirler hep beraber sofraya

oturur ve ev sahipleriyle birlikte muhabbete girerler. Nebi'nin karısı Feriha hakkında bazı konuşmalar geçer masada. Masadakilerin bir kısmı Nebi'nin ölümünden Feriha'yı sorumlu tutsa da bazıları Feriha'da suç göremez. Alper Kamu'nun annesi Feriha'ya hakaretler eder. Küçük kahraman bir köşede oturup anne ve babasının arkadaşlarıyla olan muhabbetlerinden çok mutlu bir şekilde onları izler. Alper Kamu, gecenin ilerleyen saatlerinde babasının bardağının dibinde kalan içkisini gizlice kafasına diker. Annesinin ısrarı üzerine kanepeye uzanan kahraman, misafirlerin *Adalet'in şerefine* demesi üzerine uyumaktan vazgeçer. Adalet isminin geçmesi üzerine Nebi'nin arkadaşlarından Metin ağlayarak masadan kalkar banyoya koşar. Alper Kamu'nun annesi ne olduğuna şaşırarak masaya Adalet'in kim olduğu sorusunu yöneltir. Tahtakafa soruya “*Adalet, Metin Abi'nin eşiydi. Üç yıl önce kendi canına kıydı. Daha üç ay olmuştu evleneli. Bahtsız adam*” şeklinde cevap verir (Canıgüz, 2017: 139). Yüzünü yıkayıp masaya geri dönen Metin, karısının bir başkasına âşık olduğunu, bunun farkında olup sessiz kaldığını ve onu sevdiğini anlatır. Küçük dedektif, Metin'i dinlerken bir yandan da Adalet'in sevdiği kişinin amcası olup olmayacağını düşünür. Misafirler gecenin sonunda gitmek için müsaade isteyerek kalkarlar. Alper Kamu'nun annesi ve babası Metin'i ağrlamak istediklerini söyleyerek Alper Kamu'nun odasındaki divanı misafir için hazırlarlar. Başkahraman, aynı odada kaldığı Metin'i süzerken Metin'in de ona baktığını fark eder. Adalet'in âşık olduğu adamı tanıyıp tanımadığını soran Alper Kamu'nun Metin'den aldığı cevap şu şekildedir: “*Kim olduğunu öğrenmeyi hiç istemedim. Adalet'le birbirlerine âşık oldular diye gırtlığına çökecek halim yoktu ya adamın? Onu sevdiği için kimseye kıyamazdım. Ama intiharına sebep olduğu için, kaçarı yok, kim olduğunu bilsem onun canını şu ellerimle alırdım*” (Canıgüz, 2017: 144).

Dokuzuncu Bölüm

Kamikazeyle Münazara

Küçük dedektif, Ümit'in evine gider ve odaları incelemeye başlar. Dilek ne yaptığını sorduğunda ise denetleme yapmaya geldiğini söyler. Başkahraman ile Dilek arasında geçen diyaloglardan anlaşılan şudur: Fahriye çocukluğunda abilerine hizmet etmiş ve annesi ile abileri tarafından şiddet görmüştür. Kendi çocuklarına da şiddet

uygulayan Fahriye sadece Safinaz'ı dövmez. Nedeni ise Safinaz'ın kadir gecesinde doğmuş olmasıdır. Safinaz kutsal görülür ailesi tarafından. Dilek, Mehmet'in ölümünden önceki gün Safinaz'ı yemeği yaktığı gerekçesiyle azarlamış ve kolunu yanana ocağa yapıştırmıştır. Sonraki gün Mehmet ölünce Dilek bu durumdan kendisini suçlu görmüştür. Dilek'e göre; Dilek kutsal görülen Safinaz'a zarar verdiği için Allah Mehmet'i onlardan almıştır. Safinaz'dan sonra Dilek de bu ölümden kendini suçlayan biridir. Alper Kamu, duydukları karşısında şaşkın ve düşünceli bir halde oradan uzaklaşır.

Küçük dedektif karakolun önüne gittiğinde sabah telefonla arayıp görüştüğü Dr. Begüm Gülüm'le buluşarak içeri girer. Fakat doktor ne için çağrıldığını bilmeden kendini karakolda bulduğu için gergindir. Alper Kamu ile birlikte, Komiser Yardımcısı Onur Çalışkan'ın odasına gittiklerinde Alper Kamu'ya onu ne için karakola çağırdığını sorar. Alper Kamu doktoru bir çocuğun hayatının tehlikede olduğunu ve kendisini uzman tanık olarak göstermek amacıyla çağırdığını söyler. Odaya girdiklerinde Alper Kamu, Savcı Metin Bilgin'i görünce şaşırır. Savcıyla Alper Kamu arasında bazı konuşmalar geçer. Alper Kamu, savcı ve polise Ümit'in suçsuzluğundan cinayeti Fahriye'nin işlediğinden bahseder. Doktor Begüm Gülüm'e Fahriye hakkında anlattığı rahatsızlıktan bahsetmesini ister. Kamu, cesedin mezardan çıkartılıp incelenmesini istediğini söyleyince savcıyı kızdırır. Savcı, Onur Çalışkan'a derhal çocuğun babasının karakola çağrılmasını çocuğunun psikiyatrik gözetim altına alınması gerektiğini haber vermesini söyler ve oradan uzaklaşır. Küçük dedektif, komiser yardımcısına Pamuk Nine cinayetini sorduğunda Onur Çalışkan'dan *"Evet. O konuda sen haklıymışsın."* cevabını alır (Canıgüz, 2017: 161). Onur Çalışkan, Alper Kamu'ya Ümit'in dosyasını göstererek dosyada her şeyin net olduğunu ve tüm bulguların cinayeti işleyenin Ümit olduğunu doğruladığını söyler. Alper Kamu, dosyayı gizlice alarak karakoldan çıkar.

Onuncu Bölüm

İnanmak İstiyorum

Bölüm, Alper Kamu ile Hatice arasında geçen konuşmalarla başlar. Hatice, Alper Kamu'ya köye temelli döneceğini söyler ve Alper Kamu üzüntü ve şaşkınlık

içinde ne yapacağını bilemeden hızlıca Hatice'nin sigarasından alıp içmeye çalışır fakat Hatice ona kızarak buna engel olur. Hatice İstanbul'u sevemediğini bu yüzden köyüne dönmek istediğini anlatarak Alper Kamu'yu sakinleştirmeye çalışır. Alper Kamu ağlayarak odasına çıkar. Ağlayıp müzik dinleyerek attığı enerji ve üzüntüsünden sonra kendine gelen küçük kahraman, karakoldan çaldığı cinayet dosyasını alarak divanının altına girer. Divanın altı onun gizli kalesidir. Divanın altına olan ilgisini “*Nice düşmanlarımın defterini dürdüğüm mabedime, divanın altına girmeye hazırdım.*” şeklinde ifade eder (Canıgüz, 2017: 166). Küçük dedektif, cinayet dosyasını incelerken uyuyakalır. Onu uyandıran ise Hatice olur. Hatice kendisine bir telefon geldiğini söylediğinde Alper Kamu, Doktor Begüm Gülüm olabileceğini düşünerek sevinir. Fakat telefondaki Feriha'dır. Alper Kamu'dan onu Nebi'nin mezarına götürmesini ister. Ertesi günün öğleden sonrası için anlaşarak telefonu kapatırlar.

Tekrar cinayet dosyasını inceleyen Alper Kamu, ifade veren herkesin kendisine anlattığı bilgilerle aynı olduğunu görür. Fakat Ümit, babasını iş kazasında kaybettiğini söylemişse de küçük dedektif dosyadan babasının kimliği bilinmeyen kişiler tarafından taranan kahvesinde yaşamını yitirdiğini öğrenir. Başkahramanın dikkatini çeken kim olduğunu merak ettiği Abdullah'ın ise Ümit'in babasının eski ortağı olduğu da dosyada yazar. Abdullah, eski ortağı öldükten sonra ailesine yardımcı olmuş maddi manevi destek çıkmış ve İstanbul'a gelmelerine önayak olmuştur.

Alper Kamu, ertesi sabah zinde uyanabilmek için Zweig okumaya başlar. Babası, abisinin ölümünden sonra sık sık geceleri dışarı çıkarak arkadaşlarıyla buluşur ve eve geç saatte biraz da sarhoş bir halde gelir. O gece de öyle olmuştur. Annesi kapıyı ısrarla geç açmış ve sonra da kavga etmeye başlamışlardır. Alper Kamu, anne ve babasının bir arada olmasının en büyük nedeninin kendisi olduğunu bilir. Babası yanına gelerek oğluyla sohbet eder. Babasının geceyi yanında geçirmesi için babasından kendisine bir hikâye anlatmasını ister. Babası eğlenceli bir hikâye anlatmak istese de o, eğlenceli bir hikâye için geç bir vakit olduğunu söyleyerek hüzünlü bir hikâye anlatmasını ister.

On Birinci Bölüm

Kızlar ve Rencide Ruhlar

Küçük dedektif yine cinayetin işlendiği eve gider. Kapının önüne geldiğinde Safinaz kapıyı açar. Birlikte terasa güvercinliğe giderler. Alper Kamu, Safinaz'la baş başa kalınca ona Mehmet'in cinayetini çözdüğünü söyler. Terasta oturup konuşmaya başlarlar. Alper Kamu'nun çözümlemesine göre; Safinaz Abdullah ile Fahriye'nin çocuğudur. Fahriye'nin çocuklarını dövüp Safinaz'ı onlardan ayırarak ona dokunmamasının sebebi Dilek'in daha önce söylediği gibi kadir gecesinde doğmuş olması değil babası tarafından korunmasıdır. Safinaz diğer kardeşlerine hiç benzememekle birlikte Abdullah'a çok benzer. Piknikte Abdullah'ın diğer çocuklara göre Safinaz'la daha samimi olduğunu söyler. Safinaz, Alper Kamu'nun bu çözümlemesini doğrular ve bu durumu İstanbul'a geldikten sonra öğrendiğini söyler. Hikâyenin devamını Safinaz kendisi anlatır. Dilek cinayetten önceki gün Safinaz'ın kolunu yanan ocağa bastırarak kolunu yakmıştır. Abdullah bunu yapanın Fahriye olduğunu düşünerek evlerine gider. Safinaz babasıyla mutfakta konuşurken bunu yapanın annesi olmadığını anlatır ve Abdullah'a baba diye hitap eder. Mehmet, dayısının aldığı yürüteçle yanlarına gelir ve ablasının Abdullah'a neden baba dediğini sorar. Safinaz, kardeşini yatağına götürür ve babalarının ölümünden sonra onlara babalık ettiğini o yüzden ona baba dediğini anlatmaya çalışsa da Mehmet buna inanmaz ve dayısına bu durumu söyleyeceğini annesi ve Abdullah'ın ölümü hak ettiğini söyler. Alper Kamu, Safinaz'ın anlatmadığı yerleri de çözdüğünü söyleyerek anlatmaya kendi başlar. Safinaz, Mehmet'i ikna edemeyince boğarak öldürür. Ümit gelince de Mehmet'in her gece ölmek istediğini daha fazla acı çekmek istemediğini söyleyerek Ümit'i azmettirir. Ümit öldürmeye çalıştığı kardeşi Mehmet'in zaten bir ölü olduğunun farkında değildir. Safinaz, küçük bir çocuğun çözdüğü sırlar ve cinayet karşısında bir süre şaşırdıktan sonra Alper Kamu'ya saldırmaya çalışır. İkili arasında kovalamaca ve arbede yaşandıktan sonra Safinaz Alper Kamuyu yakalar. Safinaz, Alper Kamu'yu korkuluktan aşağı sarkıtarak düşürüp öldürmeyi amaçlar. Küçük dedektif, ölümünün yaklaştığını düşünür ve bu durumdan haz duyar. Gözlerini kapattığında aklında bir isim vardır: Adalet.

On İkinci Bölüm

Elveda Ruhum

Alper Kamu, korkulukların önünde Safınaz'ın onu itmesini beklediği anda bir patlama sesi duyar. Korkuluklardan kurtulup terasın zeminine düşen küçük kahraman kafasını kaldırdığında kendisini kurtaran kişinin Onur Çalışkan olduğunu görür. Onur Çalışkan, Alper Kamu ile ilgilenirken iki polis memuru Safınaz'ı kelepçeler. Feriha ile birlikte mezarlığa giden kahraman dönüş yolunda amcasının Adalet'e olan aşkından bahseder. Feriha, arabayı bir apartmanın önünde durdurarak içeri girer. Döndüğünde arabada bekleyen Alper Kamu'ya bir mektup ulaştırır. Mektup Adalet'e yazılmıştır. Alper Kamu mektubu okuyup bitirdikten sonra hayrete düşer. Çünkü Adalet'in sevgilisinin amcası Nebi değil babası olduğunu öğrenir. Babası mektupta karısının üç aylık hamile olduğunu ve bundan sonraki hayatını karısı ve çocuğunun sağlığı için yaşayacağını yazmıştır. Babasının Adalet'e yazdığı mektubun sonunda "Elveda Ruhum" bölümüne adını vermiştir.

On Üçüncü Bölüm

Karanlık... Biraz Daha Karanlık

Bu bölüm romanın son ve en kısa bölümüdür. Alper Kamu, Mehmet'in cinayetiyle ilgili bilgilerini ayrıntılı bir mektup yazarak Metin Bilgin ve Onur Çalışkana gönderir. Hatice köyüne döner. Alper Kamu annesiyle Hatice'nin gidişi üzerine konuşurken aslında Hatice'nin beşik kертmesini vurmadığını, depremde ailece göçük altında kaldıklarını, annesi ve babasını depremde kaybettiğini, kardeşleriyle zor kurtulduğunu, Hatice'nin aylarca hastanede kaldığını ve bunalıma girdiğini, canına kıymaya çalıştığını, hava değişimi olsun diye buraya geldiğini şimdi ise toparlanıp kardeşlerinin yanına gitmek istediğini öğrenir. Bütün bu öğrendikleri karşısında hem şaşkınlık hem hüznün yaşayan Alper Kamu, evden çıkarak Güzelyayla Apartmanı'nın çatı katına terasa çıkarak Safınaz'la yaşadığı arbede sonucu yarattıkları enkaza bakıp derin düşüncelere dalar. Kahramanın dilinden dökülen cümleler onu tanımlamaktadır. *"Pazarlığa açık değilse ruhum, Şeytan beş para vermeyeceğindendir; çünkü ben Alper Kamu, gösterişli bir yalan, insanlığın kara*

yazgisına vurulmuş lanetli bir mühürden başka bir şey değilim”(Canıgüz, 2017: 220).

2.4.4. Mekân

Romanda anlatılanlar İstanbul’da geçer. Romanda geçen mekânlar da İstanbul’un Anadolu Yakası’nda bir mahalledeki klasik yapılı evlerdir. Yazarın *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanı ile *Cehennem Çiçeği* romanı; zaman, mekân, kişiler ve olay açısından benzerlik gösterir. Dolayısıyla *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanında bahsi geçen Güzelyayla Apartmanı, karakol, Alper Kamu’nun evi, Alper Kamu’nun odasındaki divanın altı, Paris Mahallesi, Ömer Cemal Bey Sokak, Çelikel Apartmanı gibi mekânlar bu romanda da yerini almıştır. Diğer romandan farklı olarak mekân olarak Polonezköy’deki piknik alanı, Nebi’nin Beyoğlu’ndaki evi, mezarlık, terastaki güvercinlik gösterilebilir. Yeşiloba Sokak, Dağçileği Sokak ve Yaprak Sokak mekân olarak kullanılmasa da romanda adı geçer. Mekânların tasviri anlatıcı tarafından verilmiş ancak geniş bir biçimde anlatılmamıştır.

2.4.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekânlar

Alper Kamu, amcasının evinden bahsederken “*Beyoğlu’nun izbe ara sokaklarından birindeki izbe bir apartmanın en izbe dairesinde oturuyordu*” şeklinde bir açıklama yapar (Canıgüz, 2017: 8). Amcası Nebi, bu evde yalnız yaşar. Karısı tarafından terk edilen adam hâlâ karısına çok âşıktır. Bu ev, sağlıklı düşünen birinin yaşamak istemeyeceği kadar kötü bir durumdadır. Alper Kamu ve babası eve girdikleri ilk an bu durumu fark etmiş ve bir an önce oradan uzaklaşmak istemişlerdir. Nebi, karısının onu terk etmesiyle hayatta kalmak istemediği, hayattan bir tat almadığı için kendisini bu ferahlık ve huzurdan yoksun evde yalnızlığa mahkûm etmiştir.

Polonezköy’deki piknik alanı, Alper Kamu tarafından “*Çoğunlukla orta sınıf ailelere hizmet veren kendin pişir kendin ye tarzı piknik alanına kadar devam eden yolun sol yanında, lokantalar, çocuk bahçeleri ve yüzme havuzu gibi tesisler bulunmaktaydı. Sağ taraftaki “Doğa Park” diye adlandırılmış ve bir hayvanat bahçesi, bir kuru ve hatta küçük bir de göl barındıran bölge ise daha pastoral*

takılmayı sevenlere ayrılmış gibiydi” şeklinde anlatılmıştır (Canıgüz, 2017: 109). Bu mekân herkesin eğlendiği, stres attığı ve doğayla iç içe keyifli vakit geçirdiği bir mekânken Alper Kamu, yakın arkadaşı Ümit tarafından havuza atılır. Sudan çıkmaya çalıştığında birinin onu boğmak için uğraştığını ve daha derinlere ittiğini fark eder. Piknik alanı Alper Kamu için ilk başta güzel olsa da havuzdaki boğulma tehlikesinden sonra uzaklaşmak istediği mekân haline gelmiştir. Yaşadığı korku ve şaşkınlıkla beraber yakın arkadaşının böyle bir şeyi neden yaptığına da şaşırmış durumdadır. Bakıcısı sayesinde kurtulan Alper Kamu o piknik alanından uzaklaşmak ister. Bu noktada her haliyle geniş mekân özelliği gösteren bu mekân bir süre sonra dar mekân özelliğine geçmiştir.

Alper Kamu’nun arkadaşı Ümit ve ailesinin oturduğu apartmanın terasında Ümit’in dayısı Yusuf güvercinlik kurar. Alper Kamu, bu terasta güvercinlerle tanışır ve Yusuf’la sohbet eder. Bu mekân Alper Kamu için bir anlam ifade etmese de romanın sonunda kendisi için hayatının tehlikeye girdiği, kaçıp kurtulmak istediği bir mekân olur. Ümit’in kardeşi Mehmet’in cinayetinin failinin Safiye olduğunu öğrenen Alper Kamu, o terasta bildiği her şeyi Safiye’ye anlatınca Safiye polisler tarafından yakalanma ve hapse girme korkusuyla Alper Kamu’ya saldırır. Teras onlar için bir savaş alanına döner. Alper Kamu’yu aşağı doğru sarkıtan ve öldürmeye teşebbüs eden Safiye son anda polisler tarafından yakalanır ve Alper Kamu ölmekten kurtulur. Bu mekân da Alper Kamu için dar mekân özelliği gösterir.

Yazarın ikinci romanı “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” romanında da olduğu gibi Paris Sokağı bu romanda da dar mekân olarak okurla buluşur.

2.4.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekânlar

Alper Kamu, bu romanda da odasındaki divanın altını kendisi için gizli bir mabet olarak görür. Oraya girdiğinde aklındaki düşünceleri açığa çıkarır, şüpheli durumları gözden geçirir ve analizler yapar. Divanın altı, Alper Kamu için hayal gücü ve bilinçaltındaki düşüncelerini açığa vurmak için sınırsız bir coğrafyadır.

Alper Kamu, “*Bir süre kitap okumaya çalıştım ama aklımı veremiyordum. Bunun üzerine, favori mekânıma, divanın altına girmeye karar verdim. Soğuk zemine*

sırtımı verip, ranzaya dizili tahtalara diktim gözlerimi” şeklinde devam eden ifadeleri ile orada bulunmaktan aldığı hazı dile getirir (Canıgüz, 2017: 51).

2.4.5. Zaman

Yazarın, bu romanında da *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanında olduğu gibi ay, yıl, gün olarak kesin bir tarih verilmez. Yer yer gün isimleri ve zaman ifadeleri kullanılır. “*birkaç dakika sonra*” (Canıgüz, 2017: 69), “*iki günün ardından*” (Canıgüz, 2017: 89), “*Pazar gününü*” (Canıgüz, 2017: 145). Ancak yıl olarak bir tarih verilmediğinden romandaki olayın geçtiği zaman hakkında kesin bir şey söylenemez. Alper Kamu yıllar sonra aynı yaşta ve zamanda okurla buluşur.

Romanda geriye dönüşlere sık sık rastlanır. Alper Kamu’nun, Mehmet’in cinayetini çözerken yaptığı görüşmelerde bilgi aldığı kişilerin geriye dönüş yaparak konuştuğu görülür. Alper Kamu, Abdullah ile Fahriye arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarması, Safinaz’dan Mehmet’in ölümünü meydana getiren olayların nasıl gerçekleştiğini öğrenmesi, amcası ile yengesinin durumunu babasının arkadaşlarından öğrenmesi bu yolla olmuştur.

2.4.6. Bakış Açısı

Yazarın ikinci romanı *Oğullar ve Rencide Ruhlar*’la birçok açıdan benzerlik gösteren bu roman, takdim edildiği bakış açısı yönünden de benzerdir. Alper Kamu karakterinin maceralarının anlatıldığı bu ikinci kitap da kahraman bakış açısı ile sunulmuştur. Olayların yapıcısı ve aktarıcısı durumunda olan isim yine Alper Kamu’dur. Bu küçük kahraman anlatıyla özdeşleşir. Yazar bir kez daha anlatının dışında kalarak küçük kahramanının kendisini, olayları, kişileri ve mekânları yaşayıp anlatmasını izler.

2.4.7.Şahıs Kadrosu

Önceki bölümlerde belirtildiği gibi yazarın bu romanı ile Alper Kamu’nun ilk serüveni olan “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” romanı bazı benzerlikler gösterir. Bu benzerliklerden biri de kişilerdir. Her iki romanda verilen kişiler değişikliğe uğramadan aynı tiplerle karşımıza çıkar. İki romanda ortak verilen kişiler ilk

romanda detaylı bir şekilde tanıtılırken bu romanda daha yüzeysel verilmiştir. İki romanda ortak verilen kişilerin analizi “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” romanı başlığı altında yapıldığından burada açıklamasına yer verilmeyecektir. Alper Kamu, Alper Kamu’nun annesi-babası, Kansız Celal, Gazanfer, Cemalettin, Burhan, Savcı Metin Bilgin, Komiser Yardımcısı Onur Çalışkan bahsedilen ortak kişilerdir.

Fakat Alper Kamu’nun anne ve babasına dair bazı değişiklikler gözlemlenmiştir. Babasına dair bilgiler geri dönüş tekniği ile verilmiştir. Kahramanın babası Adalet ile nişanlanmış fakat bir süre sonra ayrılmıştır. Daha sonra başkasıyla evlenen kahraman mutsuz devam eden evliliğinin sonucu eski nişanlısıyla tekrar bir araya gelme kararı almıştır. Ancak karısının hamile olduğunu öğrenince o evliliğe mahkûm olmuştur. Oğluna düşkünlüğü ve sevgisi gün geçtikçe arttığı gibi karısıyla olan mesafesi de artar. Birbirlerine zıt iki kişiliğin bir arada olma sebebi çocukları Alper Kamu’dur. Küçük kahraman bu konudaki düşünceleri şu şekildedir: “*Annemle babamın hayat gairesi dışında hiçbir ortak noktası bulunmadığını anladığımda üç yaşlarında falandım herhalde. Babam çok okuyan, muhabbeti seven, cömert (annemin nazarında, hesabını bilmeyen, savurgan) ve yumuşak mizaçlı biriydi. Annemse okuma fikrini sevmekle birlikte, tespit edebildiğim kadarıyla hayatında birkaç Kerime Nadir romanı dışında bir şey karıştırmamış, tanımadığı herkesi potansiyel düşman gibi gören, melodramatik, hırçın bir kadındı*” (Canıgüz, 2017: 54).

2.4.7.1. Erkekler

Nebi

Nebi, başkahraman Alper Kamu’nun amcasıdır. Romanın başında ölüm haberi gelir. Feriha ile evlidir ve mutlu giden bir evlilikleri vardır. Fakat bir süre sonra aralarında kavgalar başlar ve eşi tarafından terk edilir. Eşine olan aşkı herkesçe bilinmektedir. Eşi Feriha boşandıktan sonra başka biriyle evlenince Nebi psikolojik olarak çöküntüye uğrar ve sefil bir hayat sürer. Alper Kamu ile babası ölüm haberini aldıktan sonra Nebi’nin evine giderler. Başkahraman, amcasının dolabındaki kıyafetlerine, plaklarına ve eşyalarına bakınca amcasının maddi açıdan varlıklı olarak nitelendirilebilecek biri olduğunu ama çektiği yalnızlık ve aşk acısından dolayı böyle

bir hayatı tercih ettiğini anlar. Annesinin anlattığına göre Alper Kamu amcası ve yengesinin hayatına dair şu ifadeleri kullanır: *“Amcam, deli gibi âşık olduğu karısı Feriha birkaç yıl önce kendisini terk edince hayata küsmüş, perişan olmuş. Annemin anlattıklarına bakılırsa, evliken amcamla yengemin dört dörtlük bir hayatları varmış. Etiler’de harika bir evde yaşıyorlarmış”* (Canıgüz, 2017: 9). Roman akışında bir rolü ve diyalogu olmayan kahramana dair bilgiler geri dönüş tekniği ile verilir. Kahramanın eşine olan aşkı ayrıldıktan sonra da devam eder. Karısına âşık ama ondan ayrı bir şekilde günlerini geçiren Nebi, Feriha’nın evleneceğini duyduğunda hayata küserek kendini etrafındakilerden soyutlar. Yalnızlığı iliklerine kadar hisseden kahraman, akraba ve arkadaş ortamlarından kaçıp karısının anılarıyla baş başa kalmayı ister. Nebi, tercih ettiği gibi yalnızlık içinde ölür.

Metin

Metin, Nebi’nin çok yakın bir arkadaşıdır. Aynı zamanda Alper Kamu’nun babasıyla da çok yakındır. Adalet ile evlenmiş fakat Adalet kısa bir süre sonra intihar etmiştir. Metin, arkadaşlarına karısının onu hiçbir zaman sevmediğinin hatta başka birine âşık olduğunun farkında olduğunu ama bunu hiçbir zaman dile getirmediğini itiraf eder.

Yusuf

Yusuf, cinayete kurban giden Mehmet’in on yedi on sekiz yaşlarındaki dayısıdır. Alper Kamu’nun bakıcısı Hatice’den hoşlanır ve onunla yakınlaşmaya çalışan kahraman, güvercinlere olan ilgisi nedeniyle terasa güvercinlik kurar. Yusuf’un romandaki olayların akışında bir işlevi yoktur.

Abdullah

Safinaz’ın öz babası olan kahraman, Fahriye ve ailesine maddi manevi her türlü desteği vererek İstanbul’a gelmelerine yardımcı olur. Abdullah, Fahriye’nin evine sık sık giderek çocuklarla ilgilenir. Babalarının yakın arkadaşı olduğunu zanneden çocuklar kendisini çok sever. Ancak Abdullah, Fahriye’nin çocuklarına şiddet uyguladığını bildiğinden kızını korumak için yanlarındadır. Kendi kızına

merhamet ederek annesinin fiziksel şiddetinden onu korumaya çalışan baba, küçük ve felçli Mehmet'e acımayarak onu hırpalamıştır.

İrfan Bey

Ümit'in Mehmet'i öldürme ihbarı üzerine Sosyal Hizmetler tarafından Ümit hakkında inceleme yapmak maksadıyla görevlendirilen genç bir Sosyal Hizmet Uzmanıdır. Aileyle görüşmeler yapan kahramanın ailenin büyük kızı Dilek'le yakınlaştığı görülse de romanda güçlü bir role sahip değildir.

2.4.7.2. Kadınlar

Pamuk Nine

Pamuk Nine karakterinin cinsel bir meta olarak gösterildiği görülür. Romanda kadının adının cinayet dosyasına karışmasına dair verilen bilgiler şu şekildedir: *“Katil zanlısı, yani Pamuk Nine (58) dört çocuklu, yedi torun sahibi dul bir ev kadınıydı; oğullarından birinin yanında ikamet ediyordu. Maktul, yani Hasan Çorbacı ise (63) evli, üç çocuklu, bir halk otobüsü şoförü. Kendi ifadesine göre Pamuk Nine, .../.../20.. Perşembe günü Kadıköy Çarşısı'nda yaptığı alışverişin ardından eve dönmek üzere ... numaralı Kadıköy-Ünalan halk otobüsüne binmişti. Gerek alışverişin yarattığı yorgunluk gerekse yaşlı, kilolu ve tansiyon hastası olması nedeniyle Pamuk Nine otobüste uyuyakalmıştı. Gözünü açtığı anda otobüsün hiç bilmediği, ıssız bir yerde durmakta olduğunu fark etmişti. (Burada düşülen nota göre, söz konusu mekân Belgrad Ormanı'ydı.) Pamuk Nine ne olduğunu anlamadan, Hasan Çorbacı kendisini otobüsten dışarı çekip çıkarmış, bir ağacın dibine çöktürmüştü. O arbedede eline geçirdiği büyük bir taşı tecavüzcüsünün kafasına indirmeye başlayan Pamuk Nine, adamın öldüğünü fark edince derhal polisi arayıp durumu bildirmişti”* (Canıgüz, 2017: 41).

Kadının birliktelik yaşadığı adamın ölümünün kadının kafasına indirdiği darbeler sonucu olmadığı, ikilinin bir süredir birliktelik yaşadığı ortaya çıkmıştır. Kadın, dört çocuk ve yedi torun sahibi ve yaşlı olarak nitelendirilecek bir yaşta olmanın ayrıca evli bir adamla birlikte olmanın ayıbının toplumda kendisine yüklediği misyonla toplumsal ahlak kurallarını ihlal ettiği düşüncesindedir. Bu

düşünceyle hareket eden kadının gerçeklerin ortaya çıkmasını engellemek adına erkeğin kadın cinselliğinden yararlanmak için kullanıldığını ortaya atmıştır. Her iki durumda da kadın bu hissin altında kadınlığıyla utanmış ezilmiştir.

Hatice Abla

Hatice, başkahraman Alper Kamu anaokuluna gitmeyi şiddetle reddedince ailesinin ona tuttuğu bakıcıdır. Bir deprem sonrası anne ve babasını kaybeden on altı yaşlarındaki Hatice, yaşadığı olayın etkisini atlatamayınca İstanbul'a bir akrabasının evine gelir ve Alper Kamu'ya bakıcılık yapmaya başlar. Hatice, hayattan beklentisi olmayan bir kişiliktir. Yaşadığı duygusal çöküntü onu hayattan alıkoymuştur. Mahallede tanıştığı Yusuf'la kısa bir süreliğine flört etse de kendisini mutlu ve bir yere ait hissedememe duygusu onu Yusuf'tan uzaklaştırır. Yazar Hatice ile eğitimsiz, iş hayatına giremeyen silik bir kadın tipi çizmiştir. Romanın sonunda psikolojik olarak toparlandığını düşünen Hatice köyüne kardeşlerinin yanına döner.

Küçük dedektifin Mehmet'in katilini bulmasında topladığı ipuçlarında Hatice'nin de etkisi vardır. Hatice, işlenen bütün cinayetlerin aşk ve para yüzünden işlendiğini düşünür. Mehmet'in felçli bir çocuk olması cinayetin parayla ilgili olamayacağını gösterir ona göre. Maktulün yine çocuk olması aşkla da bir bağının olamayacağını gösterir. Ancak küçük dedektif bu bilgiler doğrultusunda Fahriye ile Abdullah'ın ilişkisini ve cinayetin katilini bulur.

Feriha

Aynı romanın kişilerinden Feriha, başkahraman Alper Kamu'nun amcası Nebi'nin eski eşidir. Mutlu başlayan evliliği zamanla büyük kavgalar sonucu ayrılığa varır. Kocasıyla daha fazla birlikte yaşamak isteyen Feriha, Nebi'den boşandıktan bir süre sonra bir müteahhit ile evlenir. Feriha'nın kadın olarak kendi ayakları üzerinde durduğu, toplumda yer edindiği, kadınlığı ve kişiliği üzerinde söz sahibi olduğu görülür. Canıgüz'ün nadir çizdiği dik duruşlu kadın tiplerinden biridir.

Doktor Begüm Gülüm

Alper Kamu'nun bir gece hastalanarak gittiği hastanede tanıştığı kendisi ile ilgilenen doktordur. Alper Kamu'ya Fahriye'nin rahatsızlığı hakkında bilgi vererek onun Mehmet cinayetini çözmesinde ipuçları edinmesini sağlar. Derinliği ve sürekliliği yoktur.

Adalet

Adalet, birbirlerine âşık olarak nişanlandığı adamdan ayrılarak ruhsal anlamda bir çöküntü yaşamıştır. Erkeğin içinde bulunduğu toplumun ahlaksal değerlerine kadının uymadığı gerekçisiyle terk edilmiştir. Kadın, adamdan ayrıldıktan sonra kendini birine ait hissetme isteğiyle yeni tanıştığı biriyle evlilik yapmıştır. Aştan ve sevgiden bağımsız bir evlilik sürdüren kadın, eski nişanlısının evlenip çocuk sahibi olmasını kaldıramamış psikolojik olarak dağılmıştır. Kadın, bu duygular içinde kendini hayata bağlayacak bir şey bulamamış intihar ederek hayatına son vermiştir.

Alper Kamu'nun Nebi'nin evinde bulduğu fotoğrafların birinin arkasında ve bir alyansın içinde yazan isimdir. Fotoğrafta “*Hayatım boyunca sevdiğim tek kadın Adalet*” (Canıgüz, 2017: 55). şeklinde bir yazı vardır. Alper Kamu, bunları görünce amcasının Feriha'dan sonra başkasını sevebildiğini düşünür. Evlerine gelen Metin ile Adalet'in evli olduğunu öğrenen Alper Kamu, amcasının arkadaşının eşine âşık olduğunu zanneder. Fakat romanın sonunda açığa çıkar ki Adalet, Alper Kamu'nun babasının eski nişanlısıdır. Babası onu asla unutamamıştır.

Safnaz

Safnaz, romanın kırılma noktasını oluşturan önemli bir karakterdir. Polisiye kurgunun akış boyunca aranan failidir. Üstelik öldürdüğü kişi kardeşidir. Gayrimeşru bir ilişkinin gayrimeşru çocuğu olarak doğan genç kız yıllarca baba bildiği adamın aslında babası olmadığını öğrenir. Annesi Fahriye'nin kocasının iş arkadaşı ile olan ilişkisinden doğan kız, sevgisizlik ve ilgisizlik içinde büyümüştür. Babası zannettiği kendisini büyüten adamı erken yaşta kaybetmeleriyle kız baba sevgisinden yoksun büyümüştür. Annesinin “Munchausen Sendromu” olarak adlandırılan rahatsızlığı

sebebiyle kendisine ve kardeşlerine uyguladığı fiziksel şiddet sonucu anne sevgisi ve merhametinden de yoksun kalmıştır. Yıllar sonra gerçek babasının Abdullah olduğunu öğrenmesiyle hayatı değişir. Öz babası annesini tehdit ederek kızına şiddet uygulamaması konusunda uyarır. O günden sonra yıllarca görmediği ilgiyi, sevgiyi, merhameti babasından görür.

Ancak kızın felçli kardeşi Mehmet, babasıyla olan konuşmalara şahit olunca Safinaz için her şey değişir. Çünkü kardeşi öğrendiklerini memleketteki akrabalarına anlatacağını söyler. Doğu toplumlarının aile içi değerler, sosyal ve toplumsal düzen içinde daha katı kural ve yaptırımlarının olduğu bilinmektedir. Bu durumun öğrenilmesiyle anne ve babasının toplumsal ahlak kurallarının yaptırımı olarak hayatlarının tehlikeye gireceğini anlayan genç kız kardeşini boğarak öldürür. Safinaz, anne ve babasının bu kültürel yazgıya kurban edilmelerini engellemek isterken kendi hayatının kurbanı ve katili olmuştur. Onun kardeş katili olmasına üzülmesi babasını kaybetme korkusundan daha azdır. Hayatı boyunca onu gerçekten seven, ilgi gösteren tek insan olan babasını kaybetmekten korkar.

Bütün olanlardan habersiz olan Ümit'in kafasını Mehmet'in hep ölmek istediğini söyleyerek karıştırmış ve Ümit'in böyle bir şeye teşebbüs etmesine sebep olmuştur. Cinayet soruşturması devam ederken Mehmet için gözyaşları dökerek şüphe çekmez. Kadının yıllarca ezilmesi, sevgiye ve ilgiye muhtaç bir şekilde büyütülmesi onu kardeş katili olmaya varana kadar hissizleştirmiştir. Gerçekler ortaya çıktığında suçu itiraf ederek hapse atılan kız, yine ilgisiz ve sevgisiz bir yaşama mahkûm olmuştur. Anne ve babasının işlediği günahın bedelini onları kaybetme korkusuyla kızları ödemiştir

Fahriye

Fahriye, toplumsal ahlak kurallarını ihlal ederek eşinin iş ortağı ile cinsel bir münasebette bulunmuştur. Evli ve bir çocuk annesi kadın, eşinin iş arkadaşına karşı kadınlığını kullanmış ve bir çocuğu olmuştur. Erkek egemenliğindeki kadın duygularını istediği gibi açıkça yaşayamamış ve bu ilişkisi gizli kalmıştır. Kocasından ayrılıp sevgilisiyle birleşme fikri kadın için imkânsız olduğundan evliliğine devam etmiştir. Eşi ile evliliğine devam eden kadın, sevgilisi ile de

görüşmeye devam etmiştir. Kadının, kendini cinsel obje olarak gördüğü ve kendisine değer veren iki erkeğe de kadınlığını kullandığı görülür. Kocasını iş arkadaşıyla aldatıp bu ilişkiden çocuk sahibi olmasına rağmen kocasıyla arasındaki ilişki de eskisi gibi devam eder. Öyle ki iki çocuk sahibi daha olur.

Dört çocuk sahibi kadının çocuklarına düşkün olduğu gibi onlara şiddet uyguladığı görülmüştür. “Munchausen Sendromu” olarak adlandırılan rahatsızlığı olan Fahriye bile kendini hasta edip hatta hastaneye gelebilmek için çocuklarına bile zarar veren bir tiptir. Kadın, gayrimeşru ilişki yaşadığı ve bir çocuğunun kocasından olmadığı ortaya çıkacağı takdirde içinde bulunduğu toplumun toplumsal ahlak yasalarının getirdiği yaptırımlarla hayatının tehlikeye gireceğinin bilincindedir. Bunun endişesini yaşayan kadın, kendince oluşturduğu cinsel özgürlüğünü yine erkek egemenliğine bağlı yaşamının verdiği duygunun altında ezilir.

Dilek

Ümit’in büyük ablasıdır. Annesine düşkün ve pasif bir karakterdir. Kardeşi Mehmet’in ölümüne üzüldüğü kadar Ümit’in ceza alma ihtimaline de çok üzülür. Dilek’in İrfan Bey’le duygusal bir bağ kurduğu söylenebilir. Fakat romanda söz sahibi bir karakter değildir.

2.4.7.3. Çocuklar

Alper Kamu

Yukarıda belirtildiği gibi yazarın iki romanında da ortak bir karakter olarak karşımıza çıkan Alper Kamu, romanın ana kahramanıdır ve roman onun ağzından anlatılır. Alper Kamu, Türk ve dünya edebiyatında benzerine rastlanılmayan tarzda bir karakterdir. Fiziksel yaşı beş fakat ruh ve akıl yaşı bunun çok çok ötesindedir. Yazarın Alper Kamu’nun ilk serüveninden dokuz yıl sonra yazdığı bu kitapta karakter hâlâ beş yaşındadır. Kahraman, romanın ilk cümlelerinde kendisinden “*Ben de beş yaşımın baharında, payıma düşen ölümlerden nasiplenerekten yaşayıp gitmekteydim işte*” şeklinde bahseder (Canıgüz, 2017: 7). Alper Kamu’nun yıllar geçse de büyümemesi onun her çağın büyümeyen, haylaz, zeki bir o kadar da sevimli çocuğu olduğu anlaşılır. Çözdüğü cinayete dair şu ifadeleri kullanır: “*Küçük Mehmet*

cinayetinin ardında yatanlarla ilgili ayrıntılı bir mektubu Metin Bilgin ve Onur Çalışkan'a, bu davayı benim adımla hiç karıştırmadan sonuca bağlar ve Safinaz Abla hakkında da beni öldürmeye teşebbüsten soruşturma açmazlarsa memnuniyet duyacağım notuyla birlikte iletmiştim” (Canıgüz, 2017: 217).

Alper Kamu, felsefe kitapları okumaya, gizlice alkol almaya, hayal gücünü zorlamaya, hayatı ve aşkı anlamaya, tıpkı bir sosyolog gibi gözlemler yapmaya ve dedektiflik yapmaya devam eder. Romanda iki cinayeti ve üç gizli aşkı ortaya çıkarır. Yaşlılarından çok farklı olduğunu konuşmalarıyla, bilgisiyle ve davranışlarıyla herkese kanıtlar. Düşünsel boyutunu dışa vururken hislerini içten içe yaşadığı görülür.

Ümit

Ümit, romandaki cinayetin kırılma noktalarından biridir. Alper Kamu, Ümit'i şu şekilde tanımlar: *“O sırada Güzelyayla Apartmanı'nın kapısı aralandı ve içeriden on-on bir yaşlarında, ufak tefek, kavruk bir çocuk çıktı” (Canıgüz, 2017: 18).*

Aile içindeki şiddet ve sevgisizlik küçük çocuğun psikolojisini olumsuz etkiler. Felçli kardeşi Mehmet'in her gün daha çok acı çektiğini görmek onun için oldukça güç bir durumdur. Öz ablası zannettiği Safinaz'ın yönlendirmesiyle kardeşi Mehmet'i boğar. Küçük kahramanın bunu yapma sebebi kardeşinin daha fazla acı çekmesini engellemek ve ablası Safinaz'dan öğrendiği kadarıyla kardeşinin ölmek istemesidir. Ancak kahraman bunu yaparken kardeşi zaten bir ölüdür. İşlediği cinayeti Ümit'in yaptığını göstererek babasını ve kendisini korumak isteyen Safinaz, kardeşini bu konuda sözleriyle etkiler. Suçunu itiraf edip kardeşinin daha fazla acı çekmemesi adına onun iyiliği için bu cinayeti işlediğini söyler. Annesi Fahriye tarafından Safinaz hariç diğer kardeşleri gibi fiziksel şiddet gören Ümit, içine kapanık bir çocuktur. Annesine ve ailesine çok düşkündür. Annesinin rahatsızlıkları nedeniyle kendini kaybedip çocuklarına şiddet uygulamasına rağmen annesinden hiç uzaklaşmaz. Sevgiye muhtaç bu çocuk, cinayetin annesini kendisinden ayıracağı düşüncesine kapılarak Alper Kamu'yu bu konuyla ilgilenmemesi konusunda uyarır. Ancak küçük kahramanın uyarısı kendisinin gördüğü fiziksel şiddetten farkı yoktur. Alper Kamu'yu havuza itip çıkmasını engelleyerek boğulmasını ister.

Mehmet

Mehmet, Siirtli bir ailenin felçli oğludur. Romandaki işlevi işlenen cinayete kurban gitmesidir. Başkahraman küçük dedektif Alper Kamu'nun peşine düştüğü olay Mehmet'in katilini bulmaktır. Babasının yakın arkadaşı Abdullah'la ablası Safinaz'ın arasında geçen konuşmaya kulak misafiri olur. Safinaz'ın aslında annesiyle Abdullah'ın gizli ilişkisinden doğduğunu öğrenince bunu herkese söyleyeceğini, akrabalarının annesini de Abdullah'ı da öldüreceklerini söyler. Onu ikna etmeye çalışan baba kız başaramayacaklarını anlayınca Abdullah küçük çocuğu hırpalar Safinaz ise boğarak öldürür. Küçük kahraman üvey ablası ve babası tarafından kendi menfaatleri uğruna öldürülmüştür.

2.4.8.Gerilim Unsurları

2.4.8.1.Çatışma

Cehennem Çiçeği romanında kişiler arası çatışmalar olduğu görülür. Alper Kamu'nun anne ve babasının bu romanda da çatışma yaşadığı görülür. Birbirine zıt iki karakterin evlilikleri iki tarafı da oldukça huzursuz eder. Ancak birlikteliklerinin tek sebebi çocuklarıdır. Onun düzenli ve aile hayatı olmasını istediklerinden beraberliklerini sonlandırmazlar. Alper Kamu ile Safinaz arasında da cinayet üzerine konuştuklarında bazı fikir çatışmalarının yaşandığı görülür. Safinaz, Mehmet'in öldürülmesinin kendisini kurtaracağı düşüncesindedir. Alper Kamu ise bu durumun kabullenebilir olduğunu düşünmez. Safinaz, küçük kahramana saldırarak onu da öldürmeye çalışır.

2.4.8.2. Döğümler

Ana Döğüm

Alper Kamu'nun dedektiflik macerasının anlatıldığı ikinci roman *Cehennem Çiçeği*'nin ana döğümü Mehmet'in katilinin kim olduğudur. Katil Ümit olarak gösterilse de Alper Kamu, bu duruma inanmaz. Dedektiflik yaparak asıl katili ortaya çıkarmaya çalışır. Ümit ve diğer kişilerin tavırlarından katilin başka biri olduğu okur tarafından da sezilir.

Ara Düğümler

Cinayete kurban giden Mehmet'in annesi Fahriye'nin hastalıklı halleri, Safinaz dışındaki çocuklarına fiziksel şiddet uygulaması, Ümit'in piknik alanında Alper Kamu'yu boğmaya çalışması romanın ara düğümleridir. Küçük dedektif Alper Kamu, bu durumları göz önünde bulundurarak cinayeti açıklığa kavuşturur.

2.4.9. Metinlerarasılık

2.4.9.1.Çağrışımsal Gönderme

Romanın ana kahramanı Alper Kamu'nun adıyla ünlü yazar Albert Camus'a göndermede bulunulmuştur. Aynı zamanda yazarın adının da Alper olması karakterin yazarı da çağrıştırmasına sebep olmuştur.

Yazar on birinci bölüme verdiği “kızlar ve rencide ruhlar” başlığı ile Alper Kamu’nun ilk macerasını anlattığı “*Oğullar ve rencide Ruhlar*” romanına atıfta bulunmuştur.

2.4.10. Anlatım Teknikleri

2.4.10.1. Geri Dönüş

Romanda geri dönüş tekniğinin kullanıldığı görülür. Yazar bu geri dönüşlerle anlatıcı kahramanın olayları çözmesine yardımcı olur. Alper Kamu, amcası ile yengesi arasındaki ilişkiyi bu teknikle öğrenir. “*Amcam, deli gibi âşık olduğu karısı Feriha birkaç yıl önce kendisini terk edince hayata küsmüş, perişan olmuş. Annemin anlattıklarına bakılırsa evliyken amcamla yengemin dört dörtlük bir hayatları varmış*” (Canıgüz, 2017: 9). Alper Kamu’nun amcasının evinde bulduğu fotoğraf ve alyansta adı geçen kadının yani Adalet’in kim olduğunu anlaması da geri dönüş tekniği sayesinde olmuştur. “*Adalet, Metin Abi’nin eşiydi. Üç yıl önce kendi canına kıydı. Daha üç ay olmuştu evleneli*” (Canıgüz, 2017: 139). Metin ise eşiyile olan ilişkisini “*Evliliğimize gölge düşürecek bir şey yapmadığını biliyorum. Nasıl yapsın ki? Evden zar zor çıkarıyordum. Sabahtan akşama bir köşede ağzını bile açmadan oturur, kendi kendine ağlardı.*” şeklinde anlatır (Canıgüz, 2017: 139).

2.4.10.2. Tasvir

Polonezköy'deki piknik alanı, Alper Kamu tarafından “Çoğunlukla orta sınıf ailelere hizmet veren kendin pişir kendin ye tarzı piknik alanına kadar devam eden yolun sol yanında, lokantalar, çocuk bahçeleri ve yüzme havuzu gibi tesisler bulunmaktaydı. Sağ taraftaki “Doğa Park” diye adlandırılmış ve bir hayvanat bahçesi, bir kuru ve hatta küçük bir de göl barındıran bölge ise daha pastoral takılmayı sevenlere ayrılmış gibiydi.” şeklinde tasvir edilmiştir (Canıgüz, 2017: 109)

2.4.10.3. Mektup

Alper Kamu, yengesi Feriha'nın kendisine verdiği mektupta babasının Adalet'e âşık olduğunu anlar. Mektubu Alper Kamu'nun babası Adalet'e yazmıştır:

“Adalet, Hayatımın Işığı,

Söz verdiğim gibi bugün orada olamadığım için beni affet. Yaptığım ve yapacağım başka pek çok şey için de...” (Canıgüz, 2017: 212)

2.4.11. Temalar

2.4.11.1. Aşk

Romandaki temalar içerisinde en geniş yer tutan tema aşktır. Yazarın bu romanda anlattığı aşk genellikle kahramanların kavuşamaması ile birbirlerini hayallerinde yaşatmaları ve birbirlerine sadık kalmalarıyla sonlanmıştır. Romanda birden fazla aşk söz konusudur. Bu aşkların ortak özellikleri yaşanıp bitmiş olmalarıdır. Roman boyunca devam eden bir aşk hikayesine yer verilmemiştir. Romanın başında ana kahraman Alper Kamu ve ailesini sarsan ölüm haberi beraberinde ilk aşk hikâyesini de gözler önüne sermiştir. Bu, Alper Kamu'nun amcası Nebi'nin Feriha'ya olan aşkıdır. Nebi ve Feriha birbirlerine âşık olarak evlenmiş ve on yıl evli kalmışlardır. Evliliklerinin ilk zamanları çok mutlu olan bu çiftin her açıdan kusursuz bir hayatları olmuştur. Ancak zamanla aralarında çıkan fikir ayrılıkları bazı tartışmalara yol açmış, bunun üzerine Feriha ayrılmak istemiştir. Nebi ise bu ayrılığa şiddetle karşı çıkmış, kabullenmemiştir. Çünkü hâlâ karısına ilk

günkü gibi âşıktır. Ancak Nebi'nin ısrarları bir netice vermeyince çift evliliklerini sonlandırmıştır.

Feriha, ayrıldıktan sonra kendine yeni bir hayat kurmuş mutluluğu bulmuştur. Öyle ki ayrıldıktan bir süre sonra tekrar evlenmiştir. Ancak Nebi karısına ve ona olan aşkına sadık kalmış ondan başka kimseyi sevmemiştir. Birlikte yaşadıkları evde yaşamaya devam etmiş, hiçbir eşyayı değiştirmemiştir. Feriha'nın evlenmesi üzerine tamamen çöküntüye uğramıştır. İnsanlardan kaçmış yalnızlık ve sefalet içinde hastalanarak ölmüştür. Yazar, birbirlerine âşık olup evlenen, maddi ve manevi olarak hiçbir sıkıntıları olmayan mutlu bir çiftin zamanla aralarındaki sevginin tek taraflı da olsa bitebileceğini ve yıllarca süren evliliğin sonlandırılabilirliğini Nebi ve Feriha karakterleri üzerinden vermiştir. Romanda bu çiftin beraberliğine dair bilgiler geri dönüş tekniği ile Alper Kamu'ya annesi tarafından verilir.

Başkahramanın Nebi'nin evinde bulduğu içinde Adalet yazan bir alyans ve arkalarında aynı ismin yazılı olduğu fotoğraflarla birlikte romanda yeni bir aşk öyküsü başlar. Adalet'in romana girdiği ilk zamanlar Nebi ile ilişkisi olduğu sanılsa da aslında Adalet, Alper Kamu'nun babasının unutamadığı aşkıdır. Başkahraman, bu aşkı yengesi Feriha'nın kendisine verdiği mektubu okuyunca anlar. Okuduğu mektuptan babasının ve Adalet'in birbirini asla unutamayacak kadar âşık fakat kavuşamayan iki âşık olduğunu anlar. Mektup Alper Kamu'nun babası tarafından Adalet'e yazılmıştır. Karısından boşanıp Adalet'le evlenmek istediğini fakat boşanma işini karısıyla konuşmaya çalıştığı zaman karısının hamile olduğunu öğrendiğini yazmıştır. Küçük kahraman, öğrendikleri karşısında hayrete düşmüştür. Alper Kamu'nun anne ve babasını bunca zaman birbirlerini sevmemelerine rağmen birbirlerine mecbur bırakan tek durumun kendi varlığı olduğunu anlamak onu oldukça sarsmıştır.

Adalet, tek aşkı yani Alper Kamu'nun babasıyla olamayacağını anlayınca ortak arkadaşları olan Metin'le evlenmiştir. Bu evliliği mutlu olma düşüncesi ile mi yaptığı yoksa sevdiği adama yakın olma düşüncesiyle mi yaptığı bilinmez. Metin ona çok âşık olduğunu fakat onun hiç kendisini sevmediğini başka birini sevdiğini bildiğini ve bunu görmezden geldiğini dile getirir.

Romanın diğ er bir a k hikâyesi Abdullah ve Fahriye arasındadır. Bu ikilinin arasındaki ilişkinin duygusal boyutu romanda i lenmemi tir. Fahriye, evli ve bir  ocuk sahibi bir kadındır ve kocasının ortağı Abdullah ile bir ilişki ya amı  ve bu ilişkiden bir kızı olmuştur. Fakat kocasıyla yaşamaya devam etmiş iki  ocuk sahibi daha olmuştur. Kocasından   , sevgilisinden bir  ocuk sahibi olan Fahriye psikolojik olarak sağılıklı bir birey değıildir. Kendisine ve çocuklarına fiziksel şiddet uygulayan ve bu durumdan haz alan bir tiptir. Kocas  öldükten sonra sevgilisi Abdullah’a Safinaz’ın onun kızı olduğunu itiraf eder. Bunun  ğrenen Abdullah kızına daha yakın olmak için sık sık ziyaret eder. Sonunda kızına babası olduğu gerçeğini itiraf eder ve annesinin kendisine bir zarar vermeye kalkı ma durumunda kendisine söylemesini onu koruyacağını anlatır. Abdullah’ın Fahriye’ye olan a kı, gizli ilişkisi zamanla kaybolmuştur. Abdullah’ı Fahriye ile muhatap olmaya mecbur bırakan tek şey kızı Safinaz’ı koruma duygusudur. Romanın kırılma noktası olan Mehmet cinayeti de bu aşkın getirdiği bir sonuçtur. Safinaz ve Abdullah’ın aralarında geçen konuşmayı duyan Mehmet, ablas  Safinaz ve aile dostu sandığı Abdullah tarafından cinayete kurban gider.

Romanda İrfan Bey ile Dilek arasında ve Yusuf ile Hatice arasında duygusal bir yakınl  ma hissedilse de bu bir a k  rneği sayılmaz. İrfan Bey, cinayet soruşturması kapsamında  mit’in ailesiyle tanışır ve bazı g r   meler yapar. Karde lerinin içinde bulunduğu duruma çok üzülen Dilek, İrfan Bey’in dikkatini çeker ve şahsi olarak birkaç kez g r   rl r. Bu g r   melerde birbirlerine duygusal bir yakınl  k hissederler fakat bu durum ileri gitmez. Alper Kamu, bakıcısı Hatice’ye karşı bir hoşlanma hisseder ve aynı duyguların Yusuf ile Hatice arasında olduğunu sezince Yusuf’a Hatice’nin tehlikeli biri olduğunu, daha önce ni anlısını öldürdüğünü anlatarak ondan uzaklaşmasını sağlar.

2.4.11.2. Ölüm

Ölüm, Alper Canığ z’ n romanlarında sıkça işlenen temalardandır. Bu tema yazarın romanlarına sinmi  bir durumdur. Romanın başında verilen ilk ölüm ana kahraman Alper Kamu’nun amcası Nebi’nin  l m d r. Nebi, eşinin kendisini terk etmesiyle kötü bir hayat sürmeye ba lamı  ve hastalanarak  lm  tur.

Romanın aşk unsurlarından birini oluşturan Adalet, romanda ölümünden sonra anılmıştır. Sevdığı adamla birlikte olamamış sevmediği biriyle evlenmiş ve daha fazla dayanamayarak intihar etmiştir.

Ana kahraman Alper Kamu'nun bakıcısı Hatice, deprem sonrasında annesini ve babasını kaybetmiştir. Bu ölümleri kabullenemeyen Hatice psikolojik olarak bir çöküntüye uğramış ve oradan uzaklaşmak için İstanbul'a bir yakınının yanına yerleşmiştir.

Romanda verilen son ölüm ise romanın kırılma noktasını oluşturan, cinayete kurban giden Mehmet'in ölümüdür. Mehmet Siirt'ten gelen bir ailenin felçli çocuğudur. Babasının yakın arkadaşı aile dostları Abdullah ile ablası Safinaz'ın konuşmalarını dinler ve ablasının Abdullah'a baba dediğini duyar. Safinaz'ın Abdullah'ın kızı olduğunu öğrenir. Bu durumu dayılarına, amcalarına ve herkese açıklayacağını söyler. Safinaz ve Mehmet arasında bir tartışma yaşanır ve Safinaz Mehmet'i boğar. Küçük çocuk annesinin babasına olan ihanetiyle doğan ablasının öfkesine kurban gider.

2.4.11.3 Yalnızlık ve Bedbinlik

Romandaki yalnızlıklar kahramanların bilinçli olarak çevreden soyutlandığı yalnızlıklardır. Şahıs kadrosu kalabalık olan romanda bazı kahramanların dış dünyada isteklerinin gerçekleşmemesiyle huzuru yakalayamadıkları için iç dünyalarında yaşamak istedikleri görülür. Alper Kamu'nun amcası Nebi, karısı Feriha tarafından terk edildikten sonra kendi kabuğuna çekilerek içine kapanmış dış dünyadan kendini soyutlamıştır. Her şeyin yolunda gittiği mutlu hayatı yerle bir olmuştur. Kardeşi ve yakın arkadaşlarıyla dahi görüşmek istememiştir. Eşine hâlâ çok âşık bir şekilde yalnızlığı ve aşk acısını sonuna kadar hissetmiş ve hastalanarak ölmüştür.

Romanın ana kahramanı Alper Kamu, beş yaşında bir çocuk olarak çeşitli sırları açığa çıkaracak hatta bir cinayeti çözecek kadar zeki ve bütün yaşananlara rağmen yalnız bir kişidir. *“Hızla değişen ve bu değişim sırasında değer yargılarını kaybeden toplumla bireyin çatışması, bireyi ister istemez yalnızlığa ve duyarsızlığa sürükler”* (Aydemir, 2013: 99). Küçük karaman, bu yalnızlığı ve duyarsızlığı daha

çocuk yaşta yaşamaya başlar. Hayattaki varoluş amacını sorgulamayı da yalnızlığı da sonuna kadar hissetmiştir. Arkadaşlarıyla vakit geçirip çeşitli oyunlara katılsa da evde ailesiyle vakit geçirse de yalnızlığı iliklerine kadar hissedenden ve bu yalnızlıktan memnun olan bir kahramandır.

Bu iki kahramanda görülen ortak bir özellik de hayatı anlamsız bularak hayata küsme psikolojisi ve bedbinliktir. “*Bedbinlik; hayatla, insanlarla ve kendisiyle sağlıklı iletişim kuramayan bu yüzden her şeye sırt çeviren insanın içine düştüğü çıkmazın ifadesidir*” (Aydemir, 2013: 102). Biri yetişkin diğeri çocuk olan bu kahramanlar hayattan bir tat almazlar. Bir an önce hayatlarının son bulması arzusundadırlar. Nebi, karısından ayrı kalmaya dayanamamış aşk acısı altında ezilmiştir. Hayatının tek anlamı olarak gördüğü Feriha’nın onu terk etmesi üzerine her şeye herkese sırt çevirmiştir. Alper Kamu ise içine doğduğu ailede sevgi, neşe ve huzur göremediğinden huzursuz bir tiptir. Küçük kahraman, babasının evliliğini bitirme düşüncesinde olduğunu ama karısının hamile olduğunu öğrendiği için bu düşünceden vazgeçtiğini öğrenmesiyle hayattaki varlığını anlamsız bulur. Ailede bulamadığı huzuru başka yerde de aramamış herkese ve her şeye arkasını dönmüştür.

2.4.12. Son

Roman, Alper Kamu’nun yeni bir maceraya atıldığını ve yine bir dedektiflik yaparak bir cinayeti açıklığa kavuşturduğunu gözler önüne serer. Polisiye roman tadındaki bu roman, katilin kim olduğu merakını diri tutarak okurun birçok kahramandan şüphelenmesini sağlar. Küçük dedektif Alper Kamu sürdüğü izler sayesinde katili bulur. Bunun dışında romandaki merak unsurunu diri tutan ve romana hareketlilik katan bütün olaylar çözümlenerek roman son bulur.

2.5. Kan ve Gül

2.5.1. Eserin Tanıtımı

Alper Canıgüz’ün son romanı *Kan ve Gül* 2017 yılında April Yayınları tarafından basılmıştır. *Kan ve Gül*, 13 bölüm, 212 sayfadan oluşmuştur. Yazar her bölümü isimlendirerek ayırmıştır. “*Kitaptaki bölüm başlıkları, Amerikalı rock grubu*

Nirvana tarafından seslendirilen, aynı adlı parçalardan alınmıştır” (Canıgüz, 2017: 213).

Kan ve Gül, Cahit Sıtkı Tarancı’nın Abbas şiirinin “Al getir ilk sevgiliyi Beşiktaş’tan / Yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan” dizeleri ile başlar (Canıgüz, 2017: 7). Canıgüz, daha romanın başında geçmişe ve sevgiliye duyulan özlemi hissettirir. Romanın ana kahramanının geçmişteki mutluluğuna duyduğu özlemi ile geçmişe yaptığı yolculuğu anlatılır. Yazar, Damla Merve Pekdoğan’a verdiği röportajında bu romanı yazma fikrini şu cümlelerle açıklar: “*Kan ve Gül’ü yazma fikri ise, aslen, gördüğüm bir rüyayla başladı. Rüyamda tanıdığım bazı insanlardan ikişer tane bulunmaktaydı, biri geçmişteki, biri bugünkü halleriyle. Üstünde düşününce, hayatta dert ettiğim bazı şeylerle ilgisini keşfedip hikâyeyi kurgulamaya giriştim. İşlenmemiş bir cinayeti, polisiye roman kurallarına riayet ederek yazma fikri de epeydir aklımdaydı açıkçası. Geçmişe dönüş, bunun için ideal bir zemin oluşturdu... Ve olaylar gelişti*” (Pekdoğan, 2017).

Roman ana kahraman Aziz’in ağzından anlatılmıştır. Mekân ve kişilerin tasviri Aziz’in gözünden değerlendirilmiştir. Romanın ana kahramanının geçmişe yaptığı yolculukta yaşadığı olaylar anlatılmıştır. Canıgüz, bu son romanında diğer romanlarıyla bazı ortak mekân ve kişileri ele almıştır. Yazar, diğer romanlarında da kurduğu polisiye kurguyu bu romanda da kurgulayarak fantastik unsurlarla süslemiş sürükleyiciliği korumuştur. Geçmişe giderek yirmi yıl önce işlenmiş bir cinayete engel olmaya çalışan ana kahraman Aziz’in geçmişe gittiğinde yaşadıkları daha önce yaşamadığı olaylardır. Ana kahraman, geçmişe döndüğünde daha önce yaşamadığı olayları yaşayarak yirmi yıl öncesini iki kez yaşamış olur.

2.5.2. İsim-İçerik İlişkisi

Roman, adını İskender Doğan’ın Kan ve Gül isimli şarkısının adından almıştır. Romanda İskender Doğan ve şarkısının adından bahsedilmiştir. Romanın ana kahramanı Aziz, İskender Doğan ile tanışır. İskender Doğan’ın aynı isimde kuru temizleme dükkânı da vardır. Romanın ikinci bölümünde Aziz ve İskender Doğan’ın Kan ve Gül üzerine konuşmalarında İskender Doğan’ın “*Kan ve gül birbirinden çok farklı değildir. Unutmayın, güle rengini veren kandır*” ifadesi romanın içeriği ile

ilintilidir (Canıgüz, 2017: 29). Gül ve kan gelecekle geçmiş gibidir. Gül gelecek geçmiş ise kan olarak düşünülebilir. Geleceği belirleyen geçmiştir. Romanda da geçmişe yolculuk yapan bir karakter vardır. Geleceği değiştirebilmek için geçmişteki eksikliklerini tamamlamaya çalışır. İşlenmemiş bir cinayetin önüne geçmeye çalışır. Öte yandan romanın arka kapağında “*Gül bahçesi maziye kanlı bir yolculuk*” ve “*Rengini kandan kokusunu gülden alan bir roman*” ifadeleri de bu tezi güçlendirir.

2.5.3. Olay Örgüsü

1. The Man Who Sold The World

Romanın bu ilk bölümünde ana kahraman Aziz kendini kısaca tanıtır. Aziz, üniversite yıllarında tanıştığı Nergis’le evlenmiş bir kızı olmuştur. Kızı Zeynep daha iki buçuk yaşındayken boşanan çift çocuğun velayetini birlikte üstlenirler. Bir yayınevinde aşk romanları çevirerek geçinen başkahraman, üniversite yıllarında bir tiyatro grubunda oyunculuk yapmıştır; ancak tiyatro mühürlenince grupla ilişkisini de bitirmiştir. On üç yaşına gelen kızının dans gösterisinde giyeceği ceketini kuru temizlemeye vermek amacıyla evden çıkan Aziz, açık bir yer bulamayınca eve dönmeye karar verir. O sırada bir kadının kendisine doğru geldiğini görür. Gelen kadın üniversite yıllarındaki tiyatro ekibinden Fulya’dır. Fulya ile oturup sohbet ederler. Yirmi yıldır görüşmeyen iki arkadaş neler yaptıklarını, eşlerini, işlerini konuşurlar. Aziz, kendisi gruptan ayrıldıktan sonra neler olduğunu sorar. Fulya, gruba Abdül isminde birinin dâhil olduğunu; fakat gruptan kimsenin onunla anlaşamadığını söyler. Hazırlandıkları oyuna çıkamadıklarını sebebinin ise Abdül’ün evinde bıçaklanarak öldürüldüğünü, katilinin ise bulunmadığını söyler.

BKM’de bir oyuna gideceğini söyleyen Fulya, Aziz ile ayrılırken ceketini neden yanında taşıdığını sorar. Kuru temizlemeye gideceğini; fakat açık bir yer bulamadığını söyleyen arkadaşına Kan ve Gül Kuru Temizleme’ye gidebileceğini söyler. İskender Doğan’ın kuru temizleme dükkânının her saat açık olduğunu belirterek adresi tarif eden Fulya, Aziz’le vedalaşır. Vedalaşma sırasında gülerek tiyatro zamanlarında Aziz’e âşık olduğunu söyler ve hızlıca uzaklaşır. Başkahraman da Kan ve Gül’e doğru yol alır.

2. All Apologies

“Tüm Özürler” şeklindeki bölüm başlığı, başkahramanın geçmişini hatırlaması ve eski bir arkadaşıyla karşılaşması üzerine yaşadığı hayıflanmalar ve özürler bölümüne ismini vermiştir. Fulya’nın tavsiyesi üzerine Kan ve Gül Kuru Temizleme’ye giden Aziz, İskender Doğan’la tanışır. Sanat üzerine kısa bir sohbet ettikten sonra eve döner. Ertesi gün kuru temizlemeden gelen mesajla ceketini alan Aziz, Boğaziçi Üniversitesi’nin kampüsüne gider. Üniversite yıllarını, arkadaşlarını düşünür. Başkahraman, bu bölümde öğrencilik yıllarında neden başarılı bir öğrenci olamadığını düşünür. Eğitimine önem vermediği için kendisine kızar. Eğitimine önem verdiği takdirde hayatının şu an olduğundan çok farklı olacağını düşünür. İyi bir işi, mutlu bir evliliği olabilecek iken bunu başaramadığı için kendini suçlar. Ortaokul, lise ve üniversiteden arkadaşı Saffet’i orada yardımcı doçent olduğunu hatırlayarak cep telefonundan arar. Saffet, dersten yeni çıktığını söyleyerek kendisini yemek yemeye davet eder. Saffet’le buluşan Aziz hayatlarının nasıl geçtiğine dair günlük konuşmalardan sonra eskilerden bahsederler. Nergis’le ayrılmalarına çok üzüldüğünü belirten Saffet, dört yaşında bir kızı olduğunu adının Ece olduğunu söyler. Saffet, öğrencilik yıllarında Abdül’ün kantinde dolaşıp Aziz’i aradığını bulamayınca da onu tiyatro ekibine dahil ettiğini söyler. Fulya ve Saffet’in anlattıklarından sonra Aziz, Abdül’ü merak eder. Saffet’le ayrıldıktan sonra kızının dans gösterisinin yapılacağı salona gider.

Salonda eski karısıyla yan yana oturur. Karısının artık onu hiç sevmediğini, aşkla bakmayan gözlerini görünce bir kez daha anlar. Aziz, karısından gelecek olumlu bir adımda ona teslim olmaya hazır bir durumdadır. Ancak Nergis’in böyle bir adımda bulunmayacağını da farkındadır. Gösteri başladıktan kısa bir süre sonra salonda yangın çıkar. Can havliyle dışarı koşan insanları geçerek sahneye koşan Aziz, kızının arkadaşına kızını sorar. Zeynep’in soyunma odasında olduğunu öğrenen Aziz, oraya doğru koşarken sırtına aldığı darbeyeyle yere düşer.

3. Smells Like Teen Spirit

“Ergen Ruhu Gibi Kokuyor” başlığı, başkahramanın gençlik yıllarına yaptığı yolculukla ilintilidir. Aziz uyandığında kendini Boğaziçi Üniversitesi’nin kampüsünde çimlerin üstünde yatarken bulur. Yangını ve aldığı darbeyi

hatırladığında ve bir hastanede ya da yangın yerinde olmadığını anladığında ölüp ölmediğini, rüyada olup olmadığını düşünür. Burada Aziz'in yaşadığı dünya ve ölümden sonraki dünyayı, kabir azabını yani dine dair bazı düşüncelerine yer verilir. Cennette mi yoksa cehennemde mi olduğunu düşünür. Bir vasiyet bırakmadığı için hayıflanır. Kızı Zeynep'i hatırlar. Kurtulup kurtulmadığını telaşla düşünürken doğrulur ve ayağa kalkar. Etrafına dikkatlice bakınca üniversitenin kampüsünde olduğunu fakat her yerin öğrencilik yıllarındaki haline büründüğünü görür.

Üzerinde yıllar önceki kıyafetleri vardır. Hayretle ceplerini karıştıran kahramanın ne cüzdanı ne de cep telefonu vardır. Kantine gidip çay ocağındaki Recep'in yanına uğrar. Bir çay ısmarlayarak yanına oturur. Çaycının, çay ocağının her şeyin yirmi yıl önceki halinde olduğunu görünce komada olabileceğini ve bütün yaşananların bir düş olabileceğini düşünür. Çayını içerken çaycının ileride nasıl katil olacağını düşünür. Çünkü Aziz gelecekte gelmektedir ve herkesin geleceğini yaşayarak görmüştür. Çaycı Recep, Aziz'e bir çanta uzatarak çantasını orada unuttuğunu söyler. Çantayı alıp inceleyen Aziz, o çantanın yirmi yıl önce kendisine ait olduğunu anlar. İçinde bir telefon rehberi, bazı ders notları ve eski kimliği bulunan çantayı yanına alır. Bir süre sonra çay ocağında bir deftere yazı yazan Alper'i görür. Alper, Nergis'in arkadaşıdır ve Aziz Alper'le yeniden tanışır. Alper'e o günün tarihini sorduğunda yirmi yıl öncesine gittiğini anlar. Alper bir roman yazdığını söyler. Romanı üzerine bir süre konuştuktan sonra Aziz, dışarı çıkar ve Ekrem'le karşılaşır.

Ekrem'le halı saha üzerine konuştuktan sonra ondan ayrılarak kampüsü gezer. Çantasından telefon rehberini çıkararak listesine bakar. Önce annesini arar daha sonra lise arkadaşı Yaman'ın adını görünce onun bir trafik kazası sonucu tekerlekli sandalyeye mahkûm olacağı kazayı daha yaşamadığının farkına vararak iş yerini arar. İşten ayrıldığını öğrenince telefonu kapatır. O sırada Saffet ve Nergis'le karşılaşır. Aziz Nergisle sevgili olduğu yıllara döndüğü için çok mutlu hisseder kendini. Nergis'in ona aşkla baktığını görünce içinde bir umut olur: *“Her şeyi düzeltebilir, yepyeni ve güzel bir hayat kurabilirdim kendime. İyi bir insan olabilirdim”* (Canıgüz, 2017: 57). Nergis'e bir rüya gördüğünü rüyasında

ayrıldıklarını anlatır. Aziz, gerçek hayatta olanları geçmişe döndüğünde bir rüyaymış gibi anlatır.

4. Territorial Pissings

Bölgesel Öfkelenme olarak çevrilen bölüm başlığı Abdül'e karşı grup arkadaşlarının tavrıyla ilgilidir. Aziz, Saffet ve Nergis'le kantinde oturup bir süre muhabbet eder. Nergis, kuzenlerinin geleceğini bir süre onunla kalacaklarını söylediğinde Aziz, o yıllarda birlikte yaşadıklarını hatırlar. Bir süre Nergis'le kalamayacağını anlayan Aziz böyle bir şey yaşadığını hatırlar. Nergis'i derse bıraktıktan sonra Fulya'yı arar ve akşam Sinan'ın evinde buluşmak üzere sözleşirler.

Sinan'ın evine giden Aziz, Kadir'le karşılaşır. Kadir'in gelecekteki halini hatırlar. Kadir'le büyük bir heyecan ve sevinç içinde sarılarak konuşmaya başlarlar. Aziz onu “*Şahane insan ve aktör. Ekipteki tek profesyonel*” şeklinde tanımlar (Canıgüz, 2017: 66). Abdül'le tanışan kahraman gerçek zaman diliminde Saffet ve Fulya'dan Abdül'e dair öğrendiklerini hatırlar. Abdül'ün o zamanlar oynanması için seçtiği oyunun reddettiğini görünce şaşırır. Abdül'ün sadece Aziz'in fikirleriyle ters düşmesi gruptakilerle çok iyi olmasa da anlaşması Aziz'i şaşırtır. Evden ayrılırken bir sonraki gün için Fulya, Saffet ve Aziz buluşmak üzere ayrılırlar.

5. Something In The Way

Bölüm başlığı (Yoldaki Bir Şey), Abdül'ün elinde yılan kafesiyle toplu taşıma aracına binmesi ve insanların yilandan korkmasıyla ilintilidir. O yoldaki şey birçok kişiyi tedirgin eder. Aziz, annesinin evine gitmek için Kadıköy belediye otobüsüne biner. Arkalara doğru ilerlerken elinde bir kutuyla oturan Abdül kendisine seslenir. Aziz, arkadaşının yanına oturur ve konuşmaya başlarlar. Abdül, dindar olmadığını belirterek cuma namazlarını kaçırmadığını, Tanrı'dan şüphe nedeniyle vazgeçtiğini, Batı'nın uzaya gitmesinin Müslümanlar için yaralayıcı olduğunu söyleyerek Batı ve Müslümanlık üzerine bir şeyler söyler. Yüksek sesle konuşan Abdül'ün söyledikleri yolculara rahatsızlık verir. Otobüsün şoförüne şikâyetle bulunan yolcular, şoförle Abdül'ün tartışmasına sebep olur. Abdül, üstüne yürüyen şoförü fark edince elindeki kutuyu açar ve içindeki yılan şoförü ısırır. Bunun üzerine Aziz dahil olmak üzere otobüsteki herkes hem korkar hem şaşırır. Direksiyona geçen

Abdül, bir süre ilerledikten sonra durakta durup bütün yolcuları indirir. Abdül, Aziz'i de indirdikten sonra yerde inleyerek acıdan kıvranan şoförle beraber yola devam eder.

Annesinin evde olmadığını gören Aziz, hafta sonunu kardeşleriyle geçirmek için onların yanına gittiğini düşünerek rahatlar. Annesiyle karşılaşmayı geciktirmek onun için daha iyi hissettirir. Evi dolaşp inceleyen Aziz, her şeyin eski haline büründüğünü görür. Yirmi yıl önceki odasına giderek yatağına uzanır. Uyuyakalan Aziz, rüyasında bir arının etrafında dolaştığını bu arının da bir kız çocuğunun yüzüne sahip olduğunu görür. Telaşla uyanan Aziz, kızını özlediğini, onun yanında olmak istediğini hisseder. Yangından kurtulup kurtulmadığını bilmemekle beraber bu durumdan kendini sorumlu tutar. Fakat geçmişe yolculuk yapmak onun fikri ve tercihi değildir. Bir anda kendini yirmi yıl öncesinin içinde bulmuştur. Aziz, geçmişe dönmesinin bir sebebinin olup olmadığını düşünür. Bütün bu düşüncelerle televizyonu açıp haber kanalına bakar. O zamanın gündemini hatırlamak isteyen Aziz, 1994 yılının olup bitenlerini takip eder. Fulya'yı arayarak akşam sekizde barda buluşmak için sözleşirler.

6. Where Did You Sleep Last Night

Bölüm başlığı, "Dün Gece nerede Uyudun" şeklinde çevrilir. Bu bölümde Aziz, kendi evinde kuzenleriyle vakit geçirip geceyi de birlikte geçireceklerini zannettiği sevgilisi Nergis'i bir erkeğin evinde görünce geceyi onunla geçirdiği öğrenir. Bu başlık bu durumu özetler niteliktedir. Sözleştikleri üzere buluşan Saffet, Fulya ve Aziz bir bara giderler. Bir süre muhabbet ettikten sonra Aziz, tiyatronun mühürlenmesinden sonra kendisine haber verilmediğini hatırlar. Saffet'ten grubun kendisine nasıl haber verdiğini ve Abdül'ün Aziz'e de haber verilmesini isteyip istemediğini öğrenmek ister. Bir süre alkol alan Saffet'in hafif sarhoşluğundan yararlanarak bu konuyu açar. Saffet, Abdül'ün kendisine ulaştığını ve grubun tekrar toplanarak bir oyun çalışacağını haber verdiğini söyler. Saffet'in anlattıklarına göre Nergis, bu oyundan Aziz'in haberinin olmamasını istemiştir. Aziz'in derslerden geçememesi, tiyatro ile ilgilenmesi durumunda mezun olamayacağını düşünerek

böyle bir ricada bulunmuştur. Bunu öğrenen Aziz Nergis'in düşünceli oluşuna hayran kalarak ona olan aşkı artar.

Aziz, aldığı alkolün etkisiyle farklı bir psikolojiye bürünür. Kızı Zeynep'in yüzünü hatırlayamadığını fark eder. Sadece kızının yüzünü değil ailesiyle oturduğu evin eşyalarını, karısıyla aldığı arabayı gözünde canlandıramaz. Yaşadığı hayatı hatırlayamamak onu çok üzer. Aziz, geçmişe dönmesinin sebebini bir kez daha sorgular. Arkadaşlarından ayrılarak bardan çıkar. Fulya'dan Abdül'ün adresini alan Aziz, bir önceki gün yaşanan maceralı otobüs olayından sonra gidip kendisiyle görüşmek ister. Otobüs şoförünün durumunu öğrenmek, Abdül'ün gözaltına alınıp alınmadığını öğrenmek amacıyla arkadaşının evine gitmeye karar verir. Fakat öncesinde Nergis'in evini arayarak onun sesini duymak ister. Nergis telefona cevap vermeyince annesinin evini arar fakat annesi de cevap vermez. Bunun üzerine Abdül'ün evine gider. Fakat kapıyı açanın Abdül değil Nergis olduğunu görünce hayrete düşer. Çünkü Nergis ona kuzenlerinin geldiğini ve birkaç gün onlarla ilgileneceğini söylemiştir.

7. I Hate Myself and I Want to Die

Bölüm başlığı "Kendimden nefret Ediyorum ve Ölmek İstiyorum" şeklinde çevrilir. Başlık başkahramanın içinde bulunduğu durumu özetler niteliktedir. Aziz, sevgilisini evinde kuzenleriyle zannederken Abdül'ün evinde görünce hayrete düşer. Aziz'in hissettiği duygu (öfke ya da üzüntü) belirtilmemiştir. Sevgilisinin orada ne işi olduğunu sorması üzerine içeriden gelen "*Kimmiş gelen, hayatım?*" (Canıgüz, 2017: 107). sesi üzerine Aziz'in olanları anlaması zorlaşır. Nergis, ona gitmesi gerektiğini daha sonra her şeyi anlatacağına dair sözler vermesi üzerine Abdül yanlarına gelir. Aziz'i gayet sakin karşılayan Abdül, kendisini içeri davet eder. Buna engel olan Nergis, Aziz'i birlikte yaşadıkları eve giderek kendisini beklemesi konusunda ikna eder. Taksiye verecek parası kalmadığını hatırlayan Aziz, Nergis'ten borç para ister. Bu durumu Aziz "*İnsan her zaman kendini daha fazla küçük düşürmenin bir yolunu bulabiliyordu*" şeklinde ifade eder (Canıgüz, 2017: 108).

Nergis, Aziz'e para getirmek için içeri döndüğünde Abdül'le kapının önünde baş başa kalan Aziz nerden tanıştıklarını sorar. Abdül, Aziz'i aramak için onların

okuluna gittiğini o sırada da Nergis’le tanıştığını söyler. Binadan çıktıktan sonra koşmaya başlayan Aziz, yaşadıklarından, zamandan kaçmak ister. Nergis’in Abdül’le olan ilişkisinden habersizce onunla evlendiğini bir çocukları olduğunu ve karısının bunu kendisinden gizlediğini düşünür. Yaşadığı duygu karmaşasından kaçarken Saffet’in evine gider. Bir süre orada kalabileceğini söyleyen arkadaşı ona bir yatak hazırlar. Hiçbir şey konuşmadan ve düşünmeden sabaha kadar deliksiz bir uyku çeker. Böylece geçmişteki yolculuğunun yeni bir gününe uyanır.

Aziz, uyandığında kendini iyi hisseder. Sevgilisi ile Abdül’ün ilişkisinin kendisini derinden etkilemediğini fark eder. Çantasından çıkardığı kitabın çevirisini tamamlayarak yayınevine gönderip parasını almayı düşünür. Bir süre çeviri yaptıktan sonra Saffet’le yemeğe çıkarak bir önceki gün şahit olduğu olayı anlatır. Saffet, ikisini daha önce de baş başa gördüğünü ve şüphelendiğini söyler. Eve döndükten sonra tekrar çeviri yapan Aziz, çarşamba günü yayınevine vermek üzere kitabı tamamlamış olur. Yayınevinin yanındaki kafede Esat Bey’in sekreteri Şükran’ı görür. Aralarında bir samimiyet olan Şükran’la konuşmak üzere yanına gider. Şükran, ağlayarak Aziz’e patronu Esat Bey’in karısının kıskançlık krizine girerek ofise geldiğini kendisine hakaretler ettiğini anlatır. Şükran’ı dinleyip teselli ettikten sonra yayınevine girip çevirdiği kitabı teslim edip çekini alan başkahraman, çevirmek üzere yeni bir kitap daha alarak oradan uzaklaşır.

Aziz, tiyatro okumaları için Sinan’ın evine gider. Herkesin dikkatle televizyondaki haberi izlediğini görünce arkadaşlarına ne olduğunu sorar. Kadir’in “*Kürt milletvekillerini tutuklamışlar*” cevabıyla Aziz, geçmişte yaşananları ve gelecekteki yansımalarını düşünerek okuru kısaca bilgilendirir (Canıgüz, 2017: 115). “*Dönemin genelkurmay başkanı Kürt partisini terörist olarak hedef gösterince, derhal bazı milletvekillerinin dokunulmazlığı kaldırılmış, bunlardan ikisi Meclis kapısında tutuklanmış, Meclise sığınan diğerleri ise iki gün sonra teslim olmuşlardı*” (Canıgüz, 2017: 116). Bunun üzerine Gürkan ve Abdül siyaset üzerine bir süre konuşurlar. Abdül, halkı küçümseyici ifadelerde bulunurken Gürkan halkı ve sosyalizmi savunan ifadelerde bulunur. Abdül’ün “*Halk kadar yenilikten, orijinaliteden nefret eden yoktur ve kendileri için mücadele veren pek çok insanı seve seve ateşe atmışlığı da az değildir*” sözlerine Tülay “*Böyle düşünen birinin*

devrimci bir tiyatro grubunda ne işi var diye takılıyor aklıma” şeklinde karşılık verir (Canıgüz, 2017: 117). Bir süre devrimden bahseden bu ikilinin konuşmalarının bitmediğini gören Aziz araya girerek oyunu okumaları gerektiğini hatırlatır. Oyunun karakterleri paylaşılırken “Azrail” rolünü Aziz’e “Kapitalist” rolünü ise Abdül’e verirler. Bir sonraki toplantıda görüşmek üzere grup dağılır.

Abdül, Aziz’le konuşmayı ister. Fakat Aziz, konuşacak bir şeyi olmadığını en yakın zamanda da Nergis’in evindeki eşyalarını alacağını söyler. Araya giren Saffet, Abdül’ü sert bir üslupla uyarıp Aziz’i de alarak oradan uzaklaştır. Abdül’ü dövmek istediğini söyleyen Saffet’i sakinleştiren Aziz dövmenin bir çözüm olmayacağını söyler. Çözümün ne olduğunu soran Saffet “*Öldürmek*” cevabını alır (Canıgüz, 2017: 121).

8. Lounge Act

Aziz kendini birkaç gün Saffet’in evine kapatarak çevirileri ve tiyatro ezberi ile ilgilenir. “*Nergis’ten ya da daha doğrusu, ona atfedegeldiğim manayı sorgulamaktan kaçmaktaydım*” (Canıgüz, 2017: 123). Aziz, kendini biraz daha toparladığında pazartesi günü okula gider. Arkadaşı Nurettin ile laflarken Abdül yanlarına gelerek Aziz’le konuşmak istediğini söyler. Nurettin’den müsaade isteyerek ayrılan ikili konuşmaya başlar. Abdül, Aziz’e kendi tiyatro gruplarını kurmak istediğini bunun için ortaklık teklif ettiğini söyler. Aziz, sinirlenerek Nergis ile ilgili konuşmaları gerekirken Abdül’ün böyle bir rahatlıkta olmasına çıkışır. Abdül ise insanların birbirlerini sahiplenmesini doğru bulmadığını söyler.

Başkahraman, Abdül’ün yan masada oturan birine dikkatle baktığını fark edince dönüp bakar. Öğrenci ya da öğretim üyesi olmayacağını düşündüğünü bu kişi ona tuhaf gelir. Abdül, Nergis’in onu çok merak ettiğini onunla görüşürse iyi olacağını söyleyerek hızla uzaklaşır. Aziz, Abdül çıktıktan sonra o tuhaf adamın da onun arkasından çıktığını görür. Bir gariplik olduğunu sezer ancak oturduğu yerde öylece kalakalır.

Nergis’le yaşadığı eve giderek eşyalarını toplamaya kara veren ana kahraman gelecekteki anılarının zayıfladığını, hatırlayamadığını fark eder. Kızı Zeynep’i düşünür ve gerçekten hangi zamana ait olduğunu düşünür. Gelecekteki anılarının bir rüyadan ibaret olabilme ihtimalini düşünür. Nergis’le yaşadığı eve gittiğinde ise

yirmi yıl önce gittiği evi öylesine kolay bulması, anahtarların hangi kapılara ait olduğunu hatırlaması onun o zamana ait olduğu konusunda ikna eder. Evdeki eşyalarını toparlayıp çıkmaya hazırlandığı sırada ev telefonu çalar. Telefonu açtığında karşı tarafta bir kadının kızgınlıkla Şükran diye birini aradığını, bu telefondan eşinin iş yerinin arandığını söyleyerek kapatır. Aziz, bir yanlışlık olduğunu düşünerek evden çıkar. Bir lokantaya girerek sipariş verir. Yemeği yerken lokantanın radyosunda çalan şarkı Aziz'in ağlamasına sebep olur. Radyoda İskender Doğan'ın Kan ve Gül isimli şarkısı çalmaktadır.

Şarkıyı dinledikten sonra geçmişe dönmeden önceki iki gününü hatırlar. İskender Doğan'ın dükkânına gidip onunla tanıştığını anımsar. Hemen lokantadan çıkarak kuru temizlemeye doğru gider. Niyeti İskender Doğan'la konuşarak yaşadıklarını anlamlandırmaktır. Dükkânın önüne vardığında her şeyin aynı olduğunu fakat adının değişik olduğunu görür. Kan ve Gül olan dükkânın adı "*İskender Doğan Kuru Temizleme*" olarak değişmiştir (Canıgüz, 2017: 132). Dükkâna girip İskender Doğan'ı sorduğunda orada olmadığını "*Muhittin'in Yeri'nde*" olduğunu öğrenir (Canıgüz, 2017: 132). Meyhaneye vardığında İskender Doğan'ı birkaç arkadaşıyla sohbet ederken görür. Yanlarına gidip selamlaştıktan sonra onlarla oturarak bir süre aralarındaki sohbeti dinler. İskender Doğan'a gelecekteki anısını yani ceketini temizletmesi için ona verdiğini anlatarak kendisine yol göstermesini, yaşadıklarına bir anlam vermesini sağlamasını ister. Aziz, ansızın "*Katil olmaktan korkuyorum*" diyerek Abdül'den bahseder (Canıgüz, 2017: 136). Rüyasında Abdül'ün bir cinayet sonrası öldüğünü gördüğünü, kendisiyle husumeti olduğu için onu öldürebileceğini anlatır. Onunla konuştuktan sonra Aziz'in kafası daha da karışır. Çünkü İskender Doğan katil olup olmayacağı sonucunda gerçek katili öğrenebileceğine dair konuşur. İskender Doğan'a dükkânın ismini değiştirmek isteyip istemediğini sorarak "Kan ve Gül" ismini önerir.

9. Mr. Moustache

Bölüm başlığı "Bay Bıyık" şeklinde çevrilir. Bu başlık, romana yeni dahil olan Hıdır karakteriyle ilgilidir. Hıdır, dedektif gibi bazı konular üzerinde çalışmasıyla ve tavırlarıyla dikkat çeker. Çarşamba günkü tiyatro çalışmalarına

Abdül ve Saffet'in gelmemesi Aziz'in dikkatinden kaçmaz. Çalışmalardan sonra gruptan ayrılarak sokağa çıkan Aziz, kendisine kalacak bir yer bulması gerektiğini düşünür. Bunu için üniversitedeki panoları inceleyerek ev arkadaşına ihtiyaç duyan biri var mı diye kontrol edebileceğini düşünür. Bunları düşünerek yürüyen Aziz ansızın Nergis'i görür. Kendisini özlediğini ve konuşmak istediğini söyleyen Nergis'le sahilde bir kafede otururlar.

Nergis, Aziz'e her şeyi anlatmaya başlar. Abdül'le aralarında bir şey olmadığını söyler. Abdül, Aziz'i bulmak için okullarına gittiğinde Nergis'le tanışır. Nergis yayınevine gideceğini söyleyerek yanından ayrılacağı sırada Abdül kendisiyle gelmesini daha sonra da bir şeyler yemeyi teklif edince Nergis kabul eder. Çevirisini Esat Bey'e götürdüğü sırada Abdül sekreter Şükran'la muhabbete girer daha sonra da peşine düşerek rahatsız eder. Bunun üzerine Şükran patronuna şikâyetle bulununca Esat Bey, Nergis'i arayarak arkadaşı ile konuşup bu konuyu halletmesini rica eder. Nergis o gün Abdül'ün evine o yüzden gittiğini söyler. Anlatılanlar Aziz'i ikna etmese de kuzenlerinin geleceğini söylediğini fakat öyle bir şeyin olmadığını hatırlayarak Nergis'e sorar. Fakat Nergis, Aziz ile olan ilişkisinin geleceğini düşünmek için yalnız kalmaya ihtiyaç duyduğunu fakat bu yalnız kaldığı süreçte düşündüğünü onu çok sevdiğini söyleyerek Aziz'e evlilikle ilgili bir şeyler ima ederek kafeden çıkar.

Nergis gittikten sonra bira siparişi veren Aziz'in yanına tanımadığı bir adam gelir. Adama dikkatli bakan Aziz, onu daha önce Abdül'ün peşinden giden adam olduğunu hatırlar. Adının Hıdır olduğunu söyleyen adam Aziz'e Şükran'ın fotoğrafını göstererek aralarındaki ilişkiyi sorar. Sadece iş arkadaşı olduklarını söyleyen Aziz bu durumdan tedirginlik duyar. Hıdır, yine görüşeceklerini söyleyerek oradan uzaklaşır.

Hıdır ve Nergis'in anlattıklarından sonra kafası iyice karışan Aziz ertesi gün yayınevine Esat Bey ile görüşmeye gider. Fakat Esat Bey'in İsviçre'ye gittiğini karısının da kendisiyle gittiğini tatil yapacaklarını öğrenir. Şükran'la konuşmak için onu kahve içmeye davet eder. Şükran'a Abdül'ü soran Aziz, aldığı cevaplar karşısında hayrete düşer. Şükran, Abdül tarafından rahatsız edilmediğini, birlikte yemeğe çıktıklarını ve güzel vakit geçirdiklerini anlatır. Ayrıca Esat Bey'in

kendisine yaklaştığını ama onu reddettiğini söyler. Aziz, Hıdır'ı tanıyıp tanımadığını sorduğunda ise Şükran'ın onu tanımadığını anlayarak Nergis'in yalan söylemiş olabileceğini düşünür. Aziz tüm bu yaşadıklarını bir türlü anlamlandıramaz. Duydukları karşısında “*keşke hiçbirini bilmeseydim*” der (Canıgüz, 2017: 152).

10. Negative Creep

“Negatif Sürünme” şeklinde çevrilen bölüm başlığı, başkahramanın bölüm içindeki durumuyla ilintilidir. Aziz, bölüm boyunca psikolojik ve fiziksel olarak bir yerlere savrulduğu görülmüştür. Kahramanın bu durumu sürünme olarak kaydedilmiştir. Bu bölüm, romana hareketlilik katan bir bölümdür. Aziz, düşünceli bir şekilde Zincirlikuyu’da yürürken Hıdır tarafından alelacele arabaya bindirilir. Arabanın arka koltuğunda bir kadın vardır. Aziz, o anda Hıdır’ın Esat Bey’in karısı Nurgül Hanım için çalıştığını anlar. Esat Bey’e bir şantaj mektubu gelmiş; ancak Esat Bey fark etmeden kocasının peşine taktığı Hıdır o mektubu bulup Nurgül Hanım’a getirmiştir. Kocasının yolsuzluk yapmış olabileceğini bu mektubun o yüzden geldiğini söyleyen Nurgül Hanım, belediye seçimlerine katılacağını ve kocasının yolsuzluklarının duyulmasının onun siyaset hayatına etkisi olacağını düşündüğünden bu şantaj olayını kendi halletmek ister.

Hıdır’ın yaptığı araştırmalar sonucunda Şükran ve Aziz’in birlikte olduğunu, Aziz’in ev telefonundan Esat Bey’in bir ayda yirmi sekiz kez arandığını ve o şantaj mektubunu onun yolladığı sonucuna varmışlardır. Aziz, bütün olanları yalanlayarak hiçbir ilgisi olmadığını anlatsa da Nurgül Hanım’ı inandıramaz. Nurgül Hanım ve Aziz bu konuşmayı sürdürürken Hıdır, aracı ormana doğru sürer. Ağaçlarla çevrili kimsenin olmadığı bir alana geldiklerinde ise durur. Aziz, araçtan indirilir. Kafasına bir örtü geçirilerek bir ağacın önüne kadar Hıdır’ın doğrulttuğu silahla ilerleyen Aziz, bir anda Hıdır’ın yumruğunun hedefi olur. Aziz, yere düşüp kıvrandığında ise Hıdır sessiz ve hareketsiz kalır. Hıdır, Aziz’in cebine bir miktar para bırakır. Birkaç saniye içinde öldürüleceğini düşünen Aziz, uzun bir sessizlikten sonra aracın motorunun çalıştığını duyar. Başındaki örtüyü çıkarıp baktığında ise Nurgül Hanım ve Hıdır’ın aracının uzaklaştığını görür.

Aziz, ertesi gün Taksim’de bir otele yerleşir. Bütün bu yaşadıklarını yani Abdül’ü Şükran’ı, Nurgül Hanım’ı, Hıdır’ı ve kaçırılmasını düşünerek bir anlam vermeye çalışır. Abdül’le konuşmak üzere onun evine gider. Aziz, Esat Bey’e şantaj yapanın ve mektup yollayanın Abdül olduğunu öğrenir. Abdül, Şükran’la buluştuğu zamanlarda Esat Bey’in karısından gizli işler çevirdiğini öğrenmiş bunu bir koz olarak kullanıp para almaya çalışmıştır. Fakat Nurgül Hanım Aziz’den şüphelenmiştir. Aziz, bütün olanları polise anlatacağını söyler ama Abdül, inkâr edeceğini, yayineviyle bir alakası olmadığı için kendisinden şüphelenmeyeceklerini söylediğinde polise gitmekten vazgeçer.

Abdül’ün evinden öfkeyle çıkan Aziz, bir süre ne yapacağını bilemeden sokaklarda yürür. Başkahraman, sürekli bir düşünce halindedir. Nergis’le olanlar da canını ayrıca sıkmaktadır. Nergis, babasının rahatsızlığı nedeniyle bir süreliğine Bursa’ya gider. Nergis’ten de uzak olmanın verdiği duyguyla bütün yaşananların bir kâbus olabileceğini düşünür.

11. Dumb

Bölüm başlığı “Aptal” olarak çevrilir. Bölüm içeriği düşünüldüğünde bu başlığın, kahramanın sevgilisi tarafından aldatıldığını bilen Abdül’ün küçümseyici tavırlarının dikkate alınarak verildiği söylenebilir. 25 Mart Cuma günü Aziz ve Nergis Büyükkada’ya gider. Araları düzelen ikili eski mutlu günlerine kavuşur. Baş başa yaptıkları tatil aralarındaki buzları eritir. Tatilleri çarşambaya kadar süren çift İstanbul’a döner. Üniversiteye gittiklerinde Aziz, bir grubun toplandığını görür. “İslamcı gençler” olarak tabir edilen grubun İsrail bayrağını ateşe vererek yerel seçimlerdeki galibiyetlerini kutladıklarını görür (Canıgüz, 2017: 178). Nurettin’in de orada olduğunu gören Aziz, arkadaşının yanına gider. Nurettin, İslamcı gençlerden olduğunu hissettirecek tarzda konuşur. Çok çektiklerinden, haklılıklarından bahseder. Nurettin konuşmasını sürdürürken Saffet yanlarına gelir. Aziz, Saffet’in o anki halini “Haftalık sakallarını, prototipik İslamcı imgesine uygun biçimde çember şeklinde tıraş etmişti” şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2017: 180). Aziz, Saffet’ten tiyatro çalışmasının iptal olduğunu, tiyatro salonunun mühürlendiğini öğrenir.

Akşam Nergis’le yaşadığı evin telefonu çaldığında cevap veren Aziz, Abdül’le konuşur. Abdül, Ankara’ya gitmesi gerektiğini, döndüğünde kendisiyle konuşmak istediği bir konunun olduğunu söyler. Başkahraman, Abdül’ün “*Şu an Nergis’le aranız iyi olabilir ama bunun sonsuza kadar sürmeyeceğini biliyorsun, açıklanması gereken bazı mevzular var*” ifadesinden sonra bir an önce onunla konuşmak istese de Abdül, Ankara’dan döndükten sonra konuşacağını söyleyerek telefonu kapatır (Canıgüz, 2017: 183).

12. Aneursym

Bölüme adını veren Anevrizma, vücuttaki atardamarlarda oluşan çıkıntı ve baloncuklardır. Başkahramanın sahnelenen oyun sonrasında aldığı darbeler düşünülerek bu başlığın verildiği söylenebilir. Birkaç gün sonra Abdül, Aziz’i arar. Ankara otogarında olduğunu, İstanbul otobüsünü beklediğini söyler. Fulya’nın ertesi gün oyuna çıkacaklarını haber vermesiyle hemen dönmek istediğini söyler. Aziz, tiyatronun sahneleneceğinden haberi olmadığından Abdül, oyunla ilgili bilgi verir. Fakat Aziz oyunu önemsemeyen Abdül’ün ölüm tarihinin yaklaştığını bildiği için engel olmaya çalışır ve Abdül’ü gelmemesi konusunda ikna etmeye çalışır. Fakat bu iknalar işe yaramaz. Abdül, ısrarla geleceğini ve kendisine anlatmak istediği bir konunun olduğunu söyleyerek telefonu kapatır. Aziz, Abdül’le her konuştuğunda Nergis merak ve telaşla ne konuştuklarını sorar. Ama Aziz, bunu fark etmeden her seferinde normal bir şekilde cevaplar soruları.

Ertesi gün Aziz, arkadaşlarının ayarladığı araçla tiyatronun sahneleneceği salona gitmek üzere yedide yola çıkar. Fulya, Abdül’ü aradığını birazdan onun da geleceğini söyler. Aziz, Abdül’ün yanında olmak ve onunla konuşmak ister. Gelecekteki yaşantısında Fulya’nın Abdül’ün ölümüne dair verdiği tarih o günü gösterir. Aziz, bu cinayete engel olmak ister. Ancak Abdül’ün yanına gidemeyeceğini Gürkan’ın aracı Darülaceze’ye doğru sürdüğünde anlar.

Tiyatronun sahneleneceği mekâna vardıklarında Aziz, telaşlı bir şekilde Abdül’ü bekler. Hazırlıklar başladığında Aziz, yine gelecekte yaşadığı bir anısını hatırlayarak Fulya’ya kendisine âşık olup olmadığını sorar. Fakat ondan olumlu bir cevap alamaz.

Azrail rolünün olduğu bir tiyatronun hasta ve yaşlıların önünde sahnelenmesi grubun tahmin etmediği beklenmedik tepkiler görür. Makyaj ve kostümden sonra korkunç bir hale bürünen Aziz, Azrail karakterinin rolüne can vererek salona giriş yaptığında seyirciler tarafından saldırıya uğrar. Tiyatro salonu bir anda gürültü ve arbedenin mekânı olur. Birkaç hastabakıcı sayesinde kurtulan Aziz, Fulya'ya Abdül'ü sorar; ancak gelmediğini öğrenir.

Tiyatro salonundan hızla çıkan Aziz, Abdül'ün evine gider. Kapının açık olduğunu görünce içeri girer ve Hıdır'la burun buruna gelir. Hıdır, bir miktar parayı bırakarak Aziz'e arkadaşını uyarması daha fazla para vermeyeceklerini söyler. Hıdır gayet sakin bir şekilde oturarak Aziz'e kendinden bahsetmeye başlar. Yetiştirme yurdunda büyüdüğünden balet olduğundan bir süre de polislik yaptığından bahseder. Nurgül Hanım'ın seçimleri kaybettiğini söyleyerek evden çıkar.

Abdül'ün evinde yalnız kalan Aziz, evi dolaşarak Abdül'e dair bir ipucu arar. Yatak odasına girdiğinde yerde kanlar içinde yatan bir bedeni görür. Kaderi değiştiremediğini, Abdül'ü kurtaramadığını düşünen Aziz, yerdekinin hareket ettiğini görünce yanına yaklaşır. Başkahraman, gördüğü manzara karşısında hayrete düşer. Yerde kanlar içinde kıvranan Abdül değil, kendisinin yirmi yıl sonraki halidir. Kendisinin yirmi yıl sonraki halinin orada bıçaklandığını görünce ne yapacağını bilemeyen Aziz, yerde yatan tarafından bıçaklanır.

13. Come As You Are

Bölüm, “Olduğun Gibi Gel” şeklinde çevriliyor. Bölüm içeriğinde de ana kahraman Aziz, Abdül'ün mezarına olayları açıklığa kavuşturmak için bütün doğrularıyla olduğu gibi gider. Aziz, gözlerini açtığında kendini bir hastane odasında bulur. Annesinin oğlunun başında dua ettiğini, kızının ise bir kenarda öylece durduğunu görür. Aziz o anki düşüncelerini “*Ait olduğum mekân ve zamanda, sevdiğim insanlarla birlikteydim*” şeklinde dile getirir (Canıgüz, 2017: 201). Aziz yirmi dört saattir hastanede olduğunu ve ağır bir kafa travması geçirdiğini öğrenir. Bütün olup bitene artık bir anlam veren Aziz, gerçek zaman ve hayatına döndüğü için mutlu olur. Bütün yaşadıklarını “*O kırk gün, geçirdiğim beyin sarsıntısının*

tetiklediği hayal gücünün tuhaf, pek tuhaf bir ürünüydü” şeklinde ifade eder (Canıgüz, 2017: 203).

Aziz, yaşadığı travmanın etkisiyle gördüğü rüya sonrasında artık hayatında yeni bir döneme başlar. Bu durumu okurla paylaşırken “*Öncelikle çekidüzen vermiştim kendime. Eskisi kadar içmiyorum, televizyonun karşısında vakit öldürmüyordum ve inceden Sait Faik çevirilerine bile girişmişim. En önemlisi Paradise Yayınevi’ni bırakıp, küçük bir reklam ajansında düzeltmenliğe başlamıştım. Memnundum işimden. Reklamcılığa yeteneğim olduğu ortaya çıkmıştı ve ara sıra yaratıcı grup toplantılarına dahi katılmaya başlamıştım*” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2017: 204).

Aziz, düşünde gördüklerini, yaşadıklarını gerçek hayatla arasında bir bağlantı kurabilme düşüncesiyle çevresindekilerle iletişime geçer. Geçmişe gittiğinde kimlerle vakit geçirdiyse hepsiyle konuşur ama bir sonuca varamaz. Fulya’dan Abdül’ün mezarının yerini öğrenerek bir gece Ankara otobüsüne binerek tanışmadığı arkadaşının mezarlığına gitmek üzere yola çıkar. Abdül’ün mezarına gittiğinde ise mezar taşında “*Aziz dost! Görmek istiyorsan, önünden çekil*” yazıldığını görür (Canıgüz, 2017: 204). Aziz, mezarı sulayıp tekrar gelmeyi ümit ederek oradan ayrılır.

Aziz, her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünür. Sonra da Nergis’i arayarak buluşmak istediğini söyler. Aziz, tüm olayı çözer. Nergis’in itiraflarıyla düşündüklerinin doğruluğunu kanıtlamış olur. Aziz, lise arkadaşı Gülru ile Nergis’i aldatınca Nergis de öfkelenerek Esat Bey ile Aziz’i aldatır. Bunu öğrenen Abdül, Aziz’e her şeyi anlatacağını söyleyince de Nergis, Abdül’ü öldürür. Bir zamanlar birbirlerine aşkla bağlı bu ikili bu konuşmanın sonunda birbirlerini sevmediklerini söyleyerek ayrılır.

2.5.4. Mekân

Alper Canıgüz’ün bu son romanında mekânların kişiler üstündeki etkisi açık bir şekilde belirtilmemekle birlikte güçlü mekân tasvirlerine yer verilmemiştir. Mekânlar romanda belirleyici noktaları oluşturmamaktadır. Canıgüz, diğer romanlarında olduğu gibi bu romanında da İstanbul’u kullanmıştır. Kurgunun geçtiği yerler Beşiktaş, Ortaköy, Kadıköy, Zincirlikuyu, Sarıyer ve Büyükdade’dır.

2.5.4.1. Kapalı-Dar-Labirent Mekân

Romanın ana kahramanı Aziz, çalıştığı yayınevinin patronunun eşi Nurgül Hanım ve adamı Hıdır tarafından kaçırılarak ormana götürülür: “*Cip, Belgrad Ormanı tabelasının bulunduğu sapaktan dönerken*”, “*Cip büyük bir süratle çevre yolundan çıkıp, ormanın içlerine uzanan patika yola girivermişti*” (Canıgüz, 2017: 157). Büyük ve açık olan bu mekân Aziz’in kişiliği üzerinde olumsuz bir his uyandırarak dar mekân halini alır. Aziz, bu mekânda ölümle tehdit edilir. Hayatının tehlikede olduğunun farkında olan ana kahraman oradan kurtulmak ister. Orası onun için tedirgin edici ve korkutucu bir mekândır: “... panikle ‘ne oluyor!’ diye bağırdım”, “‘Yemin ediyorum, benim bir suçum yok!’ dedim yalvaran bir sesle”, “Ben çaresizlik içinde böyle şeyler zırvalarken onların ağzını bıçak açmıyor, içinde hapsoldüğüm araç, besbelli benim açımdan hiç de hayırlı olmayacak bir istikamete doğru kararlılıkla ilerliyordu” (Canıgüz, 2017: 157). Başına örtü çekilerek kendisine silah doğrultulur. Birkaç saniye içinde öleceğini düşünen kahraman, ölümle burun buruna geldiği anda katili olacak kişiler tarafından başına geçirilen bir örtüyle ve yediği yumrukların acısıyla kıvranırken orada serbest bırakılır.

Aziz’in üyesi olduğu tiyatro ekibinin Darülaceze’deki tiyatro salonunda sergiledikleri oyun sırasında Aziz seyircilerin saldırısına uğrar. Başkahraman, orada yaşadığı saldırıyı “*Herif kataraktlı gözlerinde intikam ateşi, beni kafakola almış boğazımı sıkarken, biri oramı buramı ısırtıyor, bir diğeri protez bacağını yerinden çıkartmış kafama kafama indiriyordu. Kırk gün içinde ikinci kez ruhumu teslim etmeme ramak kala, boğazımdaki mengene gevşedi ve derin bir soluk aldım*” şeklinde aktarır (Canıgüz, 2017: 193). Aziz’in saldırıya uğradığı, aldığı darbelerle kendine zor gelebildiği bu tiyatro salonu dar mekân örneğidir.

2.5.4.2. Açık-Geniş-Ferah Mekân

Fiziksel olarak kapalı bir mekân olan Muhittin’in Yeri, Aziz’in geçmişe döndüğü bir zamanda ve yaşadıklarını anlamlandırıp varoluşunu sorguladığı bir dönemindeyken gidip orada bir rahatlama hissine kapıldığı görülür. İskender Doğan ve arkadaşlarının oturduğu masaya oturan Aziz, bir süre sessizce konuşulanları

dinler. Kendini masadaki sohbe kaptırıp geçmişten geldiğini ve neden geldiğini, yaşadığı olayları bir süreliğine de olsa unuttur. Muhittin'in Yeri onun için geniş bir mekândır: “*Akşamcılar masalarında inceden demlenip muhabbet çevirirken yaşlı bir kemancı, fazla kafa şişirmeden eski Türk sanat müziği parçaları seslendirmekteydi*” (Canıgüz, 2017: 132). Kahraman, burada yaşadığı tüm tuhaflıkları ve huzursuzlukları unuttur. Öte yandan Alper Canıgüz, “*Muhittin'in Yeri*” isimli mekânı *Gizliajans* romanında da kullanmıştır.

Aziz'in geçmişine döndüğü zamanlarda Nergis'le gittiği Büyükada geniş mekân örneğidir. Aralarında yaşanan tartışma ve soğukluktan sonra bir araya gelen çift, Büyükada'ya giderek birkaç gün tatil yaparlar: “*Her ne halt olmuşsa olmuş, şimdi hepsi geride kalmıştı. Ben sevdiğim kadınla, mutlu bir geleceğe uzanmak istiyordum artık*” diyen başkahraman, tatilin ilk anlarından itibaren yakaladığı huzuru dile getirir. (Canıgüz, 2017: 171). Orada bulundukları süre zarfında ikili kendini güvende ve mutlu hisseder. Kahraman, Büyükada'da geçirdiği her an sevgilisiyle oluğu için mutlu olmuştur. Mekân, kahramana sevgilisinin varlığıyla bir anlam katmıştır: “*Ben aslında yirmi yılı yaşamadan geçirmiştin; bunun biliyordum çünkü kalbim şimdi yeniden atmaya başlamıştı*” ifadelerini o mekânda Nergis'le birlikteyken kullanıştır. (Canıgüz, 2017: 172). Aziz, yaşadığı bütün olumsuzluklara rağmen Büyükada'da eski heyecan ve mutluluğunu yakalamıştır. Kendini eski günlerdeki gibi iyi hissetmektedir. Tatil ikilinin arasındaki buzları eriterek eski mutlu ve aşk dolu zamanlarına dönmelerini sağlar: “*Birbirimize yeniden kavuştuğumuz için o kadar mutluyduk, keyfimiz o kadar yerindeydi ki dönüşümüzü çarşambaya kadar erteledik*” (Canıgüz, 2017: 178).

2.5.5. Zaman

Alper Canıgüz, bu son romanında diğer romanlarından farklı olarak zamanı açıkça belirtmiştir. Roman, ana kahramanının yirmi yıl öncesine yaptığı yolculukta yaşadığı kırk günü anlatır. Bu geçmişe dönme olayı gerçekleştiğinde ise kahramanın arkadaşı ile olan muhabbeti sırasında o günün tarihini sorması üzerine 25 Şubat 1994'te olduğu öğrenilir. Romanın ilk sayfalarında kahramanın anlattıkları 2014 yılına aittir. Kahraman kendine geldiğinde hastanede olduğunu ve yirmi dört saattir

komada olduğunu öğrenir. *Kan ve Gül*, ana kahraman Aziz'in yirmi dört saatlik koma sürecinde yaşadığı kırk günlük geçmişe yolculuğu ile vuku bulmuştur. Romanın nesnel zamanı yirmi dört saat, vaka zamanı ise kırk gündür.

Roman 24 Şubat Pazartesi günü başlar. Ana kahraman ile kızının telefon konuşmasında kızının ertesi gün dans gösterisinin olduğunu, kahramanın kuru temizlemeci ile olan muhabbetinde ceketini çarşamba günü değil bir sonraki gün alması gerektiğini söylemesi ile roman akışının salı gününe sarktığı ve dans gösterisinde çıkan yangın sonrası komaya giren ana kahramanın kafa travması ile geçmişe gitmesi, yangının çıktığı gün yani 25 Şubat'tan yirmi yıl önceye gider.

Romanda vakanın zamanının belirtilmesiyle birlikte akış içindeki zaman dilimleri belirtilmiştir: “*Bugün pazartesi*” (Canıgüz, 2017: 26). “*Bugün Cuma*” (Canıgüz, 2017: 79). “İki gün önce” (Canıgüz, 2017: 86). “Saate baktım on bir” (Canıgüz, 2017: 88). “*Çarşamba sabahı*” (Canıgüz, 2017: 111). “*Pazartesi olmuştu*” (Canıgüz, 2017: 123). “*Ertesi sabah*” (Canıgüz, 2017: 148). “*Bir sonraki gün*” (Canıgüz, 2017: 159). “*Cumartesi öğlene doğru*” (Canıgüz, 2017: 160). “*25 Mart Cuma*” (Canıgüz, 2017: 170).

2.5.6. Bakış Açısı

Kan ve Gül romanı kahraman bakış açısıyla yazılmıştır. Ana kahraman Aziz, bir yangın esnasında aldığı darbe sonucunda yaşadığı kafa travması ile komadayken gördüğü düş ile geçmişe yolculuk yapar. Aziz, geçmişinde yaşadıklarını kendi gözünden tasvir eder. Karakterler arasındaki diyalogları kendi dünya görüşüne göre yorumlar.

2.5.7. Şahıs Kadrosu

2.5.7.1. Erkekler

Aziz

Aziz, romanın ana kahramanıdır. Alper Canıgüz, kendi hayatından kesitleri yansıtarak Aziz karakterini oluşturmuştur. Yazar ve ana kahraman arasında dikkat çekici benzerlikler bulunur. Yazarın evlilik tarihi ile boşanma tarihinin aynı güne denk gelmesi, eşi ile üniversitede tanışması, çevirmenlik yapması, kız çocuk babası

olması roman kahramanıyla benzerlik gösteren hususlardır. Aziz, bir yayınevinin çevirmenidir. Üniversite yıllarından beri çalıştığı yayınevi “*Hepsi birbirinden berbat aşk romanları basıyordu*” (Canıgüz, 2017: 14). Üniversitede tanışıp, birbirlerine aşkla bağlandıkları Nergis’le evlenmiş ve bu evlilikten bir kızı olmuştur. Evliliği uzun sürmeyen ikili evlendikleri güne denk gelen bir tarihte boşanmıştır. Kızı Zeynep, Aziz için hayattaki her şeyden değerlidir. Aziz’in düzenli bir iş ve aile hayatı yoktur. Kızına iyi bir baba olmak onun hayatının tek gayesidir. Yaşadığı kaza sonucu geçirdiği kafa travması ile yirmi yıl öncesine gider. Romandaki dikkat çekici olaylar da bu geçmişte yaşanır.

Aziz, geçmişe dönüşünü kabullenip anlamlandırma konusunda güçlük çeker. Bulunduğu mekânların ve kişilerin yirmi yıl önceki hallerine bürünmesi onu oldukça şaşırtır. Fakat aynada kendine baktığında yirmi yıl önceki yüzünü görünce geçmişte olduğuna ikna olur. O an hissettiklerini “*Aynadaki yüzüme bakınca istemsizce gülüverdim. Allah’ım ne kadar yakışıklıydım! Yani, özel bir çekiciliğim yoktu ama bir önceki güne kıyasla müthiştim. Ne zamandır başıma bela olan kilolardan eser yoktu, favorilerimde ve sakallarımdaki beyazlar ile yüzümdeki kırışıklıklardan da*” şeklinde dile getirir (Canıgüz, 2017: 54).

Kendini bir anda yirmi beş yaşında bulan ana kahraman, hayatını yeniden şekillendirmek için bir fırsat yakaladığını düşünür. Gelecekteki yaşadığı gerçek hayatını hatırladığında yolunda gitmeyen işleri düzene sokup daha iyi bir geleceğe dönüştürebilme amacına bağlanır. Evlenip, boşandığı karısı Nergis’le sevgili olduğu yıllara dönen Aziz, karısının gerçekte de kendisini sevebilmesi ve bırakmaması için bir şeyler yapabileceğini ve yapması gerektiğini düşünür.

Öte yandan eğitime önem vermediğini geçmişe dönmeden önce de belirten kahraman eğitim hayatına önem vererek iyi bir kariyer yapabileceği düşüncesine de sıkı sıkı tutunur. Romanın başlarında kahramanın eğitime dair kullandığı “*Derken, vaktiyle neden derslerime daha çok özen göstermedim ki diye hayıflanırken buldum kendimi*” ifade geçmişe döndüğünde bir fırsat olur (Canıgüz, 2017: 34). Kahramanın hayatındaki düzensizliği kariyerine bağladığı görülür. Aile hayatındaki mutsuzluk ve boşanmasını iş hayatının başarısızlığı ile ilintiler. Kahramanın mezun olduğu Boğaziçi Üniversitesi Kampüsü’ndeki yürüyüşü sırasında eğitime önem verdiği

takdirde iyi bir kariyere sahip olabileceği ve mutlu bir aile hayatı olabileceği düşüncesi dikkat çeker. Kahramanın “*Belki o zaman yurtdışında yüksek yapar, üniversiteye öğretim üyesi olarak geri dönebilirdim. Şimdiye profesördüm belki, cemiyette bir yerim vardı, annem, kızım benimle gurur duyardı. Belki Nergis bile boşamazdı beni*” ifadeleri bu doğrultudadır (Canıgüz, 2017: 34-35). Hayatının geri kalanını kendi elleriyle yazabilme şansına sahip olduğunu düşünerek geçmişe de duyduğu özlemle kendini iyi hisseder. Eski karısı Nergis’le beraber olmak onun kendisine aşkla baktığını görmek, birlikte zaman geçirmek Aziz için huzur vericidir. Bir gün öncesinde âşık olduğu kadının artık kendisini sevmeyen gözlerle baktığını görürken bir gün sonrasında eski günlerdeki gibi aşkla bakması onu rahatlatır. Nergis’in kendisine olan tavrını ve bakışını şu sözlerle anlatır: “*Artık sevmeyen kadının gözlerini hemen tanırırsınız. Denizi yırtan bıçak gibidir*” (Canıgüz, 2017: 40). Öte yandan eski üniversite arkadaşlarına kavuşmak onun için mutluluk vericidir. Ancak kızı Zeynep aklına geldikçe kahramanın içinin burkulduğu hissedilir. O yangında kızına ne olduğunu merak ederek hayatı için endişe duyar. Kahramanın kızına olan düşkünlüğü roman boyunca hissedilir. Kızı için “*Galiba içtenlikle sorumluluğunu hissettiğim tek insandı ve ona iyi bir baba olmak benim için hayattaki en önemli şeydi*” der (Canıgüz, 2017: 11).

Aziz, geçmişine döndüğünde önceki geçmişinde yaşamadığı olayları yaşar. 1994 yılını iki kez yaşamış olur. Fakat geçmişe dönüp yaşadığı olaylar esnasında böyle bir şey yaşamadığını fark eder ve sık sık dile getirir. Kitabın arka kapağındaki “*Ben bu anı daha önce de yaşamamıştım sanki*” ifadesi bu durumu açıklar niteliktedir. İşler Aziz’in istediği doğrultuda gitmez. Yaşadığı yeni olaylar, gerçekleşen farklı durumlar ve ortamlar onun kontrolünde olmadan gelişir. Gelecekteki hayatını yeniden şekillendirmek isterken içinde bulunduğu durumları değiştirerek geçmişi şekillendirmek için çabalar. Bu durumu “*Kendime yepyeni, daha güzel bir hayat kurma hayallerim yıkılıp gitmişti. Şimdi tüm düşünebildiğim, içine düştüğüm bu acayip durumdan nasıl kurtulacağımdı*” şeklinde açıklar (Canıgüz, 2017: 166).

Romanda Sait Faik’in adı yer yer zikredilmiştir. Ana kahramanın Sait Faik’e olan zaafı dikkat çeker. “*İdealist ve beş parasız bir mütercim- tercümanlık öğrencisi*

olarak iyi yayınevlerine nitelikli kitaplar çevirerek cep harçlığını kazanmakta ve gelecekte Sait Faik'in tüm eserlerini İngiliz diline kazandırma emelimi muhafaza etmekteydim" (Canıgüz, 2017: 14). Bu durum kahraman için güzel bir hayal iken İskender Doğan'la tanıştığında "Çevirmenim ben, Sait Faik'in eserlerini İngilizce'ye kazandırmaya çalışıyorum" diyerek işe başladığı izlenimini verir. " (Canıgüz, 2017: 27).

Aziz, mutsuzluklarının bilincinde olan, tek mutluluğunun kızı Zeynep'in varlığıyla olduğunu bilen bir karakterdir. Eski arkadaşlarıyla uzun bir aradan sonra görüşünce geçmişe dair bazı bilgiler öğrenir. O zaman olanların farkına varamadığı için hayıflanır. Bütün arkadaşlarının tanıdığı ancak kendisinin tanımadığı birinin cinayetini öğrenince faillerini merak eder. Eski karısının da kendisine olan soğuk tavırları da birleşince geçirdiği kazanın etkisiyle girdiği komada geçmişe döndüğünü görür. Geçmişe giderek bazı olayları aydınlatır. Karısının daha sevgiliyken kendisini aldattığını ve bu uğurda katil olduğunu öğrenir. Kendine geldiğinde artık karısına âşık olmadığını hisseder.

Başka bir hayat yaşama şansını istediği gibi kullanamayınca kaybettiğini düşündüğü yeni hayata üzülür. Oysa geçmişinde kayıp olarak görüp üzüldüğü durumların gelecekteki hayatında bir kazanç olduğunu düşünemez. Nergis'le beraberliğini istemeyerek sonlandırdığında hayattaki tek amacı kızı olur. Nergis'in bir gün onu affedebilme ve tekrar bir araya gelebilme ihtimali onun için önem taşır. Oysa Nergis onun için kayıp olmamakla birlikte geçmişte kalma isteği ile gelecekteki tek varlığı kızı Zeynep onun için tek gerçektir. Aziz, gelecekle geçmiş arasında sıkışıp kalarak psikolojik açmazlara düşer. Onun istediği özgürlüktür. Aziz'in özgürce yeni bir hayat yaşama ve geçmişini buna göre şekillendirme arzusu vardır. Arkadaş grubu arasında siyaset üzerine konuşulurken Selda'nın "Ezilen halkların kaderini tayin hakkı vardır" ifadesi Aziz'in içinde bulunduğu durumu özetler (Canıgüz, 2017: 117). Aziz mutsuzluklarla ezildiği yaşamdan kurtulmayı arzuladığı için gelecekteki geçmişe giderek yaşamak isteyip de yaşayamadığı hayatı kendi belirlemek ister. Yeni bir geçmiş ve gelecek yazma konusunda çabalarken yaşadıkları altında ezilir.

Yirmi yıl öncesine giden kahraman, bu dönüşünü son zamanlarda sık duyduğu Abdül'ün cinayetine engel olmak, cinayetin faillerini bulmak ya da yeni bir hayat yaşamak için geçmişini kendisinin yazması için verilen bir fırsata bağlar. Sık sık sorgular bu durumu. Geçmişe dönmenin bir sebebi olduğunu düşünür. Ansızın gittiği geçmişten yıllarca aşk acısını çektiği, kendisini bıraktığı için sadece kendi başarısızlıklarını sebep olarak gördüğü eski eşi Nergis ile ilgili gerçekleri öğrenir. Bu gerçeklerle gerçek hayatı şekillenerek başka bir boyuta ulaşır.

Aziz, geçmişe döndüğünde hiç tanımadığı ama çok merak ettiği Abdül'ün ölümüne engel olmak, engel olamayacaksa da failini ortaya çıkarmak ister. Abdül'ün ölüm sahnesi romanda verilmez. Ancak roman sonunda faili bulunur. Aziz, geleceğe tekrar ulaştığında Abdül'ün mezarına gider. Gerçek hayatta tanışmadığı adamlarla geçmişe yaptığı yolculukta çok vakit geçirmiştir. Geçmişte arkadaşlık kurduğu bu kişinin mezarına gitmek konuşmak ister. Mezarına gittiğinde mezar taşındaki yazı onu oldukça şaşırtır. Aziz, yüzleşmeye gittiği Abdül'ün mezar taşındaki “Aziz dost! Görmek istiyorsan, önünden çekil” yazısıyla bütün yaşadıklarını, geçmiş ve gelecek anılarını bir araya getirerek düşünür (Canıgüz, 2017: 204). Abdül, bu yazısıyla adeta öbür dünyadan Aziz'e seslenerek onun gerçekleri görmesini sağlar. Nergis'le buluşarak onunla yüzleşir. Abdül, Nergis'in Aziz'i aldattığını öğrenmiş ve bu durumu Aziz'e söylemek istemiştir. Nergis, buna engel olmak için onu öldürmüştür.

Aziz'in düzenli bir hayatı olmasa da kendince sağladığı dengeli bir hayatı olduğu görülür. İş hayatı aşk romanları çeviren Paradise Yayınevi ile aile hayatı ise kızı Zeynep ve çok nadir görüştüğü annesinden ibarettir. Eski hayatına kaldığı yerden devam edecek olan Aziz, artık daha bilinçli ve mutluluk için çabalayacak gücü kendinde bulan biridir.

Abdül

Abdül, romanın kırılma noktalarından biridir. Aziz, yıllar sonra üniversite arkadaşlarıyla farklı zamanlarda bir araya gelir. Fulya ve Saffet'ten Abdül'ün adını duyunca onu oldukça merak eder. Onunla aynı tiyatro ekibine farklı zamanlarda girmiş, aynı üniversiteden mezun olmuş, arkadaşları ve sevgiliyle tanışmasına rağmen kendisi onu tanımamıştır. Fulya'nın Abdül'ü tasviri “Ankara'dan gelen bir

oyuncu. Tuhaf biriydi. Kafa karıştırıcı. Her şeye muhalefet eden tiplerden. Biraz da çekici” şeklinde olur (Canıgüz, 2017: 19). Aziz, onun bir cinayete kurban gittiğini öğrendiğinde ise daha çok merak eder. Fulya, Abdül’ün ölümüyle ilgili bilgileri “5 Nisan 1994. Çok iyi hatırlıyorum çünkü Kurt Cobain’in intihar ettiği gündü. Çatı katında bir dairesi vardı, orada kalbine saplı bir bıçakla bulmuşlar” şeklinde verir (Canıgüz, 2017: 21).

Abdül, bulunduğu arkadaş ortamındaki insanlardan farklı bir kişiliğe sahiptir. Aynı tiyatro grubunda bulunduğu kişiler tarafından pek sevilmez. Din ve siyaset konularında arkadaşları ile çatışmalar yaşar. Tiyatro grupları “devrimci” olarak kabul edilir fakat Abdül’ün devrim ve halk konusundaki konuşmaları arkadaşlarını rahatsız eder: “Halk, neye ihtiyacını olduğunu bilemez, ancak fevkalade güzel razı olur. Hiçbir büyük dönüşüm, ilerleme, buluş kitleler sayesinde gerçekleşmemiştir. Hatta ekseriyetle tersi doğrudur. Halk kadar yenilikten, orijinaliteden nefret edeni yoktur ve kendileri için mücadele veren pek çok insanı seve seve ateşe atmışlığı da az değildir” (Canıgüz, 2017: 117).

Abdül, başkahraman ile bir sohbet esnasında cuma namazlarına gittiğini söyler. Abdül’ün dindarlığı üzerine konuştuklarında ise “Tanrı’dan şüphe nedeniyle vazgeçmedik mi? Şimdi de şüpheden şüphe etmem gerekiyor ki tutarlılığımı koruyabileyim. Hem her zaman demezler mi, sen O’na doğru bir adım attığında O sana doğru iki adım atar diye? Ben böylece üstüme düşeni yapıyorum ama kendisinden hâlâ bir hareket görebilmiş değilim” ifadesi Tanrı’ya bakışını ortaya koyar (Canıgüz, 2017: 79).

Başkahraman, Nergisin kendisini Abdül’le aldattığını düşündüğünde onun bu konudaki rahatlığına öfkelenir. Abdül, insanların birbirine bağlanmasını doğru bulmaz. Eşler arasındaki özgürlükten bahsedince Aziz, onun ikili ilişkilerdeki tutumundan rahatsız olur.

Nergis, Aziz’e olanları anlattığında Abdül için “Okula gelip, seninle konuşacağını, Esat’la aramızda geçenleri sana anlatacağını söyledi. Ahlaken bunu yapmakla yükümlü hissediyormuş kendisini!” “ikiyüzlülükleri ortaya çıkarmak onun vazifesiymiş” ifadelerini kullanır (Canıgüz, 2017: 211). Abdül, kendi dürüstlüğüne ve Nergis’in hırsının kurbanı olmuştur.

İskender Doğan

Romanda adı geçen İskender Doğan, gerçek hayattaki sanatçı İskender Doğan'dır. *Kan ve Gül* romanı da adını sanatçının aynı adlı şarkısından almıştır. İskender Doğan, romanın başlarında ana kahraman Aziz'in kuru temizlemeye gitmesiyle romana girer. Aziz'le tanıştıktan sonra sanatçılığı üzerine kısaca sohbet ederler. Kan ve Gül'den sonra müzikle bir süre ilgilense de kısa süre sonra tamamen bıraktığını söyler. Sanatçı olmayı değil sanat olmayı arzular. Kan ve Gül için “*Benim şanssızlığım ya da şansım, en mükemmel şarkımı yirmi yaşında yazmaktı*” ifadesini kullanır (Canıgüz, 2017: 28). İskender Doğan, Aziz'in üstünde derin bir etki bırakır. Geçmişe yolculuk yaptıktan sonra geçmişinde de İskender Doğan'la tanışır ve yaşadıkları konusunda kendisinden bir yol göstermesini ister.

Alper

Başkahraman, yirmi yıl öncesine döndüğü ilk anlarda kantine gider. Geçmişinde ilk gördüğü kişilerden biri Alper'dir. Alper'i Nergis aracılığıyla daha önce birkaç kez gören Aziz, onu “*Masanın diğer ucunda oturan uzun, yağlı saçlı, kirli sakallı delikanlı*” şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2017: 50). Aziz, geçmişe döndüğü ilk anları Alper'le konuşarak geçirir. Alper, roman yazdığını söyler ve romanıyla ilgili bir süre konuşurlar. Alper karakterinin yazarla benzerlik gösterdiği bazı hususlar dikkat çeker. Ayrıca yazarın bu karaktere kendi adını vermesi de dikkat çekicidir. Alper'in romanı için yaptığı açıklama yazarın ikinci romanı “*Oğullar ve Rencide Ruhlar*” yapıtını anımsatır. Alper'in romanıyla ilgili yaptığı açıklamalar şu şekildedir: “*Hem gerçekçi, hem gerçek üstücü. Hem komik, hem duygusal. Hem polisiye hem değil*” (Canıgüz, 2017: 52). “*Hikâye bir cinayeti çözmeye çalışan, bir grup mahalle arkadaşı arasında geçiyor. Küçük çocuklar bunlar, onbir, on iki yaşlarında*” (Canıgüz, 2017: 53). Alper'in romanına verdiği “*Olgular ve İncirci Çocuklar*” ismi de yazarın ikinci romanına benzetilmiştir (Canıgüz, 2017: 53).

Saffet

Saffet, Aziz'in ortaokul, lise ve üniversiteden arkadaşıdır. Sağlam bir dostlukları vardır. Aziz, üniversitenin kampüsünde kızının dans gösterisi saati gelene kadar dolaşır. Eski günlerini anımsar. Saffet'in orada olduğunu hatırlayarak arayıp yanına gider ve bir süre sohbet ederler. Aziz'in onun hakkındaki tanıtımı “*Ekonomi Bölümü’nü bitirdikten sonra Amerika’da doktorasını tamamlamış, sonra da paşalar gibi Boğaziçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü’ne yardımcı doçent olarak dönmüştü*” şeklindedir (Canıgüz, 2017: 35). Aziz'in geçmişe döndüğünde Saffet’le olan samimiyeti dikkat çeker. Bir süre onun evinde kalır. Nergis’in kendisini aldatma olayını sadece onunla paylaşır.

Amcabey, Kız Tefik ve Tahtakafa

Bu üçlü Alper Canıgüz’ün beş romanında da okurla buluşan ortak kişilerdir. Aynı arkadaş grubunda bulunan bu üçlü olaylardan habersiz ve ilgisiz noktalarda romanın akışında yer alır. İskender Doğan’ın meyhanede birlikte oturup sohbet ettiği bu kişiler Aziz’le geçmişte bir araya gelirler. Aziz’in geçmişine döndüğünde yaşamadığı anları yaşamasına bu üçlüyle tanışması da örnektir. Aziz, onlarla tanışmasını “*Kel olan Tahtakafa, sıska olan Kız Tefik ve moruk da Amcabey diye tanıttı kendisini*” ifadeleri ile anlatır (Canıgüz, 2017: 133).

Tahtakafa, kendisinden yirmi beş yaş küçük bir kıza âşık olur. Kız da kendisine âşık olunca bir süre beraber olurlar. İlişkileri yolunda giden çift evlenmeyi düşündükleri sırada Tahtakafa kızı çok sevmesine rağmen ondan ayrılır. Sebebini ise kızın onunla el ele tutuşarak dolaşmayı istemesi olarak gösterir. Tahtakafa sevgilisini çok sevmesine rağmen onunla olan ilişkisinin çevresindekiler tarafından ayıplanıp eleştirilmesini kabullenemez. Bu durumla ilgili duygularını “*Abi, çok gücüme gidiyordu kızım yaşımda biriyle el âlemin içine öyle çıkmak. Biri göreceksin, alay konusu olacağım diye içim içimi yiyordu*” şeklinde anlatır (Canıgüz, 2017: 135).

2.5.7.2. Kadınlar

Fulya

Fulya, Aziz'in üniversite yıllarından aynı tiyatro grubundan arkadaşıdır. Uzun zaman sonra karşılaşmaları üzerine birlikte oturup bir şeyler içerler. Eski günlerden, eski arkadaşlarından bahsederler. Aziz, Abdül'ün adını ilk o zaman öğrenir ve dikkatini çeker. Fulya, Abdül'den biraz bahsederek öldürüldüğünü anlatır. Aziz, okura Fulya ile ilgili bazı bilgiler verir: *“Fulya'ya gelince, tiyatroyu çoktan bırakmıştı, üniversiteyi bitirdikten sonra bir yıl Hindistan, İsrail, Afganistan, İran ve Hollanda'yı gezmişti, bir Hollandalı'ya âşık olup evlenmişti, herifin psikopat olduğunu anlayınca boşanmıştı, memlekete dönüp çalışmaya başlamıştı, ofis malzemeleri üreten bir şirkette on yıldır yöneticilik yapıyordu, Orkun'la da bu işyerinde tanışmıştı zaten, mutluydu, kendilerinin evleri, çocuğu yoktu ve yapmayı düşünmüyordu”* (Canıgüz, 2017: 18).

Nergis

Nergis, başkahramanın üniversite yıllarında tanıştığı sevgilisidir. İlişkilerinde bazı çalkantılar yaşansa da ikili her zaman yan yana ve mutlu olmanın yolunu bulmuştur. Nergis, Aziz'in sadece cinselliği nedeniyle değil kişiliği ve kendisine olan sevgisinden dolayı kendisine bağlandığının bilincindedir. Fakat kadının sevgilisinin kendisini aldatması kabullenebileceği bir durum değildir. Aşkla bağlı olduğu sevgilisinin kendisini aldattığını düşünerek evli patronu Esat Bey'e karşı kadınlığını kullanarak adamın aklını çeler. Esat, kadını sadece cinsel bir meta olarak görür ve bir süre birlikte olurlar. Kadın, bu durumdan pişmanlık duysa da kıskançlığına ve hırsına yenik düşmüştür. Bu gerçeği sevgilisinden gizleyerek ilişkisine devam eden kadın sevgilisinin bunu duyduğu takdirde kendisini bırakacağını farkındadır. Öte yandan Esat'ın kendisini sadece cinsel bir araç olarak kullandığının ve evli olduğunun da farkındadır. Aldatmasının ortaya çıkması Nergis'i yalnız bırakacaktır.

Kadın yanında yaşayacağı, kendisini sahiplenip koruyacağı bir erkeğe ihtiyaç duyduğundan bu işi gizli tutarak sevgiliyle ilişkisine devam eder. Fakat Abdül'ün bu durumu öğrenmesiyle Nergis'in pişmanlık ve korkuları yerini öfke ve hırsa bırakır. Aziz'in bu durumu öğrenmemesi ve kendisini bırakmamasını ister. Bu

doğrultuda Abdül'ü öldürecek kadar gözünü karartır ve Abdül'ü öldürerek katil olur. Toplumda cinsiyetler arası eşitsizlik olarak kabul edilen erkeğin fiziksel olarak kadından her zaman daha güçlü olması burada görülmez. Nergis, karşısındaki erkekle fiziksel olarak mücadele edip onu öldürecek güce sahip olduğunu göstermiştir.

Sevgilisini aldatması gibi katil olduğunu da herkesten gizleyerek Aziz'le evlenir. Ancak yirmi yıl sonraki Nergis'e bakıldığında aşkını, ilişkisini ve sevdiği adamı koruma içgüdüsüyle hırsla kapılarak bir anlık öfkeyle katil olan kadının, aşkından ve sevdiği adamdan vazgeçtiği görülür. Nergis'in Aziz'e olan sevgisi ve aşkı bitmiştir. Kocasını sevmesine rağmen ondan boşanmıştır. İşlediği cinayeti itiraf ettiğinde ise içinde ne bir üzüntü ne de bir pişmanlık görülür. Nergis artık korunmaya, sevmeye, sahiplenilmeye ihtiyaç duymamaktadır. Cinselliğini kullanan Esat'ın tavırları, katil olmanın verdiği duygu ve ihanet etmenin vicdan azabıyla ezilir.

2.5.8. Gerilim Unsurları

2.5.8.1. Çatışma

Alper Canıgüz, bu son romanında kurguyu oluştururken bazı çatışma unsurlarını kurguya dahil etmiştir. Bunlardan biri Nurgül Hanım ve kocası Esat Bey arasındaki çatışmasıdır. Bu çatışma cinsiyetler arası çatışma grubuna girer. Nurullah Çetin bu cinsiyetler arası çatışmayı “*Kadın-erkek, kadın-eşcinsel, erkek-eşcinsel, karı-koca arası çatışmalar*” şeklinde açıklar (Çetin, 2013: 203). Kocasının tavırlarından şüphelenen Nurgül Hanım, kocası ile ilgili bilgi almak üzere eski bir polis olan Hıdır'la anlaşır. Hıdır'ı bir dedektif gibi kocasının peşine takar. Hıdır, Esat Bey'in ofisinde bir şantaj mektubu bulur. Nurgül Hanım, kocasına hesap sormak yerine mektubu yollayan kişiyi bulmaya ve susturmaya çalışır. Kocasıyla düşünce çatışması içinde olan Nurgül Hanım, belediye seçimlerine katılacaktır ve kocasının yolsuzluk veya aldatma haberlerinin basına sızması onun siyasi kariyerini zedeleyecektir. Nurgül Hanım, bu amaçla Aziz'i tehdit eder. Öte yandan Nurgül Hanım, kocasının iş yerine sık sık giderek sekreteri Şükran'a kocasının peşinde

oluşuna dair ağır ithamlarda bulunarak hakaretler eder. Karı koca arasında yaşanan bu çatışma romana hareketlilik katmıştır.

Abdül'ün fikir olarak birçok kişiyle çatışma yaşadığı görülür. Aziz ile bindiği halk otobüsünde tartıştığı insanların hayatlarının bir amacı olmadığı, sadece yaşamak için yaşadıklarına dair yorumlarda bulunur. Tiyatro grubundaki arkadaşları ile de fikir çatışmaları yaşadığı görülür. Devrimci bir tiyatro grubunun üyesi olan Abdül, devrimle çelişecek ifadelerde bulununca arkadaşları tarafından yadırganır. Arkadaşları onunla girdikleri tiyatro işinde çalışmaktan mutlu değildir.

2.5.8.2. Düğümler

Ana Düğüm

Romanın asıl merak konusunu oluşturan soru, romanın ana düğümü Aziz'in bir anda yirmi yıla döndükten sonra tekrar eski hayatına, gelecekteki hayatına dönüp dönmeyeceğidir. Roman boyunca bu merak okuru bırakmaz.

Ara Düğümler

Aziz'in döndüğü geçmişten geleceğe gidip gitmeyeceği ana düğümünü destekleyen bazı ara düğümlere rastlanır. Aziz'in henüz işlenmemiş bir cinayetten haberdar bir şekilde cinayete engel olmaya çalışması romanın ara düğümlerinden birini oluşturur. Öte yandan iş ve aşk hayatının gidişatını değiştirebilme fırsatını yirmi yıl öncesine giderek yakalayan Aziz'in hayatını değiştirip değiştirmeyeceği de ara düğümlerinden birini oluşturur.

2.5.9. Metinlerarasılık

2.5.9.1. Çağrışımsal Gönderme

Alper Canıgüz, bu romanında da çağrışımsal göndermeden yararlanmış, bazı kişi ve metinlere atıfta bulunmuştur. Romanın ana kahramanı Aziz'in âşık olduğu karısı tarafından sevilmediği söylenerek boşanmış, bu aşk acısı ile gördüğü çiftlerde karısıyla eski mutlu günlerine özlem duyar. Öyle ki “*Derken yağmurlu bir gün, üşümek için incecik bedenlerini birbirine yapıştırmış sarmaş dolaş yürüyen*

sevdalı bir genç çift görünce, felaketim oluyor, ağlıyordum” ifadeleri ile Attila İlhan’ın Üçüncü Şahsın Şiiri adlı şiirine gönderme yapılmıştır (Canıgüz, 2016: 12).

Boşandığı ama hâlâ sevdiği eski karısı Nergis’le kızları Zeynep’in dans gösterisinde Aziz’in alkole olan bağımlılığı üzerine konuşurlar. Birkaç bira içtiğini daha sonra bunu sayı olarak belirttiğinde Nergis’in bu alkol bağımlılığını eleştirmesi üzerine Aziz, “*Üç, birkaça dahildir dedim. Ayrılık da sevdaya*” ifadesi ile Attila İlhan’ın Ayrılık Sevdaya Dahil isimli şiirine atıfta bulunur (Canıgüz, 2017: 41).

Romanın ana kahramanı Aziz, geçmişe döndüğü ilk anlar neler olduğunu anlamaya çalışır. Okuduğu üniversiteyi gezerek her şeyin yirmi yıl önceki haline büründüğünü görür. Binaların eski halleri, üzerindeki kıyafetlerin o yıllara ait olması onu geçmiş zamana döndüğüne ikna eder. Bütün bunları düşünürken “*Hasılı, düşünüyordum ve vardı*” der (Canıgüz, 2017: 49). Bu ifadesi ile modern felsefeci Descartes’e gönderme yapar.

Geçmişe dönen Aziz, bir cinayeti engellemek ya da aydınlatmak için döndüğünü düşünür. Bu süreçte kendisini birkaç kez hayatının tehlikede olduğunu hisseder. Kendisini bu olayların içinde düşünürken “*Ne var ki, korkunun Freddy Krueger’a faydası yoktu*” (Canıgüz, 2017: 85). ifadesini kullanır. Aziz, bu cümle ile Wes Craven tarafından oluşturulan film karakterine gönderme yapmıştır. Bu karakterin rüyalar alemine geçerek gerçek yaşamdaki insanları öldürür. Aziz ise geçmişe giderek bir ölüme engel olmayı engel olamasa da faileri bulmayı amaçlar.

2.5.10. Anlatım Teknikleri

2.5.10.1. Tasvir

Aziz, yıllar sonra mezun olduğu Boğaziçi Üniversitesi’ne gider. Kampüsü gezdiğinde anıları gözünde canlanır. Aziz’in gördüklerinin tasviri şu şekildedir: “*Kampüsün kalbine giden yokuşun başında aniden merhaba deyiveren ve tüm görkemiyle iki kıtayı bölen lacivert mucize, az daha devam edince iki yanı ağaçlarla çevrili, kıvrılıp bükülerek uzanan taş yollar, o yılların uzandığı gizli bahçeler, meydana çimlere yayılmış bir şeyler okuyan, uyuyan, muhabbet edip gülüşen gençler, alanın dört yanını çevreleyen asırlık binalar, o binalardaki sınıflar, laboratuvarlar, öğretim üyelerinin ofisleri, kulüp odaları, kantinler, arka taraftaki*

revir, revirin karşısından Rumeli Hisarı'na inen patika, birkaç yüz metre sonra karşınıza çıkan eski püskü demir kapı, orayı geçtiğiniz anda tuhaf bir şekilde sanki daha bir yabanileşiveren doğa, sık ağaçlar, o ağaçların gölgesinde biten rengarenk çiçekler, çamların titreşen zirvelerinde daldan dala zıplayan sincaplar, uzaktan burnunuza çarpan deniz kokusu” (Canıgüz, 2017: 33).

Aziz'in Abdül'ü ilk gördüğü anda yaptığı tasvir Abdül'ü fiziksel olarak okurun gözünde canlandırır. “Yay gibi gergin incecik bir beden, hafiften çekik gözlerinde zekâ pırıltıları, dudağında alaycı, hatta küstah bir gülümseme” (Canıgüz, 2017: 72).

Aziz, Hıdır'ın tasvirini “Kırk yaşlarında, takım elbiseli, bıyıklı, kolormatik gözlüklü, ne öğrenciye ne de öğretim üyesine benzer bir herifti” şeklinde yapar (Canıgüz, 2017: 128).

Alper Canıgüz'ün romanlarının sık kullanılan mekânlarından biri olan Muhittin'in Yeri olarak bilinen meyhane Aziz'in gözünden tasvir edilmiştir: “Muhittin'in Yeri, eski tarz bir semt meyhanesiydi. Turistlerin ve zirzop gençlerin rağbet ettiği yerlere pek benzemiyordu. Buranın müşterileri görmüş geçirmiş, ağırbaşlı ve açıkçası biraz daha geçkince bir tayfaydı. Akşamcılar masalarında inceden demlenip muhabbet çevirirken yaşlı bir kemancı, fazla kafa şişirmeden eski Türk sanat müziği parçaları seslendirmekteydi” (Canıgüz, 2017: 132).

Aziz Abdül'ün evini “Doğrudan oturma odasına atıyordunuz adınızı. Perdeler kapalı olduğu için ortalık hayli loştu. Girişte solda bir çalışma masası, sağda yemek masası, birkaç adım sonra duvara yaslanmış kanepeler, karşısında televizyon ve nihayet en ileride, pencerenin önüne karşılıklı yerleştirilmiş iki koltuk” şeklinde tasvir eder (Canıgüz, 2017: 160).

2.5.10.2. Mektup

Canıgüz, diğer romanlarında olduğu gibi bu son romanında da mektup unsurunu kullanmıştır. Mektup, romanda güçlü bir role sahip değildir. Abdül, Paradise Yayınevi'nin patronu Esat Bey'e şantaj mektubu gönderir. Mektubu kocasından önce bulan Nurgül Hanım, mektup sayesinde kocasının kendisinden gizli işler çevirdiğini öğrenir.

“Bana bak, kart horoz,

Çevirdiğin bütün dolaplardan haberdarım. Karının ve bütün dünyanın bilmesini istemiyorsan, 20 bin doları hazır et. Gerekli talimatları bilahare alacaksın” (Canıgüz, 2017: 147).

2.5.11. Temalar

2.5.11.1. Aşk

Canıgüz’ün romanlarının vazgeçilmez temalarından biri aşktır. Kan ve Gül’ün aşk unsurunu romanın ana kahramanı Aziz oluşturur. Aziz, üniversite yıllarında tanışıp sevgili olduğu, üniversiteden sonra evlenip bir süre sonra da boşandığı Nergis’e aşkla bağlıdır. Nergis, ona olan aşkı bittiği için boşanmasına rağmen Aziz, hâlâ ondan gelecek bir adımla birleşmeye hazırdır. Hayatı boyunca aşkı sadece Nergis’te bulur. Kızının annesi, üniversite yıllarının en özel dönemlerini yaşatan kadın tarafından terk edilmek ve sevmediğini belli eden bakışları altında ezilmek Aziz’in hayatını derinden etkiler.

Nergis’ten sonra hayatına bazı kadınlar girer ancak hiçbirine duyduğu his aşk değildir. Mutlu olduğunu hissettiği anda aklına Nergis gelir ve ona olan aşkı ağır basar. Kendisi bu durumunu “*Kadınlarla ilişkilerim, çok hafif bir ifadeyle, yolunda gitmiyordu. Bir dizi manasız birliktelikten sonra hayatıma özel biri giriyor ve bana her şeye yeni baştan başlayabileceğimi düşündürüyordu. Ancak bir sürenin ardından, görünürde işler gayet düzgün ilerlerken garip bir durum ortaya çıkıyordu. Nergis rüyalarım giriyordu. Beni affetmiş, yeniden birleşmişiz, eski dostlarımızla gülüşüp eğleniyormuşuz falan*” şeklinde açıklar (Canıgüz, 2017: 11).

Yirmi yıl öncesine geri döndüğünde Nergis’le tekrar bir arada ve sevgili olmanın mutluluğunu yaşar. Ancak Nergis’in kendisini aldattığını öğrenince ona olan bakışı değişir. Geleceğe ulaştığında onunla yüzleşir. Nergis’in itirafları ile artık içinde ona karşı bir duygu hissetmediğini fark eder. Birbirlerine “*Seni sevmiyorum*” diyerek ayrılırlar (Canıgüz, 2017: 212).

2.5.11.2. Özgürleşme

Alper Canıgüz'ün diğer romanlarında görülen ölüm bu romanda da yerini almıştır. Bu romandaki ölüm de cinayetle vuku bulmuştur. Cinayete kurban giden kişi Abdül'dür. Romanın ana kahramanı Aziz, yıllar sonra karşılaştığı arkadaşlarından adını duyduğu Abdül'ün öldürüldüğünü öğrenir. Abdül'ün arkadaşları tarafından tanınması, kendisinin onu tanımaması, evinde ölü olarak bulunması, farklı bir kişiliğe sahip olması Aziz'i oldukça meraklandırır. Geçmişe dönüş yaptığında onunla tanışma fırsatı bulur. Başkahraman, geçmişe giderek henüz işlenmemiş bir cinayeti durdurmaya çalışır. Abdül'ün ölümüne engel olmak, olamasa bile failini bulmak ister. Romana polisiye hava katan bu durumda Aziz, bir dedektif gibi Abdül'le geçirdiği her vakitte onu inceler.

Geçmişe yapılan yolculuğunda Abdül'le vakit geçirerek onunla ilgili bilgiler edinir ve onu yakından tanır. Gelecekteki âna döndüğünde ise mezarına giderek onunla yüzleşir. Çünkü onun cinayetine tanık olmamış, faili de bulamamıştır. İşlenmemiş bir cinayetin peşinde olduğunu hisseder. Mezar taşındaki yazıyla olaylara dışardan bir göz olarak bakan Aziz, cinayeti çözer ve faili bulur.

2.5.11.3. Ait Olamama

Romanın ana kahramanı çıkan yangında aldığı darbe sonucunda travma geçirerek komaya girer. Kahramanın yirmi dört saatlik koma sürecinde gördüğü rüya romanın büyük bölümünü kapsar. Başkahraman Aziz, tarihe yolculuk yaparak yirmi yıl öncesine gitmiştir. Roman boyunca geçmişe dönüşün rüya olduğu verilmez. Okur da kahraman gibi zamanı sorgular ve kendini o döneme ait hissetmez. Aziz'in içinde bulunduğu zaman ve yirmi yıl öncesi yer yer karşılaştırılarak ve anılar hatırlanarak hangi zamanın gerçek olduğu tartışılır.

Aziz, geçmişine döndüğünde eski dostları ve sevgilisiyle birlikte olmaktan mutluluk duysa da içinde bir huzursuzluk vardır. Onun isteği ve tercihi dahilinde olmadan gerçekleşen geçmişe yolculuk, arkasında bıraktığı annesi ve kızı için endişelenmesine sebebiyet vermiştir. Özellikle geçmişe dönmeden kısa bir süre önceki durumu hatırlayınca kızının hayatı için endişelenir. Geçmişe döndüğü zamanlarda annesi ile bir araya gelmenin iyi hissettirmeyeceğini düşünür.

Annesinden kaçarken kızını da zaman zaman anımsayarak merak eder. Yirmi yıl önceki hayatını tekrar yaşadığının farkında olan kahraman gerçek hayatını sık sık hatırlayarak kızının çıkan yangın sonrasında hayatından şüphe eder, endişelenir.

Ancak geçmişinde uzun süre kalınca gerçek hayatının bir rüyadan ibaret olduğu hissine kapılır. Zamanı sorgulayarak üzerine çok düşünen kahraman yaşadıklarının ve yaşanmışlıkların hangilerinin gerçek hangilerinin rüya olduğunu ayırt edemez hale gelir ve başta kendisine olmak üzere insanlara ve çevreye yabancılaşır: “Yabancılaşan kişiler, yeni yaşam tarzının dayattığı değerler karşısında direnç oluşturmamayan, aile kurumunun değişmesiyle zayıflayan aile ilişkileri sonucunda, iç dünyasında yalnızlığa gömülen kişilerdir” (Aydemir, 2016: 164). Kahramanın gerçek hayatındaki hatıralarının zamanla silikleşmesi, kızının yüzünü anımsayamaması onu gerçek hayatta yaşadıklarının bir rüya olduğuna inandırır. Aitlik duygusunu yitirmeye devam eder. Hatta sevgilisi Nergis’e gerçek hayatta yaşadıklarını anlatarak bir rüya gördüğünü söyler. Aziz, hâlâ öğrenci olduğunu, içinde yaşadığı gerçek zamanın 1994 yılında olduğunu, rüyasında Nergis’le evlenip bir kızları olduğunu fakat daha sonra boşandıklarını gördüğünü düşünür.

Roman boyunca bu zamanı sorgulama ve merak devam eder. Ancak bu zaman diliminde bir farklılık vardır. Aziz, yaşananları anbean düşündüğünde 1994 yılında o olayları yaşamadığını fark eder. Kahraman 1994 yılını farklı hisler ve olaylarla iki kez yaşamış olur. Öyle ki kitabın arka kapağındaki “Ben bu anı daha önce de yaşamamıştım sanki” ifadesi kahramanın zamana dair düşüncesini ortaya koyar. Kahraman, kırk günlük geçmişe yolculuğunun ardından kendine geldiğinde her şeyi anımsayarak “Ait olduğum mekân ve zamanda, sevdiğim insanlarla birlikteydim” ifadeleri kullanır (Canıgüz, 2017: 201).

2.5.12. Son

Alper Canıgüz’ün son romanı *Kan ve Gül* aşk ve polisiye unsurlarla birleşerek sürükleyiciliği koruyan bir romandır. Yazar, romanın başında ana kahramanını geçmişe yolculuğa çıkarmıştır. Bu durum okurda gerçekliği hissettirmiştir. Ancak romanın sonunda şaşırtıcı bir sonla karşılaşan okur, geçmişe

yolculuğun fantastik olmasına rağmen inandığı gerçeklikle kahramanın geçmişe gitmediğini komada olan bir hastanın düş olarak gördüğünü öğrenir. Roman, şaşırtıcı sonlu olmasıyla birlikte ucu açık bırakılmış bir hayatın olması dikkat çeker. Yıllarca aşkla bağlandığı, kendisinden gelecek ufak bir adımla ona hayatını adayacağı, kızının annesi Nergis’le ilgili ortaya çıkan gerçeklerden sonra hayatında yeni bir döneme girdiği görülen Aziz’in bu yeni hayatını nasıl yaşayacağı belirsizdir.

2. 6. Romanlarda Psikanaliz

Sigmund Freud ile adını duyuran psikanaliz, edebiyata da yansımıştır. Psikanaliz, edebî türlerin ayrıntılarına inerek çözümlemeler yapar: “... psikanaliz, edebiyatı derinliğine inceleyen ve onun labirentlerine dalıp, onu bir anlamda sökümlenen bir bilim dalıdır” (Sarı, 2008: 76). Sanatçının yaratımı oluşturma evresi üzerinde de duran bu dal, eserin yazarından bağımsız olmadığı, nevrozlarıyla ilişkili olduğunu belirtir. Çalışmaya konu olan yazar Alper Canıgüz’ün Psikoloji Bölümü mezunu olması, romanlarında psikanalizin hissedilmesini kaçınılmaz kılmıştır.

Yazar, eserlerini psikanalitik duyarlılıkla kaleme almıştır. Roman kahramanlarının oluşumu psikanalizin bireye bakışı ile şekillenmiştir. Psikanalizin bilimsel ögesi olan “bilinçdışı” romanda yerini almıştır. Bilinçdışı “dürtüsel ihtiyaçları ile dış dünyaya (nesneler dünyası) yönelen insan yavrusunun, bir kısım dürtüsel istemlerini ‘bastırma’sı ile oluşmuştur” (Sunat, 2019: 53). Yazarın, *Oğullar ve Rencide Ruhlar* ile *Cehennem Çiçeği* romanlarının başkışisi Alper Kamu, daha çocuk yaşta bu dürtülerini bastırır. Kahramanın, çevreye ve yaşama dair düşünceleri göz önünde bulundurulduğunda psikanaliz çatısında oluşturulmuş bir karakter olduğu gözlemlenir.

Hayatın anlamsızlığı ve insanların doyumsuzluğu kahramanı henüz beş yaşında bunalıma sürükleyen bir durumdur. Beş yaş, Oidipus Kompleksi yaşıdır. Freud’a göre ileride yaşayacağımız bütün ruhsal arazların temeli bu yaşa kadar oluşur. Kahraman, beş yaşında dünyayı anlama, tanıma ve dünyadan kaçma evrelerini yaşar. Alper Kamu, kökü yalnızlığa dayalı, isyan duygusu taşıyan, her an savunmada olan bunu da mizahıyla yapan bir kahramandır. Yazarın hayatı düşünüldüğünde kahramanın oluşumunda etkisi olduğu görülür. Canıgüz, kendi

çocukluğundan izler taşıyan bu kahramanı oluşturmuş, yapmak istediği eleştirileri karakter üzerinden vermiştir.

Modern insan tipinde sık karşılaşılan bir durum olan kaygılanma, bu çocuk kahramanda da görülür. Karakterin çevresiyle yaşadığı iletişimsizlik, anlaşılamama kaygısının bir sonucudur. Kendini bulunduğu bedene, çağa ve dünyaya ait hissetmeyen kahramanın davranışlarının temelinde kaygı vardır. Freud, kaygının çocukluk döneminin göstergesi olduğunu “Kaygı isterileri bütün psikonörotik bozukluklar arasında en yaygın olarak rastlanılanlarıdır. Fakat hepsinden önemlisi de bir insanın yaşamının en erken dönemlerinde ortaya çıkan rahatsızlıklardandır; çocukluk nevrozlarının kusursuz örnekleridir” şeklinde açıklar (Freud, 2019: 139). Bireyin kişiliğinin oluşumunda çocukluk döneminin etkisi büyüktür. Bu durumla ilgilenen psikanaliz Alper Kamu kişiliğine dikkatleri çeker. Çocukluk döneminde yaşanan olaylar ve edinilen deneyimler bireyin duygu dünyasını şekillendirir: “Bu yüzden Freud, ilk çocukluk yıllarına ait tecrübelerin çok önemli olduğuna inanıyordu. Bu devrin ferdin kişiliğinde ve duygusal yapısında önemli rol oynadığı kanaatine vardı” (Freud, 2015: 11).

Yazarın her romanına konu olan ve psikanalizin önemli bir parçası olan rüya, okuru kahramanların iç dünyasına götürür: “Freud’a göre rüyalar, baskı altına alınmış ve tatmin edilmemiş duygular, arzular ve düşüncelerin uyku anında üst şuurun baskısından kurtulmasından meydana gelmektedir” (Freud, 2015: 13). Canıgüz’ün ilk yapıtı *Tatlı Rüyalar*, rüya unsuru üzerine şekillenir. Romanın ana kahramanının gördüğü rüyayla birlikte psikanaliz romana dahil olur.

Başkişi, rüyasında farklı bir bedende hayat bulduğunu görür. Kahramanın diğer kişiliği ile yüz yüze gelip birini öldürme isteği benliği öldürmeyi işaret eder. Şevket Hakan Tunçel, hayatında her şeyin normal akışında olduğunu belirtse de kahramanın gördüğü rüya, içinde meydana gelen kaygıların, nefsi duyguların ve huzursuzluğun bir sonucudur. Kahramanın içinde bulunduğu durum, bilinçaltını etkileyerek rüyalarında ortaya çıkar: “Jung’a göre rüyalar, rüya görenin geçmişinden çok, mevcut durumu hakkında bilgi verir” (Cebeci, 2015: 327). Kişi, bastırıldığı duygularının yansımaları rüyalarında gerçekleştirir. Başkahramanın düş âlemindeki kişiliği, reel hayattaki kişiliği ile tezat içindedir. Manevi hayat ve maddi hırs iki

kişiliği birbirinden ayıran husustur. Görülen rüya, kişinin kendini yok etme isteği, kişilik bozukluğu romanın psikanaliz çatısı altında yazıldığını gösterir. Kahramanın benliğini öldürerek yok etme arzusu, ilgili romanın temalar bölümünde “ölüm” başlığı altında incelenmiştir.

2. 7. Romanlarda Postmodernizm

Canıgüz’ün eserleri tam olarak postmodern roman tarzında olmasa da barındırdığı unsurlar bakımından postmodernizmin hissedildiği bölümler olmuştur. Bu hususta yazarın üçüncü romanı *Gizliajans*, oluşturulan atmosfer ve kurgu gereği postmodern roman tanımına uyar. Kurgunun genç bir insan etrafında gelişerek gerçek hayattaki iletişimsizliklerin, farklılıkların ortaya konmasında postmodernizmden faydalanılmıştır: “Farklılığın, iletişimin güçlüklerinin, çıkarların, kültürlerin, mahallerin ve benzerlerinin karmaşıklığının ve gölge farklarının üzerinde durması dolayısıyla postmodernizm olumlu bir etki yaratıyor” (Harvey, 2012: 134).

Başkişi Musa, yeni başladığı iş yerindeki tüm tuhaflikları çözmeye çalışırken şirketin uzaylılar tarafından yönetildiğini ve çalışanların uzaylı olduğunu öğrenir. Uzun süre işsiz kalan kahraman tekrar işsiz kalmamak için garipliklerle dolu bu işten ayrılmaz. Yazar, postmodern kurguyu fantastik atmosferle sunarken genç insanın toplumda yer edinebilme, zorluklarla mücadele edebilmesini aktarır. Bu anlamda postmodernizmin gerek okurda gerek roman kahramanlarında ziyadesiyle genç kitleye hitap ettiği görülür: “Postmodernizmin daha çok gençlere ve yeni entelektüeller diye adlandırılabilenler (çoğu kez siyahlar, kadınlar ve çalışan sınıf) bir nesle hitap etmesinin sebebi, bu kişilerin kendilerinin de süreksiz iş ve düşük kariyer zorluklarının getirdiği mecburi parçalanmaya maruz kalmalarıdır” (McRobbie, 2013: 41). Bunalımlı ve huzursuz hayatında yine de sakinliği yakalayan kahramanın, içine düştüğü durum oldukça can sıkıcıdır. Uzaylı-dünyalı çatışması Musa’yı gerçek ve gerçek dışı durumları ayırt edemeyeceği noktaya getirir. Yaşananların ve anlatıların kurgu olduğunu, gerçek olamayacağını düşünene kahraman, işin içinden çıkamaz. Postmodern kahramanların çoğu gibi Musa da “estetik olan ile olmayan, kurguyla gerçek ayrımını yıkmak ister” (Eliuz, 2016: 96). Roman boyunca kahraman,

uzaylılar tarafından dünyanın ele geçirilmeye çalışıldığı hissini taşır. Bunun yanı sıra sevgilisinin bir uzaylı olduğunu ve onu kullandığını öğrenmesi kahramanın derin duygusal durumlar içinde olmasına sebebiyet verir. Ancak eserin sonunda her şeyin kurgu olduğu, Barbaros Albatros'un bir planı ortaya çıkınca eser postmodern türüne girer. Kurgunun içinde bir kurgu oluşturan yazar, okurun merakını diri tutmakla birlikte edebiyatımızda yaygınlaşan postmodern türün örneğini vermiş olur.

SONUÇ

Alper Canıgüz, kendine özgü üslubu ve mizahıyla bireyi temel alan eserleriyle son dönem Türk romancılığının dikkat çeken isimlerindendir. Canıgüz, bazı öyküler yazsa da sadece romanlarını kitaplaştırarak okurlara sunmuştur. Bu durumu da roman türünü kendisine daha yakın bulmasıyla açıklamıştır. Yazmaya lise yıllarında başlayan yazarın ilk kitabı 2000’de okurla buluşmuştur. O günden bugüne kadar beş roman yayımlamıştır.

Yazarın sanat anlayışı incelendiğinde özgün bir üslubu ve romancılık anlayışı olduğu görülmüştür. Kendi hayatından, tecrübelerinden ve aldığı eğitimlerden beslenerek edebiyatımızda benzerine rastlanılmayan kahramanlar yaratarak polisiye edebiyatta yeni bir tarz oluşturmuş, polisiye ile mizahı birbirine paralel yürütmüştür. Romanlarda sürrealizm ile realizm iç içe olmakla beraber günlük hayatta sık görülen tiplerin sık rastlanılmayan olaylarla karşılaşması verilmiştir. Romanlarını “macera roman”, “fantastik roman”, “polisiye roman”, “postmodern roman” olarak nitelendirmek mümkündür. Hiçbir gruba tam olarak ait olmasa da bütün bu grupların unsurlarını barındırır. Oluşturduğu sürrealist kahramanlar romanda kilit nokta oluşturur.

Yazar, romanlarında polisiye kurguyu oluşturarak bireyin iç dünyasına iner. Düşünceye ve insan psikolojine yer veren yazar kahramanlarına melankoli ve varoluşsal sorgulamayı yüklemiştir. Hayata ve insana karşı olan bakış açısı ve tavrı itibari ile kendini çocuk bedende hapsolmuş hisseden bir kahraman yaratmıştır. Bu kahraman Türk ve Dünya edebiyatında benzerine pek rastlanılmayan bir tiptir.

Romanlarını; bireysel temalar, güldürü, psikanaliz, fantastik ve polisiye unsurları bir araya getirerek kaleme almıştır. Bazı romanlarında işlenen cinayetleri fantastik bir hava içinde polisiye kurguyla vermiştir. Bunu yaparken mizahını konuşturarak okuru güldürmeyi de ihmal etmemiştir. Kahramanlarını sıradan insanlardan oluşturarak bu kahramanların atıldıkları maceraları fantastik atmosferde kâh güldürerek kâh hüznlendirerek yaşatır. Kahramanlarının çoğunda yazarın kendisini bulmak mümkündür. Kendi yaşamından izleri kahramanlarına yansıtmıştır. Eserleri bireyi temel almakla birlikte yer yer toplumcu gerçekçi özellikler de gösterir. Beş yaşındaki Alper Kamu’nun maceralarının anlatıldığı romanlarda kahramanın beş

yaşında olması sürrealizmi verir. Ancak bu durum dışında romanda toplumsal eleştiriler verilmiştir.

Her romanında bir kahramanla benzerlik gösterdiği görülmüştür. *Tatlı Rüyalar*'ın Olcayto Fişek'i, *Gizliajans*'ın Musa'sı, *Kan ve Gül*'ün Alper ve Aziz'i, Alper Kamu'nun kendisi yazarla benzerlik gösterir. Okuduğu psikoloji bölümünü ustalıkla kullanarak *Tatlı Rüyalar*'ın Profesör Olcayto Fişek karakterini yaratmıştır. Bu karakter, psikoloji bölümünde yüksek lisans dersleri veren bir akademisyendir. Yazarın bu alanda yüksek lisans yaptığı fakat tez aşamasındayken bıraktığı bilinmektedir. Psikoloji alanındaki bilgi ve birikimini bu karakter üzerinden rahatlıkla aktarmıştır.

Oğullar ve Rencide Ruhlar romanı ile *Cehennem Çiçeği* romanlarında Alper Kamu'nun yaşamının yazarın hayatıyla ilintili olduğunu söylemek mümkündür. Yazar, küçükken babasının kendisine anlattığı hikâyelerde kahramanlarının kendisi ve mahalle arkadaşları olduğunu söylemiştir. Alper Kamu'nun mahalle arkadaşlarıyla olan diyalogu yazarın çocukluğunu anımsatır. Kahramanın babasına olan ilgi ve sevgisi yazarın babasına olan sevgisiyle benzerlik gösterir.

Gizliajans romanının ana kahramanı Musa, bir reklam ajansında metin yazarlığı yapması konusunda yazarla benzerlik gösterir. Canıgüz, yirmi yılı aşkın bir süre bir reklam ajansında çalışmıştır. Ayrıca kahramanın babasına olan özlemi de yazarın hayatıyla ilintilenebilir. Musa'nın durduk yere babasından bahsetmesi ona olan özlemini haykırması ve babasını kaybettiğinde çok küçük olduğunu söylemesi yazarı anımsatır. Yazar daha çocukken babasını kaybetmiş ve ona çok özlem duymuştur.

Kan ve Gül romanının ana kahramanı Aziz'in boşanmış ve bir kız çocuğu babası olması, evlilik ve boşanma tarihinin aynı güne denk gelmesi, bir yayınevine öğrencilik yıllarında çeviriler yapması yazarın hayatıyla örtüşmektedir. Ayrıca romanda Alper karakterine hayat veren kişi başta isim benzerliği olmakla beraber küçük çocukların atıldığı maceraları anlatan bir kitap yazması da yazarla benzerlik gösterir.

Oğullar ve Rencide Ruhlar romanı ile *Cehennem Çiçeği* romanlarında yarattığı beş yaşındaki Alper Kamu karakteri üzerinden kurulu düzenlere eleştiride bulunur. Askeriye, devlet dairesi, toplum ve birey üzerine yapılan eleştiriler romanı toplumcu gerçekçi akıma yaklaştırır. Ciddiyetin hâkim olduğu bu ortamlarda güldürü ve fantastik unsurlar kullanarak eleştiride bulunmuştur.

Psikoloji eğitimi alan yazarın romanlarında ve roman kahramanlarında bu bölümün etkisi hissedilmekle birlikte oluşturduğu kadın kahramanlar da dikkat çekicidir. Toplumda erkeğe tanınan haklar kadına dar ortam oluşturmuştur. Canıgüz romanlarının kadınları; kendi ayakları üzerinde duramayan, cinsiyetler arası ayrımcılıkla karşı karşıya kalmış, toplumun kendisine yüklediği misyonların altında ezilen ve cinsel kimliği ile ön plana çıkarak cinsel bir obje olarak görülmekten öteye gidemeyen kişiliklerdir.

Kaleme aldığı beş romanda erkek egemenliğinin kabul görüldüğü toplumlarda kadınların dünyasına değindiği görülmektedir. Kadın kahramanların, gerek cinsellikleri gerekse toplumun kendilerine yüklediği misyonların altında ezildikleri görülür. Yazar, romanlarında kadınları eğitilmiş kişilerden ziyade eğitimsiz kişilerden oluşturarak zayıf eğilimli kişilikler ortaya çıkarmıştır. Toplumun meydana getirdiği kültür ve ahlak değerleri altında ezilen kadın, yanında bulunduğu ya da bulundurulduğu erkeğin egemenliğine boyun eğmiş, kabullenmiştir. Ezilen kadınların sadece cinsellikleri ile değil toplum içindeki statüleri ile erkek üstünlüğünün kabul görüldüğü kadın zihniyetlerince de ezildikleri görülür. Kadın, erkek tarafından cinsel güdülerle arzulanmasa da yaşamın her alanında erkeğe ihtiyaç duymuş cinsel özgürlüğü ile birlikte erkek tarafından sahiplenilmek istemiştir.

Romanlardaki kadın kahramanlar birbirleriyle benzerlik gösterir. Kadınların güçlü kişilikler olmaması dikkat çekicidir. Kadınlar, pasif kişilikleriyle ön plana çıkar. Hayattan beklentisi olmayan, mutsuz, yaşamak için birine tutunan, kimseye bağlanma ihtiyacı hissetmeyen, sevgi ve ilgisizliğin verdiği huzursuzluğun görüldüğü kişiliklerdir. Alper Kamu'nun annesi, mutsuz bir evlilik yaşamasına rağmen çocuğu için evliliğini sonlandırmaz. *Tatlı Rüyalar*' da Mine Çora, Olcayto Fişek'i sevdiğini söyler fakat birden fazla kişiyle ilişki yaşar ve bunu aldatma olarak görmez. Birini sevmesi onun için ona bağlanması gerektiği hissini vermez. Nalan Hamit'i sevdiğini

söyleyerek kendisine sahip çıkmasını ister. Hamit tarafından defalarca reddedildikten sonra Hector Berlioz'a yaklaşır ve onun evinde yaşamaya onu ikna eder. *Gizliajans* romanında Sanem, patronunun yaptığı planla Musa'ya yaklaşır. Patronun istediği olunca Musa'ya yaklaşıp duygularını kullanmasından vicdanen rahatsızlık duyar ve mutsuz bir şekilde ülkeyi terk eder. *Kan ve Gül* romanında nergis, sevgilisinin kendisini aldattığını düşünerek kendisi de sevgilisini aldatır. Bunun duyulmaması uğrunda katil olur. Sevgilisini kaybetme korkusu onu hayat boyu sürececek bir mutsuzluğa mahkûm eder. Canıgüz romanlarının kadınları kendi ayakları üzerinde duramayan, kahramanların gözünde yer yer cinsel bir obje olarak görülmekten öteye gidemeyen kişiliklerdir.

Romanlarının geçtiği mekânlar hep İstanbul'dur. Kurgularını büyük şehirde yaşayan kahramanların kalabalık bir kent içinde yalnız ve mutsuz hissetmeleri ile başlatır. Büyük ve kalabalık bir şehrin gürültüsü içinde kendi kabuğuna çekilerek, kimseye fark ettirmeden sessizce hayatlarını idame ederler. Kullanılan mekânların kahramanlar üzerindeki psikolojik etkileri açıkça verilir. O mekânlarda bulunuşları ve hayattaki var oluşları bu mekânların etkisiyle hissedilir. Mekânların tasviri okuyucunun kurgunun içinde gibi hissetmesini sağlar. Yazar bunu gerçekleştirmek maksadıyla güçlü mekân tasvirlerine yer vermiştir.

Beş romanda da öne çıkan husus aşk ve cinayettir. Bunun yanında işsizlik, yalnızlık, din, kadın, toplum eleştirisi, iyiler ile kötülerin çatışması gibi temalar da farklı romanlarda hissedilen hususlardır. Canıgüz bu temaları, sürrealist, fantastik, psikanaliz ve polisiye unsurların sentezini yaparak kurguda işler.

Romanlarda dikkat çeken hususlardan biri de psikanalizimin de parçası sayılan rüyadır. Yazarın hemen her romanında görülen rüya kahramanların bilinçaltı durumlarını dışa vurduğu alandır. Yazarın son romanı *Kan ve Gül*'de ana kahraman Aziz, eski arkadaşlarından adını sıklıkla duyduğu kişiye olan merakını komadayken gördüğü rüya sayesinde tanışır ve arkadaş olur. Hayatının gerçeklerini de o rüya sayesinde görür. *Gizliajans* romanının ana kahramanı Musa, komşusu Müberra'nın Nikola Tasla hakkında söylediklerinin etkisinde kalarak rüyasında Nikola Tasla ile tanışıp bir süre konuştuktan sonra onun tarafından işkenceye uğrar. *Oğullar ve Rencide Ruhlar* romanında Alper Kamu, kişiliği ve düşünce dünyası itibarı ile

kendince yaptığı kişi ve durum analizlerinin etkisiyle babasının uzun zaman önce ölen arkadaşını rüyasında görür. Onun sevdiği kadının kendisi hakkında düşüncelerini öğrenmek isteyince bir şırınga ile kadının beynine yolculuk yapar. Canıgüz, rüyalar aracılığı ile kahramanlarını bilinçaltı dünyalarına yolculuğa çıkarır.

Yazar, romanlarını yazarken sade, akıcı bir dil kullanmıştır. Mizahı ustalıkla kullanmış, okura karşı samimi bir tavır takınmıştır. İlk romanı *Tatlı Rüyalar*’ da hâkim bakış açısını kullanmış, diğer dört romanında kahraman bakış açısıyla ana kahramanları konuşturmuştur. İç çözümleme, tasvir, geri dönüş gibi anlatım teknikleri kullanarak kahramanlar, mekânlar ve olayların okur tarafından anlaşılıp benimsenmesini sağlamıştır. Yaptığı çağrışımsal göndermelerle kahramanların hislerine tercüman olmuş, mizahı da hissettirmiştir. Her romanda sanat dünyasına ait isimler zikredilmiş, romanların kurgunun akışı içinde sanata olan ilgisi hissedilmiştir.

Yazarın işlediği konular ve üslubu kadar kitaplarına verdiği isimler de dikkat çekicidir. Dördüncü romanı *Gizliajans* ile son romanı *Kan ve Gül*’ e kitaba başlamadan önce isim veren yazar diğer romanlarına ise bitirdikten sonra isim vermiştir. Alper Kamu’nun yeni bir macerasını anlatan yeni bir roman sürecinde olan yazar kesin olmamakla birlikte romanına “*Kıyamet Park*” ismini vereceğini belirtmiştir. Romanların isimlerinin içerikle olan ilişkileri romanların tahlili yapılırken verildiğinden burada tekrar açıklanmayacaktır.

Sonuç olarak Alper Canıgüz, bazı öykü ve şiirler kaleme alsada bunları okuruyla paylaşmamıştır. Kendisini roman türüne daha yakın hisseden yazar, romancılığında kendi yaşamından beslenen bir yazardır. Kahramanları ile kendisi arasında benzerlikler görülür. Okuduğu psikoloji bölümünün, çalıştığı reklam sektörünün ve yaptığı çevirmenliğin romanları üzerinde etkisi vardır. Yazar, iyi bildiği, yaşadığı, tanıdığı, aşına olduğu bir alanda roman sanatını icra etmektedir. Kendi yaşamından ve çevresinden beslenerek oluşturduğu kendine özgü romancılık tarzı ile bilgi ve birikimini kurguya çevirir. Yurtdışında da ilgiyle okunmuş ve en iyiler listesine girmiştir. Kendisinin herhangi bir topluluk ya da ekole tam olarak ait olduğu görülmez. Alper Canıgüz, oluşturduğu yeni polisiye tarzı ve üslubu ile son dönemlerin sevilen isimleri arasındadır.

KAYNAKÇA

İncelenen Eserler

CANIGÜZ, Alper, (2018). *Tatlı Rüyalar*, (23. basım), İstanbul: İletişim Yayınları

CANIGÜZ, Alper, (2015). *Oğullar ve Rencide Ruhlar*, (18. basım), İstanbul: İletişim Yayınları

CANIGÜZ, Alper, (2016). *Gizliajans*, (10. basım), İstanbul: İletişim Yayınları

CANIGÜZ, Alper, (2017). *Cehennem Çiçeği*, (4. basım), İstanbul: April Yayınları

CANIGÜZ, Alper, (2017). *Kan ve Gül*, (1. basım), İstanbul: April Yayınları

Yararlanılan Kaynaklar

Kitaplar

ADLER, Alfred (2010). *İnsanı Tanıma Sanatı*, (12. Basım), (Çevirmen: Kâmuran Şipal), İstanbul: Say Yayınları.

AKTAŞ, Şerif, (1991). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, (2. Basım), Ankara: Akçağ Yayınları

AYDEMİR, Mustafa, (2013). *Sardunya Aşığı Adam Faik Baysal*, Adapazarı: Sakarya Kitaplığı

AYTAÇ, Gürsel, (2016). *Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler*, (4. basım), Ankara: Doğu Batı Yayınları

BACHELARD, Gaston, (1996). *Mekânın Poetikası*, (Çevirmen: Aykut Derman), İstanbul: Kesit Yayınları

BERGSON, Henri, (1924). *Gülme*, (4. basım), (Çevirmen: Devrim Çetinkasap), (2018), İstanbul: Türkiye İşbankası Yayınları

CEBECİ, Oğuz, *Psikanalitik Edebiyat Kuramı*, (3. Basım), İstanbul: İthaki Yayınları

ÇETİN, Nurullah, (2013). *Roman Çözümleme Yöntemi*, (13. basım), Ankara: Öncü Kitap

- ÇETİŞLİ, İsmail, (2013). *Batı Edebiyatında Edebi Akımlar*, (14. basım), Ankara: Akçağ Yayınları
- ÇETİŞLİ, İsmail, (2016). *Metin Tahlillerine Giriş*, (5. Basım), Ankara: Akçağ Yayınları
- ÇIKLA, Selçuk, (2019). *Kurmacanın Peşinde Hikâye ve Roman Yazıları*, (1.Basım), Ankara: Çolpan Kitap
- ECEVİT, Yıldız, (2011). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, (7. Basım), İstanbul: İletişim Yayınları.
- ECEVİT, Yıldız, (2013). *Kurmaca Bir Dünyadan*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- ELİUZ, Ülkü, (2016). *Oyunda Oyun Postmodern Roman*, (1. Basım), İstanbul: Kesit Yayınları
- ERTEKİN, Aydın, (2013). *Fantastik Yazın*, (1. basım), Erzurum: Fenomen Yayıncılık
- FREUD, Sigmund, (1964). *Rüya Yorum Metodu*, (Çevirmen: Ayşegül Günkut), İstanbul: Ataç Kitabevi
- FREUD, Sigmund, (2019). *Psikanaliz ve Uygulama*, (Çevirmen: Elif Yıldırım), (1. Basım), İstanbul: Oda Yayınları
- FREUD, JUNG, ADLER, (1981). *Psikanaliz Açısından Edebiyat*, (Çevirmen: Selahattin Hilav), (2. basım), İstanbul: Dost Kitabevi Yayınları
- FREUD, Sigmund, (2015). *Yaşamınızı Psikanalizle Anlamak*, İstanbul: Gecekitaplığı Yayınları
- GÜMÜŞ, Semih, (2010). *Modernizm ve Postmodernizm*, (1. basım), İstanbul, Can Yayınları
- HARVEY, David, (2012). *Postmodernliğin Durumu*, (6. Basım), İstanbul: Metis Yayınları
- KANTARCIOĞLU, Sevim, (2007). *Türk ve Dünya Romanlarında Modernizm*, İstanbul: Paradigma Yayıncılık
- KAPLAN, Mehmet, (2014). *Hikâye Tahlilleri*, (19. Basım), İstanbul: Dergah Yayınları

- KOLCU, Ali İhsan (2010). *Edebiyat Kuramları*, Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- KOLCU, Ali İhsan (2017). *Cumhuriyet Edebiyatı 2*, (5. Basım), Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları
- KORKMAZ, Ramazan, (2014). *Yeni Türk Edebiyatı 1839-2000*, (9. basım), Ankara: Grafiker Yayın
- KORKMAZ, Ramazan, (2005). *Romanda Mekânın Poetiği*, Lefkoşa: Yakınoğu Üniversitesi Basımevi,
- KUNDERA, Milan, (2016). *Roman Sanatı*, (6. Basım), (Çevirmen: Aysel Bora), İstanbul: Can Yayınları
- MCROBBIE, Angela, (2013). *Postmodernizm ve Popüler Kültür*, (1. Basım), İstanbul: Parşömen Yayınları
- MORAN, Berna, (2014). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, (25. basım), İstanbul: İletişim Yayınları
- SAĞLIK, Şaban, (2010). *Popüler Roman Estetik Roman*, (1. basım), Ankara, Akçağ Yayın
- SARI, Ahmet, (2008). *Psikanaliz ve Edebiyat*, (1. Basım), Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları
- SUNAT, Hâluk, (2019). *Psikanalitik Duyarlılık Bakışla Yaratıcı Tavr*, (1. Basım), İstanbul: NotaBene Yayınları
- TEKİN, Mehmet, (1989). *Roman Sanatı ve Romanın Unsurları*, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları
- TODOROV, Tzvetan, (2017). *Fantastik*, (3. Basım), (Çevirmen: Nedret Öztokat), İstanbul: Metis Yayınları
- ÜSTÜN, Koray, (2020). *Romanda Bakış Açısı ve Anlatıcı Düzlemi*, (Editör: Veyssel Şahin). (1. Basım), Ankara: Akçağ Yayınları
- YALÇIN, Alemdar, (2011). *Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Romanı 1946*2000*, (3. basım), Ankara: Akçağ Yayınları
- YAVUZ, Hilmi, (2008). *Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar*, (2. Basım), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Makaleler

ARMAĞAN, Burak, (2017). *Toplumsal Çözülüştün Kıskaçında Kadın Olmak: Afrodite Buhurdanında Bir Kadın*, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, Sayı: 6/4

ATALAY, Selin, (2014). *Modern Toplumun Edebi Ürünü Polisiye Romanlar ve Polisiye Romanlarda Cinsiyetçilik*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 35

AYATA, TONGA, Yunus, Necati, (2008). *Psikolojik Roman, Romana Yansıyan Yazar ve Türk Edebiyatındaki Bazı Örnekleri Üzerine Bir İnceleme*, İlmî Araştırmalar, Sayı: 25

AYDEMİR, Mustafa, (2016). *Modernizmin İstikrarsızlığı Bağlamında Yabancılaşma: Gül Yetiştiren Adam*, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, Sayı: 34

ÇEVİKBAŞ, Sebahattin, (2010). *Nietzsche ve Nihilizm Kalkanına Yaşamın Yadsınmasını Kazımış Olan Bir Felsefe*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Erzurum

GÜL, Fikri, (2014). *Varoluşçu Felsefenin Türk Düşünce Hayatındaki Yansımaları*, Sayı: 18, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi

GÜVEN, Esra, (2015). *Rüyaların Dili: Psikolojide Rüya Çalışmaları*, Türk Psikoloji Yazıları

NARLI, Mehmet, (2002). *Romanda Zaman ve Mekân Kavramları*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 7

ÖCAL, Oğuz, (2010). *Varoluşsal Sorunlar, Birey ve Yeni Hayat*, TÜBAR-XXVIII Güz

ŞENGÜL, Mehmet Bakır, (2010). *Romanda Mekân Kavramı*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

TÜRKYILMAZ, İŞLER, Ümran, Ertuğrul, (1997). *Geleneksel Roman'dan Çağdaş Roman'a "Kişiler"in Anlatıdaki Konumu*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 3

UĞUR, Veli, (2010). *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, İstanbul

YÜREK, Hasan, (2008). *Türk Romanında Modernist Etkinin Boyutları*, GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 28, Ankara

İnternet Siteleri

www.artfulliving.com.tr

www.kitapkulubu.com/yazilar/pazar-sohbetleri-alper-caniguz-roportaj/ /

www.store.zaytung.com/kan-ve-gul-26788 / (2017).

www.egoistokur.com/alper-caniguz-cehennem-aynada-baslar / (2013).

www.kayiprihtim.org/portal/roportajlar/alper-caniguz-ile-roportaj / (2011).

www.izdiham.com/alper-caniguz-rportaji (2016).

www.arkakapak.com/polisiye-edebiyat-sorusturma-alper-caniguz (2017).

www.edebiyathaber.net/alper-caniguz-tarihin-bir-durup-nefeslenemedigi-bir-coğrafyada-yaşıyoruz-maalesef/ (2017).

ALPER CANIGÜZ İLE KİŞİSEL GÖRÜŞME 1 (31.01.2020)

- Hayatınıza ve edebiyat dünyasına girişinizden bahseder misiniz?

13 Şubat 1969 yılında İstanbul'da doğdum. Annem Yıldız, babam Hayri Canıgüz; annemin evlenmeden önceki soyadı İğret. Babam Devlet Malzeme Ofisi'nde memurdu. Annem uzun yıllar Beyoğlu'ndaki Dede mağazasında tezgâhtar olarak çalışmış. Daha sonra o da Devlet Malzeme Ofisi'ne girdi, teleks memuresi olarak. Babam beyin tümörü nedeniyle genç bir yaşta malulen emekli oldu, 1978 yılında vefat etti. Bu, hikâyecilik işi için beni esinlendiren babam olmuştur. Çok okuyan biriydi. Ben küçükken bana bir sürü hikâye anlatırdı. Kimi kendi uydurduğu hikâyelerdi, kimi bazı yazarların eserleri. Deli Dumrul'u da ondan dinledim, Uzun Hasan'ın kömürü buluşunu da, Alexandre Dumas'nın Siyah Lale'sini ya da Robin Hood'u da. Bazen kendi gençlik yıllarına dair hikâyeler uydururdu. Ama en enteresanı, kahramanı ben ve mahalledeki arkadaşım olan bazı hikâyeler kurar, onları anlatırdı yatmadan önce. Buna “macera” derdik; “Haydi bana macera anlat baba!” Ben de, işte ona özenip mahalledeki arkadaşlarıma hikâyeler anlatırdım. Bizim çocukluğumuzda çizgi romanlar çok revaçtaydı, ben de pek düşkündüm onlara. Kendi kendime çizgi romanlar yapar dururdum. Hatta uzun süre ressam olacağımı sandım, işler öyle gitmedi. Resmi bırakıp yazmaya başladım. Dârüşşafaka'dayken, elle defterlere yazdığım hikâyeler elden ele dolaşırdı ve epey de sevilirdi. Öyle öyle, yazmaya başladım işte.

Başka kardeşim yok. Babamın babası çocuk yaşta Arnavutluk'tan gelmiş, annemin annesi Erzurum'dan. İlkokulu Acıbadem Özdemiroğlu İlkokulu'nda okudum. 1980 yılında Dârüşşafaka Lisesi'ne girdim. 1988'de Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne girip, 1994'de mezun oldum. Üniversite yıllarıma dair enteresan sayılabilecek bir ayrıntı, ucuz aşk romanları basan Harlequin Yayınevi'nde çevirmen olarak çalışmış olmaktır; herhalde 15-20 kadar Harlequin kitabı çevirmişimdir. Üniversiteden sonra Hacettepe Üniversitesi'nde Deneysel Psikoloji dalında yüksek lisansa başladım; dersleri bitirdim, tez yazma aşamasında bırakıp

reklam sektörüne girdim. Çeşitli aralıklarla da olsa yirmi yılı aşkın bir süre hem yerel, hem uluslararası ajanslarda reklam yazarı ve kreatif direktör olarak çalıştım. Askerliğimi Kıbrıs Paşaköy 28. Mekanize Piyade Tümeni'nde, 1999-2000 yılları arasında yedek subay psikolog olarak yaptım. O dönem tümen komutanımız Osman Pamukoğlu idi.

Eski eşim Mutlu Doğruak'la Boğaziçi Üniversitesi'nde daha ilk gün kayıt sırasında, yani sadece esnasında demek istemiyorum, kelimenin gerçek anlamıyla kayıt için sıra beklerken tanıştık. Yedi yıl sonra, 22 Ekim 1995'te evlendik, bu tarihten tam 9 sene sonra yine 22 Ekim'de boşandık. Kızım Ada Canıgüz, 2 Temmuz 2001'de dünyaya geldi. Halen Notre Dame De Sion Lisesi son sınıfta okuyor. Şükür ki, fiziksel özelliklerini ve müzik yeteneğini benden ziyade annesinden almış durumda.

ALPER CANIGÜZ İLE KİŞİSEL GÖRÜŞME 2 (22.10.2020)

1. Bazı öyküler yazdığınızı biliyoruz; fakat sizi romancılığınız ile tanıyoruz. Şair veya öykücü olarak da tanıyacak mıyız? Sadece roman türünde eser vermenizin bir sebebi var mı?

Özel bir sebebi yok, hayır. Öykücülük ve romancılık farklı dramatik türler, roman bana daha yakın geliyor. Tarih dergisinde bir yıl kurgu tarih öyküleri yazdım; hem bunların genişletilmiş hallerini, hem de diğer bazı öyküleri içeren bir öykü kitabı oluşturma fikrim var ama yakın zamanda. On yılda bir, bir şiir yazdığım da oluyor ama onları derlemek gibi bir fikrim yok.

2. Kitaplarınıza verdiğiniz isimler de kitapların içeriği kadar dikkat çekici. Bu isimler, kurgu oluşturulduğunda mı veriliyor yoksa kitabı yazıp bitirdikten sonra mı tam olarak şekillenip ortaya çıkıyor?

Gizliajans ve Kan ve Gül'ü önceden, diğerlerini kitaplar bittikten sonra buldum.

3. Psikoloji mezunu bir yazarsınız. Bu durumun romancılığınız ve karakterlerinizin oluşumu noktasında bir avantaj mı yoksa dezavantaj mı olduğu düşüncesindesiniz?

Psikanaliz ve sosyal psikolojinin etkisi olmuştur yazdıklarım üzerinde. Yazmakla ilgili gönül bağım akademik eğitimimden önce gelir ama. O yüzden herhalde ekonomi okusaydım onun da bir izdüşümü olurdu yazdıklarımda. Psikoloji konusunda eğitim almış olmak romancılığım açısından dezavantaj mıdır diye hiç düşünmedim açıkçası.

4. Okurken keyif aldığınız edebi tür hangisidir? Kendinizi bulduğunuz karakterler var mı?

Her tür romandan zevk alabiliyorum. İnsana özgü olan hiçbir şey hiç kimseye yabancı değilse iyi anlatılmış her karakterde kendini bulabilir bir okur diye düşünüyorum. Uğultulu Tepeler’i okuyorsanız misal, aynı anda hem Heathcliff’te hem de Catherine’de kendinizden bir parça bulabilirsiniz.

5. Fantastik romanlarla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Özel bir düşüncem yok bu konuda. Anladığım kadarıyla alegorik anlatımlar için iyi bir çerçeve oluşturuyor fantastik edebiyat.

6. Romanlarınızda zamanı açıkça vermemenizin sebebi nedir? Özellikle Alper Kamu’nun maceralarının anlatıldığı iki kitap arasında uzun zaman olmasına karşın karakter aynı yaşında okurla buluşuyor. Bu belirsiz zaman, kurgunun her çağa ait olabilmesi ile mi ilgili?

Kan ve Gül’de çok net bir şekilde tarih bilgisi vardır. Onun dışındakiler de, kabaca “günümüz” diye nitelendirebileceğiniz bir zaman diliminde geçiyor. Alper Kamu romanlarının biraz daha farklı bir tarafı var tabii bu konuda; kahramanın yaşının hiç değişmemesi zamanın da aynı kalmasını gerektiriyor, buradaki göreceli belirsizliğin sebebi budur.

7. Romanlarınızda cinayet sıkça işlenen bir konu olarak karşımıza çıkıyor. Bu durum romana gizemli bir hava katarak merak ve sürükleyiciliği sağlıyor. Her romanda yer bulan cinayeti işlemenizin sebebi nedir? Alper Canıgüz'ün polisiye türüne olan yatkınlık ve ilgisi neyden kaynaklanmakta?

Polisiyeyi daha ziyade bir yapı olarak kullanmayı seviyorum. Polisiye unsur hikâyeye sürükleyicilik katıyor; akış içinde birçok başka temaya değinebilmenize de olanak sağlıyor. Bu cinayeti kim işlemiş, nasıl işlemiş, niye işlemiş gibi soruların yanıtı ele aldığım temalar açısından ikincil önemdedir ama yine de titizlikle kurgulamaya çalışırım bu izleği de.

8. Daha önceki röportajlarınızda yazdığınızı ve Kıyamet Park ismini vermeyi düşündüğünüzü belirttiğiniz Alper Kamu'nun yeni macerasının okurla buluşmasına ne kadar zaman kaldı?

Yeni yılın ilk birkaç ayı içinde diye umuyorum.